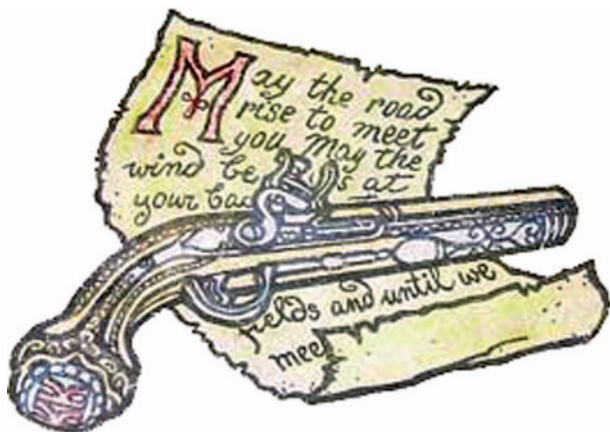

kluk z irských močálů

Charles Lever

1. KAPITOLA

3

Zbohatnout je snadné

Můj otec měl jednu záviděníhodnou vlastnost. Dovedl si ze všeho udělat výhodu.

Bydleli jsme, spolu s macechou, na rozhraní dvou irských okresů. Vzhledem k sporným hranicím odmítal otec platit daně, ale zato volební právo uplatňoval dvakrát. A tak to u něho bylo se vším.

V naší farnosti byl nejbohatším mužem sedlák, nějaký Henry M'Kabe. Měl podágru a dva syny, kteří se soustavně přeli o dědictví. Jejich spory končily často těžkým ublížením na těle a starší syn Petr pravidelně vítězil nad mladším Matem. Když Mat jednoho ponurého odpoledne zjistil, že mu chybí levý ukazováček a dobrá polovina pravého boltce, zanevřel na rodnou ves a odjel do Dublinu, kde se dal k vojsku. Za tři neděle byl jeho pluk vypraven do Indie. Starý otec to nesl velice těžce. Ulehl, a z lůžka už nepovstal. Neměl ovšem to štěstí, aby ho stihla rychlá smrt. Chřádl a živořil mnoho měsíců, přičemž se ustavičně hádal s Petrem, který na něj v jednom kuse naléhal, aby Mata vydědil.

„Jen špatný chlap se může dát k vojákům,“ tvrdil, „a stejně tam bez toho ucha bude leda pro smích!“

„Kdybys mu ho neukousl,“ brblal stařík, „nikdo by se mu nesmál!“ Až na ty křivé nohy to byl chlapec jako panna!“

„Musíš ho vydědit!“ supěl Petr, „jestli se tady ještě někdy objeví, tak za sebe neručím!“

Tak se přeli večer co večer, až dlouho do noci, dokud některý z nich únavou neusnul.

Ale pak najednou nastal v chalupě klid. Dalo by se to také nazvat zlověstným tichem. Sou sedé na sebe významně pokukovali a kdekdo byl toho názoru, že Henry M'Kabe to konečně dotáhl na nebožtíka. Ale tak zcela jisté to nebylo, mohlo se prostě stát, že Petr ochraptěl nebo měl pupínek na jazyku. Celá vesnice žila v napjatém očekávání. Krátce po půlnoci někdo zabušil na dveře naší chaloupky. Uslyšel jsem je první, neboť mne macecha dávala spát do proutěného koše v předsíni, abych byl po ruce, kdyby náhodou přišli zloději. Tohle ovšem na zloděje nevypadalo. Vzápětí se ozval mužný hlas: „Kone Kregane! Kone, u čerta, otevřete ty dveře! Potřebuju vás!“

Byl to hlas Petra O'Kaba. Předstíral jsem spánek a chrápal co možno nejhluchněji. Nevyšel jsem z rytmu, ani když otec rasantním kopnutím odstranil koš i se mnou z cesty a otevřel dveře.

„A hele, pan Petr!“ zahekal. „Co se děje? Je snad starému hůř?“

„Jemu je dobře!“ vrčel noční přichoží. „Už tím svým krákoravým hlasem pěje s anděly na nebesích.“

„Dej mu pámbů věčnou slávu! Kdypak umřel?“

„Asi před hodinou,“ odvětil Petr hlasem tak pohnutým, že jsem to zaznamenal i ve svém zákoutí. „Umřel jako starý pohan a navíc nese-psal ani poslední vůli!“

„To je zlá věc!“ pravil můj otec, ačkoliv mu to bylo srdečně jedno. Byl však odjakživa zdvořilý člověk a rád říkal jiným lidem to, co se od něj očekávalo.

„Ovšemže je to zlá věc,“ přisvědčil Petr, „ale říká se přece: člověče přičiň se a pámbů ti pomůže! Proč se tedy nepřičinit? Poslyšte, Kone, vy mi můžete v mých nesnázích pomoci a já na nějakou tu zlatku nebudu koukat!“

Otec se nestačil divit.

„Kone,“ vzal ho za ruku Petr, „jste starému k nerozeznání podobný. Šišku máte šedivou, obličej zarostlý a když zalezete do peřin...“

„Proč bych měl zalézat do peřin?“ žasl otec.

„Protože musíte být alespoň na pár minut mým otcem!“ říkal Petr. „Starého strčíme pod postel a vy si vlezete na jeho místo. Já doběhnu pro sousedy a pro učitele Wilima Skanlana. Oznámím jim, že chcete před svědky udělat poslední vůli. Až se sejdou, sdělíte jim huhňavým hlasem umírajícího starce, že sta-

tek a všechno, co k němu náleží, odkazujete mně! Zařídím, aby ve světnici byla pořádná tma a o vašem hereckém talentu nemám nejmenší pochybnosti!“

„To je ovšem pořádná špinavost,“ konstatoval otec, „co by to chudému chalupníkovi vyneslo?“

„Tady je pět zlaťáků!“

„Nejsem si jist, není-li to smrtelný hřích!“

„Deset!“

Je to noční práce, pane Petře. Deset zlaťáků jsou slušné peníze, ale kdyby to někdy mělo vyjít najevo...“

„Patnáct, vy vydřiduchu!“

„Dvacet a předem! Ať je mi odpuštěno, že jsem se nechal získat pro takovou hanebnost.“

Petr zlostně zacvakal zubama, ale neměl čas smlouvat. Vysázel zlaťáky a už tahal otce za rukáv z chalupy.

„A co kněz?“ otázal se tatík, „bude poslední pomazání?“

„Naštěstí nebude,“ usmál se Petr. „Starý se s páterem pohádal o desátek a nazval ho lichvářem, podvodníkem a luciferem. Páter řekl, ať mu tedy dá poslední pomazání čertova babička a že on s ním na věky věků skončil. Ale už musíme jít! Než se rozední, musí být po všem! Ne abyste to zbytečně protahoval!“

Otec přes sebe přehodil plášť, vklouzl do střevíců, z nichž mu čouhaly palce a důstojně vyšel z chalupy.

Posadil jsem se v koši a naslouchal několik minut, dokud kroky nedozněly. Pak jsem už nemeškal a opustil jsem teplý příbytek v oblečení stejně lehkém, jako bylo otcovo. Chtěl jsem si nadejít močálem, abych oba spiklence předběhl, ale v rozespalosti jsem zapadl do díry a jen tak tak, že mě nepohltila rašelina. Delší dobu jsem bojoval o život a tudíž mi musí čtenář prominout, že jsem k domu smutku doběhl se značným zpožděním. Komedie již byla v plném proudu. Jako fascinován jsem zíral oknem, v němž chyběla právě ta tabulka, kterou jsem před několika dny rozbil kamenem, do prostorné, spoře osvětlené světnice. Panoval zde jakýsi slavnostní smutek. Lahvičky s léky a na stole s jedinou svící vše, co je třeba k sepsání závěti. Sousedé seděli na lavicích při stěnách a tetelili se dojetím i zvědavostí. Petr přecházel místností, naléval kořalku a mužně v sobě tlumil smutek. Otec v posteli vzdychal tak znamenitě, že mi několikrát přejel po zádech mráz.

Posléze se z postele ozvalo slabé zakašlání a vzápětí se rozhostilo ticho, v němž by bylo slyšet i bzukot mouchy. Otec s vypětím posledních sil pravil:

„Kde je Vilém Skanlan? Rád bych udělal poslední vůli!“

„Tady je, otče!“ odpověděl Petr se zřejmou úlevou. Asi se už obával, že bude mít v domě o jednoho nebožtíka víc.

Nyní vzal učitele za ruku a vedl jej k loži.

„Napište, co vám řeknu, Vilíme,“ šeptal otec, „a pospěšte, neboť cítím, že mi zbývá jen málo chvil na tomto světě!“

Umírám jako dobrý katolík, ačkoliv mi páter O'Rafferty, bůh ať soudí jeho skutky, odepřel poslední pomazání!“

„Ó bože, bože!“ zavzdychali sousedé. Těžko říci, jestli projevíli úžas nad neoblomností kněžovou, nebo jestli těmito slovy litovali umírajícího. „Umírám v pokoji se všemi sousedy a v míru se všemi lidmi!“

Vesnická sešlost to bez připomínek schválila.

„Odkazuji svému synu Petrovi - a byl to ten nejlepší synáček pod sluncem! - máte to napsáno? Odkazuji svému synu Petrovi oba statky s palouky za Cynchovým domem, kovárnu a právo dobývat rašelinu v dooranském močále. Dávám mu, a ať mu je pánbů požehná, role Lenty Kassarnovo a luarské pole s vápenicí - ať mi všichni svatí prominou, já bych pil jako duha! Podejte sem ten džbáněk, ochmelkové!“ Umírající si vydatně přihnul kořaly, v čemž byl ostatně uznávaný odborník

a pokračoval. - „Dále odkazuji svému milovanému, poslušnému a uznalému synu Petrovi dvě brambořiště u Normanovy studánky a tam přece bývá dobrá úroda!“

„Nejste unaven, milý otče?“ ozval se Petr, kterého otcova tlachavost začínala znervózňovat.

„To víš, že jsem unaven, drahý chlapče!“ přisvědčil stařec. „Umírání není žádná legrace, zvlášť když člověk musí dát do pořádku tak důležité věci, jako je závěť. Víš co, podej mi ještě ten džbáněk!“

Petr mu neochotně posloužil.

„No, jsem skoro hotov,“ konstatoval otec. „Zbývá už jen kus pozemku. Dávej pozor, Petře! Chceš-li zemřít tak klidně a spokojeně jako já, nebraň se mému rozhodnutí! Posloucheáš? Poslouchá Vilík Skanlan? Poslouchají sousedé?“

„Ano, pane! Ano, otče! Všichni posloucháme!“

„Dobrá... a dejte mi ještě napít... nechť se tento božský nápoj promění v smrtelný jed, jestli mi na této části závěti záleží méně, než na těch ostatních. Dávejte bedlivý pozor, ať vám ani slůvko neunikne! Ten pozemek u rozcestí odkazuji chudému Konu Kreganovi. Je to poctivý, pracovitý člověk, který nese statečně těžké břímě osudu. Buď jeho přítelem, Petře a nedopusť, aby měl někdy nouzi!

O to tě prosím zde, na úmrtním lůžku! Máte to napsáno, Vilíme Skanlane? Ta dvě jitra u rozcestí nechť patří Konu Kreganovi a jeho dědicům na všechny časy!“

Shromáždění uznale zahučelo, neboť předchozí život O'Kabův nebyl právě bohatý na milosrdné činy.

„Díky všem svatým!“ zajásal otec a podnapile zamlaskal. „Jak se ulevilo mému srdci! Marná sláva, dobrý skutek očisťuje svědomí. Nejsem si jist, jestli jsem tomu předobrému Konu Kreganovi neměl připsat více!“

To už Petr nevydržel. Zapomněl na smutek i dobré vychování a hnál dojaté sousedy z baráku, že jim sotva stačily dveře. Nikdo se tomu ani příliš nedivil, neboť o takovou dobrosrdečnost na smrtelném lůžku není co stát.

Když sousedé odešli, posadil se „umírající“ na posteli, ještě jednou si lokl kořalky a s námahou si počal natahovat střevíce.

„Kone,“ zavrčel Petr, „provedl jste to docela dobře. Ale co se týče těch dvou jiter u rozcestí, to byl jistě žert!“

„Ale samozřejmě!“ usmál se otec. „Všechno to byl žert od a až do zet! Kdo by tu frašku bral vážně? Až to zítra sousedům vyložím, tak se pořádně zasmějí!“

„To byste byl tak podlý a zničil mě?“ trhl sebou Petr zděšením nad starcovou úskočností.

„A vy byste se dokázal postavit proti slovům umírajícího otce?“ dal se otec do tichého, bezbožného smíchu. „Ta slova, mladíku, pro vás mají být zákonem!“

Petr chvíli přemýšlel. „Zřejmě nemohu nic jiného dělat,“ řekl posléze, „než se s tím smířit. Jste mizera a prohnaný lišák. Doufám, že vám na ty pozemky pán bůh sešle pořádné krupobití!“

S otcem to ani nehnulo. Konejšivě se na Petra zazubil, natáhl si plášť a odkradl se zpět domů, nadmíru spokojen s podílem, který odkázal sám sobě. Tak jsme se stali vlastníky pozemku, který je podnes znám jako Konovo pole.

2. KAPITOLA

Ani zchudnout není problém

Říká se, že bohatství kazí charakter. V případě mého otce to nemohu potvrdit, ani vyvrátit. O jeho morálních kvalitách bylo možno s úspěchem pochybovat už tehdy, kdy neměl celé měsíce ani vindru. Jisté je jen to, že nyní radikálně změnil způsob života

Především přestal pracovat. Za zlaťáky koupil několik vepřů, kteří nás spolu s výtěžkem dvou bramborišť u rozcestí měli bohatě uživit. O hospodářství se měla starat macecha a ta zase větší část povinností s chutí hodila na krk mně.

Otec se oddal zahálčivému životu, po kterém vždycky prahнул. Chodil po hospodách, kde za pár štamprlí vykládal neuvěřitelné historky, zejména o zločinech v lepší společnosti. Rozuměl všemu a udivoval tak, že si brzy vysloužil přezdívku „advokát“. Aby si toto vyznamenání opravdu zasloužil, začal docházet na pravidelná zasedání krajského soudu v Killbegganu. Vydržel tam sedět od prvního přelíčení do posledního rozsudku a bral si z toho mnohé poučení pro život. Brzy se vyznal v paragrafech líp, než opravdoví advokáti.

A pak se v jedné hospůdce osobně seznámil s presidentem krajského soudu Šimonem Ballem. Byl to mizerný právník, na kterého se usmálo štěstí v podobě zcela nečekaného jmenování. Mnozí v tom viděli potvrzení řeční, že spravedlnost bývá slepá. V Ballově případě byla i hluchá jako poleno a kulhavá na pravou nohu. Proto se ve městě ctihodnému panu presidentovi neřeklo jinak, než Balík.

Otec si záhy získal jeho sympatie. Tu mu podal deštník, jindy klobouk a zákoník, přidal něco servilních úsměvů a záhy byla ruka

v rukávě. Kon Kregan se stal neplaceným Balíkovým tajemníkem.

To „neplaceným“ ovšem nelze brát doslova. Čím hlouběji otec vnikal do tajností soudního zákulisí, tím víc se ukazovalo, jaký z toho může být při troše šikovnosti zdroj příjmů. Balík se rád vzdával nudného pročitání svědeckých protokolů a doličných materiálů. Ve všem důvěřoval otci a ten mu pohotově dodával pečlivé rozборы procesů včetně konečného vynesení rozsudku.

Zanedlouho se stal široko daleko uznávanou autoritou.

Vědělo se, že Šimon Ball je pouhou loutkou v otcových rukou a kdo chce vyhrát proces, musí se obrátit na Koná Kregana. Že při tom musí také něco donést, to se rozumělo samo sebou. Otec se stal jedním z nejmocnějších mužů v kraji, ale neholedbal se tím. Věděl, že pýcha předchází pád a proto se tvářil jako ten nejponíženější sluha, na jehož úsudku pranic nezáleží. Ale mezi lidmi se říkalo: „Chcete vyhrát při? A co tomu říká Kon Kregan? Bez Kona Kregana nemá vůbec smysl lézt do soudní budovy!“

Otec si nosil práci i domů a já jsem musel dlouhé hodiny opisovat soudní spisy. Ačkoliv jsem měl na krku téměř celé hospodářství, byl jsem nucen místo zasloužilého odpočinku věnovat se práci úřednické. Jen díky své síle,

pevnému zdraví a čtrnácti létům jsem mohl takovou zátěž vydržet. Bez významu to ovšem pro mne nebylo. Dozvěděl jsem se o různých tajných spádech, úskocích a kličkách, které se u soudu běžně praktikují. Naučil jsem se uvažovat o tom, na kterou stranu se asi nakloní úspěch, ještě před konečným rozhodnutím a dospěl jsem k poznání, že mimo zákonné právo a bezpráví existuje také právo a bezpráví mravní.

Můj otec mě nikdy příliš nerozmazloval. Čím lépe se mu však dařilo, tím hůř se choval ke mně i k maceše. Macecha si navíc pravidelně zchlazovala žáhu na mně.

Ovzduší soudu proniklo až k rodinnému krbu. Za každý přestupek jsem byl odsouzen k postu o chlebu a vodě a to ani nemluvím o důkladném výprasku, který takový rozsudek pravidelně předcházela. Řezal mě otec, mydlila mě macecha a mně nezbylo nic jiného, než počítat boule a modřiny.

Jako pravý Ir jsem se konečně odhodlal k vzpouře. Jednou, když otci zvláště záleželo na opsání nějakých spisů, neškrábl jsem ani brkem.

Večer otec zíral na čisté listy a dlouho nevěřil svým očím. Když uvěřil, začal mě trestat, aniž by se zdržoval nějakým rozsudkem. Zlomil o mne dvě hole a ještě si vypomohl různými vhodnými předměty, které se v do-

mácnosti vyskytovaly. Zbil mě do bezvědomí a i macecha uznala, že jsem tentokrát dostal, co mi patří. Jenom připomněla, že bych si takovou pozornost zasloužil nejméně dvakrát týdně.

Má touha po pomstě však potlačena nebyla. Odpovědět na násilí násilím jsem pochopitelně nemohl a tak jsem se odhodlal k úskoku, jehož následky jsem domyslet ani nemohl. Věděl jsem, že otec nejednou v noci vstal, vykradl se z chaloupky, a zašel k chlěvu, kde žil náš osel v dojemném společenství s prasaty. Záhy jsem vypátral, že cílem otcových nočních vycházek byl došek na střeše chlěva, pod nějž vždy něco schovával. Tipoval jsem, že tam najdu obstojný balíček bankovek, nebo měšec zlatáků a už jsem se těšil, jak dám vale otcovskému domu, který mi moc otcovský ani nepřipadal.

Když otec s macechou usnuli a hlučným chrápáním dali najevo, že „e hned tak neprobudí, vyšel jsem na lov. K svému zklamání jsem Objevil pouze svazek listin a ztěží jsem se ovládl, abych je neroztrhal, ale včas mě napadlo něco lepšího.

V Killbegganu žil advokát Morissy, úhlavní nepřítel mého otce. Kon Kregan jej svým vlivem u soudu připravil o rozsáhlou klientelu a přivedl jej tím téměř na mizinu. Tento muž práva marně proti otci bojoval. Nikdy se mu

nepodařilo dokázat, že bezvýznamný sedlák ovládá téměř všechny soudní procesy.

16

Rázem mi šlehlo myslí, že tento pán by se mohl stát vykonavatelem mé nerozvážné pomsty. Časně ráno jsem před něj předstoupil i se všemi znaky předchozího střetnutí s otcem.

Pan Morissy mě nepřijal příliš vlídně.

„Ty čertovo kvítko!“ oslovil mě, přičemž se sotva pootočil zrcadla, v němž se holil. „Tys mi tu po ránu chyběl! Mor na tebe, jen jsem tě spatřil a už jsem se řízl!“

„Přišel jsem, pane, poprosit o malou radu,“ odpověděl jsem zdvořile.

„Přepadení a rvačka!“ ušklíbl se. „To by mě zajímalo, proč se neporadíš s otcem!“

„Protože on je obžalovaným!“ vybuchl jsem.

„Cože? Takhle tě zřídil on?“

„Vlastnoručně.“

Advokát chvíli uvažoval.

„Tady se nedá moc dělat,“ zavrčel. „Konec konců, jsi jeho dítě. I když tě zřídil setsakramentsky...“

„Jenomže já mám ještě něco jiného!“ vytasil jsem se s balíčkem dokumentů.

„Ukaž!“ zvolal dychtivě Morissy a vrhl se na spisy. S planoucíma očima se jimi probíral a slastně přitom vzdychal.

„Konec,“ řekl potom, „popiš mi místo, kdes to našel.“

Vyhověl jsem mu.

„Viděl jsi na vlastní oči, jak tvůj otec ty papíry ukládal?“

„Viděl, pane.“

„Kolikrát?“

„Aspoň desetkrát, pane!“

„Ve dne, nebo v noci?“

„Vždycky v noci, když si myslel, že spíme.“

„To stačí, Kone, to stačí, můj nejdražší synáčku. Samo nebe tě osvítilo, miláčku, že jsi s tím ke mně přišel!“

„Je to těžký případ, pane?“ zeptal jsem se.

„Jak pro koho, milánku!“

„Krádež, pane?“

„Něco lepšího!“

„Nerad bych to hnal příliš daleko,“ začal jsem mít strach. „Přece jen jsem jeho syn!“

„To už nech na starost mně,“ mnul si ruce advokát, „já už toho tvého povedeného tatíka roztočím!“

A taky roztočil Do nejdelší smrti na to nezapomenu a bůh je mi svědkem, že bych rád otci odpustil a vzal celou záležitost zpátky. Jenže zákon je zákon a jak se jednou dá do pohybu, nikdo na světě ho nezastaví.

V soudní síni bylo velice živo. Za stolem sedělo pět úředníků a starý Ball mezi nimi. Také selského obecnstva bylo požehnaně a kdekdo se nepokrytě těšil, že konečně uvidí starého Kregana v bryndě.

Konečně došlo na naši při, která byla projednávána pod názvem Kregan proti Kreganovi.

Řeknu rovnou, nebylo to nic slavného. Hledělo na mne nejméně pět set párů očí, hovořilo se o výprasku, který mi otec uštědřil a jak to vypadalo, většina přítomných byla toho názoru, že mě ještě příliš šetřil.

President Ball všechno vyslechl, načež mi zahrozil kostnatým ukazovákem a pravil: „Boj se boha, važ si rodičů a více nehřeš! Příště po výprasku polib otci ruku! Můžeš jít!“

V té chvíli povstal advokát Morissy.

„Nežli propustíte svědka, pane presidente,“ řekl, „rád bych mu položil několik otázek.“

„Věc je vyřízena,“ odpověděl sudí hněvivě, „vyvolejte další!“

„Hodlám přednést závažné důkazy,“ křičel advokát, „kdyby tato okolnost nevyšla najevo, byla by to hanba pro celý zákon!“

„Posadte se, pane Morissy,“ řekl zkrátka sudí, „nebo vás nechám vyvést!“

Ale Morissy se neposadil a když se na něho z každé strany sápal dozorce, vyhrožoval nejvyšším soudem. Toho se Ball přece jen trochu zalekl.

„Dobrá,“ zavrčel, „předneste tedy, oč běží. Ale rychle!“

Morissy se okamžitě ujal slova: „Slavný soude, je tomu přes měsíc, co jsem měl tu čest předstoupit před tuto stolicí v trestní věci

Noomana proti Mánadovi. Šlo o zločin zabítí. Slavný soud se zajisté pamatuje, že se záhadným způsobem ztratila listina, na níž přímo závisel výsledek celého procesu. Místo listiny vzal soud v úvahu svědectví Kona Kregana, o jehož pravdomluvnosti má kdekdo oprávněné pochyby.“

„K věci, pane!“ přerušil ho sudí. „Klevety tady nikoho nezajímají.“

„Slavný soude,“ zářil Morissy, „ta záhadně ztracená listina se totiž našla. Lépe řečeno, nenašla se sama, ale našel ji Kon Kregan mladší. A kde? Pod doškem prasečího chlívku, kam ji uschoval jeho vykutélaný otec!“

V sále to překvapeně zašumělo a já jsem zaregistroval smutný, vyčítavý pohled Koná Kregana staršího.

„Tam stojí ten muž,“ křičel advokát, „jenž nestoudným způsobem zneužíval důvěry samotatného pana presidenta a kterého nyní já obviňuji z křivého svědectví a podvodu!“

Pan Morissy se opravdu snažil. To, co řekl, stačilo, aby na mého otce byla uvalena žaloba pro těžký zločin a proto byl také okamžitě vsazen do vazby.

Já jsem byl dán pod dohled vězeňského dozorce, abych mohl v případě potřeby vydat svědectví.

Pád dynastie znamená obvykle přísný soud nad posledním panovníkem. Otec, který byl

ještě před několika dny mocným mužem a suverénně řídil „lod' spravedlnosti“ se nyní hroutil pod řadou obvinění. Kdekdo si přiložil polínko a tak vyšlo najevo, že otec prý mimo jiné připravoval revoluci a občanskou válku. Navíc byl obviněn z nočního přepadení se zbraní v ruce a to tak hodnověrně, že by to lépe nesestavil ani on sám se svými dlouholecnými soudními zkušenostmi.

Mého svědectví ani nebylo zapotřebí a z ko-runního svědka se stal rázem trpěný příživník. Otec byl i bez mého přičinění odsouzen k vězení do trestanecké osady v zámoří a ke ztrátě veškerého majetku ve prospěch státu.

Byl jsem tím rozsudkem doslova zdrcen. Takhle jsem si svou pomstu rozhodně nepředstavoval! To, že můj ničemný otec pyká za své hříchy na galejích, nemohlo zastříť fakt, že jsem se vlastně sám ožebračil! To rozhodně nebyl příliš šťastný vstup do života.

Snad mohu pominout, že mě macecha proklela a v prorockém osvětlení mi předpověděla neblahý konec na šibenici. Ale do smíchu mi rozhodně nebylo. Začínat jako chudý chlapec a navíc syn těžkého zločince - to opravdu není nic záviděníhodného!

3. KAPITOLA

21

Útěk z domova

Když člověk jednou zalže, obvykle ho lidé nenazývají do nekonečna lhářem. I ojedinělou krádež dovedou odpustit, o jiných slabostech ani nemluvě. Ale běda, když jednou, jedinkrát někoho udáte! To ze sebe nesetřesete, i kdybyste se rozkrájeli! Ačkoliv celý Killbeggan a široké okolí bylo upřímně potěšeno otcovým pádem, mne postihla hanba, jaké jsem se nenadal.

„To je ten udavač!“ ukazovali si na mne prstem.

„Pročpak jsi přivedl otce na šibenici, Kone?“ tázali se mě s pravou irskou nadsázkou.

„Když už jsi ho poslal na dovolenou za moře,“ chechtali se škodolibě, „měl jsi tam s ním poslat i macechu!“

„A tys měl jet s nimi!“ radili další, „alespoň bychom se vás zbavili jedním vrzem!“

Dokonce i starý žebrák, kterého otec nejednou pohostil, se mi drze

vysmíval. „Teď jsi boháč!“ ukazoval mi své bezzubé dásně, „a jednou se oženíš s opravdovou dámou!“

To se mě dotklo ze všeho nejvíc, protože mi to ustavičně připomínalo trpkou skutečnost

a to, že nemám ani zlámanou grešli. Pozbyl jsem nejen nároky na otcův majetek, ale pilní mužové zákona mi zabavili i nedělní šaty. Byl jsem otrhán jako málokdo a narážky na „jidášský peníz“ se mě věru netýkaly. Jediný páter Rusch se zachoval slušně.

„Zajdi ke mně okolo šesté, Kone,“ řekl mi, „rád bych si s tebou promluvil!“

Do šesti hodin bylo ještě daleko. Nechtěl jsem snášet úsměšky, které se ustavičně opakovaly a tak jsem vyšel do polí. Toužil jsem po samotě a po chvíli jsem zamířil k močálu. Toulal jsem se několik dlouhých hodin bez cíle, až jsem spatřil dobře oblečeného mladíka. Na první pohled bylo zřejmé, že náleží k vyšší třídě.

„Poslyš, hochu,“ oslovil mě. „Ty špičky věží, které odtud vidím to je Killbeggan?“

„Ano, pane.“

„A kde je silnice do Athlonu?“

„Tam, co stojí ty dva stromy, pane!“

„Jezdí tudy poštovní dostavník?“

„Jistě. Asi před půlhodinou odejel.“

„Víš to jistě?“ zeptal se rozechvěle. „Viděl jsi ho na vlastní oči?“

Přikývl jsem.

„A jiný už nepojede?“

„Obvykle ještě jezdí noční pošta,“ informoval jsem ho, „ale dnes je sobota.“

Dost ho to zdrtilo. Sedl si na kámen a vzdychal. Byl to pohledný, vysoký mladík, kterému mohlo být nanejvýš sedmnáct let. Měl na sobě oblek módního střihu a na prstě bělostné ruky drahocenný prsten.

Nějak se nemohl vzpamatovat.

„Chtěl jsem si nadejít,“ svěřoval se mi smutně, „a takhle to dopadlo. Jak je to do Athlonu daleko?“

„Asi šestnáct mil.“

„A jak se tam nejrychleji dostanu?“

„Pěšky.“

„Vyloučeno! Musím se včas dostat do Dublina!“

„Andy Smith má koně,“ řekl jsem nejistě, „kdyby vám ho půjčil..“

„Pojď se mnou!“ vybídl mě, „ukážeš mi, kde bydlí!“

Dali jsme se na pochod k Andyho chalupě, přičemž jsme se smluvili, že mladíka doprovázím do Athlonu a vrátím se s kobyloou domů.

Vyjednávání s Andym nebylo snadné. Když spatřil elegantního mladého muže, bleskurychle se zahrabal do hnoje, v domnění, že je to exekutor. Když jsme ho přesvědčili, že se mýlí, nechtěl o půjčení koně ani slyšet. Z jeho slov vyplývalo, že má nejúžasnějšího a nejvelkolepějšího oře v celém Irsku. Museli jsme vynaložit mnoho úsilí, než konečně povolil. Vzal nestydatě vysokou odměnu a vedl nás do

malé stáje, kde nám ukázal klisnu, která koulela očima jako tygr.

24

Mladík se očividně zalekl, ale potom pravil:

„Nedá se nic dělat! Osedlejte ji a vyrazíme!“

„To se lehce řekne!“ zavrčel Andy. „Tenhle týden mě už dvakrát kopla do holeně a to vůbec nemluvím o tom kousnutí do ramene!“

„Víš co, Kone? Popadni tu bestii za kštici a podrž ji hlavu!“

„A co když vyhodí?“

„Starého kozla vyhodí! Vždyť je jako ovečka!“

Řekl to velice přesvědčivě, ale mne to neuspokojilo.

„Nemám čas!“ vykřikl mladík. „Osedlám tu pekelnou potvoru sám!“

Pln odhodlání vběhl do stáje, ale ještě rychleji se vyřítil zpátky. Ovečka vyhodila oběma nohama a jen tak tak, že mu nevzala chuť na další cestování.

„Není třeba ji zbytečně plašit,“ tvrdil Andy, „ona dá spíš na dobré slovo.“

„Potřebuju vyrazit!“ trval na svém mladík.

„Kdyby tak byl doma Kristy Moore,“ řekl Andy, „ten by ji zvládl. - Ale vrátí se až v noci a nejspíš bude pořádně opilý.“

Mladík poslal Andyho, Kristyho Moora i jankovitou kobylu do horoucích pekel.

„Nezlobte se, pane,“ chlácholil ho Andy, „nakonec všechno dobře dopadne. Mám nápad!“

Jeho nápad byl vskutku originální. Spočíval v tom, že vylezu na střechu, odstraním několik došků a skočím kobyle na hřbet s výšky.

Po delším přemlouvání jsem souhlasil, ale usmyslel jsem si, že Andymu střechu pořádně zplundruju. A jak jsem byl jednou nahoře, odhodil jsem všechny zábrany. Rval jsem ze střechy došky, aby ten otvor stál opravdu za to a Andy byl bez sebe vzteky.

„Dost!“ říčel a pokoušel se mě zasáhnout polenem, „přece nechceš tu kobylu tahat nahoru?! Slituj se nad mým majetkem, ďáblův spratku!“

Vyřádil bych se na střeše daleko víc, kdyby mi zčistajasna neujela noha. Zavrávorál jsem a už jsem se řítíl přímo kobyle na hřbet. Kupodivu to snesla docela klidně. Několikrát vyhodila, dvakrát nebo třikrát po mně chňapla zubama, ale záhy bezpodmínečně kapitulovala. Nechala se osedlat jako skutečná ovečka.

„Neublížil sis, hochu?“ zvolal starostlivě mladík.

„Starého kozla si ublížil!“ křičel vztekle Andy. „Předpokládal jsem, že si zlomí vaz, ale těšil jsem se marně! Ani hnáty si nepolámal, holomek! Jak tak koukám, je to škody nejmíň za pět liber!“

Mladík se s ním bez reptání vyrovnal a pak jsme si vyměnili místa. On se posadil na koně a mně nezbylo, než za ním klusat.

„Švihnete ji pořádně, pane!“ poradil jsem mladíkovi, „ať dohoníte zmařený čas!“

„Nebudeš mi stačit!“ varoval mě.

Musel jsem se upřímně zasmát. Jako by irského kluka mezi jeho rodnými močály mohla předběhnout nějaká kobyla!

Cestou jsme si navzájem vyprávěli historky. Rozhodně jsem v tomto směru vedl, neboť příběhy, jejichž hrdinou byl můj otec by vydaly na tři takové cesty! Mladíkovi se zamlouvaly zejména způsoby, jakými otec doručoval soudní obálky těm, kteří se jim hleděli vyhnout. Jeho lstivost neznala mezí. Často přivázel obsílku psovi za obojek a sotva se jí majitel psa dotkl, vyskočil z úkrytu a zvolal: „Doručeno!“ K starému Andymu přišel přestrojen za žebračku a požádal ho, aby mu zapálil dýmku kouskem papíru, jež mu podal. Jakmile vzal Andy do ruky složený papírek, zaskuhrala domnělá žebračka: „Andy, přijal jsi obsílku a máš proces na krku!“ Od té doby není v okolí žebračka, který by se odvážil překročit práh Andyho chalupy.

„A jak se tvému otci daří?“ zeptal se mě mladík.

„Dařilo se mu dobře,“ odpověděl jsem posmutněle, „ale nedávno ho potkalo neštěstí.“

Víc ze mně nedostal ani slovo.

„A kam jsi šel, když jsme se před chvílí potkali?“

„Za štěstím, pane.“

„Za štěstím?“

„Ovšem,“ řekl jsem. „Svět je přece dost veliký i pro mne!“

To musel mladík připustit.

Když jsme se dostali do města, bylo tam všechno vzhůru nohama. Taky nebylo divu. Krátce před námi tam dorazil poštovní dostavník, ale způsobem zcela originálním. Koně se splášili a to ostatní si lze snadno představit. Dostavník se překotil na střechu a navíc se roztočil jako káča, lidi z něho lítali okny i dveřmi a kočí se marně snažil zachránit alespoň poštovní zásilky, o které ihned projeví zájem místní zloději. Někteří cestující se ocitli na střechách nízkých domků, jiní v prasečincích a jeden starší pán dokonce proletěl výkladní skříní lékárny mezi medicíny. Pořezaný a páchnoucí všemi lektvary proklet irskou poštu a s velikým rámusem se odebral do hospody.

„Tady vidíte, pane,“ řekl jsem, „že všechno zlé je k něčemu dobré. Někdy se vyplatí zmeškat dostavník a přijet na staré herce!“

„Dost možná,“ připustil, „ale jsem zvědav, jak se dostanu dál. Přece nepojedu na koni přes celé Irsko!“

Sám by tento problém asi těžko vyřešil. Jenomže já jsem přišel na to, jak se přizpůsobit na nešťastné náhodě. Začal jsem láteřit spolu s cestujícími, kteří neskončili v hospodě a domáhal jsem se náhradního provozu. Nikdo si v tom zmatku nevšiml, že mladík vůbec do-
stavníkem nejel.

„Jsi čertův chlapík, Kone,“ řekl můj společník a vůbec už se nesnažil skrývat, že je mnou okouzlen. „Teď dávej pozor a hlavně si pamatuj mé jméno! Jmenuji se Jindřich Lyndsay a jsem posluchač dublinské university. Kdyby ses tam náhodou někdy dostal, najdeš mě snadno. Nikdy ti nezapomenu, cos pro mne udělal!“

Sáhl do kapsy a dával mi peníze, abych koupil Andyho herce obrok. Peníze jsem samosebou vzal, ale rozhodl jsem se použít je k rozumnějším účelům.

„Ba ne,“ zavrtěl jsem hlavou, „domů mě už nikdo nedostane. Kobylu nechám v hospodě, však on si ji už Andy najde.“

„A kam se chceš vydat?“ zeptal se mě udiveně.

„Na tom nesejde, pane,“ řekl jsem, „slunce svítí všude stejně a když člověk popadne štěstí za pačesy...“

„Víš co, Kone?“ zasmál se náhle, „vezmu tě sebou do Dublina. Sluhu si sice nemohu dovolit, ale trocha místa se v mém universitním

bytě najde. Třeba si pak pomůžeš k něčemu lepšímu!“

Div jsem ho neobjal. Za několik minut jsem seděl mezi vaky na střeše dostavníku a těšil se na nové působíště.

29

4. KAPITOLA

Krátký pobyt na universitě

Do Dublina jsme dojeli za tmy, deště a mlhy. Kromě strážníků tu nebyla živá duše a já, který jsem si představoval hlavní město Irska jako zemi zaslíbenou, jsem nevycházel ze zklamání. K universitě jsme jeli bludištěm špinavých ulic a průjezdů, až jsme se konečně octli před velikou budovou. Na zavolání se její vrata otevřela a my jsme vjeli na prostranný čtvercový dvůr, kde bylo ticho jako v půlnočním kostele. Pan Lyndsay slezl dolů a já jsem se chopil zavazadel. Šli jsme do jeho universitního bytu, který se skládal z jednoduše zařízeného pokoje a malé ložnice.

„To je můj domov, Kone,“ řekl „a teď ti ukážu tvůj!“

Zavedl mě do přilehlé světničky o jednom okně, která panské obydlí rozhodně nepřipo-

mínala. Byla tu postel, truhla, vylínaný kartáč na boty a trosky jakési židle.

30

Záhy jsem ve své komůrce, osaměl a bylo mi smutněji, než jsem očekával. Pozoroval jsem drobný déšť, který šlehal do okenní tabule, ale brzy mě to přestalo bavit. Vydal jsem se na výzvědy. Přikradl jsem se k dveřím sousedního pokoje a škvírou jsem spatřil svého pána sedícího nad knihami.

Pak se rozlehl domem hluboký hlas zvonu. Lyndsay zašel do ložnice, aby se vzápětí vrátil v studentském plášti a čapce. Velice to na mě zapůsobilo. Sledoval jsem ho, jak vyšel na chodbu a pak jsem přistoupil k oknu. Viděl jsem, jak Lyndsay vstoupil na rozsáhlý dvůr, kde už byla spousta podobně oděných mladíků. Sledoval jsem je, dokud s šumem nezmizeli za těžkými školními vraty. Potom se všude rozhostilo ticho a já jsem se pomalu, ale důkladně začínal nudit.

Napadlo mé, že bych se mohl chopit nějaké práce. Pokusil jsem se přestavět nábytek, ale zjistil jsem, že se to příliš vylepšit nedá. Když u jedné z židlí upadla noha a rohem skříně jsem srazil k zemi obraz, z něhož se okamžitě vysypalo sklo, uvedl jsem raději vše do původního stavu. Opravdu se tady nedalo dělat nic jiného, než čučet na dvůr.

Po nějaké chvíli se pan Lyndsay vrátil.

„Úplně jsem na tebe zapomněl, Kone,“ řekl, „tady máš stříbrňák a kup si něco k jídlu.“

„A co vy, pane?“ zeptal jsem se, neboť jsem si všiml, že jeho měšec nápadně splaskl. „Ještě jsem vás neviděl jíst!“

„Jsem pozván na oběd k jednomu profesovi, Kone,“ usmál se, ale příliš jsem tomu nevěřil, už proto, že se začal hrabat v knihách.

Vyšel jsem na dvůr, abych sehnal něco k snědku. Objevil jsem malý krámeček, ve kterém seděla vyschlá a krajně nepříjemná babice. Hleděla na mne zapškle a nedůvěřivě. Když jsem se jí zeptal, jestli má kus chleba a trochu mléka, odpověděla mi otázkou, který čert mě tam přinesl. K výsledku se přidali i dva mladíci v aksamitových pláštích, které jsem zřejmě upoutal svým „vybraným“ oblečením. Když jsem jim vysvětlil, že jsem přijel časně ráno na střeše dostavníku, docela se jim to zamlouvalo.

„Výborně!“ řekl starší z nich. „A jste už imatrikulován?“

Vykulil jsem nechápavě oči.

„To je jen malá ceremonie,“ vysvětloval, „které se musí podrobit každý, kdo tady chce být ubytován. Už jste někdy slyšel o Napoleonovi?“

„Bonapartovi?“

„Tak, tak,“ přisvědčil, „a jak on říkával první bitvě křest slávy, tak mi říkáme imatrikulaci křest učenosti. Je vám to docela jasné?“

„Docela ne.“

„A u kohopak bydlíte příteli?“ zeptal se mladší.

„U pana Lyndsaye.“

„Výborně!“ zvolal starší. „Nic tedy nebrání tomu, abychom vás zasvětili do tajemství imatrikulace. Pojdte s námi příteli, ať se seznámíte se zdrojem vší učenosti a moudrosti tohoto světa!“

Neměl jsem ani stín podezření, že připravují něco nekalého, už pro jejich vážný a vpravdě důstojný vzhled. Šel jsem s nimi na dvůr, když jeden z nich pronikavě zahvízdal na prsty. V přízemním okně se objevila mladistvá a veselá tvář.

„A, Taylor a Ward!“ zvolal mladík v okně. „Co se děje?“

„Pojď ven, Burtone! Je tu mladík k imatrikulaci,“ vyzval jej mladší.

„Hned, hned,“ přislíbil ochotně. „Je nás tu osm.“

Hlava zmizela v okně a za okamžik se vyhrnulo na dvůr několik mladíků. Každý z nich se mi uklonil a uvítal mě na půdě staroslavné university. Nestačil jsem se těm vybraným způsobům divit.

„Pane... jaké je vaše jméno?“ otázal se mě Burton.

„Kregan,“ odpověděl jsem, potěšen tím milým přivítáním, „Kon Kregan, pane.“

„Dobře, pane Kregane. Nyní si dovolím dát vám malou radu: nikdy nevěřte mladšímu mudrákovi. Víte, co to je mladší mudrák?“

„Nevím, pane.“ pověz mu to, Warde!“

„Mladší mudrák je šprtoun, který je tak osvěcený, že v noci může posvítit i policajtům!“

„Je to školomet,“ přidal se Burton, „který studuje přesčas!“

„Postrach domovníků!“ vykřikl jeden.

„Děkanova dojná kráva!“ ozval se druhý.

„Sláva rodičů a postrach krejčího!“ dodal třetí.

„Dost řečí a jdeme!“ rozhodl Taylor.

Zahnuli jsme úzkou uličkou za roh mohutné budovy zasmušilého zevnějšku.

„Jsme na místě, Kregane! Páni kmotři, dáme se do díla, co říkáte?“ Sotva to dořekl, vrhli se studenti jako jeden muž na mne a vyzvedli mě vysoko nad hlavy. Soudil jsem, že jde o nějaký nevinný žert, ale z toho jsem byl záhy vyveden. Blížili jsme se totiž k obrovské pumpě, jaké se používá k čerpání vody z lodních prostor. Burton a Ward se vrhli k dvojité klice a usilovně začali pumpovat. Vyhrnulo se tolik vody, že by snadno uvedla do pohybu po-

řádný mlýn. Nyní jsem pochopil, co se mnou ti ničemové zamýšlejí a začal jsem kolem sebe zběsile kopat. Ale mých nepřátel bylo příliš. Ať jsem sebou kroutil a mrskal sebevíc, strčili mě pod největší proud ledové vody a drželi mě tam tak dlouho, že jsem snad už začínal modrat. Křičel jsem, ječel, proklínal je i jejich rodiče, volal jsem o pomoc, ale marně. Už jsem se loučil s životem, když Taylor náhle zvolal:

„Děkan! Spas se, kdo můžeš!“

Moji trapiči se rázem rozutekli, když mě nepříliš šetrně pohodili na mokré dlaždičky. Děkan s dvěma universitními sluhy ke mně došli a se zájmem si mě prohlíželi.

„Kdo jste, pane?“ otázal se mě děkan. „Co vás sem přivedlo?“

„Sám strach, pane!“ vybuchl jsem. „A řeknu vám rovnou, že se mi tu ani trochu nelíbí!“

„Vyvedte ho za vrata, Hawkinsi!“ rozkázal děkan sluhovi. „A dejte pozor, ať se tady víckrát neobjeví!“

„Buďte bez obav, pane,“ řekl chlap a štítivě mě popadl za límec.

Než bych stačil napočítat deset, byl jsem za vraty.

Trásl jsem se zimou, ždímal ze šatů vodu, ale svým způsobem jsem byl spokojen. Uvědomoval jsem si rekord, kterého jsem dosáhl. Časně ráno jsem na universitu vstoupil a krátce po snídani jsem už byl vyloučen.

Vykročil jsem do nevlídného města. Mrholení mi z pochopitelných důvodů nevadilo a já jsem byl ubezpečen, že ať dojdu, kam dojdu, nemůže to tam být horší, než na universitě.

Pojednou se ve mně ozval synovský cit. Řekl jsem si, že by se slušelo podívat se na věznic, v níž čekal můj otec, až připluje loď, která ho odveze do Austrálie. Hleděl jsem z uctivé dálky na ústav, do něhož bych se nerad v budoucnosti dostal, zejména ne přičiněním vlastního syna. Otce jsem samozřejmě ani nezahlédl, ale měl jsem dobrý pocit, asi takový, jako míváme na Dušičky, když odložíme zábavy a navštívíme hroby drahých zesnulých.

5. KAPITOLA

Internát Běty Kobbové

Nezbývalo mi nic jiného, než bloudit nazdařbůh dublinskými uličkami. Tak se stalo, že jsem odpoledne dorazil na Merrionské náměstí, u něhož je krásný sad. Opravdu tady bylo hodně na koukání. Kočáry jezdily jeden za druhým, jezdci i dámy na koních se předstihovali v eleganci a tam, kde vyhrávala vojenská hudba, se vznešení občané nesli, jako

by na jejich pózách závisel celý jejich příští život. Pro mne ovšem bylo daleko důležitější, že všechna ta podívaná byla zadarmo.

Žasl jsem, kde se tu vzalo tolik lidí a marně jsem hledal příčinu. Trh tu nebyl a pouť zřejmě taky ne.

Po chvíli jsem si všiml, že nejsem sám, kdo se sem svým ustrojením příliš nehodí. Kromě nádherně ustrojených bohatců pobíhala sadem i tlupa zimomřivých, otrhaných kluků s dychtivýma očima. Nebyli to však pouzí diváci. Sledovali pozorně jezdce a jakmile některý slezl z koně, už se k němu vrhli s žádostí, aby směli zvíře podržet.

Seděl jsem u zábradlí sadu. Právě přede mnou se odehrával vzrušený boj několika kluků. Mladý důstojník v dragounské uniformě totiž právě slezl z koně a počal se kolem sebe významně rozhlížet.

„Já jsem váš chlapec, setníku!“ hnal se k němu ryšavý výrostek, „já jsem přece Tim!“

„Vezměte si mne!“ křičel. Já jsem vám, pane, přece pověděl o slečně Gradové!“

„A já jsem vám chytil koně, když jste z něj posledně spadl do křoví!“ hlásil se další.

Dragounovi bylo v zajetí pobudů zřejmě nevolno a proto se tvářil odmítavě.

„Pryč!“ odstrkoval je. „Vám určitě svěřím toto vzácné zvíře! Mého koně podrží tamten chlapík!“

A ukázal bičíkem na mne.

Mezi kluky to zašumělo nevolí a překvapením. Odlepil jsem se ledabyly od zábradlí a chopil jsem se zcela nečekané pracovní příležitosti. Důstojník odešel a kluci, kteří byli odmrštěni, se seskupili kolem mne. Dělal si legraci z mých šatů, z mého vesnického vzezření a nadávali mi tak, že jsem pochytil mnoho výrazů, které jsem dosud, neslyšel.

Setník se vrátil asi za hodinu. Byl se mnou spokojen, o čemž svědčilo to, že mi vtiskl do dlaně šilink a vyzval mě, abych se zítra dostavil na totéž místo.

Zatím se šelilo a lampář rozsvěcoval olejové lampy. Ve chvíli, kdy jsem uvažoval, kam se na noc vrhnu, přihnala se banda mladistvých pobudů. Nadávky si k mému údivu odpustili. Zeptali se mé na jméno, vyzvídali odkud jsem, a zejména je zajímalo, kolik mi dal setník za podržení koně. Pak se jednohlasně usnesli, že mě přijímají do bratrstva, což je třeba oslavit tím, že utratíme společně můj šilink. Vzali mě mezi sebe a než jsem stačil zaujmout jakékoliv stanovisko, už mě vlekli křivolakými uličkami neznámo kam.

Po nádheře a okázalosti už nebylo ani stopy. Místo krásných dam jsme potkávali nádeníky, cihláře, metaře a žebráky. Moji noví kamarádi se chovali velice bujně. Vráželi do kolemjdoucích, podtrhovali jim nohy a otvíra-

li dveře kořalen. Nějaký ten pohlavek je vůbec nepřivedl z míry. Na mou otázku, kam jdeme, řekli, že k staré Bětě.

Brzy jsem měl příležitost se s touto nesporně zajímavou „dámou“ seznámit. Jmenovala se vlastně Alžběta Kobbová a kdysi prý bývala dost známou písničkářkou. Když jí hlas až příliš zdrsněl a její postava přestala být přitažlivou, začala se věnovat dost originálnímu podnikání. Vedla stravovnu a ubytovnu pro potulnou mládež dublinskou. Za levný peníz se u ní každý najedl, vyspal a navíc se mu zde dostalo „vzdělání“, které z nejednoho strážníka učinilo adepta trestanecké kolonie v Austrálii. Úřady jí za její zásluhy udělily „řád“, kterému se říká policejní dohled, ale rozkvětu její živnosti zabránit nedokázaly.

Kdysi jako písničkářka bývala Alžběta bojovnou katoličkou a za své narážky na protestantskou moc si odseděla mnohý týden ve vězení, ale s přibývajícími léty se její ideály hroutily. Dnes ji ani nenapadlo, aby své milé pobudy rozlišovala podle náboženství, nebo je dokonce hnala do šarvátek, které nemohou nic vynést.

Když jsem byl odveden do Bětiny rezidence, seděla ta ohyzdná baba na židli v postranní místnosti s pobořeným stropem a zarputile zírala do krbu. Její pohled nepatřil praskajícím a malebně skotačícím plamínkům, ale

ohromnému hrnci, v němž se vařily brambory. Židle, na které Běta seděla, byla jediná. Ostatní členové rozsáhlé domácnosti se obešli bez nábytku. Rozsadili se na podlahu, praštili sebou na otep slámy, nebo se opřeli o stěnu.

„Pojď, představím tě Bětě,“ řekl jeden z kluků a táhl mě ke krbu. Museli jsme si razit cestu, neboť početná sestava strážníků už zaplnila místnost. Bylo to zřejmě několik tlup, podobných té naší.

„Běta má dneska růžovou náladu,“ informoval nás kdosi, „před chvílí tady byla policie, sebrala Bílého Daniela a pohrozila, že celý ten krám zavře.“

„Čert vem policii!“ řekl můj průvodce a do-tlačil mě před sebou až k stařeně. „Matko! Matko Běto!“

Nevlídně se otočila. „Co chceš, ty špinavý zloději? Víím velice dobře, že tvůj otec zavraždil starého Mereditha!“

„Samosebou, matko,“ přikývl mladík, „ale tady vedu přírůstek.“

Obrátila na mne krhavé oči. „Tebe neznám. Ale dost možná, že znám tvého otce! Kdo to je?“

„Kon Kregan z Killbegganu,“ odpověděl jsem s vědomím, že nic takového nehrozí. Ale zklamal jsem se.

„Tys tedy syn toho udavače Kona,“ zaskřehotala, „za čtyřicet let, co tady žiji, se tu vy-

střídala pěkná dávka lotrů. Zloději, šibalové, taškáři a bůhví kdo ještě. Ale ať nedoжду spasení, jestli se tady někdy vyspal udavač nebo jeho zmetek!“

Společnost zbystřila pozornost a já jsem nabyl přesvědčení, že ta baba je čarodějka.

„Řekni mi: stydíš se za otce?“ popadla mne za rameno.

„Kdybych se styděl,“ rozhlédl jsem se kolem, „tak bych tady asi nebyl.“

Tahle odpověď se kdekomu líbila a babici nejvíc.

„Doufám, že z tebe něco bude,“ prohlásila, „a nebudeš můj chleba jíst nadarmo!“

Pak se rozkřikla:

„Bude se večeret, holoto!“ A zafukala třikrát berličkou o židli.

Rozkaz byl rychle vykonán. Misky byly naplněny šťavnatou směsí masa a brambor a okamžitě rozebrány.

Většina strážníků jedla rukama, pouze někteří aristokrati měli dřevěné lžíce.

Sotva jsme dojedli, byly misky odneseny a my jsme museli opustit jídelnu. Brzy jsem pochopil, proč. Party kluků vystřídaly neméně početné party dívek. Byly většinou ošumělé a otrhané, i když se většina z nich živila uměním. Potulovaly se po ulicích a zpívaly na nárožích odrhovačky.

Po večeri se celá společnost rozešla. Písničkáři ještě vyrazili do ulic, část osazenstva se šla toulat městem a hledat příležitostný výdělek, zatímco zbytek, a mezi ním jsem byl i já, se natáhl na slámu, aby tvrději spal až do svítání.

6. KAPITOLA

Proč ne já?

Když jsem se ráno probudil, dlouho jsem nemohl pochopit, kde to jsem. Pak jsem se rozpomněl na minulý den a uvědomil jsem si, že zase mohu vydělat šilink za držení koně. Byl to jistý peníz i když jsem doufal, že si časem pomohu k něčemu lepšímu. Ale nějak se začít musí.

Přesvědčil jsem se, že posílky a jiné drobné služby mají nepsaná, ale pevná pravidla. Každý obvod patřil jiné partě a přebírat někomu obchody se mohlo i krutě vymstít. Další zásadou byl společný majetek. Vydělané, ukradené i vyžebrané peníze odevzdávali všichni staré Bětě, která se o celou společnost starala s láskou téměř mateřskou.

Také držení koní jezdcům nebyla tak jednoduchá záležitost, jak se na první pohled zdálo. Jezdci měli své rajóny a i mezi nimi bylo několik vrstev. Ta nejméně vznešená rejčila na severu města a mzda za podržení nebyla nijak horentní. Nejvýnosnější obchody byly právě na Merrionském náměstí. Jezdili zde důstojníci, bohatí měšťané a šlechtici. Získat si jejich důvěru znamenalo nepřijít nikdy s prázdnou a hrát se na slunci úspěchů mezi méně šťastnými kamarády. Někteří kluci byli pravými přeborníky ve svém povolání. Věděli, že před soudcem je třeba udržet vážný, soustředěný obličej, zatímco důstojníci si potrpí na drobné drzosti a rozverné vtipy. A nejen to. Bylo dobré znát vznešené jezdce jménem, vědět o jejich zájmech, slabostech a zálibách a hlavně poznat okamžik, kdy je pán unaven a touží si odskočit na drobné občerstvení nebo za jinou kratochvílí.

Nechci se vychloubat, ale brzy jsem v tomto umění vynikl. Znal jsem kdekoho dovedl jsem diskrétně doručovat tajnou poštu a z pouhého pohledu jsem bezpečně vyčetl tajné souvislosti. Mohl bych se svými znalostmi natropit mnoho zla, ale vždycky jsem dal přednost dobrým službám a ještě lepší pověsti. Když byl Kon na stráži, nikdo se nemusel obávat nemilého překvapení. Málokdy už jsem bral otěže do rukou a to jenom proto, abych měl

záminku okounět v těchto zlatonosných končinách. Opravdu se mi dařilo. Za sjednání schůzky urozeného setníka de Konrey s jistou Paní Manserghovou, mladou a krásnou ženou starého a brunátného královského rady, jsem dostal víc, než kdybych podržel padesát koní. Ale bylo tu ještě něco jiného. Zjistil jsem, že paní Manserghová se provdala před několika roky a její původ nebyl nijak vznešený. Ba právě naopak. Pocházela z nejspinavější dublinské čtvrti a není to tak dávno, co se potulovala ulicemi špinavá a otrhaná. I u staré Běty nejednou přespala!

Dnes je to vznešená dáma. Musel jsem na to ustavičně myslet a večer co večer jsem si říkal: Když to dokázala ona, proč bych se nemohl vyšvihnout já? I když jsem pochopitelně nemohl doufat, že by se se mnou oženil královský rada.

Důležité však bylo, že jsem se na „pány“ přestal dívat jako na někoho, seslaného samotným bohem. Už jsem věděl, že lepší vrstvy se vytvářejí rozličnými a někdy i dost odsouzeníhodnými způsoby. Často mě napadaly radikální myšlenky. Skřípal jsem zuby a říkal jsem si: Proč já tu, u všech čertů, držím koně a jiní, daleko hloupější na něm jezdí? Na mnohé boháče jsem z duše zanevřel, ale nejvíc ze všech na svého prvního dobrodince. Na setníka, který mi první dal podržet svého

koně. Ne, že by mi někdy ublížil, ale popouzel a uráželo mě jeho přezíravé chování. Ačkoliv svého koně nesvěřoval nikomu jinému než mě, nikdy mě neoslovil jménem, třebaže je dobře znal. Pokud mi vůbec kdy dal najevo, že registruje mou přítomnost, stalo se to lehkým poklepáním bičíkem o mou hlavu. Zřejmě vůbec nepřipouštěl možnost, že bych náležel k témuž druhu jako on. Nezajímaly ho mé starosti, ani sama má existence. Jedinou jeho láskou byl kuň, kterého hladil, laskal, ošetřoval a k němuž dovedl hovořit těmi nejněžnějšími slovy. To byl jeho přítel a kamarád, zatímco člověk, který nepatřil k jeho třídě, byl pro něj méně, než vzduch. Bylo dobré a prospěšné si to uvědomit.

7. KAPITOLA

Krok do života

Setník de Konrey byl přesný a dochvilný. Den co den úderem třetí příjížděl na Merrion-ské náměstí a cvakot kopyt jeho koně splýval s údery věžních hodin. Následoval vždy tentýž rituál. Sesedl s koně, hodil mi otěže, naznačil

pohybem hlavy směr, kterým jsem měl zvíře vodit a odešel.

Nikdy bych se neodvážil na něj promluvit, tak mě odstrašoval netečný klid jeho tváře. Jen jednou jsem viděl, že se usmál. Bylo to tehdy, kdy mě jeho klisna popadla zuby za rameno a urvala mi kus kabátu.

„Fuj, stará,“ řekl té vypasené mrše, „jaké to máš špinavé choutky!“

Pro mne nenašel ani slovo.

Jednou za nevlídného, deštivého odpoledne jsem na něj čekal plné tři hodiny. V žaludku mi kručelo hladem a marně jsem se snažil rozptýlit představou, jak sedím v nádherných šatech na nějaké panské hostině. Konečně přišel setník. Byl rozčilený a nazlobený. Dokonce ani koně nepolaskal jako obvykle. Vyhoupl se do sedla a uhodiv mě zlatou rukojetí bičíku přes kotníky, vykřikl:

„Pusť, nemehlo!“

Když odcválal, stál jsem hezky dlouho bez hnutí. Hlavou mi bouřily myšlenky na pomstu jako tehdy, kdy mě poprvé napadlo, abych se vzepřel otci. Vtom se přímo nade mnou otevřelo okno a na balkón vystoupila dáma. Nebyl to nikdo jiný, než paní Manserghová.

„Jsi chlapec setníka de Konrey?“ otázala se medovým hlasem a když jsem přisvědčil, pokračovala: „Víš, kde bydlíš? Dobrá, běž

k němu, co ti nohy stačí a odevzdej mu tento lístek!“

46 Zručně jsem chytil psaníčko, obtěžkané půlkorunou.

„Spolehněte se na mne, milostpaní!“ řekl jsem zcela zbytečně, neboť okno bylo již zavřeno a paní spouštěla záclony.

Nejprve jsem chtěl úkol splnit, avšak u první svítilny jsem si to rozmyslel. Zajímalo mě, co může být v dopise tak důležitého, že mám běžet, co mi stačí nohy. Chvilí jsem se rozmýšlel a pak jsem dopis se škodolibým úsměvem vsunul do kapsy. Ať je tam, co je tam, pan setník si na doručení hezky dlouho počká. A spokojen, že jsem se znovu odhodlal ke vzpouře, jsem se vydal k Bětě Kobbové. Ten večer tam bylo obzvláště živo. Koňské dostihy, které se měly konat nazítří, přivábily tu nejrozmanitější společnost. Na žně se těšili zejména poslíčkové a kapesní zloději. Nemluvalo se o ničem jiném, než o podvodech a fíglech, které se při takových událostech provozují. Usnul jsem, rádně poučen a přiznám se, dnes zcela upřímně, že mé mravní zásady nebyly natolik pevné, abych cokoliv ze slyšeného odsuzoval.

Ráno jsem osířel. Všichni odešli na dostihy, pouze já jsem odolal pokušením. Snad jen proto, že mě jakýsi vnitřní hlas nabádal,

abych přece jen splnil úkol, k němuž jsem se včera zavázal.

Vyšel jsem ven do značné míry rozpolcen.

47

Město bylo liduprázdné, jen chůvy s dětmi se procházely po ulicích.

Nuda přímo k ukousání.

V obvyklou hodinu přicválal setník de Konrey. Nevlídný a zasmušilý. Za přestupek, který jsem si ani neuvědomil, mě citelně švihl bičíkem. Jestliže jsem ještě před chvílí uvažoval o tom, že mu dopis vydám, nyní by ho ze mne nikdo nevynutil ani mučením. Hleděl jsem za ním, jak vstoupil do domu. Sotva se za ním zavřely dveře, uvědomil jsem si, že se každou chvíli dozví o lístku, který jsem nedoručil. Co udělat? Pustit koně a zmizet? Pak jsem si vzpomněl na přísloví: „Člověk může viset za ovci jako za jehně.“ Zvolil jsem tedy raději větší zvíře, ať už to stojí za to!

Zavedl jsem koně za roh, v nejbližší ulici jsem mu zkrátil třmeny a vyhoupl se naň se stejnou elegancí jako kterýkoliv důstojník. Aniž bych se rozmýšlel, pobídl jsem ho a rozjeli jsme se do Kingstownu, kde se odbývaly dostihy. Každý poskok ve mně probouzel sebevědomí. Pohrdavě jsem si měřil chodce, trmácející se po okrajích silnice. Cítil jsem se skutečným obrem! Lidí bylo stále více a silnici lemovalo množství kočárů. Jindy bych patrně na sebe upoutal pozornost, ale dnes všechny

vzrušovaly jiné události. Kdo by si všimal otrhánka na čistokrevné klisně!

Dav posléze houstl tak, že se na koni dále nedalo jet. Proto jezdci odbočovali na postranní cestu, která pro ně byla vyhrazena. Pochopitelně jsem následoval jejich příkladu.

Pak jsme přeskočili nízkou ohradu s příkopem a běželi jsme polem. Zanedlouho jsme byli u cíle. Spatřil jsem spoustu lidstva černející se na kopci, pod nímž vlály prapory, označující závodní dráhu. U cílových sloupů mě upoutala mohutná korouhev.

Byla to velkolepá podívaná. Davy zmítané vášní, pobíhající koně s jezdci - to vše na mne učinilo mohutný dojem. První běh právě skončil. Ale všichni se těšili na běh druhý, který měl být událostí dne. Byla to „jízda pánů“, překážkový běh, který ztěžovalo několik zátarasů, jež nelze nazvat jinak, než jako krkolomné.

Se zájmem jsem si prohlížel dráhu a poslouchal úsudky štolbů, a jiných na slovo vzatých odborníků. Kdekdo byl toho mínění, že většina koní nedoběhne a vybočí z dráhy. A potom už vypukl opravdový závod.

V dálce se za všeobecné vřavy a vzrušení vynořil pestrý houfec koní s jezdci. Všichni se řítili k prvním překážkám. A velice brzy se ukázalo, jak správný byl odhad štolbů a zasvěcených kibiců. Hned na první překážce

odpadlo několik koní kteří se neodvážili skočit. Další se zalekli hlubokého příkopu a třetí překážka rozhodla o katastrofě. Překonali ji pouze čtyři koně. Ti se teď řítili přímo k nám, kde se tyčila hustá, vysoká hradba, připomínající spíše obranný val nějakého hradu. V duchu jsem držel palce jezdcí v blankytné kazajce, který jel na nádherném, silném vrátníku a nyní byl na čtvrté pozici. Koně se přiblížili k překážce a za všeobecného zklamání první tři vybočili z dráhy, aniž se pokusili zeď zdolat. Diváci, zejména ti, kteří měli vsazeno, bouřlivě protestovali. Zbýval jezdec v blankytné kazajce. Pobídl koně, ten se rozeběhl, ale zastavil se přímo před překážkou. Teď nastala hotová mela a příznivci dostihů se netajili zklamáním.

„Zaprodanci!“ křičeli lidé. „Všechno je to podvod!“

„Ta klisna ještě nikdy neselhala! Strhl ji sám jezdec!“

„Kdepak!“ volal další zasvěcenec. „Není zvyklá jít sama na překážku! Kdyby někdo skočil před ní, přeletěla by ji jako pták! Škoda, že tu není nikdo, kdo by ji vedl přes hradbu.“

V té chvíli ještě jezdec v blankytné kazajce seděl na koni, pokluskávajícím nervózně před překážkou. Opustit dráhu se koni nechtělo a skočit se stále neodvažoval.

Z ničeho nic si lidé všimli mne. „Hej, šviháku!“ zavolali na mne, „máš pěkného koně! Co kdybys to zkusil?“

„Dostaneš pět liber, když se ti to povede!“ sliboval kdosi.

„Ustupte, pánové! Ten hoch to zkusí!“

Víc už jsem neslyšel, protože dav přede mnou se rozestoupili a kůň sám vykročil kupředu. Nezaváhal jsem ani na okamžik. Vtiskl jsem klisně paty do boků a přinutil ji k prudkému cvalu. Ani ji nenapadlo se vzpěčovat. Byla odpočatá a potřebovala vybit energii. Ani by se seabemín zarazila, skočila a zdolala tu mohutnou hradbu. Vzápětí skočil úspěšně i druhý kůň.

„Výborně, chlapče!“ zavolal na mne jezdec. Dostaneš dvacet šilinků,“ a řítil se k cíli. Kolem mne se shromažďoval nadšený dav.

„Škoda, že nejel celý závod!“ volali.

„Z toho otrhánka bude jednou slavný závodník!“

„Zasloužil by sis padesát zlatáků!“

Obléhali mě, dokud nepřišel ramenatý zarudlý chlap v jezdecké kazajce. „Pusťte toho chlapce!“ křikl, „pan Beataugh si s ním přeje mluvit!“ Bylo to jméno vítězného jezdce závodu.

Udělali mu místo, ale neodpustili si rady.

„Jen se nedej! Pomohls mu, tak ať solí!“

„Řekni si alespoň deset zlatáků!“

„Raději dvacet!“

S námahou jsem se dostal až k stájím. Proti mně vykročil švarný mladý muž s ryšavým knírkem a v plášti, přehozeným přes jezdecký oděv.

„Bravo, chlapče!“ usmál se. „Odkud jsi vlastně přišel?“

„Je to kuřátko Běty Kobbové!“ vykřikl jakýsi starý žebrák.

„Pěkná chamrad!“

„Co je ti po tom?“ okřikl ho prodavač novin. „Každý se živí, jak může!“

„Já za něj ručím do jakékoliv sumy!“ zaječel malý, hlavatý pobuda a všichni přítomní čumilové považovali za potřebné vyjádřit svůj názor na mne.

Pan Beatagh nebyl z toho ve své kůži. „Vidím, že tady není možno se o čemkoliv domluvit,“ pravil. „Přijď zítra ve dvanáct hodin do Dycerova hotelu a přines něco, co by svědčilo o tvém dosavadním chování!“

Potom rozehnal dav bičíkem a odešel s výrazem člověka, z něhož není radno si tropit šašky.

Chátra, která se hodlala přiživit na mé odměně, byla zklamána.

„Odklidí se a nedá božímu tvorů ani vindru!“

„Opustí dítě, které mu vyhrálo závod!“

„Takovou křivdu máme trpět? Sirotek je oloupen krvavou aristokracií, která vraždí staré Irsko a my máme mlčet?“

Vypuknutí revoluce viselo na vlásku, ale tomu nejhoršímu zabránil strážník, který se tu zčistajasna objevil.

„Sirotko se ujmeme my,“ pravil, „a vy se, pakáží, klidte, nebo se dostanete za katr!“

Společnost se za polohlasného reptání a mumlání rozcházela.

Strážník se obrátil ke mně: „Tak co, sirotku? Kde jsi sebral toho koně?“

„Je setníka de Konrey,“ odpověděl jsem klidně.

„To už víme,“ přikývl, „ale proč jsi na něm odjel? Byl to snad pánův rozkaz?“

Neodpověděl jsem, neboť mi bylo jasné, že mě rameno spravedlnosti sbalí, ať se budu vykrucovat sebevíc.

Byl to hrozný pád. Z hrdiny se stal rázem zločinec a do Dublina jsem se už nevracel koňmo, nýbrž v bryčce. Strážník mě přitom utěšoval, že na oběšení jsem ještě mladý, takže slíznu nanejvýš pět až deset roků káznice.

Ten den jsem přespal místo u Běty Kobbové na strážnici.

Po trapné, nekonečné dlouhé noci jsem byl předveden před policejního úředníka. Soudce byl znám naprostým nedostatkem jakéhokoli soucitu a milosrdenství.

Můj žalobce, setník de Konrey se dosud nedostavil. Čekali jsme na něj dobrou hodinu. Aniž by na mne pohlédl, vyličil věc s pravou vojenskou stručností.

„Považte, je to čistokrevný arab, vzácné zvíře... a ten ničema ho hanebně týral... žádám nejvyšší trest!“

„Máte nějaké námitky, mladíku?“ zeptal se sudí. „Přejete si vypovídat?“

„Dovoluji si podotknout,“ řekl jsem s drzou nenuceností, „že si vykládáte zákon mylně. Mohu být souzen leda pro přestupek!“

„Hleďme! Na lavici se nám dostal právník!“ vykřikl soudce.

„Ano, trochu jsem práva studoval,“ přikývl jsem, „a je mi jasné, že jsem se zločinu nedopustil. Lze to klasifikovat leda jako zneužití důvěry!“

„Vaše prohnalost, panáčku, vám nebude nic platná,“ pravil zlostné sudí. „Postoupím vše trestnímu soudu a tam se stěží budete moci spoléhat na svou drzost! Doufám, že máte dost peněz, abyste si opatřil dobrého obhájce!“

„Ovšem,“ řekl jsem rázně. „Vezmu si toho nejohrobenějšího, který v Dublinu pracuje. Královský rada pan Mansergh z Merrionského náměstí jistě neodmítne mou žádost a já se mu budu náležitě revanšovat.“

Všichni přítomní sotva tlumili smích, jen setník de Konrey poněkud zblednul.

„Rád bych si s tím hochem promluvil o samotě,“ řekl zcela nečekaně a za všeobecného překvapení. Sám sudí stěží potlačil úžas.

„Ale ovšem,“ zamumlal, „strážníku, uveďte pana setníka do mé šatny!“

A tak se konečně mezi mnou a urozeným pánem de Konrey po několikaměsíční známosti mohl odvíjet první skutečný dialog.

„Co jsi měl za lubem, když jsi řekl, že pan Mansergh převezme tvoji obhajobu? A čím ses mu chtěl revanšovat?“

„Nic víc a nic míň, než jsem řekl. Mám totiž něco, co by se panu Manserghovi mohlo hodit.“

„Co ty můžeš nabídnout královskému radovi?“

„Papírek, pane, pouhý papírek! Ačkoliv nikdy nevyšel z banky, není tak docela bezcenný.“

Setník nedokázal ovládnout hněv.

„Dám tě prohledat! Jestli u tebe najdou něco, co je moje...“

„Nenamáhejte se, pane!“ zarazil jsem ho klidně. „Lístek od milostivé paní je v bezpečných rukou.“

Dlouho si mě beze slova měřil.

„Stačí, když odvoláte žalobu,“ řekl jsem. Je mi docela jedno, jak to zdůvodníte. Půl hodi-

ny nato vám doručím psaníčko, kam si budete přát.“

„A kdo mi ručí za to, že dostojíš svému slibu?“

„Musíte mi věřit,“ odvětil jsem ledabyle. „Nevím, jakou záruku bych vám mohl poskytnout.“

„Mohl bys pro to psaní dojít se strážníkem, zatímco tvé propuštění vyjednám se soudcem.“

„A kdo mi ručí za vás?“ usmál jsem se.

Chvíli si mě prohlížel a jeho netečnost, kterou mě vždycky a za všech okolností častoval, zmizela.

„Jsi řízný chlapík,“ ušklíbl se, „to se musí uznat!“

„Nic jiného mi nezbyvá,“ vysvětlil jsem mu. „Chlapec, který je na světě bez domova a bez přátel, se musí o sebe postarat sám.“

„Dobrá,“ pokrčil rameny, „přistupuji na tvé podmínky. Promluvím se soudem a budeš propuštěn.“

Nemluvil do větru. Za chvíli jsme spolu stáli na ulici před policejní budovou.

„Kde bude vašnost za půl hodiny?“

„V důstojnickém klubu.“

„Přinesu to psaní přesně.“

S tím jsme se rozloučili. Odcházel, aniž by se ohlédl. Bylo zřejmé, že šlechtic nepochy-

buje o tom, že otrhaný pouliční tulák splní své slovo.

Byl jsem v důstojnickém klubu dlouho před ním.

„Á,“ řekl když konečně přišel. „Jsi tady dlouho?“

„Přes hodinu,“ řekl jsem a odevzdal jsem mu psaní.

Aniž by na ně pohlédl, vstrčil je nedbale do kapsy. Pak mi hodil stříbrňák a řekl: „Sbohem, příteli. Jestliže neskončíš na šibenici, lidé o tobě ještě uslyší!“

„To doufám, pane!“ odpověděl jsem. Dotkl jsem se frajersky čepice a šel jsem svou cestou.

8. KAPITOLA

Panská večeře

Zamyšleně jsem se díval na velký stříbrňák a ustavičně jsem jej potěžkával v dlani. Napadlo mě, jak je asi tomu, kdo jich má tisíce a zároveň jsem se rozhodl, že minci staré Bětě neodevzdám. Přemítal jsem, jak tento obnos nejlépe utratit. Na změnu zevnějšku to bohužel nestačilo, ale bylo by možno koupit si alespoň slušné střevíce. Pak jsem i tento nápad

zavrhl. Co je platné spravovat základy, když je střecha na spadnutí! V každém případě ve mně silně vzrostla touha trhnout se od bratrstva. Cítil jsem, že jsem dost silný, abych se o sebe postaral sám. Proto jsem dospěl k názoru, že na oslavu svého předsevzetí uspořádám sám pro sebe hostinu.

Nechtělo se mi ovšem zapadnout do nějaké krčmy mezi uhlíře, posluhy. a deštníkáře. Ale pustí někdo otrhaného pobudu do lepšího hostince se stříbrnými lžícemi a vidličkami?

Dlouho jsem obcházel kolem hospod a jídelen, aniž bych se odvážil překročit jejich práh. Konečně mě upoutala rudá svítlna a nápis Killerova jídelna. Pod ním byla poznámka, že pečené s bramborem a pinta vína stojí pouhý šilink a čtyři pětníky. Tehdy jsem se rozhodl k rozhodnému pokusu. Dva nebo tři číšníci v bílých zástěrkách mi zastoupili cestu.

„Kam se hrneš, otropo?“ řekl ten nejpříjemnější. „Nikdo pro tebe nevzkázal!“

„Klid se, loupežníku!“ poradil mi druhý, „nebo poznáš, co je pádná ruka!“

„Asi jsem se spletl,“ ušklíbl jsem se, „promiňte mi, myslel jsem, že jsem u Killerů.“

„Samozřejmě, že jsi u Killerů,“ přisvědčil překvapeně první.

„Tak jsem tu tedy dobře. Posílá mě jeden mladý pán z university, abych mu zamluvil a zaplatil večeři.“

„A jaké je jeho přání?“

„Polévka, pečené a pinta vína.“

„Na kdy?“

„Ihned. V sedm hodin odjíždí poštovním dostavníkem a tak chce mít večeři připravenou na stole.“

„Dobrá. Čtyři šilinky a šest pětníků,“ nastavil číšník ruku.

Dal jsem mu stříbrňák a mezi tím co hledal drobné, jsem proklouzl do chodby.

Číšník mi vrátil nazpět a houkl: „Už se nemusíš zdržovat!“

„Mohl byste mi dát stvrzenku na tu večeři?“

„Milerád.“

A bleskurychle mi vyhověl.

„Mám tu na něj počkat, pane,“ řekl jsem pokorně.

Přiliš se mu to nelíbilo, ale už mě nevyhazoval. Sotva zašel do hostinského pokoje, nahlédl jsem skleněnými dveřmi dovnitř. Seděla zde vybraná společnost a u prázdného stolu v koutě právě prostírali k večeři. Sotva odešli, vystartoval jsem ke stolu, abych zaujal místo. Byl to nebezpečný pokus, ale zdařil se. Nikdo z hostů ani z personálu si mě nevšímal. Sedl jsem si do stínu a zavolal na kolemjdoucího vrchního:

„Přineste večeři, pane!“ a sám jsem si prostřel ubrousek. Pak jsem se pohroužil do novin a obratně se jimi zakryl.

Za malou chvíli přede mne číšník postavil mísu s hovězí pečení a nalil mi polévku na talíř. „Ještě něco?“ otázel se.

„Prozatím nic,“ odpověděl jsem, stále drže noviny mezi sebou a jím. Sotva odešel, dal jsem se plaše do jídla. Obavy ze střetu však zmizely po několika sklenkách vína. Začal jsem se chovat bezstarostně, jako bych tu večeřival odjakživa a posléze jsem dokonce začal pokřikovat: „Číšníku, hořčici! Copak si myslíte, že budu jíst hovězí bez hořčice? Hořčici sem, nebo je to naposled, co jsem tento podnik navštívil!“

Byla to nesmírná drzost, protože až do této chvíle jsem o hořčici pouze slyšel a nikdy jsem ji neokusil.

Donesli mi ji, ale to už jsem měl maso dávno v sobě. Neznámá lahůdka mě však nelákala o nic méně. Vrhл jsem se na ni a nabral si vrchovatou lžící. Lačně jsem ji vsunul do úst a co se dělo potom, to se nedá ani vypovědět. V ústech se mi rozhořel oheň, v nose mě šimralo devět rarachů a v hrdle mě cosi začalo dusit. Jazyk mi opuchl a oči vylézaly z důlků.

Vykřikl jsem: „Pomoc, jsem otráven!“ a začal jsem zběsile pobíhat po místnosti.

Rázem bylo všechno na nohou. Někteří hosté se smáli, jiní proklínali a číšníci předstírali krajní rozhořčení.

„Jak se sem ten trhan dostal? Okamžitě dojděte na policii! A taky spočítejte přístroje!“

Potom ke mně přistoupil zamračený muž v zelených brejlích.

„Který ďábel vás sem zanesl?“ otázal se.

„Přišel jsem na večeři, pane,“ odpověděl jsem. „Nevím, co je divného na tom, když se slušný vzdělaný člověk chce posilnit pečení a pintou vína v dobře zavedeném hostinci!“

Moji řeč přerušil veselý smích, takže jsem byl nucen dodat:

„Tu večeři jsem si pochopitelně zaplatil!“

„Je to pravda?“ obrátil se mračoun k číšníkovi.

„Ano, pane. Zaplatil čtyři šilinky a šest pětníků. Povídal, že večeře je pro pána z university.“

„Taky jsem na universitě nějakou dobu pobýval,“ ujal jsem se opět slova, „ale na tom vlastně vůbec nesejde. Jsem ve veřejné místnosti a majitel ode mne přijal peníze za věci, které má na prodej. Nehledě k otázce, jestli vůbec smí odmítnout vpustit člověka vybraného chování, tvrdím, že má přítomnost zde se zakládá na řádně uzavřené smlouvě!“

Číšníci z toho byli paf a hosté se výborně bavili. Jejich hlučný smích mi dával najevo, že jsou na mé straně. Zvláště jeden muž v brýlích, který byl úředníkem u civilního soudu, byl mými řečičkami přímo nadšen.

„Ten chlapík je perla!“ zvolal. „Mějte se před ním na pozoru, nebo vás zažaluje a přivede váš podnik na mizinu! Poslyšte, hochu: pojdte si přisednout, rád bych si s vámi trochu pohovořil!“

„Velice rád, pane,“ odpověděl jsem. „Číšníku, přineste nám ještě bílé víno!“

Nový výbuch veselosti jsem nechal zcela bez povšimnutí.

„Sázím se o tři láhve,“ vykřikl jeden ze společnosti, „že jsem toho chlapce už viděl! Je to ten pašák, co včera při dostizích dopomohl panu Beataghovi k vítězství!“

Prisvědčil jsem s úklonou.

„Kdo to je?“ ozvali se další „Ať se nám představí!“

„Svůj osud vám mohu vysvětlit několika slovy, pánové,“ řekl jsem. „Můj otec měl statek. Žádný veliký majetek, ale hypotéka na něm nebyla. Jenže o něj nešťastnou spekulací přišel a proto se vydal za moře.“

„Do Austrálie!“ hádal jeden a významně zamrkal.

„Uhodl jste!“ pochválil jsem ho. „Za své zásluhy byl dosazen do trestnice a nebylo v jeho moci postarat se o sirotka uprostřed irských močálů. Nezbylo nic jiného, než protloukat se životem jak pánbůh dá.“

Společnost chvíli dobromyslně žertovala na můj účet a dohadovala se, jaké místo v bu-

doucnosti zaujmu na společenském žebříčku. Ve chvíli, kdy jsem považoval za vhodné se rozloučit, vtiskl mi úředník do dlaně jakýsi lístek. „Zde je má adresa, hochu! Přijďte ke mně zítra okolo desáté!“

Poděkoval jsem, uctivě jsem pozdravil celou společnost a vyšel jsem z hostince tak bezstarostně, jako by mě přede dveřmi čekal kočár s livrejovanými lokaji, aby mě zavezl do nádherného domova. Byla tichá, hvězdná noc a třebaže se mi chtělo spát, byl jsem pevně rozhodnut nevrátit se k staré Bětě. Loudal jsem se kolem řeky, až jsem došel k sráznému břehu, odkud je rozhled k ústí řeky do dublinské zátoky. Kolem byla tma, ale moře bylo klidné a pokojné. Jediným slyšitelným zvukem bylo šplouchání vody a rachocení kotevních řetězů u lodí, které se při přílivu mírně rozhoupaly. Působilo to na mne teskně, ale ne nepříjemně. Sedl jsem si na kámen, opřel hlavu o dřevěný sloup a nechybělo mnoho, abych usnul.

Už jsem začínal klimbat, když jsem zaslechl nějaké zvuky. Otevřel jsem oči a pochopitelně jsem nic neviděl. Jen jsem tušil, že několik desítek metrů ode mne se cosi děje. A za chvíli jsem uslyšel kroky, které se ke mně rychle blížily. Byl to nějaký muž, který mě nepostřehl, ačkoliv přešel těsně kolem mne. Stoupl si opodál a potom pronikavě hvízdal. Chvíli čekal,

ale marně. Ani další hvízdnutí se nesetkalo s úspěchem.

„Hrom do nich!“ zabručel. „Mizerové, neukáží světlo!“

Hvízdl potřetí a to tak silně, že to museli slyšet na míli daleko. Opět bez výsledku.

„Zatraceně!“ mumlal a počal přecházet tak blízko, že na mne málem šlápl. Konečně si mě všiml. Předstíral jsem, že spím, a on do mne hrubě kopl:

„Proklatý chlape, copak teď je čas k spánku? Řekl jsem ti přece, abys mě bedlivě vyhlížel!“

Vtom poznal, že nejsem ten, s kterým si sjednal schůzku. „Hrome! Kdo vlastně jste?“

„Chudý chlapec bez přístřeší, pane!“ vzdychl jsem žalostně a doprovodil jsem to mohutným zívnutím.

Chvilí přemýšlel. „Umíš veslovat, hochu?“ zeptal se potom.

„Umím, pane!“

„Pojď se mnou! Skoč tady do té loďky dole, máš ji přímo pod nohama. Rychle, pospěš si! Řízl jsem se do ruky a nemohu ti pomoci. Chyť se kruhu a zatoč ji doprava! Dobře. Teď ji odvaž!“

Přestal udílet rozkazy a pozorně naslouchal. Potom zavelel téměř šeptem: „Teď sem! Zapři se hodně do vesel a přivaž!“ Pak seběhl dolů, naskočil do loďky a usadil se na zádi.

„Ticho!“ napomínal mě zbytečně. „Ve stínu zdi nás nikdo neuvidí!“

Sotva domluvil, ozval se nahoře na zdi šramot. Proti obzoru jsem spatřil dvě mužské postavy.

„Od přísáhl bych,“ řekl jeden z mužů, „že zamířil sem!“

„Kdyby to byl sám ďábel,“ zahučel druhý, „nemohl by nám uniknout!“

„Ale on je ďábel!“ mínil první.

„Pche!“ udělal druhý, „u tebe je ďábel každý, kdo vyhraje v kostkách nebo umí zacházet s pistolí! Aby ho kat spral! Zdá se, že nám přece jen uklouzl!“

„Nedivil bych se, kdyby to zkusil pod vodou! Plave jako kachna!“

„Nemohl skočit do vody, aniž bychom ho slyšeli! Zapal trochu prachu v kousku papíru - je tma jako v pytli!“

Zatímco nahoře ti dva chystali světlo, zaslechl jsem za sebou v loďce slabé cvaknutí. Otočil jsem hlavu a zjistil jsem, že jde opravdu do tuhého. Můj druh nasazoval zápalku na páničku pistole. Protože jeho pravá ruka visela podél těla bez vlády, byl nucen svírat zbraň mezi koleny. Přesto byl zcela klidný. Aby mohl lépe sledovat dva stíny na zdi, lehl si na znak na dno loďky. Pistoli měl připravenou k střelbě.

Pak se mužům na zdi podařilo rozžehnout světlo.

Chvíli drželi papír v ruce a pak jej vyhodili do vzduchu. Červenavá záře osvětila dva divoké obličaje přímo nad našimi hlavami. Také oni hleděli na nás a já jsem byl přesvědčen, že nás zahlédli. Můj společník byl patrně téhož názoru, protože znovu pozvedl pistoli a dlouho pečlivě mířil. Vyděšen jsem čekal na třesnutí rány a už jsem v duchu viděl mrtvolu padající do vody.

Muži však zřejmě byli světlem trochu oslepeni, takže nás nezpозorovali.

„U čerta!“ ozval se jeden. „Hrom do chlapa - pět set liber jel zase v tahu! Ale neujde mi, i kdybych kvůli němu měl viset!“

„Ať je to jak chce,“ řekl druhý, „ruku jsi mu zchromil pořádně! Ten si dlouho nezahraje! Myslím, žeš mu přerízl celé prsty!“

„Můj nůž je jako břitva!“ chlubil se první, „ale rvát se s ním není jen tak. Každá jeho rána je jako kopnutí koněm!“

Konečně je přestalo bavit stát nahoře na zdi a čučet na černou hladinu moře. Vyměnili si ještě několik mrzutých vět a zvolna odcházeli.

Když bylo všude naprosté ticho, nahnul se můj druh ke mně a řekl: „Teď mě, chlapče, vyvez kus na širé moře! Brzy uvidíme světlo, které nás povede!“

Byl jsem dobrým veslařem a veslování v klidné vodě bylo pro mne učiněnou hračkou. Snažil jsem se vyhovět tím spíše, že jsem měl z muže s pistolí pořádný strach.

Nějakou chvíli jsme jeli mlčky. Pak se mne zeptal:

„Z které lodi jsi, hochu?“

„Nikdy jsem nebyl na moři, pane.“

„Ty nejsi plavčík? Ale vesly vládneš zatračeně dobře!“

„Naučil jsem se veslovat na jezerech, pane.“

„Kdo jsi? A jak ses tady v noci ocitl?“

„Neměl jsem peníze na nocleh.“

„A čím se živíš? Vymetáš lidem kapsy, co?“

„Nikdy!“ vyhrkl jsem hněvivě.

„Jen se moc neurážej! Byli lepší lidé než ty a neostýchali se sáhnout do cizí kapsy! Já sám jsem dnes večer několika lotrům vyprázdnil tobolky!“

Toto upřímné přiznání mě příliš neuklidnilo.

„Dnes v noci jsem měl štěstí dvakrát,“ řekl po chvíli, „nebýt tebe, kdoví, jak by to dopadlo! Ale jak to vypadá, teď už jsme v bezpečí.“

Vytáhl z kapsy svítilnu a zažehl ji.

Teprve nyní jsem si mohl prohlédnout jeho tvář. Trochu mě uklidnilo, když jsem místo strašlivého chlapiska spatřil příjemný obličej, jenž málo korespondoval s představami, které jsem si o něm učinil. Muž byl i slušně oblečen

a poraněnou ruku měl ovázanou hedvábným kapesníkem.

„Jak se vlastně jmenuješ?“ zeptal se mne. „Nepochybuji o tom, že máš jmen alespoň tučet, ale jedno z nich mi řekni!“

„Měl jsem odjakživa jedno jméno,“ řekl jsem. „Kon Kregan!“

„Kon Kregan!“ opakoval. „To zní jaksepatří různě! A jaký hodláš s tak pěkným jménem vést život? Už jsi o tom uvažoval?“

„Rád bych se někde uchytil, ale nemám peníze, ani přátele.“

Hořce se ušklíbl. „Ba ne, chlapče, to není ten nejlepší start do života! Míval jsem peníze i přátele, ale kam mě zavedli? Věř mi: čím lehčí se vydáš na pouť životem, tím snáze pocestuješ!“

Asi jsem se netvářil podle jeho představ, protože vzápětí rezignovaně mávl rukou:

„Jsem osel, že chci radit poběhlíkovi, jehož největší ctížádostí je předstihnout ostatní otrhance a ulovit o pár šestáků víc! Vesluj hochu, zdá se mi, že konečně vidím světlo.“

Dovedl bych mu odpovědět stejně břitce, ale nebyl to zřejmě partner, který by si to dal jen tak líbit. Stále jsem měl značný respekt před jeho pistolí. Vesloval jsem tedy mlčky a snažil se podat co nejlepší výkon. Začal se usmívat, neboť lehká kocábka ujížděla po vodě rychle a přímo k světlu.

9. KAPITOLA

Sir Dudley Broughton

Zatímco jsem usilovně vesloval k světlu, můj společník hleděl zadumaně na hvězdy. Po chvíli pravil: „Můžeš zvolnit, jsme dávno v bezpečí. Už jsi slyšel o jachtě, která se jmenuje Blýskavka?“

„Neslyšel, pane.“

„Ani o jejím majiteli siru Dudleyi Broughtonovi?“

„Nikdy.“

„Výborně!“ zasmál se. „Přece jen nejsem tak velký a slavný zlosyn, za jakého jsem se pokládal. Má sláva je menší, než jsem si myslel.“

Pochopil jsem, že sir Dudley Broughton sedí přede mnou a my se blížíme k jeho jachtě.

„Za chvíli tě pozvu na skleničku grogu,“ řekl, „nebo si dáš něco jiného?“

„Dnes už pít nebudu, sire Dudleyi,“ odpověděl jsem, „můj otec říkával, že člověk má znát svou míru. Kdo ji u nás neznal, obvykle se utopil v močále.“

„Tady to nebezpečí nehrozí,“ ujistil mě, „ale nutit tě nebudu. Ostatně mám dojem, že se ti vůbec na jachtu nechce!“

„Ne, pane.“

„Dobrá. Mohl jsi dnes sáhnout do plné mísy, ale odmítl jsi. Sáhni si do kapsy u vesty, je tam několik šilinků. Vezmi si je za to, že budeš držet jazyk za zuby o všem, co tě dnes potkalo!“

„Budu jako hrob,“ slíbil jsem.

Jeden z mých mužů tě doprovodí nazpět,“ slíbil, zatímco jsme se těsně přiblížili k jachtě. „Teď zaber pravým veslem a přiraz k lodi!“ V té chvíli na nás kdosi houkl chraptivým hlasem. Okamžitě se mu dostalo od sira Dudleye spousty nadávek za to, že dříve nevyvěsili světlo. Vzápětí byl majitel jachty vytažen na palubu.

„Kde je Halkett?“ vykřikl.

„Zde, pane!“ přistoupil k němu zavalitý muž v námořnické blůze.

„Pošli někoho z mužstva s loďkou, ať dopraví toho hochu na zem. Také mu řekni, ať nebere Waterse na loď. Ten lump mě nechal na holičkách.“

„Waters tu má všechny své věci,“ řekl Halkett, „pošleme mu je na břeh?“

„Ne! Vyřidíte mu, že si pro ně může přijet do Jižní Ameriky! Budou v přístavní krčmě v Demeraře. Doufám, že ho tam probodnu, nebo že uloví žlutou zimnici!“

Mezitím, co Halkett sháněl námořníka, který by mě doprovodil, využil jsem světla vycházejícího z kajuty, abych si přepočítal peníze.

Počítal jsem se sedmi až osmi šilinky, ale k svému úžasu jsem zjistil, že to jsou samé zlaťáky.

„Sire Dudleyi!“ vykřikl jsem. „Sire Dudleyi Broughtone! Ty peníze, co jste mi dal...“

„Nestačí, co? To jsem si mohl myslet!“

„Právě naopak! Jsou to samé zlaťáky!“

„Starého kozla! Tím líp pro tebe!“

„Řekl jste mi, abych si vzal pár šilinků!“

„Slyšíš toho poctivce, Halkette? Pamatuj si, chlapče, že lidé musí platit za své omyly. Ty peníze si nech!“

„V žádném případě, pane!“

Chvilí se odmlčel. Potom řekl tichým, vlídným hlasem. „Vylez na palubu, hochu!“

Poslechl jsem. Posvítil si na mne lucernou a pořádně si mě prohlédl. „Zajímalo by mě, kdo byl tvůj otec.“

„Kon Kregan z Killbegganu, pane!“

„Snad je to pravda. Poslyš, chlapče, chtěl bys okusit život na moři? Jestli jsi takový, jak vypadáš, přijmu tě do své posádky.“

V okamžiku jsem se rozhodl.

„Halkette, vystroj ho!“ přikázal. „Až nastane odliv, zvedneme kotvy!“

Odebral jsem se s Halkettem do podpalubí.

Tak jsem se stal členem posádky muže, o jehož pohnutém osudu jsem se dozvěděl až později.

Sir Dudley Broughton pocházel z jedné z nejbohatších rodin v Anglii a snad nikdo nedovedl utrácet a rozhazovat, jako on. Jeho vášní byly hry, sázky a ty nejnákladnější zábavy. Také jeho žena musela být obklopena veškerým přepychem. Málokdo mu to zazlíval, neboť se soudilo, že Broughtonovy výnosné statky i značná hotovost jsou zárukou, že si to může dovolit. Ale ukázalo se, že jeho vynalézavost v utrácení a vytrvalost v sázkách jsou větší, než zdánlivě nevyčerpatelné dědictví. Sir Dudley se začal zadlužovat a když majitelé heren a dostihových stájí použili proti němu těch nejpodlejších uskoků, ocitl se docela na dně. Žena mu utekla s jakýmsi polským dobrodruhem a on sám prožil tři léta ve vězení pro dlužníky. Celou tu dobu strávil přemýšlením o pomstě. Ti, kteří zavinili jeho úpadek, měli sami zaplatit úpadek. Sira Dudleye hráčská vášeň neopustila, ale změnila se v touhu najít systém, který by platil na ty, kteří jí dovedou nestydatě zneužít.

I po návratu z vězení se sir Dudley ve dne v noci zabýval záměrem vyvrátit herny a podobné podniky z kořenů. Zorganizoval za tím účelem bandu dobrodruhů a znovu začal hrát. Tentokrát ale vyhrával a to způsobem, jako nikdo před ním. Rozbíjel banky a bezpečně vyhrával sázky. Brzy se stal postrachem všech majitelů heren, kteří marně pátrali po

tom, jak to neúnavný mstitel a chladnokrevný hráč dělá. Několikrát se ho pokusili zabít, ale to sir Dudley předpokládal. Dovedl se o sebe postarat a navíc byl vždy bedlivě strážěn svými věrnými kumpány.

Zejména jednoho peněžníka a lichváře, který měl hlavní zásluhu na Broughtonově pádu, pronásledoval nyní s neúpornou zarputilostí. Nejprve jej štval po celé Anglii z města do města, pak se za ním pustil do Paříže a z Paříže do Bruselu. Ať si počínal sebeobratněji, Broughton ho vždycky vyslídil. Když si lichvář otevřel hernu v Irsku, zavítal sir Dudley i sem. Té noci, kdy jsem ho potkal, zasadil svému nepříteli krutou ránu, když v jeho podniku rozbil bank.

Lichvář musel výhru vydat, ale posloužil mu i dvěma zabijáky, kteří dostali záslusk na tučnou kořist. V zuřivé rvačce byl sir Dudley poraněn na ruce, ale podařilo se mu z herny vyskočit oknem, čímž získal před svými pronásledovateli značný náskok.

Ale nebýt té okolnosti, že jsem se nechtěl vrátit k staré Bětě, ležel by nyní patrně sir Dudley Broughton na dně přístavu s proříznutým hrdlem.

10. KAPITOLA

73

Na mstitelově lodi

Posádku Blýskavky tvořilo dvanáct mužů z dvanácti zemí. Byla to sebranka zamračených, ke všemu odhodlaných šibeničníků. Angličan Halkett byl jediný, kdo snesl přísnější měřítko, i když ani on by se dobře nevyjímal někde na banketu a jeho tvář zdobila hluboká jizva po plaveckém tesáku.

Ale daleko nejhrozněji na mne zapůsobil asi třináctiletý mouřenín El Džaraš, což prý znamená Běs. Jeho ďábelská ohyzdnost byla srovnatelná s jeho jménem. Na lodi krmil a ošetřoval dva mladé lvy, které si sir Dudley přivezl z výletu do vnitřní Afriky. Nevím, čím to bylo, ale zdálo se mi, že v Džarašově tváři pozoruji všechny strašné rysy šelem, které měl na starosti. I jeho pohyby byly náhlé a prudké a potravu trhal zuby, které svou nápadnou bělobou a velikostí naháněly hrůzu. Za zmínku stojí jeho nádherný oděv. Měl bílou mušelínovou halenu, která mu sahala až ke kolenům, a přes ni červenou kazajku, vyšívanou zlatem. Na umělecky zdobeném páse mu visela krátká, zakřivená šavle, ukrytá v pochvě ze slonové kosti. Nad každým kotníkem měl zlatý náramek a na nohou vyšívané

střevíce poseté drahokamy. Hlavu mu zdobil mušelinový turban, protkaný zlatými nitkami a vpředu sepjatý velikým smaragdem, jenž se leskl jako zelené oko.

Z toho, že jsem byl přijat na loď, neměl zřejmě přílišnou radost a ani on nedokázal vzbudit mé sympatie. Také já jsem byl opatřen novým oděvem, ale s tím jsem mnoho parády nenadělal. Bylo to šatstvo po námořníkovi, který zůstal v Dublinu a to byl, bohužel pořádný pořez. Vše na mně viselo jako na hast-roši, ačkoliv jsem si rukávy i nohavice několikrát pečlivě zahrnul. S El Džarašem jsem se rozhodně nemohl srovnávat.

Ráno po mém příchodu jsme se plavili podél jihovýchodního irského pobřeží. Moře bylo klidné a obloha jasná. Plachtoví se dmulo slabým větříkem a loď ujížděla po modré hladině jako labuť. To vše ve mně probouzelo nové, příjemné pocity.

Pak za mnou přišel Halkett a oznámil mi, že mám navštívit sira Dudleye v jeho kajutě. Ten, sotva mě spatřil, nemohl potlačit smích: „No nazdar, ty vypadáš! Kdo tě takhle vystrojil?“

„Pan Halkett, pane.“

„No dobrá. A co vlastně umíš? Dovedeš vařit?“

„Pouze uvařit brambory a usmažit slaninu.“

„Trochu málo na tak dlouhou cestu. A tos nikdy nebyl v nějakém zaměstnání?“

„Nikdy, pane.“

„Vždycky ses jen potuloval?“

„Ano, pane.“

„Zkusíme tedy, jestli je možné udělat z tu-láka námořníka. Snaž se sám něco užitečného pochytit. Staré hadry nezahazuj, mohu tě v nich někdy použít jako vyzvědače.“

„Dobře, pane.“

„Tuto jachtu nemám pouze pro zábavu. Občas se v ní také ledaco pašuje a v případě polapení každému z nás hrozí vězení. Dosud se nikomu nic nestalo a doufejme, že nám štěstí bude nakloněno i nadále. Ale přesto se sluší, abych tě varoval.“

„Co se dá dělat, pane.“

„To je pravda. Kdyby se ti to nelíbilo a chtěl jsi vystoupit, musel bys uplavat hezkých pár desítek mil. Dále si pamatuj, že hlavní na lodi je kázeň. Na souši si mohou námořníci třeba podřezat krky, ale na moři končí všechna svoboda. Pohádáš-li se s kamarády, dám ti napráskat. Oklameš-li mě, prostřelím ti hlavu!“

„To by bylo mrzuté, pane.“

„Co se týče chování, radím ti, abys vycházel dobře s Halkettem a pokud můžeš i s Džarašem. A teď můžeš jít.“ Když jsem byl mezi dveřmi, zavolaal mě zpátky. „Počkej! Ještě jsme se nedomluvili na mzdě!“

„Žádnou nepotřebuji, pane! Stačí když se dosyta najím, napiju a budu mít co na sebe.“

„Co to má znamenat?“ vybuchl. „Nemysli si, kamaráde, že mě ošidíš!“

„Když mi nevěříte,“ řekl jsem, „budte tak laskav a vysaďte mě v nejbližším přístavu.“

„Co když tě vezmu za slovo a zanechám tě na africkém pobřeží mezi Maury?“

„To by se mi nezamlouvalo, pane.“

„A co bys říkal Tongu v Austrálii? Takové, jako jsi ty, si tam divoši pečou k snídani.“

„Jsme přece ještě u Anglie!“

„Ale dlouho nebudeme! Teď jdi za Halkettem a řekni mu, aby tě zařadil do lodní družiny. Musíš se naučit zacházet s tesákem a je třeba, abys uměl nabíjet pistoli, aniž bys přitom přišel o prsty!“

Tentokrát jsem odešel doopravdy. Bylo mi trochu smutno z toho, že majitel lodi nevěřil mým poctivě míněným slovům. Ale na to jsem byl od lidí vyšší třídy zvyklý a bylo by naivní čekat právě tady opak.

Druhý den jsme skutečně nechali Anglii za zády a jelikož naše loď mířila na západ, usoudil jsem, že plujeme do Severní Ameriky.

Za plavby se několik neděl neudalo nic zvláštního. Počasí bylo dobré a život plynul v příjemné jednotvárnosti. Vždy po snídani přicházel sir Dudley na palubu. Lehl si na medvědí pokrývku, kouřil pěnovou dýmku a díval se na hrající si lvy. Džaraš je vodil na řetízku a posléze je pustil, aby volně pobíhali

po palubě. Někdy jim dlouho odpíral potravu a dráždil je. Když je náležitě rozzuřil, zápasil s nimi a odháněl je od sebe krátkým kyjem. Nejednou dostal pořádnou ránu tlapou, nebo byl škrábnut do krku. Dokonce se stalo, že upadl do bezvědomí a námořníci ho vyrvali šelmám v poslední chvíli. Lvi rostli a sílili každým dnem, získávali na váze i obratnosti, takže každodenní divadlo se stávalo dramatictější a nebezpečnější. Po této produkci hrával sir Dudley s Halkettem šachy. Mne si obyčejně pozvali, abych jim k tomu předčítal nějakou knihu, většinou cestopis. Když byl unaven hrou i posloucháním, sešel sir Dudley do podpalubí, kde studoval cizojazyčná díla. Ani v této době jsem nezahálel. Vpisoval jsem do tlusté knihy úryvky z cestopisů, které si můj velitel označil. Hned jsem psal o namáhavé cestě Syrskou pouští, hned zas o dobrodružstvích v tatarských stepích, nebo o zdolávání nebetyčných Kordiller. Nebyla to pro mne práce, ale hotová rozkoš. Otvíraly se přede mnou nové obzory a touha po poznání, nejen prostřednictvím knih. To bylo něco docela jiného, než suchopárné opisování soudních listin pro otce!

Jelikož se mnou byl sir Dudley spokojen, osvobodil mě od nočních hlídek. Využíval jsem toho k výpravám do podpalubí, kde jsem poslouchal námořníky a osvojoval si jejich

drsný jazyk. A při tom všem mě ustavičně hryzala zvědavost. Kam vlastně a za jakým účelem plujeme? Co má sir Dudley za lubem?

Komůrka, v které jsem spával, byla přímo za Dudleyovou kajutou. Odtud se do ní vcházelo a jiný vchod neexistoval. Místnosti byly od sebe odděleny těžkou hedvábnou záclonou. Ve čtyři hodiny končila moje pracovní doba a záclona byla spuštěna až do následujícího rána. Jednoho dopoledne, kdy jsem jako vždy svědomitě plnil své úkoly, sir Dudley vedle v kajutě usnul. Pravidelně oddychoval a slabě pochrupoval. Náhle jsem zaslechl z paluby výkřik: „Velryby! Hejno velryb před námi!“ A vzápětí následoval dupot nohou.

Sir Dudley se neprobudil. Co jsem měl dělat? Dál ukázněně plnit své úkoly, nebo se na chvíli vytrátit za velkým zážitkem? Toužil jsem spatřit ty mořské obry tak naléhavě, že jsem se konečně rozhodl. Přešel jsem po špičkách kolem spícího sira Dudleye a vyběhl na palubu.

Byla to úžasná podívaná! Moře, kam oko dohlédlo, bylo rozčereho hřbety obrovských oblud, které se hnaly neuvěřitelnou rychlostí za hejnem sledů. Jindy klidná, modrá voda jako by se vařila. Hlavy mořských velikánů, vynořující se často nedaleko naší lodi mi připomínaly strašidla a příšery, o nichž jsem slyšel v dětství za dlouhých, zimních večerů.

Tiskl jsem zábradlí lodi jako v horečce a nemohl jsem od toho děsuplného reje odtrhnout oči. Úplně jsem zapomněl na práci, která mi byla uložena.

A potom zazněl kapitánův zvonec, oznamující všem, že nadešel čas oběda. Trhl jsem sebou a chtěl se rozběhnout na své stanoviště, ale bylo už pozdě. Spatřil jsem lodního kuchaře, který nesl siru Dudleyovi do kajuty oběd.

Byl jsem nešťasten a zároveň jsem se chvěl obavami. Věděl jsem, že sir Dudley si potrpí na přísnou kázeň a bezpodmínečné plnění rozkazů. Bylo nemyslitelné odvážit se znovu projít kajutou, v níž byl sir Dudley v dokonale bdělém stavu. V krajně pesimistické náladě jsem se odšoural na příď. Posadil jsem se na kus svinutého lana, opřel se zády o stěžeň a uvažoval. Hlavou se mi honily ty nejponuřejší myšlenky. Dokonce jsem si říkal, že by bylo nejlepší nečekat na krutý trest a skočit do moře.

Už se stmívalo, když jsem dostal nápad. Vzpomněl jsem si, že kamrlík, v němž jsem pracoval, má na boku lodi malé okénko. Kdybych se k němu z paluby spustil po laně... Vůbec jsem nebral v úvahu možné nebezpečí. Byla to jediná možnost a musel jsem na ni vsadit.

Uvázat lano k zábradlí bylo celkem snadné. Horší bylo spustit se po něm přímo k malé-

mu okénku, otevřít je a protáhnout se jím dovnitř. Seběmenší chybička by znamenala neodvratný pád do moře. Kdy jsem to s vypětím všech sil dokázal, zhluboka jsem si oddechl, ale jen na okamžik. Dříve, než jsem se stačil dotknout papírů na stole, zaslechl jsem z vedlejší kajuty hlasy sira Dudleye a Halketta. Nezbývalo mi nic jiného, než jejich rozhovor vyslechnout.

„Myslíš tedy, Halkette,“ pravil sir Dudley, „že se to ani tentokrát nepodaří?“

„Jeto příliš prohnáný chlapík, pane,“ odpověděl nevrle námořník.

„Už mě to přestává bavit!“ soptil sir Dudley, „zničil jsem si zdraví jen proto, aby mi vždycky nakonec uklouzl? Musím dosáhnout svého cíle, pamatuj si to!“

„Vždycky se o nás včas dozví. Vzpomeňte na Varšavu, nebo na Itálii!“

„Tentokrát budeme opatrnější! Půjdu po jeho stopě jako ohař, a ani zbabělost mu nepomůže! Vždycky jsem mu chtěl nabídnout spravedlivý souboj, ale ty časy už minuly. Uštvu ho jako divou zvěř!“

„A potom?“

„Dostanu ho na moře, kde mi postačí osmnáctiliberní koule a tmavá noc. Když se to nepodaří, zničím ho na zemi jakýmikoliv prostředky!“

Zjistil jsem, že mi zuby jektají hrůzou. Ale sir Dudley se již znovu ujal slova:

„Provedeme to ve čtyřech. Vezmu si tebe, Heckensteina a Řeka. Vylákám ho na odlehlé místo, s tím si už poradím. Tam mu svážeme ruce a nohy a dopravíme ho na druhou stranu k stanovišti lodí. Jachta na nás bude čekat v Montrealu. V případě prozrazení, nebo jiného nebezpečí mu prostřelím hlavu.“

„A když se nám únos podaří?“

„Vymyslel jsem si alespoň sto způsobů pomsty, ale budu se, bohužel, muset spokojit pouze s jedním.“

„Na vašem místě bych ho pověsil. Je to jednoduché a účinné.“

„Ale taky příliš rychlé a já chci, aby si na tomto světě dlouho pobyl. Co bys řekl rtuťovým dolům v Irkutsku, kde odsouzencům za živa odpadává maso z kostí? A pamatuješ na ten ostrov v deltě Nigeru, kde černoši tlukou celý den do vody, aby z rýžových polí zaplašili krokodýly?“

„U ďasa! Trochu z ruky, nezdá se vám?“

„Co bych pro něho neudělal!“ zachechtal se sir Dudley. „Já sám na ten prokletý močál nemohu zapomenout. Dva měsíce jsem tam nemohl usnout.“

Vzpomínka na krokodýly sira Dudleye tak vzrušila, že počal rychle přecházet po místnosti a pološileně se hihňal. Několikrát při-

tom zavadil o spuštěnou záclonu a já se musel hryzat do rtu, abych strachy nevykřikl. Nemohl jsem zde setrvat už ani minutu. Rychle jsem sebral ze stolu papíry, schoval je za košili a rozhodl se k rychlému ústupu. Vylezl jsem na židli, protáhl se okýnkem a po laně jsem se vyšplhal zpátky na palubu. Dopotácel jsem se k člunu a ulehl na kotouč lana.

Bylo zřejmé, že sir Dudley připravuje za utrpenou křivdu strašlivou i pomstu a že do ní budu s největší pravděpodobností zatažen. Představoval jsem si, jak to se mnou dopadne v případě, když se dostaneme do rukou spravedlnosti, a nebyly to vyhlídky ani trochu růžové. Ale utéci se nedalo, na to jsme byli příliš daleko od pevné země.

Po několikadenním bezvětří, které je u Nového Foundlandu dost obvyklé, počal vát silný severovýchodní vítr a hnal nás k zálivu svatého Vavřince. Spatřili jsme dlouhý, nízký ostrov Antikost, který vyčnívá z vody jako obrovská, tmavá obluda. Nikde ani stín zeleně, ani stopa života. Jen dva opuštěné sruby, připravené pro případné trosečníky. Námořníci hledí na tento ostrov s děsem a odporem. Znají historie mnohých ztroskotání, které se neobešly bez týdnů plných hladu, rvaček i vražd. Vyprávělo se o muži, který po vraždě, kterou spáchal na pevnině, vydržel na ostrově plných čtyřicet let. Byl prý to černochoch, silný

jako gorila a dokázal se sám vypořádat s vojáky, kteří ho několikrát přijeli zatknout. Je to už řada let, co byl „černý lodník“ spatřen naposledy, ale hrůza z něho dosud nevyprchala. Není-li mezi živými, zjevuje se prý na ostrově jeho duch a nepočíná si o nic milosrdněji, než v letech, kdy byl člověkem z masa a kostí.

Lapal jsem tuto i jiné hrůzostrašné historky na každém kroku a nejednou jsem měl tak příšerné sny, že jsem křičel ze spaní a probouzel se celý zpocený.

Ale bylo tu jedno skutečné nebezpečí. Hned zpočátku panovala mezi mnou a mouřenínem El Džarašem jakási revnivost. Pokud jsem byl vyloženým nováčkem, ve všem jsem mu ustupoval, ale každým novým dnem na moři se ve mně probouzelo sebevědomí. A když jsem obdržel námořnický stejnokroj s čapkou, na níž bylo vyšité jméno naší jachty zlatými písmeny, nosil jsem nos tak vzhůru, že mohl El Džaraš puknout zlostí.

Jeho nevraživost stále rostla, ale prozatím se omezovala jen na pošklebky a vyplazování jazyku. Halkett mě před ním několikrát varoval. Tvrdil, že ví, co dovede mouřenín, když na někoho zanevře. Sebevědomě jsem se tomu usmíval, protože jsem si byl jist, že se El Džarašovi vyrovnám ve všem a že se mu kdykoliv s úspěchem postavím. Dokonce jsem se tím

veřejně chvástal a zesměšňoval jsem mouřenínovy produkce se lvy.

Ale pak se El Džarašovi přihodilo neštěstí. V jedné pútce s šelmami si zlomil žebro a musel být odnesen v bezvědomí. Tentýž den si mě zavolal sir Dudley do své kajuty.

„Poslyš, chlapíku,“ oslovil mě, „ty ses prý vysmíval El Džarašovi a chlubil ses, že bys ho zastal u lvů!“

„Ano,“ řekl jsem.

„Zítřka vám to tedy ukážeš,“ ušklíbl se, „a jsem upřímně zvědav, jak jim budeš chutnat.“

S tím mě propustil.

Byla to příležitost, o kterou nebylo co stát, ale prozatím má zášť k El Džarašovi byla větší, než obava ze zvířat. Námořníci byli vesměs na mé straně a nešetřili cennými radami. Dán, který prožil dlouhý čas na africkém pobřeží, mě varoval: „Jakmile tě některá ta bestie sebemíň škrábne, hned ji nech na pokoji!“

Té noci se mi zdálo pouze o lvech.

Ráno mě probudil Halkett a upozornil mě, že mám možnost couvnout. Sir Dudley netrvá na svém původním rozhodnutí.

„Řekl jsem, že co dokáže El Džaraš, to dokážu také!“ vypnul jsem prsa, „a na tom trvám!“

„Být na tvém místě,“ prohlásil Halkett, „nechal bych lvy na pokoji a šel bych do kuchyně škrábat brambory!“

Místo odpovědi jsem si na hlavu uvázal fez.

„Jak myslíš,“ řekl Halkett. „Vezmi si tedy od Džaraše hůlku a přijď na palubu!“

Ta hůlka byl krátký, dubový kyj s mosazným koncem a mouřenín jím dovedl znamenitě zacházet.

„Ty ji nebudeš potřebovat,“ řekl El Džaraš. „Ta je jen pro takové zbabělce jako jsem já. Ty stačíš na lvy holýma rukama!“

Sotva byl mezi pokrývkami vidět a já jsem si náhle uvědomil, že mne možná nečeká nic jiného.

„Nezlob se, Džaraši,“ vysoukal jsem ze sebe. „Dobře vím, že nejsi zbabělec. Ale já taky ne!“

„Chceš se smířit?“ zeptal se.

„Chci!“

„Tedy mě polib!“

Moc se mi do toho nechtělo, ale pak jsem ho objal. Nepočítal jsem s jeho lstivostí a neměl jsem ani tušení, že mi na zádech udělal dlouhou šmouhu vlastní krví.

Zanedlouho jsem vystoupil na palubu a některý z námořníků vypustil lvy. Byl jsem vzrušen a připravoval jsem se na jejich útok, ale zvířata na mne sotva pohlédla. Kočkování s El Džarašem se jim zřejmě zamlouvalo natolik, že jim nový partner nevyhovoval. Bezradně jsem se rozhlédl a spatřil jsem sira Dudleye, jak se útrpně usmívá.

Priválil jsem tedy sud, ve kterém bylo maso, a posadil jsem se na víko. Lvi zvětřili potravu a nejspíše se ke mně přiblížili. Pak začali kolem mne obcházet a zkoumavě si mě prohlíželi.

První se ke mně přiblížil lev. Jednou tlapou se postavil na víko a druhou do mne strčil, jako by mě chtěl zdvořile upozornit, že mu mám jít z cesty. Ohnal jsem se po něm pěsti a uhodil ho do hlavy. Trochu se zarazil, couvl a pak si lehl několik kroků ode mne. Ale už tu byla lvice. Očichala džber a pokusila se odklopit víko hlavou. Abych roznítil její vztek, trochu jsem povolil. Poodsunul jsem víko a vůně masa vzápětí přivábila i lva. Pak jsem jim uvolnil cestu k žrádlu docela. Oba temně zavrčeli a vjeli hlavami do žrádla. V té chvíli jsem mezi ně skočil a odhodil lva na stranu. Z řad přihlížejících námořníků se ozvalo pochvalné zahučení.

Lev se na mne znovu obořil, ale udeřil jsem ho kyjem přes přední nohy, až se svalil na palubu. Okamžitě jsem mu skočil na hřbet a přitiskl ho k zemi. Stal jsem se dočasně vítězem, ale sotva jsem povolil, vrhl se na mne dravec ještě zuřivěji, než předtím. Měl jsem co dělat, abych si ho kyjem udržel od těla. Konečně jsem ho prudce zasáhl do hlavy. Bolestně zařval a odplízl se pod člun.

Až do tohoto okamžiku lvice klidně žrala. Nyní se ke mně obrátila a chystala se ke sko-

ku. Byl jsem předchozím bojem značně vysílen a její útok mě zastihl v pokleku. Vrazila do mne prudce hlavou a povalila mne na záda. Naštěstí skok byl tak prudký, že mě přeletěla a než se stačila obrátit, byl jsem znovu na nohou. Další skok už jí tak dobře nevyšel. Uhnul jsem včas a přitom jsem ji zasáhl prudce do hlavy. To se opakovalo dvakrát, nebo třikrát. Nehodlala však kapitulovat a vykličdit bojiště, jako před chvílí samec. Podnikala stále divočejší útoky a mávání mého kyje jen rozněcovalo její zuřivost. Pak jsem nešťastnou náhodou uklouzl a upadl. Okamžitě toho využila a vrhla se na mne. Přitiskla mě váhou svého těla k podlaze, jako by mě chtěla umačkat. Spatřil jsem strašnou, zpěněnou a slintající tlamu těsně u svého obličejce. S vypětím všech sil jsem ji popadl za hrdlo, zvrátil ji na palubu a svalil se na ni. Chtěl jsem si alespoň na okamžik odpočinout, ale rychle mě ze sebe setřásla. Při novém jejím útoku jsem jí udeřil do nohy. Bolestně zařvala, ale vrhla se proti mně znovu. Chtěl jsem ji uchopit za hrdlo, ale minul jsem. Sáhl jsem do vzduchu, klopýtl a upadl na tvář. V té chvíli postřehla krvavou šmouhu na mých zádech a skočila. Cítil jsem, jak se do mne zaryly její tesáky.

Mezi námořníky vypukla panika. „Zachraňte ho“ křičeli. „Ona ho zabije!“ Někteří se po-

kusili rozzuřené zvíře ode mne odehnat, ale nepochodili.

„Střelte ji! Vžeňte jí kulku do hlavy!“ vykřikl Halkett.

„Ať se nikdo neodváží střelit!“ zvolal sir Dudley a jeho slova zněla jako můj rozsudek smrti.

Nehodlal jsem však tento ortel přijmout. Lvice mnou právě mrštila na zábradlí a zakousla se mi do ramene. Ještě jednou se mi podařilo ji odrazit, ale cítil jsem, že už dlouho bojovat nevydržím. Krev se mi řinula po celém těle, síly mě opouštěly a hlava se mi podivně zatočila.

Lvice se chystala k rozhodujícímu útoku, když mi bleskl hlavou zoufalý nápad. Prudkým kopnutím jsem vyrazil spodní část zábradlí. Ve chvíli, kdy lvice skočila, jsem se uhnul a svrhl ji do moře. Pak už jsem se neudržel na nohou ani okamžik. Na kolenou jsem se nahnul přes okraj lodi a spatřil jsem lvici, jak ji proud unáší na širý oceán. Její zoufalé řvaní mi znělo jako rajská hudba.

„Čertův spratek!“ zaslechl jsem hlas sira Dudleye. „Připravil mě o takové krásné zvíře! Ten že se vyrovná El Džarašovi?“

Pak se mi udělaly mžítka před očima. Obával jsem se, abych nepřepadl do moře a tak jsem sebou s vypětím vůle hodil prudce naznak Teprve teď mne ohromila vlna nesnesitelné bolesti. Nabyl jsem přesvědčení, že umírám.

11. KAPITOLA

89

Ostrov hrůzy

Když jsem se probudil na svém lůžku, nemohl jsem se bolestí ani pohnout. Sotva jsem pootevřel oči. Nade mnou stál Halkett s Dá-nem Felborgem.

„Zdá se, že je z toho venku,“ řekl Dán.

„Lépe by bylo, kdyby nebyl,“ zamumlal Halkett. „Dudley ho nezastřelil pouze proto, že se bál vzbouření posádky. Ale ještě se nestalo, že by někomu odpustil kulku.“

Z jejich rozmluvy jsem zjistil, že můj chlebo-dárce měl z mého vítězství pramalou radost. Prohlásil, že se mnou v nejlepším případě na-loží jako já s nebohou lvicí a utopí mě jako kotě. To nebyla radostná perspektiva.

„Je tady možnost ho zachránit,“ pravil po chvíli Halkett. „Starý spí a my bychom mohli toho chlapce v člunu dopravit na ostrov.“

„Na Antikost?“ otrásl se Felborg.

„Dostane alespoň šanci. Ve srubech bývá zásoba sucharů a pitné vody. Když vztyčí vlajku, zachrání ho brzy nějaká loď.“

„Teď je tam docela pusto... ale tisíc ďáblů! Co ten zatracený černocho?“

„Ten je dávno mrtev!“

„Nikdo neviděl jeho mrtvolu!“

„Nemáme na vybranou. Z našich lidí nás nikdo neprozradí a siru Dudleyovi řekneme, že chlapec skočil do moře v záchvatu šílenství.“

Dán přikývl a odešel na palubu.

„Poslyš, Kone!“ vzal mě za ruku Halkett. „Probud' se, hochu, musím ti něco povědět!“

„Vím to,“ sykl jsem bolestí. „Všechno jsem slyšel.“

„Budeš se moci obléknout?“

„Musím to dokázat,“ posadil jsem se. „Představte si, co se mi zdálo: Sir Dudley mě nechal spustit v kocábce na moře a střílel po mně z otáčivého děla. Jenomže vy jste vesloval za mnou a zachránil jste mě!“ -

„To nebyl sen,“ řekl ponuře Halkett, „a právě proto musíš zmizet!“

„Ale co Černý lodník?“

„To jsou babské tlachy! A i kdyby ještě žil, ujišťuji tě, že proti siru Dudleyovi je učiněný beránek!“

„Proč tedy neutečete také, Halkette?“

Neodpověděl. Místo toho mi pomohl postavit se na nohy a obléci si kazajku.

„Teple se oblékni,“ řekl, „protože nesmíš mít šatstvo do zásoby. Tady máš láhev kořalky a křesadlo... tady váček sucharů. Nejméně šest hodin ti potrvá, než se dostaneš k srubu. Dám ti ještě pistoli, trochu prachu a pár kulek. Ale teď už musíme jít.“

Nebylo to lehké, ale odmítl jsem, když mě chtěl Halkett podepřít. Zanedlouho budu odkázan sám na sebe a musím si tedy zvykat. Na palubě mě čekalo překvapení. Každý z námořníků mi stiskl ruku na rozloučenou a nechyběly ani drobné dárky na památku. Pak dal Halkett rozkaz k spuštění člunu a spolu s třemi dalšími muži do něj sestoupil. Pokynul jsem naposledy posádce Blýskavky a slezl do loďky, kde jsem se usadil na zádi.

Byla pokojná noc. Námořníci zabrali vesly a člun uháněl zálivem k cíli, o nějž nebylo co stát. Když jsem spatřil obrys dlouhého, pustého ostrova, trochu se mi sevřelo hrdlo. Má snad být tohle konec mé velké cesty?

„Zajeďte sem, do té zátoky,“ zavelel Halkett.

Člun zabočil do malého, tichého zálivu a po dvacetiminutovém rázném veslování se sám zastavil o oblázkové dno.

„Tady začíná mělčina,“ oznámil Halkett. „Musíš si, Kone, nabrat do bot!“

„Nevadí,“ pokusil jsem se o úsměv. Hodil jsem si vak se suchary přes rameno a rázně vstoupil do příboje. Voda mi sahala stěží ke kolenům, ale těžko jsem se pohyboval po kluzkém dně. Několikrát jsem klopýtl a rány mě prudce rozbolely.

Když jsem ušel několik set kroků, zaslechl jsem mohutné „hurá!“ Námořníci mě naposledy pozdravili a rozjeli se zpátky k Blýskav-

ce. Namáhavě jsem se brodil dál a přibližně za půl hodiny jsem dorazil k zemi. Zde jsem se sesul na oblázky, dal si vak se suchary pod hlavu a vzápětí jsem tvrdě usnul. Zdálo se mi o nádherných krajích, plných květín a pestrobarevných motýlů. Zato ráno jsem procitl do holé, neutěšené skutečnosti. Ležel jsem prokřehlý na studené zemi a celé tělo mě bolelo. Uvědomil jsem si, že tady zůstat nemohu. S námahou jsem se zvedl a vyrazil na severozápad, jak mi poradil Halkett. Šel jsem mrtvou zemí. Nikde ani stezka, nic nesvědčilo o lidské přítomnosti. Jen kámen a zbytky živočichů, vyvržených mořem. Bylo až neuvěřitelné, jaká je to pustina. Vzal bych zavděk i pohledem na trochu mechu, či lišejníku, ale nerostlo zde vůbec nic.

Pokračoval jsem v chůzi a začínal jsem být netrpělivý. Z každého sebemenšího pahorku jsem se rozhlížel a hledal srub, ale marně. Nezbývalo, než trmácet se dál a doufat, že jdu správným směrem. Slunce se dávno vyhouplo vzhůru na oblohu a nemilosrdně žhnulo.

Protože jsem se marně díval po něčem, co by mi alespoň na chvíli poskytlo špetku stínu, poobědval jsem v chůzi. Vlekl jsem se po žhavých kamenech a žvýkal suchary. Toužil jsem zoufale po odpočinku, ale ten tady nebyl možný. Jediná možnost, jak si zachránit život, bylo dorazit k cíli. A pozdě odpoledne, když se

už začínalo smrákat, jsem spatřil v dálce před sebou tmavé těleso. Nemohlo to být nic jiného, než srub. Ačkoliv jsem únavou sotva pletl nohama, dal jsem se téměř do běhu. Několikrát jsem klopýtl a upadl, ale sotva jsem to vnímal. Víc mrtvý než živý jsem dorazil k platince, kde stála „útulna“.

Hleděl jsem jako u vytržení na svůj nový domov. Zvětralá chalupa ze smrkových klád se mi zdála být přepychovým domem, ne-li přímo zámkem. Posadil jsem se nejprve na lavičku před vchodem a teprve, když jsem náležitě vstřebal nové dojmy, vstoupil jsem dovnitř.

Bylo tu vše, co může trosečník potřebovat. Velká železná kamna, několik postelí nad sebou s hojnou zásobnou houní, tři kádě dešťové vody a truhla, plná kukuřice.

Ale brzy jsem zjistil, že v srubu nebudu sám. Ačkoliv se zdálo absurdní, že by na Antikosti vydržel nějaký živočich delší dobu, nemohly mi ujít černé díry do podlahy i do stěn. Vzápětí jsem zaslechl i podezřelý šustot a kvičení. Krysy! Neměl jsem ta zvířata rád a obával jsem se jich zejména od chvíle, kdy jsem slyšel tragický příběh jednoho irského důstojníka. Toho sežraly dublinské krysy v katakombách, že z něho zůstala pouze šavle a kovové knoflíky z uniformy. Po mně by nezbylo vůbec nic a tak jsem si vybral nejhořejší lůžko, které jsem obezřetně odtáhl od zdi. Zabezpečen

před možným útokem hlodavců jsem záhy hluboce usnul. Jejich cupkání po podlaze ani nesympatické pištění nedokázalo otrást únavou, která mě zmohla tak dokonale, že jsem se probudil až ráno. První můj pohled patřil opět krysám, které už ani neزالézaly do děr a zvědavě na mne pokukovaly. Teprve když jsem zlostně vykřikl a zabouchal pěstí o dřevo lůžka, daly se na váhavý ústup. Mrzelo mě, že nemám dost kulek a prachu, abych mohl na hlodavcích cvičit své střelecké umění.

Jelikož jsem slíbil Halkettovi, že několik dní nevyvěším návěsní vlajku, měl jsem jen dvě možnosti. Buď zůstat celé to období v chalupě a házet po krysách polena, nebo se toulat po pustém ostrově. Nakonec jsem zvolil kompromis. Sedával jsem na lavičce před srubem a hleděl na záliv svatého Vavřince, odkud měla přijít moje spása.

Po čtyřech dnech jsem konečně vyvěsil vlajku. Ale záliv byl pustý, za celé dlouhé období se neukázala ani loďka. Abych ušel pohledu a kmitající se krysí kožíšky, sedával jsem po setmění před chalupou u rozdělaného ohně často dlouho do noci. Ale nikdy jsem v této pustině nezískal pocit bezpečí. Jedné noci, když už jsem se chystal k spánku, jsem náhle zaslechl podivný šramot. Bleskurychle jsem se otočil. Několik kroků od sebe jsem spatřil velikou, černou hlavu s krví podlitýma očima.

Chtěl jsem vykřiknout, ale z hrdla se mi nevydral ani hlásek. Hlava, která jako by rostla ze země, se zvolna blížila. „Duch černého lodníka!“ napadlo mě. Přemohl jsem mdloby a uskočil za oheň. Teprve nyní, v dlouhém světelném pruhu, který vrhly plameny, jsem spatřil celou postavu. S úlevou jsem poznal, že je to člověk, který se plazí s vypětím posledních sil k ohni. Obličej měl rozrytý hlubokými vráskami a v ruce, kterou se s námahou odstrkoval, se mu blýskal veliký nůž. Vytáhl jsem pistoli.

„Nestřílet! Nestřílet!“ zasténal černoch.

„Tedy ani o krok blíž!“ řekl jsem.

Nevím, co se v té chvíli odehrávalo v jeho mysli. Okamžik to vypadalo tak, že se na mne vrhne, aniž by respektoval napraženou zbraň. Pak se však úplně zhroutil a nůž mu vypadl z chvějící se ruky. Jeho rozpukané rty několikrát zašeptaly: „Pít! Pít!“

Pronesl ta slova tónem tak prosebným a úpěnlivým, že ze mne rázem spadl veškerý strach, nabral jsem z kádě vodu, přilil do ní trochu kořalky ze své námořnické lahve a podal mu ji. Hltavě ji vypil. Vrhł na mne děkovný pohled a zablekotal několik španělských slov, kterým jsem nerozuměl.

Když pochopil, že touto řečí se se mnou nedorozumí, pokusil se o angličtinu. „Tady samotný? Hoch samotný?“

Přikývl jsem.

„Běloši - zlí lidé!“ zamumlal a znovu požádal o pití.

Chtěl jsem ho odvést ke kádi, ale poznal jsem, že důvod, proč se plazí po zemi, netkví pouze v únavě. Nebožák měl ochrnutou spodní část těla. Když se znovu napil, ukázal na uhasínající oheň. Pochopil jsem, že se chce ohrát a přihodil jsem několik polen.

„Bueno! Dobré! Dobré!“ pochválil mě a strčil vyhublé, svrastělé ruce do samého ohně.

„Máte hlad?“ zeptal jsem se.

Přikývl.

Namočil jsem suchar ve vodě a podal mu ho. Cpal si ho do úst oběma rukama. Vzápětí se převálil na znak a hluboce usnul.

Hleděl jsem na nebohou lidskou trosku u svých nohou. To je tedy muž, o kterém koluji ty nejstrašnější a nejfantastičtější historky, to je ten děsivý chlapík, jehož pouhé jméno vyslovují námořníci na všech lodích s nádechem strachu! Jeho obrovité tělo a údy svědčily o mimořádné síle, která ho opustila s příchodem stáří. Kuži měl posetou jizvami a zhojenými ranami. Jediným oděvem, který měl, byl kousek plachty, obtočený kolem beder.

Náhle sebou pohnul a začal mluvit ze spaní. Byla to opět změť španělských vět, kterým jsem nerozuměl. Prudce sebou pohnul a rozhodil ruce. Prsty se mu kroutily a z úst mu

vyrazila pěna. Při pohybech, které dělal, ze sporého oděvu cosi vypadlo. Byl to starý zápisník, vázaný v kůži. Rozevřel se a já jsem spatřil kousek nažloutlého novinového papíru. Větrík ho uvedl do pohybu a dopravil až k mým nohám. Bez rozmýšlení jsem jej strčil do kapsy.

Černoch byl stále neklidnější. Nepřestával mluvit a tloukl rukama kolem sebe. Jediné slovo, kterému jsem rozuměl, bylo: oro - zlato. A několikrát za sebou opakoval: „Guajagualla.“

Uvažoval jsem o tom zmocnit se zápisníku a několikrát jsem se přiblížil těsně k Černému lodníkovi. Mlátička jeho rukou a strašlivý škleb obličeje mě však od tohoto činu odrážely. Alespoň prozatím.

Vešel jsem do srubu, abych si přečetl lístek, který vypadl ze zápisníku. Vzrušeně jsem hleděl na starý článek vystřižený z novin. Označoval: TISÍC DOLARŮ ODMĚNY!

Tato odměna připadne tomu, kdo vypátrá, neb podá zprávu, která by vedla k dopadení Menelaa Kricka, osmačtyřicetiletého černého otroka. Je vysoký šest stop a dva palce, má široká prsa, na hřbetě jizvy po karabáči a dva šrámy po tesáku na obličeji. Chybí mu palec na levé noze, chůzi má ztíženu po střelné ráně v holeni.

Jelikož je odhodlaný ke všemu a velmi silný, je nutné, aby se ho nepokoušel chytit jednotlivce, ale pouze početná skupina. Naposledy byl viděn v San Luisu a je pravděpodobné, že se vydal směrem ke Guajagualle, kde dříve pracoval při rýžování zlata. Adresa: Redakce Pikayuny - značka T. G. B. v Novém Orleansu. Na rubu bylo naškrábáno několik španělských slov.

„Kdo by si pomyslel,“ napadlo mě, „že ten chudák má cenu tisíc dolarů?“ A zároveň jsem si uvědomil, jestliže bylo černému lodníkovi v době napsání článku osmačtyřicet let, nemá nyní daleko k devadesátce! Dožít se takového věku v strašlivých podmínkách ostrova bez života - to vskutku předpokládalo železné zdraví a mimořádné schopnosti.

Znovu jsem si vzpomněl na zápisník. Co kdybych se seznámil s jeho obsahem a zase jej vrátil? Jsou-li tam nějaké důležité údaje, je vyloučené, aby jich devadesátiletý ochrnutý stařec využil, zatím co já...

Vyšel jsem před srub a tentokrát se mě zmocnil děs, jaký jsem ještě nepoznal. Oheň ještě slabě hořel, ale Černý lodník zmizel. Bylo to neuvěřitelné a nevysvětlitelné. Před několika minutami se tu zmítal v křečích a nyní - jako by nikdy neexistoval. Kolem dokola byly jen oblázky a kameny - mrtvá příroda. Kam se poděl? Kde má svůj tajemný úkryt? Nezdá-

lo se mi to všechno? Nebyl to pouhý přelud? Ale žlutý novinový výstřížek, který jsem svíral v ruce, jasně svědčil o tom, že setkání s černochem bylo skutečností. A dost možná, že Menelaus Krick ztrátu lístku objevil!

Teprve nyní jsem se ho začal doopravdy bát. Černý lodník se mi začal jevit jako monstrum všeho schopné. Dovede-li zmizet, že to vypadá, jako by se rozplynul, může se stejným způsobem objevit a třeba přímo za mými zády! Kdoví, jestli je to vůbec člověk! Námořníci přece vyprávěli o tom, že se na ostrově zjevuje černochoův duch!

Vběhl jsem do srubu, zabarikádoval vchod a vylezl na nejhořejší palandu. Pistoli jsem si připravil k výstřelu a pak jsem čekal dlouhé hodiny na svítání. Každé zašustění a zapištění krysy mě rozčilovalo tak, že jsem neměl daleko k zahájení střelby. Neusnul jsem pochopitelně ani na okamžik.

S ranním rozbřeskem jsem byl na nohou. Vyšel jsem před srub a znovu jsem hledal stopy po zmizelém černochovi. Kam až jsem dohlédl, byla jen pustá kamenná pláň. Rozhodl jsem se nesetrvat v této chalupě už ani minutu. Když vyrazím na opačný konec ostrova, dorazím do večera k druhému srubu. Dvanáct hodin ostré chůze určitě postačí. Ochrunutý černý lodník se tam za mnou nedoplazí

a když se objeví, budu napevno vědět, že není z tohoto světa.

100 Snědl jsem několik sucharů, napil se, vzal si s sebou zásoby na den a vyrazil jsem na pochod. Byl jsem připraven na další útrapy, ale nebylo jich už třeba. V zátoce jsem spatřil velký trojstěžník, plující podél pobřeží. Radostně jsem vykřikl a rozběhl jsem se mu naproti. Křičel jsem, poskakoval, mával kapesníkem a všemožně jsem se snažil na sebe upozornit. Když jsem spatřil, že spouštějí člun, rozplakal jsem se štěstím.

Zanedlouho jsem stál na břehu a hleděl do tváře několika námořníků, kteří měli za úkol vysvobodit trosečníky.

„Je vás tu hodně?“ zeptal se člunovod hlasem tak nezúčastněným, že se mě to až dotklo.

„Jsem tu sám,“ odpověděl jsem.

„Z jaké jsi lodi?“ vyzvídal.

„Z jachty. Jmenuje se Blýskavka.“

„Podívejme se! Vysadili tě, co?“

„Ne, pane. To se stalo tak..“

Nenechal mě domluvit. „Tu starou historku o střelení králíků, při němž ses trhnul od ostatních, si odpusť. Stejně tu žádní králíci nejsou! Ale když nechceš mluvit, nemluv. Skoč do člunu, svezeme tě do Quebecu.“

Nezaváhal jsem ani na okamžik. Netrvalo dlouho a ocitl jsem se na palubě dopravní lodi Hampdena, vezoucí pluk pěchoty do Kanady.

Kapitán si mě zvědavě prohlížel a opakoval otázky, které mi už předtím položil člunovod. Odpověděl jsem mu stejně.

101

„Sir Dudley Broughton,“ vzpomínal, „sloužil kdysi u jízdní gardy. Když přišel o jmění a utekla mu žena, dočista se pomátl. Nepochybuji, že sis pod ním přišel na své.“

Nevyvracel jsem mu to. Když viděl, že nemám chuť pouštět se do podrobností, chápatě se usmál a propustil mě.

12. KAPITOLA

Plány námořního důstojníka

Bližili jsme se k cíli. Záliv se úžil a na obzoru se vynořily obrysy zalesněných Vermontských hor. Tu a tam se objevily vesnice nebo osamělé sruby. Daleko chmurněji působily holé trupy lodí, které najely na mělčinu a beznadějně tam uvízly. Opuštěny posádkami, chátraly tu bez naděje, že někdy doplují k vytčenému cíli.

Zdálo se, že kromě mne tyto věci nikoho nezajímají. Vojáci si dávali do pořádku zbraně a výstroj, zatímco neúporný kapitán honil námořníky do práce. Vše muselo být jako ze

škatulky. Napjatá lana, vydrhnuté podlahy, natřené stěže a lodní boky a každá kovová součástka se musela lesknout jako zrcadlo. Důstojníci si všemožně vylepšovali zevnějšek, aby na pevnině jaksepatří zapůsobili. Přistřihovali si kníry, šlechtili plnovousy, rozčesávali střapce u šavlí, a upravovali každou maličkost na oděvu, či epoletách. Občas tím zaměstnali i mne a při tom se vyptávali na sira Dudleye, o němž už toho pravděpodobně hodně slyšeli. Nedal jsem se dvakrát pobízet a zásobil jsem je stovkami historek tak příšerných, jak si je dovede vymyslet jen rodilý Ir.

„Náš přítel Kon,“ říkával nejstarší z důstojníků, setník Pike, „je prolhaný, že to dál nejde! Ale musím uznat, že je zábavný!“

„Ale co z něho bude?“ děsil se jiný.

„Buď pořádný lotr,“ konstatoval setník, „nebo udělá docela počestnou kariéru. Přičemž jedno nevylučuje druhé.“

„Nesmysl!“ ozval se mladý poručík. „Pitomec bez vzdělání, vychování i způsobů nemůže ničeho dosáhnout.“

„Ujišťuji vás, Karringtone,“ řekl klidně setník, „že vy byste na jeho místě vypadal mnohem pitoměji, než on na vašem. Chápavost a vrozená inteligence jsou často lepší, než všechny university světa. Ostatně, mám s tím mládencem nějaké úmysly.“

A když důstojníci naléhali, svěřil se jim se svými záměry. Mluvil francouzsky, abych nerozuměl, ale neodhadl mě dost dobře. Hodiny u pátera Rusche i plavba na Blýskavce byly znamenitou jazykovou školou a tak mi nyní uteklo nanejdvůš nějaké bezvýznamné slůvko. Že jsem předstíral naprostou nevědomost, je zcela samozřejmé.

„Naše dávná přítelkyně Davisová,“ vykládal setník, „majitelka hostince v Hořejším městě, nám vždycky vyčítá, že na ni vůbec nemyslí mě. Jinak bychom jí přivezli pravého anglického lokaje, mladíka vybraných způsobů, který by se stal ozdobou jejího kvetoucího podniku.! Obědvají u ní často vládní úředníci a jiná znamenitá společnost, takže na úrovni obsluhy velice záleží!“

„Zda se vám,“ ušklíbl se Karrington, „že ten kluk vypadá jako londýnský lokaj?“

„Předně nikdo v Quebecu neví, jak vypadá londýnský lokaj,“ řekl setník, „a za druhé matce Davisové nedodáme Koná v stavu, v kterém je nyní, ale náležitě ho vylepšíme. Kromě toho mu sepíšeme tolik vysvědčení a doporučujících listů, že všichni budou považovat za bonton i to, když si namočí loket do polévky!“

„Znamenité!“ volali důstojníci, „a jak ho oblečeme?“

„Samozřejmě do livreje. Bude mít tmavohnědou barvu a žluté prýmký. Obětuji na to svůj plášť a krejčí se dá ještě dnes do práce.“

„Bude mít krátké kalhoty?“

„Ovšem! Je třeba, aby mu někdo z vás daroval hedvábné punčochy. Anglický lokaj musí být šatstvem bohatě zásoben.“

Mezi důstojníky rozhodně nebyli skrblicí. Velkoryse se předstihovali v darech, které měly zušlechtit můj zevnějšek. a ještě se přitom výborně bavili.

„Jen jestli neděláme účet bez hostinského!“ zavrčel Karrington. „Co když po prvním kroku na pevninu pláchne i s šatstvem?“

V tomto směru jsem však od ostatních dostal plnou důvěru.

„No dobrá,“ připustil Karrington, „dejme tomu, že opravdu přijme místo, které pro něj připravujeme. Já vám říkám, že se v něm neudrží ani den! Takový nevzdělaný spratek musí totálně pohořet a my se s ním rozdělíme o ostudu.“

„Myslím si pravý opak,“ řekl Pike. „Je to čipera, který bez váhání popadne svou příležitost za pačesy!“

Co se mne týče, nebyl jsem nadšen ani zklamán. Po lokajském povolání jsem příliš netoužil, ale nějak začít jsem v novém světadíle musel a neměl jsem na vybranou.

„Tak co, Kone?“ oslovil mě setník. „Jaké máš plány? Hodláš se v Kanadě poohlédnout po siru Dudleyovi?“

„Ani ne, pane.“

„A jak se chceš živit?“

Pokrčil jsem rameny.

„Máš snad zálsk vstoupit do armády?“

„Raději bych někam, kde je rychlejší postup, pane.“

„Velice rozumné, Kone,“ zasmál se Pike, „a co bys říkal službě ve slušném podniku?“

„Obsluhoval jsem sira Dudleye,“ řekl jsem, „a nikdy si na mne nestěžoval.“

„Takže tě vlastně vysadil na Antikosti za odměnu,“ konstatoval škodolibě setník, „ale myslím, že budeš pravý muž na pravém místě. Musíme tě ovšem trochu zaškolit.“

Vzal si mě stranou a vypověděl mi velice podrobně všechno, co už jsem věděl.

„Hlavně musíš působit dojmem zkušeného lokaje,“ poučoval mě, „který prošel spoustou vznešených rodin.“

„To svedu, pane. Nemějte starost!“

„Nerad bych se kvůli tobě blamoval! Teď pojď se mnou, napíšeme ti vysvědčení.“

Kromě mne a setníka se vecpalo do kajuty několik dalších důstojníků a všichni se vzrušeně dohadovali, jak má to vysvědčení vypadat.

„Co říkáte tomuhle, mládenci?“ překřikl je Pike. „Dosvědčuji, že Kornelius Kregan byl u mne deset měsíců zaměstnán jako lokaj. Je úzkostlivě pilný, poctivý a rozumný, zná dobře povinnosti vyplývající z jeho postavení a může je zastávat v nejlepších rodinách. Propouštím jej velice nerada na jeho vlastní žádost. Cecílie Mendleskawová!“

„Já bych ho pasoval na panoše,“ nechal se slyšet Karrington, „ať už to stojí za to! Co tomu říkáš, chlapče?“

„Panoš nezní špatně,“ připustil jsem, „a já dovedu zacházet i s bryčkou!“

„No, proč ne,“ řekl Pike, tedy: „Kon Kregan sloužil u mne rok. Obsluhoval při tabuli a opatroval koně s bryčkou. Líbí se ti to?“

„Moc ne, pane,“ kritizoval jsem jeho výtvar. „Irské panstvo by se o panošovi vyjádřilo uhlazeněji. Řeklo by: „Dosvědčuji, že Kornelius Kregan, který sloužil v mé domácnosti jako sklepník s povinnostmi kočího, jest služebník nadmíru slušný, zvedený a uctivý, byv zaměstnán vždy ve vznešených kruzích.“

„Víš co, Kone?“ zašklebil se Pike, „napiš si to pěkně sám! My ti pak opravíme chyby, trochu to obrousíme a přičiníme k tomu vznešené podpisy.“

„Mohl bych také napsat, že jsem sloužil u biskupa,“ navrhoval jsem, „ministroval

jsem páteru Ruschovi, a tak se ve věcech kléru dost vyznám.“

„Dobrá,“ souhlasil Pike, „když s tebou bylo spokojeno jeho lordstvo, proč by tě nepochválil biskup? Ale teď už plav k lodnímu krejčímu, ať ti vezme míru na livrej!“

107

„Už běžím, pane!“ řekl jsem, ale sotva jsem trefil z kajuty. Vznešené rodiny, které jsem poctil svými službami, mi nedovolovaly myslet na něco jiného.

13. KAPITOLA

Služba v Hořejším městě

Ve zmatku, který nastal, když jsme dojeli do Diamantového přístavu, na mne všichni zapomněli. Já jsem se zpočátku taky o nikoho nestaral, protože jsem se nemohl vynadívát na Quebec, který se blížil i píd' za pídí. Hleděl jsem na strmou skálu posetou bateriemi děl, prohlížel si desítky lodí, žasl nad spoustou vojáků v modrých uniformách a obdivoval strážné na hradbách pevnosti. Všude bylo plno ruchu, shonu a lidí. Čluny, ložky, pramice i indiánské kocábky vyrobené z kůry přejížděly sem tam a nábřeží bylo plné námořníků,

vojáků, i čumilů, i těch, kteří čekali na příjezd některé z lodí.

108 Také na naší palubě nastalo takové hemžení, že jsem nestačil uskakovat z cesty. Všech se zmocnila podivná horečka, v níž se o Kona Kregana nikdo nezajímal. Přijížděly přístavní čluny a odvážely posádku na břeh. Shledávali se staří známí, přátelé a příbuzní se objímali, tlačence rostla.

Ukázněně jsem čekal s kufrem nových svršků, až na mne dojde řada, a jel jsem posledním člunem. Doufal jsem, že na mne setník počká na nábreží, ale ten měl zřejmě jiné starosti. Chvilí jsem ještě okouněl a pak jsem srdnatě vykročil do Hořejšího města, kde jsem měl v úmyslu najít hostinec paní Davisové. Také jsem ho našel.

Quebec není Paříž a nóbl hostinec v Quebecu stěží odpovídá evropským měřítkům. V prvotřídním pařížském hotelu se například jen zřídkakdy seperou námořníci. A také tam nepoletují vzduchem lahve ginu. Ale jinak byl podnik paní Davisové docela úhledný.

Paní Davisovou jsem zastihl v zatuchlé díře, které říkala soukromý pokoj. Za pomoci malého černouška rovnala do polic zavařeniny a ustavičně jezdila očima ze sklenice na sklenici, jako by přehlížela kdovíjak vzácné poklady. Uhladil jsem si livrej a postoupil kupředu. Paní však byla zcela zaujata prací.

„Čtyřicet sedm - ananasová zavařenina, Sambo! Kde je číslo čtyřicet sedm?“

„Neviděl!“ řekl Sambo. „Paní asi snědl.“

„Nesmysl, šeredo! Podívej se po ní!“

V tom okamžiku si mě všimla. Nasadila si brejle a chvíli si mě

prohlížela. „Vy jste... vy jste ten mladý muž, kterého přivezl můj přítel Pike?“

„Ano, vzácná paní,“ hluboce jsem se uklonil.

„Jak se jmenujete? Setník napsal vaše jméno nečitelně.“

„Kregan, vzácná paní. Kon Kregan.“

„Co to znamená. Kon?“

„Kornelius, vzácná paní.“

„Á, zkrácenina Kornelia. Velice výstižné! A kde jste býval, Kornelie?“

„Naposledy u sira Milese O'Ryana.“

„Co to děláš, darebo?“ zavřískla náhle. „Vytáhneš hned ty svoje špinavé prsty z toho hrnečku!“

„Já okusit... on jest tuze pálit,“ pištěl černoušek, který právě rozkousl malou papričku. Okamžitě jsem si vzpomněl na svou nedávnou zkušenost s hořčicí, ale nahlas jsem pravil:

„Tihle pitomci neznají ani podstatu těch nejvšednějších koření!“

„Máte pravdu, Kornelie,“ usmála se, „působíte na mne tím nejlepším dojmem. Ale neříkejte mi vzácná paní, úplně postačí paní

Davisová... Co to děláš, ty šeredná obludo? Ty protivný černý rarášku!“

110 Sambo totiž právě upustil jednu ze skleniček na podlahu a marmeláda vystříkla paní Davisové až na koleno. Také moje hedvábné punčochy nesly stopy negříkovy nešikovnosti.

„Vezmu si jiné punčochy, až půjdu k obědu,“ řekl jsem nedbale.

„Ale ta zavařenina!“ lkala paní. „Buďte tak laskav a klepněte toho moulu po hlavě tím svícem - máte ho po ruce!“

Předstíral jsem rozhořčení a uchopil svícen. Jenže ten černý diblík si při podobných scénách dovedl poradit. Míhl se kolem mne jako úhoř, přičemž mi podrazil nohy. Rozpotácel jsem se, místo na schůdek šlápl do vzduchu a už jsem letěl hlavou přímo do klína paní Davisové. Vzápětí jsme letěli oba. Ona narazila hlavou na sud a já jsem srazil několik dalších skleniček s marmeládou.

„Nezmiňujte se nikdy ani slůvkem o této příhodě, Kornelie,“ řekla, když se poněkud vzpamatovala, „bylo by to příliš strašné a jsou zlí lidé, kteří by z toho mohli mít ještě zábavu!“

„Buďte bez obav, vzácná paní. Jsem tedy přijat?“

„Ano, ale pouze za podmíněk, které jsem udala setníku Pikemu. Dostanete deset liber ročně, žádné víno, žádný čaj, žádné zpáteční cestovné, žádnou livrej, žádné...“

Nedopověděla. Opět se o ni pokusily mdloby, a tak pouze zašeptala:

„Přineste mi sklenici vody!“

111

Když se poněkud vzpamatovala, řekla:

„Zítřka vám předám lampy a veškeré náčiní.“

„Dobrá, paní!“ uklonil jsem se, ale v duchu jsem ji politoval.

„Dnes budete obsluhovat při tabuli.“

„Ano, paní.“

„Ani vám nemohu všechno vysvětlit... jsem příliš slabá, rozrušená...“

Paní Davisová odešla a mým prvním úkolem bylo seznámit se s personálem. Vstoupil jsem do kuchyně, kde právě zasedal sněm za předsednictví tlusté kuchařky.

„Tady je!“ vykřikl černoušek a shromáždění rázem ztichlo.

„Ano, tady jsem,“ vlepil jsem mu přátelský pohavek, „a doufám, že budeme dobrými kamarády!“ Zapůsobilo to velice dobře a do večera jsem byl se všemi jedna ruka.

Na večeri se k nazdobené tabuli scházeli stálí hosté. Čučeli na otřesné výtvary paní Davisové: smrkové šišky a ovoce, ulemtané z vosku, cpali se jídly, která jim nechutnala, a důležité tlachali o věcech, kterým nerozuměli. Všichni se tvrdošíjně opíčili po aristokracii, až z toho byli celí zpocení. Ve své báječně spíchnuté livreji jsem se rázem stal jejich tyranem. Choval jsem se zcela suverénně a vymýšlel si stále

nová pravidla londýnské etikety. Když se někdo odvážil vznést proti tomu nesmělou námitku, okamžitě jsem ho zpražil poznámkou, že jest to běžná praxe u vévody z Devonshiru nebo u lady Laddinghtonové. Celkově jsem se však brzy začal příšerně nudit a zatoužil jsem po nějaké mimořádné příhodě, která by mi opět vrátila dobrou náladu. Úspěch u paní Davisové a jejích hostů mě neuspokojoval, půda mě pálila pod nohama, ale vyhlídky na nějaké větší rozptýlení se stále nedostavovaly. Byl jsem na tom tak špatně, že jsem si představoval, jak jednoho dne v téhle noblesní špeluňce umřu stářím. Takové honosné plány jsem si dělal, a zatím skončím v Quebeku jako unuděný, revmatický lokaj! Nálada se mi nezvedla ani uznalým poplácáváním, ani udělením vznešeného titulu nadčíšník. Nenávistně jsem si prohlížel nažehlenou livrej a lkal přitom nad hroutícími se ideály. Úhrnem řečeno, mé působení v hostinci se nedalo brát jinak než jako životní prohra.

Za této víceméně ponuré situace byl ohlášen poslední ples v roce. Byla to nejvýznamnější událost, na jakou se kdy podnik zmohl, a nejpečlivější přípravy propukly už čtrnáct dní předem. Paní Davisová se starala o výzdobu a hnětla z vosku květiny, ovoce i zvířátka. Ani na svého nadčíšníka nezapomněla. Nechala mi na vlastní útraty vyšít hedvábné

punčochy stříbrem a darovala mi frak po nebožtíkovi muži. Musel jsem vypadat reprezentativně už proto, že mi byl podřízen veškerý personál, a to nejen domácí, ale i vypůjčený. Měl jsem na povel rozsáhlý mančaft od černého cídiče nožů až po starého sluhu, který nějakým záhadným trikem unikl hrobníkovi z lopaty. Ačkoliv bylo všude plno šumu, dohadů a nervozity, nedělal jsem si s plesem ty nejmenší starosti. Měl jsem svůj osvědčený recept: dělat všechno jinak, než se dělalo dosud, a drze to označit jako poslední anglické způsoby.

Personál mě poslouchal na slovo, až na jakéhosi Smushe, který se domníval, že poznal život. Plavil se jako plavčík na nějaké lodi, kde také přicmrdoval jako důstojnický sluha. Vyprávěl o hostinách a pitkách, při kterých byl přítomen, a ustavičně se snažil něčím udivovat.

„Představte si,“ vyvaloval oči, „že se sešlo panstvo a odložilo svršky v kadetské kajutě. Taktéž klobouky, prosím. A to zcela bez obav, že se pomíchají a vznikne panika. Každý z přítomných totiž dostal číslo a totéž číslo bylo i na jeho oděvu.“

Všichni zašuměli úžasem nad tou rafinovaností.

„Totéž je zvykem i na velkých londýnských plesech,“ tvrdil Smush, „a pan Kregan vám to jistě potvrdí.“

„Bývalo to zvykem,“ řekl jsem nenuceně, přičemž jsem seděl v lenošce a pokuřoval doutník, „ale módní zákony se neustále mění. Co bylo včera vrcholem vybroušenosti, je dnes zastaralou hloupostí. Teď se například ryba jí prsty!“

„Opravdu?“

„Ovšem. Ale dělají se ještě podivnější věci. Na vévodově dvoře jsem viděl, jak si všichni podávají čiši vína a střídavě z ní pijí, přičemž lokaj ustavičně dolévá. Jeho Eminence biskup zase zavedla společnou polévkovou mísu.“

„A co se dělá s klobouky a svrchníky?“

„Vzhledem k tomu, že se lístky ztrácely,“ odpověděl jsem, „a vzácní hosté museli čekat, které svršky zbudou, se nyní čísla namalují jednak na oděv a jednak na záda majitelů. Na tento nápad přišel sám vévoda.“

„Já to tak udělám!“ vyhrkl nadšeně Smush, „snad se na mne panstvo nebude zlobit!“

„Zlobit?“ žasl jsem. „Proč by se zlobilo, když je to novinka z nejpřednějších londýnských kruhů?“

Doutnák byl zapálen a od tohoto okamžiku jsem věděl, že nikdo, kromě mne, nezabrání výbuchu. Záleželo pouze na mně, skončí-li ples úspěchem, nebo nebetyčnou ostudou.

Nakonec jsem se rozhodl pro kompromis. Abych zbytečně nehazardoval svou pověstí a neztratil svůj vliv, usoudil jsem, že nechám Smushe čmárat křídou po zádech. Zároveň si však stoupnu u dveří a křídou napsaná čísla pečlivě vykartáčuji. O to, jak se po plese hosté domohou svých svršků, jsem se nestaral.

Rád bych popsal všechny podrobnosti ple-su, ale nějak se mi vytratily z paměti. Vzpomínám si jen, jak jsem stál s kartáčem mezi dveřmi a prosil kdekoho, aby mi dovolil smést náhodné smítko z jeho oděvu.

Zdálo se, že jsem zvítězil, ale po půlnoci moje pozornost ochabla. Spokojen, že sto padesát sedm vykartáčovaných hostů debužiruje a krouží po parketu, oddával jsem se lokajským radovánkám a drze usrkával z moků, připravených pro daleko vznešenější ústa. Právě když jsem ochutnával vzácné tokajské víno, dolehl k mým uším chechtot. Okamžitě jsem se snažil zjistit jeho původ. S nevýslovnou hrůzou jsem zjistil, že prchlivý major Makkan ušel mé pozornosti, proklouzl mi pod rukama a nyní se klaní paní Davisové, máje obrovské numero 158 mezi lopatkami. Mrzuté bylo, že major byl známý rváč a běda tomu, kdo se ho nějak dotkl. Jistého drzého kramáře srazil ze schodů, které měly šest set čtyřicet osm stupňů.

„Znameníta zábava, paní Davisová!“ chválil major ples. „Kolik hostů se vlastně dostavilo?“

„Pane Koxi,“ obrátila se paní k staříkovi potutelného vzhledu, „kolik myslíte, že je tady návštěvníků?“

„Napočítal jsem sto třicet čtyři, ale když se dívám na majora, vidím, že jich je mnohem víc.“

„Co tím míníte, Koxi?“ trhl sebou major a strašně zrudl.

„Račte se podívat do zrcadla! Ale především se k němu obraťte zády!“ poradil mu škodolibě stařík.

Na další jsem nečekal a odklidil jsem se do bezpečí.

Záhy jsem zaslechl třeskot skla a ječení Sambovo. „Já neudělat, pane! To Smush udělat!“

Vzápětí se ozval nářek a kvičení Smushovo: „Odpusťte mi, pane! To mě navedl pan Kregan. náš nadčíšník!“

„Tak tedy pan Kregan, nadčíšník?“ řval major jako pominutý. „Já mu tedy ukážu! Rozsekám toho vašeho nadčíšníka na nudle!“

Uškrtím ho a přerazím mu všechny kosti! On poznamenal mne, já poznamenuji jeho! Váš nadčíšník bude litovat dne, kdy se narodil!“

Usoudil jsem, že situace je krajně vážná. Jelikož jsem neměl důvod brát majorovy vý-

hrůžky na lehkou váhu, usoudil jsem, že je rozumnější vzdát se lokajské kariéry, než lehkomyslně hazardovat svým zdravím.

117

Majorův řev se stále stupňoval. „Kde je ten nadčíšník pan Kregan? Okamžitě mi ho přiveďte! Předvedu vám, jak se z jednoho nadčíšníka dělají dva číšníci!“

Tato láskyplná slova definitivně rozhodla o mém dalším osudu. Bez váhání jsem opustil hostinec paní Davisové a zamířil jsem k Dolejšímu městu. Věděl jsem, že v jeho temných zákoutích určitě najdu útočiště.

14. KAPITOLA

V zločinecké čtvrti

Každé velkoměsto má svou vykřičenou čtvrť, za kterou se okázale hanbí, ale pro jejíž odstranění nic nedělá. Quebecká Dolejší čtvrť se nejen vyrovná ostatním, ale v mnohém je i předčí. Původní francouzské obyvatelstvo se tu smísilo s chudými, výbojnými Iry, kteří přišli hledat za oceán štěstí, a když ho nenašli, stali se alespoň postrachem rodilých, dobrosrdečných Kanadánů. Úřady se s tím kupodivu poměrně snadno smířily.

Specialitou quebeckých povalečů a pobudů byly vystěhovalecké lodi. Vrhli se v ústřety přijíždějícím krajanům, nabízeli jim své služby, a než se chudáci stačili v novém prostředí orientovat, oškubali je tak dokonale, že jim zbyly jenom oči pro pláč. Někdy se to neobešlo bez konfliktů, a když odněkud zazněl nepopsatelný ryk a řev, říkali otrlí strážníci klidně: „To nic! To se jen perou Irové!“

Do tohoto příjemného prostředí jsem tedy spěchal hledat útočiště. Shodou okolností jsem tam dorazil téměř současně s příjezdem vystěhovalecké lodi. Irové provázení quebeckými krajany zaplnili špinavé ulice a zmateně se rozhlíželi po nové domovině, která je měla zbavit bídy. Někteří se ptali po příbuzných, jiní se báli Indiánů a jakýsi stařec se na mne obrátil s dotazem, jestli znám jeho vnuka Daniela Kullinana.

„Je to švec,“ pravil pyšně, „a uživil by se i v Irsku.“

„Tady se má jistě lépe,“ utrousil jsem.

„To jistě,“ souhlasil stařec. „Však také přemluvil syna Josefa, aby prodal stateček a vypravil se sem. Ale řeknu vám rovnou, byla to úmorná cesta!“

„Zato jste viděli kus světa!“ těšil jsem ho.

„Copak o to!“ řekl. „A jakpak je odtud daleko do Nového Orleansu?“

„Ale to je přece ve Spojených státech! Nej-
méně přes tisíc mil!“

„I hrome!“ spráskl ruce. Je to vůbec mož-
né?“

119

„Tady jste v Kanadě!“ vysvětloval jsem mu.

Rozběhl se k synovi sedícímu na kufrech
a popadl ho za límec. „Josefe, je s námi konec!“

„Co jančíte, tatínku?“ otázal se velký rozlo-
žitý muž vlídně, „zase vás bere fantas?“

„Čerta starého, fantas! Tam toho se zeptej!“
a ukázal na mne. Vysvětlil jsem mu, že omy-
lem přistáli v Dolní Kanadě a že do Nového
Orleansu je to zhruba třináct set mil.

Chvilí na mne tupě zíral, a když se mu to
v hlavě trochu rozleželo, začal ze sebe chrlit
kletby.

„Nic si z toho nedělejte,“ poradil jsem mu,
„tady myslíme úplně v jiných rozměrech. Sto
mil je pro nás malá procházka.“

„Hm. A vy už jste v Novém Orleansu byl?“

„Znám to tam jako své boty.“

„Snad si vzpomene i na Daniela!“ pravil
stařík.

„Znal jsem tam jednoho čiperného mladíka.
Jmenoval se Daniel Kullinan!“

Stařík radostně zamlaskal, ale syn nasadil
podezíravý kukuč.

„Odkud pocházel?“

„Z Klaru od Ennise.“ To jsem věděl z lístečku, který měl stařík v ruce a každému ho strkal pod nos.

„To je on!“ zajásal nyní. „To je náš Daniel!“

„Buďte ticho!“ napomenul ho Josef a znovu se obrátil ke mně.

„Jaké měl povolání?“

„Byl to nejlepší švec v Novém Orleansu,“ řekl jsem drze.

„V které ulici bydlil?“

„To už nevím, ale bylo to blízko redakce časopisu Pikayuny.“

„Svatá pravda, jako že živ byl Mojžíš!“ vykřikl Josef a dojatě mi stiskl ruku. Vzápětí se rozeběhl k hloučku vystěhovalou a volal: „Mařeno, je tu někdo, kdo zná Daniela! Brigito, pojď sem a poslechni si něco o Danielovi!“

Dvě dívky v dlouhých soukenných pláštích okamžitě přiběhly a loudily na mně příběhy.

„Až pod střechou!“ řekl jsem. „Přece nezůstaneme na ulici!“

„To se ví, že ne!“ zazubil se stařec. „Zveme vás do hospody!“

Připojili jsme se k hloučku, který měl tentýž záměr.

„Musíme se mít na pozoru,“ upozornil jsem šepem Josefa, když jsme z tmavé ulice zabouchli do ještě tmavší, „to okolí se mi nelíbí!“

„Mám tu ještě tři syny,“ předvedl mi další ratolesti Josef. „A ti už něco vydají!“

„Haló!“ křikl jsem na průvodce. Jsme už blízko hospody? A dostaneme se tam vůbec?“ Mluvil jsem francouzsky, abych jim dal najevo, že nejsem naivním nováčkem, kterého je možno napálit.

„Á!“ vykřikl jeden z nich, „milostpán je z hořejška!“

„Odkud, mladý pane, u všech vlčích tlam?“ vzal mě důvěrně za klopu saka druhý.

„Odtamtud, kde se vlčích zubů nebojí!“ odpověděl jsem s nenucenou drzostí.

„Opravdu?“

„Na to můžete vzít jed!“ Pak jsem se naklonil k Josefovi: „Tuhle společnost jste nezvolil nejlip! Co jste jim přikázal?“

„Aby nás dovedli k nejlepší hospodě, kde bychom dostali nocleh.“

„Jsme na místě!“ řekl jeden z průvodců. Zastavil se přede dveřmi dvoupatrového domu a zaklepal na dveře.

Druhý beze slova nastavil ruku.

„Zaplaťte mu!“ pošeptal jsem Josefovi. „Čím dřív se jich zbavíme, tím lépe!“

Josef vytáhl z kapsy šilink a průvodce po něm rychle chňapl. Potom mrkl na svého druhu a oba zmizeli v postranní uličce. Začal jsem tušit cosi nekalého, a proto jsem vší silou zabušil na vrata domu.

„Kdo je?“ ozvalo se zevnitř.

„Přátelé!“ vykřikl jsem „Hledáme nocleh a něco k jídlu!“

122

Dveře se se skřípotem otevřely. V svitu lucerny jsme viděli šerednou babici s krhavýma očima.

„Nocleh? Jídlo?“ zaskřehotala. „A kdopak vás přivedl?“

„Dva mladíci, které jsme potkali na nábřeží,“ odpověděl Josef. Jeden z nich se jmenoval Tom.“

„Myslela jsem si to,“ brumrla baba, „jeho vlastní syn.“

„Tak co? Pustíte nás konečně dál?“ naléhal stařec.

„Máte nějak naspěch! Možná, že až budete uvnitř, budete zase chtít ven!“

„Snad abychom se raději poohlédli po něčem jiném,“ navrhoval Josef. „Mně se ten dům ani trochu nelíbí!“

V té chvíli se kdesi na konci ulice strhl příšerný povyk. Zazněl dupot a zpěv mnoha desítek lidí, který se blížil k nám.

Baba nám uvolnila cestu. „Pojďte dál, nebo bude pozdě,“ řekla, „už jdou!“

Vecpali jsme se dovnitř a udiveně jsme hleděli, jak zamkla a zatarasila dveře těžkým řetězem. Hned také zhasla lampu a zašeptala: „To jsou raubíři!“

Ryk sílil a tlupa se blížila k nám. Slyšeli jsme písničku na starou irskou melodii. Text

byl neslýchané surový a stále se v něm opakovalo slovo „krev“.

„Kdo to je?“

„Raubíři,“ odpověděla baba „Loupežná tlupa, která nikoho neušetří! Jako by tady nebyl život dost těžký i bez nich!“

Konečně banda přešla Její zpěv slábl, ale úplně nezmizel. O bezpečí se rozhodně nedalo mluvit. „Můžeme u vás zůstat noc?“ zeptal se Josef.

„Zůstat? A proč?“ otázala se babice a znovu rozžehla lucernu.

„Chceme se navečeřet a vyspat,“ řekl starlec. „Milerádi vám to zaplatíme!“

Babice se potměšile a zajímavě rozesmála.

„Tak půjdeme jinam!“ rozhodl Josef. „Nebudeme mařit čas!“

„Bůh vás provázej!“ hihňala se, „a kam chcete dojít, milánkové? Slyšíte?“

Hulákání výtržníků opět mohutnělo. Zasllechli jsme hádku, rány holí a pronikavé volání o pomoc.

Josef se pokusil odepnout řetěz u dveří.

„Co blázníte?“ zakvičela bába „Chcete spáchat sebevraždu?“

„Venku někoho vraždí!“ řekl Josef. „Pusťte mě, nebo rozkopu dveře!“

Jen kopejte, synáčku!“ šklíbila se, „stejně už je dávno po všem!“

Nářek skutečně slábl, až docela utichl.

„Odnášejí mrtvolu do řeky,“ informovala nás. „Ta ji do rána zaneše až do zálivu.“

124 Dívky se křečovitě rozplakaly, zatímco stařec vyňal růženec a počal se modlit.

„To je krvavé místo,“ zašeptal Josef. „Kam jsme se to dostali?“

Viděl jsem, že musím jednat za ostatní. Znovu jsem požádal stařenu o přístřeší a něco na zub.

Chvíli váhala, ale pak nás gestem pozvala dál. Šli jsme za ní po úzkých zpuchřelých schodech mezi dvěma vlhkými stěnami potaženými plísní. V patře nás zavedla do dlouhé nízké jizby, kde byl pouze stůl a několik židlí.

„Tady můžete zůstat,“ řekla. „Nic jiného nemám.“

„A co dostanem k jídlu?“ naléhal stařec. „Alespoň trochu brambor.“

„Sama bych jedla“ zavrčela baba a chystala se k odchodu. „Jste všichni moc rozmazlení!“

Když jsme osaměli, nebylo nikomu do smíchu. Dívky se objímaly, hoši tiše sakrovali a stařec proklínal okamžik, kdy nasedl na loď a opustil rodné Irsko.

Brzy se však přihlásila o své únava. Poskládali jsme se na podlahu a jeden po druhém usínal. Místností se ozývalo chrápání z mnoha hrdel. Jedině já a Josef jsme byli vzhůru. Seděli jsme proti sobě a ostražitě jsme hleděli na dveře.

15. KAPITOLA

125

Umírající lotr

Všiml jsem si, že Josef každou chvíli pokukuje po mém okáزالém oděvu. Jeho pohledy tékaly od střevíců s přezkami až po mou bílou kravatu, ozdobenou lesklou jehlicí s nepravým ametystem. Jako Ir jsem dobře věděl, že irský sedlák máločím tak opovrhne jako lokajstvím v livreji a stěží by se našel domkář, který by se neutkal raději s buldokem než s lokajem.

„Jste v službě, mladíku?“ ozval se konečně Josef.

„Ve službě?“ podivil jsem se. „Proč se tak domníváte?“

„Zdálo se mi, že je to livrej,“ ukázal nejistě na můj oděv, „ale možná, že je to místní móda.“

„Není to móda,“ řekl jsem, „v tomto obleku jsem dnes vystoupil na jevišti quebeckého divadla.“

„Vy jste herec?“ podivil se

„Rád bych to zkusil,“ svěřil jsem se mu, „a obětoval jsem tomuto cíli takřka všechno. Pocházím z vážené bohaté rodiny a kvůli divadlu jsem utekl z domova. Byl jsem u řady kočujících společností a musil jsem chodit

v přestrojení i mimo divadlo. Rodiče totiž vy-psali na mé dopadení značné sumy. Kdybyste mě v této chvíli vydal mé rodině, získal byste rázem pět tisíc dolarů!“

„Co si o mně myslíte?“ vybuchl Josef.

„Právě proto, že vám důvěřuji, jsem se vám přiznal. Nejprve jsem se toulal Spojenými státy a teď jsem to zkusil v Kanadě. Ale otec má své špehy všude. Jdou po mé stopě jako ohaři a musím se mít před nimi stále na pozoru. Četl jste někdy Shakespeara?“

„Ne, pane. V životě jsem o něm neslyšel,“ odvětil Josef uctivě.

„Na tom konečně nesejde. Byl to slavný spisovatel, který napsal Prince Hamleta. Kostým tohoto Hamleta mám nyní na sobě. Musel jsem utéci z divadla, protože služebníci mého otce vytvořili proti mně klaku. To byste nevěřil, jak lidé dovedou být zlí!“

„Nejen zlí, ale hlavně prohnání!“ pravil ponuře Josef. „Škoda, že ta dnešní prohnanost chyběla advokátům, když soudili mého dědečka. Určitě by ho vysekali!“

„A co se stalo dědečkovi?“

„Oběsili ho, bohužel,“ pravil Josef a klidně si vyklepal popel z dýmky. „Tak už to na světě chodí!“

„Chudák staroušek,“ politoval jsem ho, „a proč mu to udělali?“

„Pro vraždu, kterou nespáchal,“ řekl ponuře Josef, „alespoň jsme o tom všichni přesvědčení. Do oprátky ho dostal nějaký Kafferty. Křestním jménem Morice. Svědčil proti dědečkovi, že prý zabil pana Shinana v hádce. Nikdo jiný u toho nebyl. Stalo se to v lese. Na samotě.“

„A víte jistě, že ten Kafferty lhal?“

„Sám kněz řekl mému otci: Buďte bez obav, váš otec se v pekle neškvaří! Je-li v očištění, není za zbořeným mostem, kde je sídlo vrahů, ale na luzích, kde je řeka mělká a kde jsou kameny k přejití.“

„A co se stalo s Kaffertym?“ vyzvídal jsem.

„Po tom svědectví se mu lidé vyhýbali. Odstěhoval se z dědiny bůhvíkam, my jsme o něm už nikdy neslyšeli. Kdoví kde mu je konec! Jistě už bude po smrti!“

Josef několikrát zívá a položil se na zem. Povídání ho zřejmě unavilo víc než předchozí trmácení cizím městem. Ve chvíli usnul a připojil se k chrápajícímu příbuzenstvu.

Já jsem na spánek ani nepomyslel, už proto, že služba nadčíšníka ze mne udělala nočního tvora. Seděl jsem opřen o stěnu a přemítal o tom, jestli si děd Kullinan zasloužil oprátku, nebo ne. Rozsoudit jsem to ovšem nemohl.

Kdoví jak dlouho jsem tak seděl, když mou pozornost upoutala těžká chuze přímo nad

mou hlavou. Byly to šoupavé stařecké kroky, ale ne tak pomalé, jak by se dalo u letitého člověka čekat. Vzápětí jsem zaslechl dva hlasy. Jeden patřil babici, která nás vpustila do domu, druhý jakémusi starému muži.

„Venku je tma. Není vidět na krok,“ řekla stařena.

Odpovědělo jí tiché zaúpění.

Pak jsem slyšel, jak kdosi slézá tápavě po schodech a míří k naší místnosti. Usoudil jsem, že to je ona. Zastavila se za dveřmi a chvíli naslouchala. Pak tiše otevřela a vstoupila. Neměla světlo a postupovala poslepu s rukou napřaženou před sebe. Předstíral jsem spánek, ale byl jsem ustavičně ve střehu. Došla k ohništi. Klekla si na zem a hrabala se v uhlicích, až našla oharek, který ještě doutnal. Foukala do něj a snažila se rozdmýchat oheň. Konečně z uhlíku vyskočil plamének a ona o něj rozžehla svíčku. Rozhlédla se pátravě po postavách poskládaných porůznu na zemi. Potom namáhavě povstala a dala se na opatrný ústup. Díval jsem se za ní, a jakmile jsem zaslechl její kroky a pisklavý těžký dech na schodech, zul jsem střevíce a plížil se za ní.

Byl jsem té noci v takovém napětí, že jsem všemu přikládal mimořádný význam. Při pohledu na babu stoupající se svíčkou do schodů jsem se celý rozklepal. Světlo vrhalo na

zelenavé, plesnivé stěny hrůzostrašné stíny a její hlava s rozcuchanými dlouhými vlasy se mi jevila jako nějaké strašidlo. Když stoupala po posledních stupních, zaslechl jsem zasténání.

„No, no,“ zaskuhrala baba nevrle, „už jdu!“

Otevřela dveře a vešla do podkrovní místnosti. Zatajil jsem dech a přiblížil se až ke dveřím. Přikrčil jsem se a klíčovou dírkou pohlédl dovnitř. Ve světle svíčky jsem si mohl prohlédnout celý vnitřek světnice. Ačkoliv jsem byl od dětství zvyklý na bídu, obrázek, který jsem spatřil, překonal všechny mé představy o tomto slově. Nebyl tam stůl ani židle. Na holé podlaze stálo několik rozbitých nádob, patrně sebraných na smetišti. Několik brambor na natlučené míse - to bylo vše, co se poněkud podobalo potravě. Teprve po chvíli jsem postřehl bídné lože ze slámy, zapažené prknem zapřeným o dva velké kameny. Musel jsem se napjatě dívat, abych rozeznal mužskou postavu nehybně ležící v slámě a svým vzhledem připomínající mrtvolu.

Babka se přišourala k loži a postavila nedopalek svíčky na misku.

„Tady máš světlo,“ zavrčela, „dívej se a uklidni se!“ Přistrčila misku tak, aby ji měl nemocný na očích.

Muž se namáhavě otočil. Viděl jsem starou, vráscitou tvář a vytřeštěné oči.

„Je to ona?“ zašeptal vzrušeně. „Víš to jistě?“

„Samosebou. Sama jsem viděla, jak ji páter

Eduard požehnal a pokropil!“

„Och, Máro, modli se za mne... sám nemohu...“

„Nespouštěj z očí tu svěcenou svíčku!“ řekla mrzutě. „Stála mě čtvrt dolaru!“

„Přijde, Máro? Slíbil, že přijde?“

„Páter Eduard? Ty ses nejspíš zbláznil! Jak by sem mohl teď přijít? Kolem je plno raubířů a ani on by si na ulici nebyl jist životem! A to už vůbec nemluvím o tom, že mu nemáme co dát!“

„Nemá právo mi odmítnout zpověď!“ křičel nemocný. „Musí vyslechnout má poslední slova! Mám přece na svědomí tolik těžkých hříchů!“

„Mlč!“ okřikla ho baba. „Proč na to pořád vzpomínáš? Všechno je to dávno pryč, všichni na to zapomněli!“

„On nezapomněl!“ vykřikl umírající divoce. „Když jsi prve byla pryč, stál tady u mého lože a upřeně se na mne díval! Ano, viděl jsem ho, jako teď vidím tebe!“

Baba se dala do tichého, zlomyslného smíchu.

„Nesměj se ...byl tady! Byl!“ Hlas mu námahou a vzrušením selhával.

„A co ti říkal, když přišel?“ zeptala se posměšně.

„Nepromluvil ani slova. Jen si stáhl šátek a já jsem viděl na jeho hlavě hlubokou krvavou ránu.“

„Už měla dost času, aby se zahojila,“ vysmívala se baba.

„Kde je Dan, Máro? Proč nepřišel?“

„Vyděsil jsi ho těmi strašnými věcmi, o kterých jsi mluvil v horečkách. Pořád blábolíš totéž! Chlapec řekl, že odchází z domova a už se nevrátí!“

Umírající zasténal: „Moje vlastní krev mě opouští!“

„Proč tedy nemáš rozum, starý mezku? Proč nedáš pokoj s tím, o už se dávno stalo?“

„Protože nemohu. Protože jdu tam, kde se ví o všem.“

„Tak jim to není třeba připomínat!“ řekla uštěpačně.

„Chtěl jsem se svěřit páteru Eduardovi,“ vzlykal, „všecko mu povědět a poprosit ho, aby sloužil mše za toho, který odešel na věčnost... za muže, který trpěl za mne... och, Bože... a nikdo ke mně nejde!“

„Jestli budeš křičet, uteču ti také!“ hrozila baba. „Už se rozkřiklo, jakou máš nemoc, a když odejdu, zapálí raubíři dům i s tebou!“

„Nechod, Máro, neopouštěj mě,“ prosil a vztahoval k ní ruce, „a přistrč blíž tu svěcenou svíčku, už ji dobře nevidím!“

„Za chvíli ji neuvidíš vůbec!“ zamumlala.

Umírající vztáhl vyzábělé ruce po svíčce a jeho rty se počaly pohybovat. Patrně se pokoušel o modlitbu.

„Volají mě!“ vykřikl náhle. „Slyšíš, Máro? Volají mě! Musíš to přece slyšet: Morici Kafferty... Morici Kafferty, předstup!“

„Lež a dej pokoj!“ okřikla ho baba a srazila ho na lože, z něhož se pokoušel zvednout.

„Svěcenou svíčku... kde je svěcená svíčka?“ chroptěl a zoufale se kolem sebe rozhlížel.

„Je po všem!“ řekla baba. Sotva to dopověděla, upadl knot na misku a místnost opavala neproniknutelná zlá tma. Divoký, strašlivý výkřik se vydral nemocnému z hrdla a rozlehl se tichým domem. Nikdy v životě jsem neslyšel takový projev zoufalství.

Déle jsem nečekal a ani nebylo na co. Odkradl jsem se nazpět do místnosti, kde spala rodina Kullinanů. Josef byl vzhůru.

„Měl jsem takový sen... nebo snad?“ soukal ze sebe. „Slyšel jsem hrozné zaječení, až mě zamrazilo v kostech...jako když se topí člověk!“

„To se vám určitě jenom zdálo,“ uklidňoval jsem ho, „kdo by tady ječel! Všichni přece spí!“

„Jistě... zdálo se mi to,“ řekl a ve chvíli znovu usnul. Otřel jsem si z čela pot a přitiskl se ke krbu. Na spánek jsem neměl ani pomyslení. Musel jsem stále myslet na to, čeho jsem byl svědkem. Stále jsem viděl před sebou zoufale vytřeštěné oči umírajícího a trásl jsem

se úzkostí, aby se ještě jednou neozval ten příšerný skřek. Ale kolem panovalo ticho, narušované pouze odpočívajícími druhy. Počítal jsem minuty a těšil se na svítání jako snad ještě nikdy.

16. KAPITOLA

Do Nového Orleansu

Časně ráno jsme vypadli. Nevykládal jsem nic o nočním zážitku, ale zmínil jsem se o tom, že je v domě nakažlivá nemoc. Věděl jsem, že neexistuje Ir, který by po takovém sdělení neupaloval pryč rychlostí zajíce.

„Co budete dělat, pane?“ zeptal se mě Josef, když jsme se ocitli na ulici. Pokrčil jsem rameny. „Snad zanechám kočovného života a vrátím se k penězům, zámeckým parkům s fontánami a vybraným hostinám. Už se mi stýská po vonných koupelích a sametových lenoškách.“

„Mnoho štěstí, pane!“

„A kam si to namíříte vy?“ otázal jsem se nedbale.

„S námi je to těžké. Nevyznáme se tu. Ale rádi bychom se dostali do Nového Orleansu.“

„To je jednoduché,“ řekl jsem. „Jedte parníkem do Montrealu, přejděte do Spojených států, dejte se Champlainským jezerem do Whitehallu, odtud přes Albany k řece Hudsonu a odtud jste za slabých dvacet hodin v Novém Yorku.“

Zírali na mne s otevřenými pusami.

„Jak znáte cestu!“ vydechl obdivně Josef.

„Jako své boty,“ přisvědčil jsem. „Mohl bych ji absolvovat se zavázanýma očima.“

„Je to nebezpečné?“ ozval se stařec. „Mohou nás cestou přepadnout Indiáni!“ Zdálo se, že mu rudokožci pořádně straší v hlavě.

„Není to nejhorší,“ řekl jsem. „Indiánů je cestou sice spousta, ale sotva šest, sedm kmenů je na válečné stezce. Daleko horší jsou ovšem běloši. Jsou to nejen prohnaní šejdiři, ale často i vrahové.“

„Pánbůh s námi a všichni svatí! Co s námi bude?“

„Nejlépe by bylo, kdybyste se ohlédlí po nějakém šikovném a poctivém průvodci. Podmínka je, aby znal dobře cestu, mluvil plynně francouzsky a vyznal se v piklech a uskocích Severoameričanů. Takovému člověku dejte plnou moc, aby vedl a řídil celou výpravu. Když si dobře vyberete, nemusíte se ničeho obávat!“

„Ale jak si vybereme?“ řekl přiškrceným hlasem jeden z Josefových synů. „Nikoho tady neznáme!“

„Můžeme narazit na podvodníka,“ přidal se druhý, „který nás obere a zanechá někde v pustině!“

Také Josef projevil podobné obavy a zadíval se na mne tak prosebně, že mě to až dojalo.

„V tak velikém městě,“ řekl jsem, „je řada znamenitých průvodců. Znáte Forbese a Gudgeona? To jsou moji bankéři. Napíši vám pro ně doporučující lístek a oni vám jistě někoho seženou!“

„My tu neznáme vůbec nikoho!“ zalkal Josef. „Kdepak my a nějací bankéři!“

„Namouduši,“ usmál jsem se, „že mám skoro chuť jít s vámi sám!“

Naděje, která jim pohasínala v očích, se znovu rozhořela.

Obklopili mě a doslova mi viseli na ústech.

„Quebek se mi zprotivil,“ vysvětloval jsem, „a na návrat domů mám vždycky dost času. Koneckonců, na divadelní scéně v Novém Orleansu jsem měl pozoruhodné úspěchy. Časopis Pikayuny napsal, že takového Hamleta město ještě nevidělo.“

„Byli bychom vám všichni velice vděční, kdybyste šel s námi, pane Kregane!“ zašepтал Josef, který už byl zcela pod vlivem mého osobního kouzla.

„Mám ovšem podmínku,“ řekl jsem.

„Sem s ní!“

136

„Chci, abyste se mnou jednali jako rovný s rovným. Zapomeňte na můj původ a stav! Nemám rád, když lidi rozdělují stavovské přehradu a podobné nesmysly. Jsem prostě Kon Kregan a bašta!“

„To je od vás krásné a ušlechtilé!“ konstatoval dojatě stařec a celá rodina s ním byla zajedno.

„Tak od této chvíle žádné pane Kregane, ale pouze: Kone!“

„Ano, Kone!“ vydechl slastně Josef.

„Za druhé: nemohu se teď vrátit do svého bytu a proto si nechám kufry poslat do Montrealu. Do té doby ovšem nemohu chodit v téhle směšné mašce. Musíte mi opatřit nějaké slušné šaty!“

„To se samosebou rozumí,“ souhlasil Josef.

V té chvíli jsem začal jednat, protože byl skutečně nejvyšší čas. Bylo třeba vyzvednout zavazadla z úschovny, dojít k přístavu a nastoupit na parník, který odjížděl už v osm hodin ráno. Kulinnanové by bez mé pomoci patrně seděli v Quebecu dodnes, ale já jsem si počínal jako ryba ve vodě. Francouzsky jsem vyjednal místa na lodi, zařídil nalodění zavazadel, zavedl všechny do hospody na snídani a ještě jsem si stačil sehnat oblek a prodat vešníkovi livrej.

Přesně v osm hodin jsme vypluli. Většina pasažérů byli vystěhovalci, kteří měli namířeno do Horní Kanady, ale ve své prostotě a nevědomosti vůbec netušili, kde jsou, ani co budou dělat, až dorazí k cíli. Žili pouze nadějí, že se jejich život může změnit pouze k lepšímu a že je nikde nemůže čekat větší bída, než jakou zažili doma. Seděli v hloučcích na palubě, rozmlouvali a zpívali si staré irské písničky.

Loď plula proti proudu řeky svatého Vavřince. Jeli jsme nekonečnými smrkovými lesy a jen čas od času jsme zahlédli srub osamělého zálesáka. Tu a tam jsme na břehu spatřili obrovské rozložitě cedry, jejichž majestátnost mě uváděla v úžas. Během cesty jsme potkali jen několik vorů a dvě, tři lodě. Posádky i cestující se navzájem pozdravily mohutným voláním, které se ještě znásobovalo ozvěnou.

Kulinnanovy tato jedinečná podívaná příliš nezajímala. Rodina zůstávala většinu jízdy v podpalubí, kde konzumovala nakoupené potraviny. Děda vyprávěl o irském odboji v roce 1798 a o strašných masakrech, které způsobili protestanti. Ostatní předstírali, že pozorně naslouchají, ale ve skutečnosti podřimovali, aby zaplašili únavu ze stokrát slyšeného.

Po několika dnech jsem se s nimi začal příšerně nudit a tehdy jsem se rozhodl, že je při

první příležitosti opustím. Ta příležitost se naskytla v Montrealu.

138 Čekalo mě tam milé překvapení v podobě zdvořilého dopisu od paní Davisové, kufrů s prádlem a šatstvem a tobolekou s třiceti dolary. Tak samosebou se to ovšem nestalo.

Už v Quebecu jsem napsal paní Davisové vysvětlující list, kde jsem se jí představil jako syn z bohaté rodiny, který se stal číšníkem pouze proto, aby vyhrál sázku se svým přítelem, setníkem Pikem. Podařilo se mi zvítězit a tudíž odcházím ze služby, abych se opět oddal přepychu a radovánkám. Poprosil jsem paní Davisovou, aby mzdu, kterou mi dluží, poukázala na dobročinné účely dle vlastního uvážení a ostatní věci aby mi poslala do Montrealu, neboť si je chci ponechat na památku, abych se i po letech mohl potěšit ze své mladické výstřednosti. Zároveň jsem ji požádal o vysvědčení, které by svědčilo o tom, že jsem sázce čestně dostál.

Paní Davisová byla nadšena a okouzlena. Ihned se rozpomněla na jakési milionáře Kreganovy v Konakře a kladla si za nesmírnou čest, že člen této vznešené rodiny pobýval tak dlouhou dobu pod její střechou.

Byl jsem výsledkem svého triku nadmíru spokojen. Zejména po tom, když jsem část svého šatstva výhodně střelil mladíkovi, který se hodlal v Montrealu uchytit jako číšník.

Teď už šlo jen o to, odtrhnout se od Kullinů a i tady mi šel osud na ruku. V rodině vypukla totiž vzpoura. Začal ji stařec, který prohlásil, že Amerika ho zklamala a že není nad staré, dobré Irsko. Sedl si na zem a žádal okamžitý návrat. Synové se zase dozvěděli o laciných pozemcích u Kanadských jezer a považovali za hloupost cestovat do Spojených států. Mařenka a Brigita se zakoukaly do dvou vystěhovalců a naléhaly, aby rodina zůstala v Montrealu. Josef, který nemohl zvládnout tak složitou situaci, se podíval na dno veliké láhve ginu a ve stavu, do něhož se uvedl, pouze křičel, že tady všechno rozseká.

Rozloučil jsem se tedy s nimi, napsal jim adresu svého bohatého otce v Novém Orleansu, kdyby se přece jen rozhodli toto překrásné město navštívit a svobodný jako pták jsem se nalodil na parník, který se jmenoval Kingston.

Pak jsem se pustil k Niagaře, kde jsem zůstal týden, aniž bych se dokázal nasytit úchvatného pohledu na mohutný vodopád. Jeho hromový hukot mi zní v uších dodnes.

Z Niagary jsem si to namířil přes Wtiku do Albany a odtud po řece Hudsonu do Nového Yorku. Tam jsem prodal další část šatstva a s daleko skromnějšími prostředky jsem se po tříměsíčním potulování vydal do Nového Orleansu. Toto město mě doslova vyvedlo z míry.

Sešli se tady lidé snad všech národností a všichni měli jediný cíl: dobýt svět. Srážky a rvačky, typické všude jinde pro lidi nižších vrstev, se tu odehrávaly v každém prostředí. Lidé chodili ozbrojeni i tam, kde šlo o významné společenské události.

Až dosud jsem proplouval úskalím života díky své chytrosti. Ale co mi bude platná všechna mazanost světa, když proti mně některý ze zabijáků obrátí ústí pistole? Přitom jsem v Novém Orleansu nikoho neznal.

Nikoho? Vzpomněl jsem si na redakci Pikayuny, která vyhlásila odměnu za polapení „Černého lodníka“. Což kdybych zjistil, o čem tento časopis píše po čtyřiceti letech.

Zpočátku se mi zdálo, že jsem zbůhdarma vyhodil peníze. O věcech, které tu byly přetřásány, se mohl člověk dozvědět i na ulici. Rvačka v parlamentě, pár soubojů, výbuch kotle na parníku a několik lynchovaných zločinců.

Ale pak mi padl do oka následující článek: „Hledá se několik hotových neohrožených mužů, kteří by se zúčastnili výpravy do Texasu. Bude nutné proniknout na jih a proklestit cestu domácímú rozvoji. Uchazeči nechť se přihlásí v redakci listu. Odjezd bude z Galvestonu v úterý, osmého tohoto měsíce. Je nutno mít vlastního koně, ručnici, pistole, střelivo a vak s nutným oblečením.“

Bůhví, proč jsem tuto zprávu četl několi-
krát. Nebyl jsem přece dobrodruhem, kterého
by to mělo zajímat. Ale posedlý zvědavostí, vy-
pravil jsem se do redakce Pikayuny.

141

17. KAPITOLA

V hostinci U všech národů

V redakci jsem se nedozvěděl vůbec nic. Byla
tam sice ohromná tlačenice, ale všichni se za-
jímalí pouze o výsledky včerejších dostihů.
Znechuceně jsem odešel a zatoulal se až k lo-
děnicím. Byla tu spousta židovských krámků
a námořnických krčem, které měly ještě horší
pověst než ty ve středu města. Nicméně právě
tady mi velice silně zakručelo v žaludku. Roz-
hlédl jsem se a typoval, z které špeluňky bych
se při troše štěstí mohl vrátit živý.

V té chvíli mě upoutal honosný nápis „Hos-
tinec U všech národů“. A pod ním byly další
informace: „Velká zábava pro dámy a pány -
začátek přesně o páté - Mátové víno - Thum-
borig - vstupné půl dolaru - Hudbu a tanec
řídí pan Palamede de Rosanne.“

Pravděpodobně bych všechna ta lákadla
minul, kdyby nebylo toho podivného slo-

va „thumborig“. Co to je? Nový tanec? Druh vína? Nebo nějaká nová specialita?

142 Stál jsem před hostincem a bojoval se svou zvědavostí. Ale když se k thumborigu přidala libá vůně z kuchyně a šustění dívčích sukní, bylo rozhodnuto. Zkusím to a hotovo!

V předsíni jsem zaplatil a odložil klobouk se svrchníkem. Pak mě černý sluha odvedl do dvorany, kde už bylo téměř plno. Někteří hosté seděli, jiní stáli, ale všichni se hlučně bavili, jako někde v tržnici. Muže jsem otypoval na kormidelníky a kapitány menších lodí. Mladé dámy byly většinou Francouzky a jejich vzhled byl nadmíru přitažlivý. Mluvílo se tu všemi jazyky od španělštiny po ruštinu, ale nejvíc přece jen bylo slyšet angličtinu a francouzštinu.

Trpělivě jsem čekal, až mě pořadatel někam usadí a taky jsem se dočkal. Byl jsem přidělen k stolu, u něhož se natřásala tlustá, velice snědá dáma a čilý mužík, kterým nebyl nikdo jiný, než sám pan Palamede de Rosanne.

Pokrmý byly dobré, rozhovor nenucený, atmosféra znamenitá. Mnozí z přítomných hlasitě vtipkovali, pouze já jsem se dosud nepřihlásil o slovo. Brzy si toho všimla jedna z Francouzek a upozornila na mne ostatní. Hned mě vybídli, abych dal také něco k lepšímu a já jsem se nenechal dvakrát pobízet.

„Vážené panstvo,“ řekl jsem, „je mi nesmírně líto, že Vám nemohu sdělit jméno svých

rodičů. Neznám ani přesné datum svého narození. Vím jen, že mne v útlém věku mí pěstouni vyhráli v loterii.“

Kolem zaburácel hromový smích. Jakýsi kapitán prohodil, že se nápadně podobám jistému úředníkovi, který utekl z Londýna s kasou, jiný mě typoval na kapesního zloděje, zatímco jistá dáma prohlásila, že mám krásné oči, na které jistě nachytám bohatou nevěstu.

„Dámy a pánové,“ ujal jsem se znovu slova, „rád bych vás ujistil, že se zločinci nemám nic společného. Mám to nejlepší vychování na vévodském dvoře.“

„Ale, ale!“ zvolal kdosi. „Proč ne přímo na královském?“

„I to se mohlo stát,“ řekl jsem s vážnou tváří, „ale jsem se svým osudem zcela spokojen. Vévoda se totiž zúčastnil bohaté slavnosti, pořádané lordem-strážcem pečeti. Jedním z hlavních bodů programu byla tombola s jedinou cenou, která ovšem stála za to. Šlo o velice vzácné italské housle a pouzdro s nimi leželo na stole uprostřed sálu. Všichni urození hosté si koupili lístky, z nichž každý stál dva zlaťáky. Napětí bylo nesmírné a každý z přítomných v skrytu duše doufal, že právě jeho lístek bude poukázkou na drahocenný předmět. Losování bylo tak dramatické, že několik šlechtičen omdlelo a jistý lord dostal záchvat mrtvice, což se mu předtím za celých devade-

sát let života nestalo. Lístek s číslem 2001, které vyhrálo, vlastnil sám vévoda. Pořadatel mu předal stříbrný klíček, aby mohl otevřít pouzdro. Když tak učinil, propadli všichni panice. Italské housle byly ukradeny a v pouzdře leželo poloudušené nemluvně. To jsem byl já, velectěné panstvo. Vévoda si mě vzal na vychování k svému dvoru, a pokřtil mě podle tehdy slavného houslisty Kornelius Krejanus. Toto jméno bylo později poangličtěno a tak před vámi stojí Kon Kregan!"

„Připíjím Konu Kreganovi!“ zvedl číši předseda. „Ať prožije mnoho šťastných let, než se odebere na věčný odpočinek do dřevěného pouzdra, z něhož mu už žádný stříbrný klíček nepomůže!“

Historka mi získala mnoho přátel, s nimiž jsem konzumoval dobré jídlo i nápoj zvaný thumborig. Teprve nyní jsem zjistil, že je to znamenitý, silně kořeněný punč, který chutnal, rozvazoval jazyk a dodával chuť k dalšímu jídlu. Veselost přítomných rostla každým okamžikem. Jedině pan Palamede se nezdál zcela spokojen a při každém výbuchu smíchu se tvářil jakoby ho lechtali na chodidle žhavým železem. Bylo vidět, že touží po tančárně a tanci. I jeho sen však byl posléze naplněn. Na galerii počal vyhrávat malý orchestr a pan Palamede s housličkami se mu okamžitě po-

stavil do čela. Pánové se ukláněli před dáma-mi a odváděli je do kola.

Nepokoušel jsem se o tanec a raději jsem sledoval obličej tanečníků. Brzy jsem poznal, že lvem místního salónu a miláčkem žen je tu jakýsi Falkoner, poměrně hezký mladík, kterému bych ovšem nepůjčil ani pěták. Zcela bezpečně jsem ho odhadl na protřelého podvodníka.

Když procházel kolem mne s jakousi Španělkou, usmál se na mne: „My už jsme se dneska viděli jinde!“

„Nepamatuji se,“ pokrčil jsem rameny.

„Ale ano, mám na tváře paměť. Viděl jsem vás dnes ráno v Pikayuně.“

Přikývl jsem na souhlas, že jsem tam skutečně byl.

„Ti chlapi byli vesměs kapsáři. Neobrali vás?“

„Neměli o co.“

„Jestli chcete tančit, přenechám vám svou tanečnici. Pokud ovšem mluvíte španělsky.“

„Docela obstojně. Bohužel se mi ještě nestalo, aby mi nějaký Španěl rozuměl.“

„V tom případě vám raději doporučuji tamtu blondýnku. Je sice poněkud při těle, ale mluví anglicky. Když ji pozvete na večeři...“

„Bohužel se do té doby sotva dostanu do banky.“

„Nevadí. Rád vám vypomohu.“ K mému bezmeznému údivu mi vložil do kapsy těžkou peněženku, zřejmě plnou mincí. Byl to takový šok, že jsem skutečně začal tančit s baculatou blondýnkou, která se jmenovala Heloise. Brzy jsem si všiml, že nás Falkoner neztrácí z dohledu. Ve chvíli, kdy nás se svou Španělkou v kole míjeli, zavolal:

„Víte co? Objednejte večeri pro čtyři!“

Poslechl jsem ho, neboť jsem byl nesmírně zvědav, jak se události vyvinou.

Za nějakou chvíli jsme všichni čtyři seděli za kulatým stolem v jídelně. Výborně jsme se bavili a Falkoner se mi zdál nyní daleko sympatičtější. Vyprávěl, že se zúčastnil výpravy do Texasu a pronikl s ní až k Rio de Norte na mexické hranici. Barvitě líčil dobrodružství, při nichž málem přišel o život a já jsem mu doslova visel na rtech. Zato dámy to neshledaly příliš zajímavé a tak, sotva pojedly, odešly raději zpět do tančírny. Nijak mě to nemrzelo, protože debaty o divokých honbách na prériích byly pro mne daleko přitažlivější, než orchestr pana Palameda.

„Měl bych nápad,“ řekl náhle Falkoner, „což kdybychom o dobrodružství pouze nemluvili? Najmout si nějakou malou loď je přece maličkost, myslím, že by to spravilo sto dolarů. Museli bychom pochopitelně sehnat dobré koně,

soumary a alespoň jednoho mustanga do zálohy. A potom samozřejmě prvotřídní výstroj.“

Okamžitě jsem souhlasil. Sto dolarů sem, sto dolarů tam, taková maličkost mi zásluhou vypitého punče nemohla pokazit dobrou náladu. Líčil jsem, jakou si koupím karabinu, ačkoliv bych si za peníze, které jsem vlastnil, nepořídil ani špuntovku.

„Nestřejte do toho příliš peněz, Kregane,“ radil mi Falkoner, „a hlavně si neberte evropského sluhu. Lepší je Mexičan, nebo nějaký míšenec. A také se musíte zbavit evropských zvyků!“

„To je pro mne maličkost,“ smál jsem se, „po divočině se mi přímo stýská. Než jsem vystoupil z devadesátého pluku, vykonali jsme rychlý pochod lesnatým krajem až ze Saint John!“

„Nejvíce bude záležet na koních,“ tvrdil. „Nic tak nezkomplikuje život v divočině, jako vzpurný, mezkovitý kůň! Proto musíme dávat pozor na jejich výběr a neukvapovat se. Takhle kdyby se nám podařilo v Galvestonu sehnat Butscherovu klisnu. Už jste o ní slyšel?“

„Pochopitelně!“

Vůbec jsem nevěděl, o co jde.

„Tak abyste věděl, do téhle špeluňky jsem přišel právě kvůli ní. Ta klisna je totiž hlavní cenou v loterii a některý z tančících kapitánů má vítězný los, aniž by o tom měl nejmenší tu-

šení. Číslo jsem se dozvěděl v redakci a bude uveřejněno teprve v zítřejším vydání Pikayuny. Mám tu několik lidí, kteří pro mne pracují a jsem přesvědčen, že pro mne los koupí.“

„Jen aby získali ten pravý!“ varoval jsem ho. „Na místní lidi není vždycky spolehnutí!“

„Mají za úkol skoupit všechny losy, jejichž majiteli jsou kapitáni,“ řekl, „nesmím přece vzbudit podezření! To, že vyhrává číslo 438, vím pouze já a dva tři redaktoři z Pikayuny.“

Nyní jsem to tedy věděl také já a pečlivě jsem si to vryl do paměti, ačkoliv jsem nevěděl, k čemu by mi to mohlo být dobré.

„Ta klisna má cenu nejméně tisíc dolarů,“ pokračoval již značně podnapilý Falkoner, „a lze ji vyhrát pouze proto, že starý Butscher náhodou padnul hlavou na balvan.“

„A co když se vám podaří los koupit?“ ptal jsem se.

„V takovém případě odpluji zítra Christobalem. Je zakotven asi míli od břehu a vypluje kolem osmé při odlivu. Jede přes Galveston až do Houstonu, kde čeká klisna na svého nového majitele.“

Znovu jsme se napili.

„Kde jste ubytován?“ otázal se.

„U Kondora,“ udal jsem směle jméno předního hotelu, „ale je tam příliš hluku.“

„A taky je tam po čertech draho,“ kývl chápavě, „radil bych vám přestěhovat se k Herri-

ckovi, tam je výtečná kuchyně. Jestli chcete, můžeme tam spolu poobědvat. Představím vám svého přítele Broughtona.“

„Sir Dudley Broughton?“ vykřikl jsem překvapeně.

„Vy ho znáte?“

„Dlouhá léta. Podnikl jsem s ním znamenitou cestu na jeho jachtě, která se, myslím, jmenovala Blýskavka. Do nejdelší smrti na ty krásné zážitky nezapomenu!“

„To vám věřím. Jistě bude šťasten, že se setká se starým přítelem.“

Smluvili jsme si napevno schůzku a Falkoner mě chtěl doprovodit do hotelu. Upozornil jsem ho, že by bylo lépe dohlédnout na lidi, kteří se pídí po vzácném losu, což po krátkém zdráhání uznal. Vytratil jsem se tedy z hostince U všech národů sám a zamířil jsem rychle k svému chudobnému bytu. Umiňoval jsem si, že toto město kvapně opustím, protože až se sir Dudley Broughton dozví, že jsem živ a zdrav, určitě dostane chuť toto nedopatření napravit. Vůbec jsem netoužil setkat se ještě někdy s jeho chorobnou mstivostí.

Doma jsem okamžitě začal balit. Ve chvíli, kdy jsem začal shledávat své skromné úspory, jsem s údivem zjistil, že mám na sobě cizí svrchník. Opojen thumborigem jsem přehlédl, že se šatnář zmýlil a vydal mi plášť, který se od mého značně lišil. Dokonce, jak jsem

dodatečně shledával, byl ušit na mnohem větší postavu a to vůbec nemluvím o barvě, která se neshodovala ani přibližně.

Začal jsem se systematicky šacovat, abych věděl, nakolik jsem výměnou získal, nebo ztratil. Z pravé kapsy jsem vylovil malou koženou tobolku, která svým vzhledem příliš neslibovala. Otevřel jsem ji a skutečně v ní nic nebylo. Vlastně téměř nic. Mrzutě jsem z ní vytáhl šedivý lístek z tuhého papíru. Chtěl jsem ho odhodit ke kamnům, když jsem si všiml, že je na jedné straně cosi natištěno. Přistoupil jsem k světlu a stále se trochu potáčeje, jsem četl: Celý los, číslo 438.

18. KAPITOLA

Cesta za vzácnou kobylo

„Tak vy jste ten pán, který vyhrává hlavní cenu,“ stiskl mi ruku kapitán Christobalu, když jsme se setkali na palubě. „Dovezem vás zdarma do Houstonu a navíc budete mít na lodi celé zaopatření. Tam dostanete koně s postrojem a plnou výstrojí. Mimochodem, ta kobylka je prý učiněný klenot!“

„Uvidíme!“ usmál jsem se. „Dost se v koních vyznám a několik let jsem je dokonce pěstoval. V tomto směru mě hned tak něco nepřekvapí!“

Kapitán se jmenoval Kryštof Turrel a byl to velice sympatický chlapík. Jeho zvědavost měla své meze a to bylo pro mne výhodné. Turrel strávil vlastně celý život na cestách mezi Novým Orleansem a Galvestonem, přičemž poznal tolik rozmanitých lidí, že se už nikdy a ničemu nedivil. Vyprávěl mi spoustu historek o místních taškářích a šejdířích, přičemž jsem vycítil, že choval k těmto existencím jisté sympatie.

Zeptal jsem se ho na výpravu, která má být podniknuta do Texasu.

„Jakápak výprava!“ mávl rukou. „Pokud si chcete něco začít s darebáky a koňskými zloději, budete mít jedinečnou příležitost.“

Podivil jsem se asi příliš zřetelně, neboť pokračoval: „Vydávají se vlastně za obchodníky s koňmi, ale tohle tvrzení nesmíte brát doslova. Skupují herky až dole u Mexika a prodávají je na severu. Pokud nepřijdou o skalp, vynese jim to slušné peníze. Často se ovšem mezi sebou poperou, a proto se tady říká, že buvolí maso z jara je stejně vzácné, jako obchodník s mustangy s oběma očima.“

„Co to znamená?“

„Oni totiž mají takový zvyk, vydloubnout si palci oči. Nic příjemného, ale našli v tom zvláštní zalíbení. Jo, milý pane, já se tu plavím už čtyřicet let a tyhle chlapy znám líp, než vlastní boty. Představte si, že jsem znal dokonce i Sama-Konliče!“

Pronesl to takovým hlasem, že jsem okamžitě nabyl přesvědčení, že Sam-Konlič byl význačná osobnost, kterou musí každý znát. Proto mě ani nenapadlo, abych se přiznal, že jsem o něm v životě neslyšel.

„To jsem byl skoro ještě dítě,“ vykládal kapitán, „ale viděl jsem ho na vlastní oči, když na tuhle loď přivlekl strašlivého negra, kterého se v okolí každý bál. Nikdo jiný, než Sam-Konlič by toho ďábla nepřemohl. A ani na lodi si ten černý ďábel nedal pokoj. V nestřeženém okamžiku přerval řetězy a skočil do řeky přímo v místech, kde se to hemžilo aligátory. Každý jiný by přišel o život, ale jeho to stálo akorát palec u pravé nohy.“

„A co vlastně ten černocho udělal?“

„Vrah to byl, milý pane! Jenom v našem kraji zavraždil šest lidí a to vůbec nepočítám ty, z kterých nadělal mrzáky! V těch dobách jméno Krick nahánělo hrůzu!“

„Krick... Menelaus Krick!“ vzpomněl jsem si konečně.

„Vidím, že už jste o něm něco slyšel!“

Kapitán vyprávěl dál o příšerných kouscích divokého černocho, ale já jsem se na ty, jistě zajímavé historky nemohl soustředit. Před očima se mi stále vybavoval ten ochrnutý, zdeptaný muž, sešlý věkem a dlouholetým utrpením. Uvažoval jsem o tom, jak i zdánlivě nepotrestaný zločin dovede zničit svého původce. I když unikne šibenici, nebo galejím, čeká na něho trýzeň stálých obav a strachu, spojená často s peklem samoty. Vzpomínal jsem na střetnutí s Menelaem Krickem na ostrově Antikosti i na tu děsnou noc v Dolejším městě Quebeckém.

Když jsem vyšel opět na palubu, zmizelo město z dohledu. Nový Orleans jako by vůbec neexistoval. Naše loď s napjatými plachtami uháněla k Texasu a já jsem doufal, že mi přinese mnoho dobrého.

V Galvestonu, kde bylo první mezipřistání, jsme spustili kotvu při západu slunce. První mou snahou bylo dostat se co nejrychleji do kanceláře texaské výpravy. Starý Kryštof mě tam ochotně doprovodil a představil mě tajemníkovi, který vypadal, že by utopil na lžici vody vlastního bratra. Především jsem se omlouval za svůj nepatřičný oděv a vysvětlil jsem mu, že bedna s mými svršky zůstala v Novém Orleansu.

„Vůbec nevadí,“ usmíval se, „u nás si můžete otevřít úvěr jako v kterémkoli jiném městě.“

„Bohužel,“ řekl jsem, „s mými zavazadly zůstaly v Novém Orleansu i všechny mé listiny.“

„To je mrzuté, že ano, Kryštofe?“ culil se tajemník. „A kdo jsou vaši bankéři, pane? Jestli jsou to Vikars a Bull..“

„Ne,“ řekl jsem, „všechny své peníze mám uloženy na Severu. Ale myslím, že je tu dost známé moje jméno. Doufám, že jste už slyšel o Kreganech!“

„Neslyšel,“ prohlásil klidně, „ale loni tu byl nějaký Kregmor. Lynčovali ho na nádvoří a zbyl nám tu po něm kufřík, o který se dosud nepřihlásil.“

„Pamatuji se na ten případ,“ ozval se Kryštof, „ostatně bylo to loňského roku. V loterii se hrálo o spřežení tažných koní a ten člověk předstíral, že je vyhrál. Vezl jsem ho sem z Nového Orleansu.“

„Ano,“ pokyvoval hlavou tajemník, „Kregmor se vytrasil s losem, na kterém bylo vytištěno vítězné číslo. Už už jsme mu chtěli dát hlavní výhru, když přišel plukovník Harper a přesvědčil nás, že pravý los má on. Občané se dopálili a pověsili Kregmora na soudním nádvoří“

„Visel tam dva dny“ dodal Kryštof.

Tato rozmluva mi příliš neseděla. „Kdy odjíždí loď?“ zeptal jsem se suše.

„Kolem půlnoci,“ informoval mě kapitán.

„Děkuji,“ řekl jsem, „ještě si rozmyslím, jestli se texaské výpravy zúčastním.“

„Jak je libo,“ usmál se tajemník. „Chcete se podívat na soudní nádvoří?“

„Ani mě nenapadne!“ odsekl jsem. „Tyhle atrakce si nechte pro nějakého tuláka nebo podvodníka.“

Krajně popuzen jsem vyšel na ulici. Nejprve jsem se chtěl okamžitě vrátit na loď, ale pak jsem si stoupl pod osvětlené okno, odkud jsem mohl slyšet tlumené hlasy. Tajemník s kapitánem se pochopitelně bavili o mně.

„Podle mého soudu je to podvodník,“ konstatoval tajemník, „a skončí na šibenici.“

„Těžko říci,“ mumlal kapitán. „Není to vyloučeno, ale na druhé straně...“

„Pošlu za ním na parník Chika,“ řekl muž, který mi nebyl příliš nakloněn. „Pověsí se mu na paty a dodá nám spolehlivé informace.“

„Podle mého soudu,“ mínil Kryštof, „je Chico šejdiř, darebák, křivopřísežník, pobuda a taškář.“

„Je to náš nejlepší detektiv,“ oponoval mu tajemník, „a mistr převleků. Viděl jsem ho, když se vydával za indiánského náčelníka, a vůbec jsem ho nepoznal.“

„Přesto je to proradná sketa,“ tvrdil kapitán, „ničemný gauner, zloděj koní, lupič a zbabělý kojot.“

Slyšel jsem dost, abych se mohl odebrat zpět na loď. Rád bych sice naslouchal dál, ale na ulici nebyl jediný vhodný úkryt, a být přistižen pod oknem by bylo velice nepříjemné.

Přemítal jsem, co dělat. Vzdát se výhry a vyklidit pole jsem rozhodně nehodlal. Ale jak se vyhnout nebezpečí ze strany Chika, kterého jsem vůbec neznal? Kryštof ho vyličil v takových barvách, že mi při pomýšlení na jeho blízkost tuhla krev v žilách. Na cestě do přístavu jsem si povšiml malého krámku, kde se prodávalo vše od sucharů až po karabiny. Zabočil jsem tam a za dva ze svých čtyř dolarů, které mi ještě zůstaly, jsem si koupil dvouhlavňovou pistoli s kulkami a prachem. V situaci, v níž jsem se nacházel, nemohla být výzbroj na škodu. Krátce nato jsem vstoupil na loď.

Abych měl přehled, vlezl jsem do člunu na palubě, odkud jsem chtěl sledovat nové cestující. Nebyl to lehký úkol. Nevěděl jsem, jestli je Chico mladý nebo starý, malý, velký, hubený nebo tlustý, jaké má vlasy či vousy a jak bude ustrojen. Vytypovat ho mezi dvěma stovkami nových pasažérů byl téměř nadlidský úkol. Jezdil jsem očima z jednoho na druhého, každý nový příchozí ve mně budil podezření, v každém jsem viděl Chika. Většinou to byli koňari. Měli kožené kalhoty, volné kabáty a jezdecké biče. Za opasky jim visely pistole a dva nebo tři měli dokonce šavli. Ži-

vot na prériích a přítomnost stálého nebezpečí jim čisely z očí. Rád bych se k nim připojil a na ledasco se jich zeptal, ale záhada, která se jmenovala Chico, mi to nedovolovala.

Pluli jsme tichou vodou a mocné parní stroje otrásaly lodí, jako by ji chtěly rozpúlít. Noc byla pokojná a krásná. Měsíc sice nesvítil, ale na obloze se třpytily tisíce hvězd.

Vzdal jsem se naděje, že v této chvíli objevím svého úskočného nepřítele. Položil jsem se na dno člunu, dal si pod hlavu svůj skromný uzlík a pokusil se usnout.

Už se mi málem podařilo odebrat se do říše snů, když jsem zaslechl podezřelý šramot. Vzápětí se mezi mne a nebeskou bář vsunul tmavý předmět. Byl to velký kotouč, který mi úplně znemožnil pohled na velebný vesmír a v němž jsem poznal širák jakéhosi pátera

Jelikož jsem ležel na dně člunu, mohl jsem si pozorně prohlédnout knězovu tvář, zatímco on byl v tomto směru v nevýhodě. Mohl vidět nanejvýš temné obrysy mé postavy. Páter byl otlý muž, značně snědý a do popředí vystupovala jeho špičatá brada. Připomínal mi Španěla nebo dokonce Indiána.

Protože stál nade mnou delší dobu a stále mě pozoroval, usoudil jsem, že to nečiní z chvilkové zvědavosti, ale z nějakého závažnějšího popudu. Tento můj dojem se záhy potvrdil. Kněz vzal z kompasové schránky malou

lucernu, znovu přistoupil ke člunu a posvítil mi přímo do tváře. Předstíral jsem, že tvrdě spím, a hlasitě jsem pochrupeval. Jako bych se obracel ve spaní, změnil jsem polohu a zakryl si tvář paží, přičemž jsem mohl pátera dobře sledovat. Všiml jsem si, že za ním stojí ještě jeden muž. Byl to posluha, který měl na starosti kabiny v podpalubí.

„Přišel na loď sám?“ zašeptal páter.

„Sám. Asi dvě hodiny předtím, než jsme vypluli z přístavu.“

„Má nějaké kufry?“

„Jen ten uzlík, důstojný otče, co má pod hlavou.“

„Dobrá,“ řekl páter a podal svítilnu sluhovi.

Tak jsem se seznámil s proslulým detektivem a darebákem v jedné osobě, panem Chikem, který by sotva zaváhal dopravit mě k šibenici, kdyby se mu k tomu naskytla příležitost. Ale já jsem nehodlal skončit svůj mladý život na soudním nádvoří, a tak jsem se rozhodl pustit se se svým pronásledovatelem do lítého boje.

Příležitost se naskytla příštího dne. Bylo sychravo a z ocelově šedých mraků drobně mrholilo. Mlha houstla tak, že jsme sotva viděli pobřeží, a kapitán přikázal zmírnit rychlost. Stál jsem na palubě, když se za mými zády ozval tichý, měkký hlas: „Zdá se mi, že se nemůžete dočkat konce cesty, mladý příteli!“

Otočil jsem se a spatřil pátera, který stál u mne a držel nad hlavou deštník.

„Už mě ta plavba začíná nudit, otče,“ řekl jsem, „přece jen mi vyhovuje daleko víc jízda koňmo.“

Chápavě přikývl.

„Ale připadáte mi nějak sklíčený,“ vzal mě za paži, „trápí vás něco, milý synu?“

„Ano, důstojný otče,“ vydechl jsem, „mám na srdci těžký kámen, ale proto nesmím propadnout zoufalství!“

„Vidím na vás, že jste věrný syn naší církve,“ pravil laskavě, „z které země pocházíte?“

„Z Irska, důstojný otče.“

„Požehnaná země, opravdu,“ pokýval dobrotivě hlavou, „a také šťastná, protože její obyvatelé jsou pokojní, prostí a přičinliví!“

Jakožto dobrý vlastenec jsem přisvědčil, ale byl bych raději, kdyby o našich bohulibých vlastnostech pomlčel.

„Znal jsem mnoho vašich krajanů,“ pokračoval, „a všichni na mne učinili nesmírně příznivý dojem. Byli to střídmi lidé skromné, tiché a ušlechtilé povahy!“

„Svatá pravda, otče. Bohužel každý tak uznalý není. Slyšel jsem o Irech vykládat všelijaké věci!“

„Tady snad ne, milý synu! Starý svět ovšem nejedná s Iry dost šlechetně a řekl bych, že nechápe jejich jemnou duši Ale tyto předsud-

ky se sotva dostanou za oceán. Tady ceníme lidi především podle jejich zásluh! Vážíme si Irů takových, jaké je příroda stvořila. Ceníme si jejich učenlivosti, píce, důvěřivosti a dobrosrdečnosti. A také toho, že se nedovedou hněvat a své vášně drží v každé situaci na uzdě!“

„Vypodobnil jste je opravdu věrně, otče!“ pochválil jsem ho. „Irové jsou vskutku boží lidé! Nic jim není tak vzdáleno jako potměšilost a úskočnost!“

Mé vlastenectví a svatý zápal pro předobré krajany kněze zaujal tak, že usedl na lavici a vyzval mě, abych ho následoval. Pak jsme pokračovali v načaté debatě. Velebili jsme Irsko, srovnávali je s rájem a nedá se tvrdit, že by z tohoto srovnání Irsko vyšlo s velkými šrámy.

„Znám velice dobře vaše krajany,“ řekl posléze, „a vím, že zasmušilost nebývá rysem jejich povahy. Jste první Ir, který vypadá tak smutně a ztrápeně.“

„Odkakživa jsem býval smíšek, důstojný otče,“ odpověděl jsem pohnutým hlasem, „a pro svou veselou povahu jsem si vysloužil i celou radu přezdívek. Lidé mě měli rádi a já jsem byl s nimi tak spokojen, jak je jen možno. Nebudu vás unavovat historií svého života, řeknu vám jenom, že jsem se na cesty vydal z touhy po dobrodružství. Utrácel jsem příliš peněz a nestaral se o příští dny. Byl jsem

pravý opak svého dobrého otce, který je všude znám jako poctivý a pracovitý irský sedlák. Ale má irská minulost je nenávratně pryč.“

„Neoddávejte se beznaději, milý synu! Člověk jako vy nemůže mít přece na svědomí nějakou velkou vinu!“

„Dosud ne, důstojný otče,“ otrásl jsem se, jako by mě obcházela hrůza, „ale kdoví, jak tomu bude zítra nebo pozítří“

„To je nějaký vrtoch...výplod mladické fantazie!“

„Ba ne, otče, to mluví mými ústy samo srdce. Těžký zločin mě pálí dříve, než jsem ho vykonal!“

„Uklidněte se, synu! Svěřte se mi se svými strachy a úzkostmi, povězte mi vše, co máte na srdci!“

„Jsem vázán přísahou!“

Naléhal a oháněl se svým duchovním stavem, až jsem konečně podlehl. „Ach otče,“ zasténal jsem, „je to strašnější, než si dovedete představit! Přisahal jsem na spásu duše, že v nejbližších dnech spáchám úkladnou vraždu.“

„Ach synu!“ vydechl páter. „Nemohu vám poskytnout rady ani útěchy, dokud mě neseznámíte se všemi okolnostmi tohoto zvláštního závazku.“

„Přijel jsem do Nového Orleansu asi před čtrnácti dny,“ soukal jsem ze sebe, „s příte-

lem, jehož jméno jste už možná slyšel, se si-rem Dudleyem Broughtonem.“

162

„Majitelem krásného dvoustěžníku Blýskavky!“ podotkl páter s živou účastí, která se příliš nesrovnávala s jeho rouchem.

„Vy ho znáte, otče?“

„Neznám. Ale stál jsem náhodou na nábřeží, když jachta připlouvala.“

„A všiml jste si mladíka ve vojenské čapce, který stál na zádi?“

„Nevšiml.“

„Měl v ruce hlásnici.“

„Neviděl jsem ho.“

„To jsem byl já. Ještě tehdy jsem byl šťasten a spokojen. Chodil jsem s přáteli po městě, hodovali jsme, bavili se a nakupovali jsme losy a jiné zbytečnosti. Dokonce jsme se chtěli připojit k texaské výpravě, o které jsme se dočetli v novinách. Ale všechnu mou radost pokazil Broughton. Je to člověk, který si často libuje v krutostech a výstřednostech. Učiní cokoli, aby ukojil své nízké vášně, a neváhá k tomu využít i své nejbližší přátele. Jednoho večera se sir Dudley seznámil s jakýmsi mužem, který si stěžoval na svého úhlavního nepřítele, žijícího v tomto kraji. Broughton okamžitě prohlásil, že bere pomstu do svých rukou...Ale já vás tím asi nudím, důstojný otče.“

„Rozhodně ne, milý synu! Poznávám z vašeho vyprávění, že mluvíte pravdu, jen pokračujte!“

„Broughton se rozhodl, že urážka jeho přítelky je totéž, jako by se někdo dotkl jeho, a útoky na svou osobu trestá jedině smrtí. Potom, protože to bylo právě den před tahem loterie, prohlásil: kdo z nás vyhraje první cenu, tu Butscherovu klisnu, dostane i úkol. Sprovodí ze světa bídáka, který sužuje našeho přítele! Důstojný otče, jsem ztracen, protože to ohavné vyznamenání stát se vrahem padlo právě na mne. Jsem na cestě, abych si vyzvedl výhru a spáchal vraždu! Přitom nemohu ani tvrdit, že se mstím, protože svou oběť vůbec neznám. Teprve před dvěma dny jsem poprvé zaslechl její jméno. Ale musím toho člověka vypátrat a zahubit, jinak by stejný osud postihl mne. To, co jsem slavnostně slíbil, to také beze zbytku vykonám!“ Vytáhl jsem pistoli, kterou jsem si předešlého večera koupil. „Tato zbraň se stane osudnou nešťastnému Chikovi, ačkoliv Bůh je mým svědkem, že to neučiním rád a z vlastní vůle!“

„Jak že se ten člověk jmenuje?“ zvolal páter zajímavým hlasem a roztrásl se jako sulc.

„Jméno toho lotra zní Chico,“ řekl jsem zřetelně. „Ale proč ho nazýváte lotrem, milý synu? Přece vám nikdy neublížil! Třeba je to ubožák, dobrák od kosti, otec pěti dětí, živi-

tel hladových a potrebných krků. Co si bez něho počnou nebohá nemluvnata? Třeba si ten muž v potu tváře vydělává na svůj vezdejší chléb a nikomu by nezkřivil vlasek na hlavě! Takového člověka byste chtěl poslat do hrobu bez jakékoliv příčiny?“

„Nic jiného mi nezbývá.“

„Vaše přísaha je neplatná. Je to úklad, nastrojený samotným satanášem!“

„Jsem pevně rozhodnut splnit to, k čemu jsem se zavázal.“

„Zabijete chladnokrevně člověka, kterého jste nikdy předtím neviděl?“

„Zabiju. Je to, jako by už nežil.“

„Ubohý Chico,“ zavzlykal, „to si přece jen nezaslouží!“

„Je to prý podlý, ničemný člověk. Siru Broughtonovi ho vyličili v takových barvách, že se ani na okamžik nerozmýšlel vynést nad ním rozsudek smrti.“

„Mýlíte se synu!“ naříkal kněz. „Sám toho muže znám, je to roztomilý, dobrosrdečný člověk, který jaktěživ neublížil ani kuřeti!“

„V tom případě je mi ho líto, ale nedá se nic dělat!“

„Má děti, nezaopatřenou rodinu!“

„Modlete se, otče, aby byl Bůh těm nebožákům milostiv!“

„To byste byl opravdu schopen takové bezcitnosti?“ zalkal.

„Jsem jen prodlouženou rukou sira Dudleye Broughtona. On rozhodl a já splním jeho rozkaz. Připouštím, že mi to není milé, ale nemohu na tom nic změnit. Připusťme, že bych nedojel do Houstonu a vystoupil ve Fork Islandu. Sám bych se stal terčem promyšlených útoků sira Dudleye a Chikovi bych nepomohl. V Houstonu čeká několik zabijáků, kteří mi mají být k ruce.“

Páter chvíli uvažoval. „Milý synu,“ řekl potom, „jste příliš rozrušen a potřebujete se trochu prospat. Nabízím vám lůžko ve své kabině. Až si odpočinete, znovu si o celé věci promluvíme.“

„Dobrá,“ přikývl jsem, „ale nepokoušejte se Chika varovat. Proti Broughtonovi stejně nikdo nic nesvede a já svou oběť opravdu sprovodím ze světa alespoň trochu milosrdně.“

Stiskl jsem mu ruku a slezl pomalu do jeho kajuty. Napadlo mě, že třeba strhne poplach a dá mě zatknout, ale kolem panovalo naprosté ticho. Lehl jsem si tedy na měkké lože a bylo mi tam věru mnohem lépe než na dně tvrdého člunu. Není tedy divu, že jsem záhy hluboce a na dlouhou dobu usnul.

Vzbudil mě teprve číšník, který se dotkl mého ramene. „Pane, jsme na místě. Nechtěl byste vstát?“

Promnul jsem si oči, překvapeně jsem jimi zamžikal a pak jsem si teprve vzpomněl na

předchozí události. „Kde je páter, číšníku? Rád bych si s ním promluvil.“

166

„To bohužel nebude možné. Udělalo se mu v noci nevolno, a tak vystoupil ve Fork Islandu. Říkal, že udělá-li se mu lépe, vrátí se zítra s námi do Galvestonu.“

„To je mi velice líto,“ řekl jsem zkroušeně, „byl to opravdu hodným roztomilý člověk, s jakým je radost porozprávět!“

Porozhlédl jsem se trochu po kajutě. Objevil jsem trochu šatstva; růženec, modlitební knížku a osm stříbrných dolarů.

„Válečná kořist!“ zaradoval jsem se a všechno jsem pečlivě přibalil do svého uzlíku. Pak jsem spokojeně vystoupil z lodi.

19. KAPITOLA

Klisna je moje

Hořel jsem nedočkavostí spatřit vybraného koně, ale přitom jsem se měl důkladně na pozoru. Věděl jsem, že s prohnanými koňáři, jimiž se okolí doslova hemžilo, nejsou žádné žerty. Také nádvoří hostince, kam jsem dorazil, bylo plné a kdekdo se tu zajímal právě o Butscherovu klisnu.

„Doufám, že ji co nevidět dostanu do prodeje,“ kasal se veliký muž ve vysokých botách z rudohnědé kůže, „v Austinu na trhu by vynesla pár set dolarů!“

„Takového koně bys prodal v Austinu, Sete?“ podivil se kdosi z přítomných.

„Proč ne? Kdybych ho odvezl do Států, kde kdo by mě označil jako zloděje koní a sám by se vydával za vlastníka. Tahle klisna byla od svých dvou let ukradena nejméně jednou měsíčně! Já sám jsem ji už prodal třikrát, naposledy jednomu generálovi ve výslužbě. Je to báječná klisna, pánové! Když si zamane, dělá ze sebe chromou a kulhá tak znamenitě, že se jí majitel rád zbaví za jakoukoliv cenu. Ten generál ji pak vyměnil s jedním z mých mužů za starého slepého mula!“

Posluchači se dali do veselého, i když trochu nedůvěřivého smíchu, ale Set pravil: „Ta klisna je herecký talent! Stačí dotknout se špičkou nože korunky na náruční noze a kulhá, jako by měla pár minut před smrtí. Když jí na témže místě pohladíte hřbetem ruky, je to zase ten nejhezčí kuň pod sluncem. Tomu kousku ji naučil starý Wreckley z Ohia. Kdekoliv ji zastihl, takhle ji zchromil a kupoval ji pak za směšný peníz.“

„Kdo ji asi vyhrál tentokrát?“ otázal se jeden z koňářů.

„Já, pánové!“ postoupil jsem dopředu. Poklepal jsem si hůlkou o špičku boty a snažil se vypadat jako znalec. Společnost mě chvíli zkoumala a prohlížela ze všech stran.

„Doufám, že na ní nebudete jezdit, mladíku!“ řekl jeden z mužů.

„Ovšem že ne!“ odpověděl za mne okamžitě druhý. „Vsadím se, že ji pán na místě prodá!“

A už tu byl další: „Nejspíš za ni bude chtít tři sta dolarů! Ale ať visím, jestli mu dám víc než dvě stě!“

„Mýlíte se všichni!“ zachechtal se Set. „Tenhle mladík vypadá na to, že klisnu daruje samotné královně!“

„Nikdo neuhodl!“ řekl jsem pokud možno nejpríkřeji. „Nebudu se vám zpovídat ze svých úmyslů, ale poněvadž se zajímáte o mé záležitosti, podotýkám, že budu potřebovat koně pro svého sluhu. Nesměl by být ovšem dražší než čtyři sta dolarů!“

V zástupu to zašumělo a koňari se začali předstihovat v nabídkách.

„Mám unikátní zvíře - a laciné!“

„Hnědouš s bílým okem! Až ho spatříte, nezaváháte ani vteřinu!“

„Strčte si svého hnědouše za klobouk, už ho prodáváte přes dva roky! Pán určitě koupí moji vranku!“

„Nesmysl!“ překřikl všechny Set. „Pán potřebuje plnokrevného mustanga s oblým kří-

žem, takového, který by šel do ohně i do vody a nemá strach ani před střelnou zbraní! Mám pravdu?”

„Vystihl jste to znamenitě!“ přikývl jsem.

„Mám takového koně v Austinu. Pojedete tam?”

„Do neděle jsem tam!“ Ale ostatní se ještě nevzdávali.

„Poslyšte, neuzavírejte tu koupi, dokud nespátříte mého hnědouše!”

„A moji vranku!”

„Nevšímejte si jich!“ vzal mě za rukáv Set. „Jejich herky vůbec nestojí za řeč. Když se zajímáte o koně, stačí, když vyslovíte jméno Set Chiseller. Ani tady, ani ve Státech nenajdete lepšího odborníka!”

„A podvodníka taky ne!“ zahučel kdosi, ale neznělo to nijak sebevědomě. Všichni uznávali Setovu převahu a domnívali se, že jsem polapen do jeho sítí.

Někteří zvolna odcházeli, ale jiní se stále potloukali po dvoře. „Poslouchej,“ křikl jeden na podomka. „Ukaž nám alespoň Butscherovu klisnu, ať neztrácíme nadarmo čas!”

„Nemohu!“ vrtěl hlavou podomek. „Nemám klíče, a i kdybych je měl, nedalo by se nic dělat! Pán nedovolí, aby se k ní někdo dostal,“ dokonce i krmení obstarává sám!”

Mluvil tak rozhodně, že i zbývající koňari ztratili naději a mrzutě opouštěli dvůr. Zůstal

jsem tu sám a dumal nad tím, jestli hostinského přílišná starostlivost nebude na závadu našemu vzájemnému styku a hladkému převzetí drahocenné trofeje.

Ale podomek, sotva se odlouдал poslední koňář, rázem změnil své chování. Především sáhl do kapsy, odkud vytáhl klíč. Chytrácky se usmál a řekl: „S touhle společností je nejlépe nemít nic společného! Člověk by musel mít v hlavě čtrnáct očí, a ještě by před nimi koně neuhlídal! Když ho nemohou rovnou ukradnout, tak s ním provedou něco, aby dočasně ztratil cenu a majitel ho rychle prodal za pár babek! Ale vám, mladý pane, Vranku ukážu. Stačí, když ukážete los!“

„Tady je!“ vytáhl jsem ho. „Je v pořádku, i s podpisem tajemníka v Galvestonu!“

„Kontrola losu je pánova věc, mně úplně stačí, když se podívám na číslo. Ano, souhlasí! Teď trochu poodstupte stranou, uvidíte ji, jak vyjde ze stáje!“

Odemkl těžká vrata a vešel dovnitř. Za několik vteřin se znovu objevil na dvoře a vedl velikou klisnu. Měřila dobrých šest pěstí a byla černá jako uhlí s výjimkou lysinky na čele a bílé prokvetlého ohonu. Překypovala silou a na první pohled to bylo znamenité, ušlechtilé zvíře.

„Není to krasavice?“ jásal podomek. „Ocasem svítí oslnivěji než kometa, když se řítí

temnou oblohou! Nohy jako struny! Už jste něco takového viděl?“

Spokojeně jsem pokyvoval. Jen její pohled **171**
byl poněkud potměšilý a hned jsem na to upozornil podomka.

„To je jediná její vada,“ souhlasil se mnou, „ale nemá to vrozené. Nikomu nedůvěřuje, protože měla až příliš mnoho pánů, a ne se všemi mohla být spokojena.“

„Toho posledního prý potkala nehoda,“ prohodil jsem.

„Nedovedl ji udržet v posedu, když s ní přeskakoval bystřinu,“ vysvětloval podomek „Zadržel ji a to ona při skoku netrpí. Vyhodila ho ze sedla a chudák si srazil vaz. Pamatujte si, pane: při velkém skoku ji trochu popusťte hlavu, stiskněte ji koleny, zahoukejte po mexicku hejhej! A uvidíte, že poletí jako vítr!“

Poslouchal jsem ho velice pozorně. Když probral všechny přednosti a nectnosti koně, seznámil mě podrobně s výstrojí, mezi kterou nechyběla ani puška a těžká jezdecká pistole, pro niž je maličkost pro střelit dvoupalcové dubové prkno. Bylo zřejmé, že jsem získal podomkovy sympatie.

„Být vámi,“ pravil, „tak bych vůbec do Austinu nejel. A pokud tam máte namířeno, vyrazte dříve než Set a ti ostatní! Když má člověk dobrého koně, je zbytečné, aby cestou pokoušel bandu budižkničemů a vagabundů!“

Dal jsem podomkovi za jeho cenné rady dolar a vstoupil jsem do hostince, abych se trochu občerstvil. Hostinský už byl doma. Předložil jsem mu los a on jej pozorně prozkoumal. Neshledával závady, a tak si ještě nechal podepsat stvrzenku, že jsem Vranku přijal. Spokojeně jsem se najedl a pak jsem se znovu vypravil do stáje.

„Má ráda hlavně kukuřici,“ poučoval mě opět podomek, „tou si ji nejspíš nakloníte! Ale kdyby to byl můj kuň, nedostal by už ani zrnko, dokud by se neocítl u žlabu v Kroftově výmolu!“

„A kde je Kroftův výmol?“

„V Poříční nížině za modřínovým lesem. Asi osmnáct mil odtud. Cesta je trochu mokrá a neschůdná, ale Kroftova hospoda má pověst.“

„Je při silnici do Austinu?“

„Ano. Ale už se začíná stmívat. Vychází měsíc a bude svítit lépe než ta nejjasnější lampa. Lidé už zašli do domů a do hospod. Kdybych nechtěl být obtěžován, nerozmýšlel bych se ani minutu!“

„Máte pravdu, příteli. Ustrojte koně, připravte sedlové brašny a já za chvíli vyjedu!“

Ani vlastně nevím, proč jsem chtěl do Austinu jet. Jediné, co jsem věděl, bylo to, že odtud bude vypravena krajně podezřelá výprava, o jejímž účelu jsem neměl ani potuchy. Zato

jsem věděl s bezpečnou jistotou, že se tam sejdou muži, o jejichž charakteru či úmyslech si nemohu činit iluze. Ale na druhé straně jsem byl na rozpacích, kterým směrem se vydat, kdybych nezvolil Austin. A také by mi to připadalo trochu jako zbabělost. Měl jsem přece výtečného koně a byl jsem po zuby ozbrojen! Tento fakt s konečnou platností rozhodl. Vyjel jsem ze ztichlého města a odbočil jsem silnicí k Austinu.

Byl to divný pocit, když jsem se ocitl o samotě, a dost nápadně se podobal strachu. Neměl jsem rád tyhle chvíle hrozivého a nekonečného ticha tisíce mil od rodného Irska a nikdy jsem si na ně nedokázal docela zvyknout. Nade mnou mihotaly hvězdy a třpytil se měsíc, ale stromy podél cesty vyrůstaly před mýma očima jako nějaké přízraky, hroživě se pitvořily a zlomyslně měnily tvary. Znovu mě napadlo, co je mi asi souzeno. Dokážu něco, uplatním se, nebo se rozplynu v bezjmenném davu a stanu se jedním z těch bezvýznamných a opovrženíhodných povalečů? Stanu se v té pestré životní komedii význačným hercem, nebo jen statistou, či dokonce pouhým divákem? Budu mít úspěch, nebo mě čeká řetěz utrpení, nejistot a živoření?

Krátce po půlnoci jsem dorazil k hospodě v Kroftově výmolu. Jakkoli měla dobrou pověst, trvalo to hezkou chvíli, než mé tlučení

vzal někdo na vědomí. Pak se ze dveří vybatolil nevrlý, rozespalý černoch a bez nadšení mě vpustil do stáje, kde jsem okamžitě nakrmil klisnu. Sám jsem nedostal nic a bylo marné naléhat, protože všichni hluboce spali a černoch by se neslitoval ani nad umírajícím kojcem.

Po krátké přestávce jsem se raději vydal znovu na cestu. Jel jsem křivolakou stezkou hustým smrkovým lesem, ale Vranka si s obtížným terénem výtečně poradila. Ztékala díry a pařezy, jako by nebyla zvyklá na nic jiného. Brzy jsem pochopil, že jí mohu důvěřovat. Pustil jsem uzdu a ona si počínala jako zkušený zálesák. Postupovala obezřetně, ale kdykoliv se naskytl kousek schůdnější cesty, dávala se sama do trysku. Jel jsem až do rozednění. Cesta se zlepšila, mohli jsme postupovat daleko rychleji a v době, kdy jsem začal pomýšlet na snídani, jsme dorazili k nízkému nevzhlednému srubu. Nade dveřmi se skvěl honosný nápis Hostinec U Brazosu.

U dveří seděl veliký nevzhledný muž na houpací židli. Kouřil doutník a plival kolem sebe na dobrých deset yardů. Ani se nepohnul, aby mě přivítal.

„Je tu hospoda, příteli?“ otázel jsem se.

„Vypadá to tak,“ zahučel.

„A kde je hostinský?“

„Kde by měl být? Sedí u vchodu a kouří tabák z vlastní sklizně!“

„A co podomek? Rád bych posnídal a nakrmil koně!“

„Podomka tu nikdo nenajde!“

„Čeledín?“

„Není tu a nikdy nebyl!“

„To je dost zvláštní!“

„Neřekl bych!“

„Zvláštní odpověď! A co tedy dělají pocestní s koni?“

„Ani se neukážu!“

„Koně?“

„Pocestní!“

„Tomu nerozumím! Cožpak tohle není silnice mezi dvěma důležitými městy?“

„Ani nápad!“

„Tohle že není silnice do Austinu?“

„Kdybych řekl že jo, tak bych lhal!“

„Hrome - copak nejsem u Brazosu?“

„U Horního Brazosu!“

„On je ještě nějaký Dolní?“

„Jo!“

„To znamená, že jsem zabloudil?“

„Hezký kousek!“

„Míli? Nebo dvě?“

„Dobrych dvacet!“

„Buďte laskavě trochu sdílnější! Řekněte mi, kam vede tahle cesta a jak se dostanu do Austinu!“

Houpal se ve své židli, bafal a tvářil se, jako by mě vůbec neslyšel „Poslyšte,“ oslovil jsem ho znovu. „Co si počnu s koněm? Je tu nějaká stáj?“

„Není.“

„Což tady ani nemohu nakrmit koně?“

„Sotva“

„To je velice smutné. A máte něco k snídani pro mne? Třeba hrneček kávy?“

„Tady není velkoměstský hotel!“ zachechtal se.

„To připouštím!“ zavrčel jsem.

„Taky nejsem žádný měšťácký otrok!“ vybuchl. „Jsem svobodný Texasan! Nejsem nevolník, který cítí kdejakému halamovi boty a spořádaně platí daně!“

„A já,“ vykřikl jsem, „nejsem lenoch pohupující se na židli, ale pocestný, který chce za své poctivé peníze pohoštění, a když spatří na domě nápis „Hostinec“, tak je také vyžaduje!“

„Pohoštění?“ zařval a zakoulel hrozivě očima.

Poté opustil houpací židli a s neuvěřitelnou rychlostí zmizel ve srubu. Vzápětí se vyřítíl zpět s puškou, na které měl nasazený bodák.

„Máte zálsusk na horkou lahůdku? Pojdte tedy do lesa, vyzývám vás na souboj!“

Klidně jsem odepjal svou ručnici a řekl jsem, že mu jsem pochopitelně k službám.

„Poslyšte, mladíku,“ zavrčel, „půjčil byste mi kapsli nebo dvě? Moje jsou po čertech zrezavělé!“

Vyhověl jsem mu. Pochvalně zamlaskal, ale vzápětí projevil obavu že se mé kulky nehodí do jeho hlavně. Sám měl jen pár kousků železa na medvědy.

„Jak se s tímhle můžete odvázat vyzvat někoho na souboj?“ zděsil jsem se při bližším pohledu na jeho pušku. „Nebojíte se, že se ta roura okamžitě roztrhne?“

„Postavte se na čtyři délky ručnice ode mne a uvidíte!“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Takovou hloupost neprovedeme, příteli! Ani mě nenapadlo vás urazit. Dejte mi trochu najíst a já vám dobře zaplatím!“

Teprve teď si prohlédl mé zbraně. „Hrome, tohle je přece Coltova práce! S tou byste mě smetl na dvě stě metrů, jako že se jmenuju Gabriel!“

„Nebyl byste první,“ ujistil jsem ho, „ale nemohu vám to povídat když mám sucho v hrdle.“

„Tam je mošt!“ ukázal na džbáněk.

Nečekal jsem na určitější pozvání a zhluboka jsem se napil.

„A co takhle chleba?“ zeptal jsem se.

Přistrčil přede mne suchou, ale dost velikou skývu.

„A teď něco pro klisnu!“ naléhal jsem. „Sám přece vidíte že je to dobrý, ušlechtilý kůň!“

„Znám ji dobře!“ uchechtl se. „Vranka, že jo? Dovede si zuby sundat sedlo!“ Donesl Vrance kukuřici a mně přidal kus sušeného masa.

„Kdybyste přijel o několik hodin dříve,“ řekl mi, „mohl jste se připojit k mnichovi, který cestuje do Bexaru. Ale stejně ho dohoníte, protože jede s vozíkem a churavou ženskou. Mají dva líné muly a vozku - míšence, pokud možno ještě línějšího.“

Tato zpráva mě potěšila, zejména když jsem se dozvěděl, že mnich je Irčan, který býval misionářem mezi Čokty. V prériích prý je jako doma a mluví několika indiánskými nářečími.

„A jak se jmenuje?“ zeptal jsem se ještě.

„Podle jména je půl Mexičana. Nahoře v Bexaru mu říkají bratr Miguel.“

„Vzhůru tedy za bratrem MIGUELEM!“ vyšvihl jsem se opět do sedla a s upřímným zamáváním jsem se vydal po cestě do Bexaru.

Rozjařen jsem jel bukovým lesem, jehož stín zmírňoval polední vedro. Pestří ptáci, krocani a zajíci byli nezvykle krotcí a klidili se z cesty, teprve když jsem dojel téměř k nim. Veverky poskakovaly ze stromu na strom a několikrát se mi postavil do cesty majestátní jelen. Všude kypěl život a ruch, který mě příjemně osvěžoval.

Hnal jsem se za mnichem, ale po tom nikde nebylo ani stopy. Už jsem opět uvažoval o tom, že jsem zabloudil, když jsem postřehl slabý otisk kola v trávě. Slezl jsem s koně a brzy jsem objevil druhou kolej.

Znovu jsem pobídl Vranku a hnal se za vytčeným cílem. V každé zatačce jsem doufal, že spatřím mnicha, ale ten cestoval mnohem rychleji, než se dalo čekat.

Teprve když se slunce sklonilo nad vršky vysokých stromů, začaly být stopy zřetelnější. Cválal jsem o to usilovněji a po prudkém hrbolatém svahu jsem se dostal k řece. Opočál jsem spatřil vůz se spřežením pečlivě pokrytý plachtou. Po kolena ve vodě stál vysoký osmahlý Mexičan a zuřivě bušil dlouhou tyčí do peřejí. Totéž činil i mnich s pečlivě vykasanou kutnou. V šumění dravého proudu a bušení holí jsem neslyšel, co si mezi sebou povídají. Teprve když jsem se přiblížil, zjistil jsem, že povykují na koně a dodávají jim odvahy. Marně, koňům se do vody nechtělo, a když se o krok nebo o dva přiblížili k peřejím, okamžitě zase zafrkali strachem a vyděšeně couvli. Toto divadlo trvalo pěkně dlouho, aniž mělo úsilí obou mužů nějaký výsledek.

Po chvíli se rozhrnula plachta u vozu a ven se vysunula ženská ruka s vějířem. Ale mnich něco vykřikl a okončetina zmizela právě tak rychle, jako se objevila.

Přiblížil jsem se k výpravě, která přes svou namáhavou činnost okamžitě postřehla mou přítomnost. Smekl jsem klobouk a hluboce se uklonil, ale nezdálo se, že by je má zdvořilost nadchla.

Spíše znervózněli a rozhlíželi se, jako by čekali další jezdce.

Teprve když jsem dojel až k nim, zamumlal mnich: „Dobrý den,

señore caballero,“ zatímco Mexičan nevlídně a ostražitě pozoroval mou znamenitou výzbroj.

„Spíše dobrý večer, důstojný otče,“ řekl jsem, „jel jsem ostrým tempem dvacet mil, abych vás dohonil!“

„Ze Států?“ otázal se bez valného potěšení. „Z vaší vlastní země, otče Migueli! Jsem Irčan.“

Tím jsem si příliš nepolepšil. Zkoumavě a nepřívětivě si mě prohlížel. „A jak jste se dostal sem?“ vyzvídal.

„Spletl jsem si cestu,“ odpověděl jsem. „Jel jsem do Austinu, kam jsem poslal své sluhy, ale zabočil jsem k Hornímu Brazosu místo k Dolnímu. Svůj omyl jsem zjistil až po dvaceti mílich. Byl bych se vrátil, ale vtom jsem se dozvěděl o vás. Jak jsem se dozvěděl, že nějaký mnich a k tomu krajan míří do Bexaru, hned jsem zatoužil vás spatřit!“

Mnich to zřejmě za velké štěstí nepovažoval. Vyměnil si významný pohled s Mexičanem, který byl zřejmě připraven odrazit případný útok.

„Do Austinu jste jel?“ podivil se mnich. „To jste kupec?“

„Nejsem,“ usmál jsem se. „Cestuji výhradně pro své potěšení. Toulám se prérií a hodlám cestou navštívit několik mexických měst. Pak se pravděpodobně vrátím do Evropy!“

„Bůh vás provázej a opatruj!“ pokynul mi rukou jako na rozloučenou. „V této zemi není dobré cestovat v noci. Máte dobrého koně a do Bexaru dorazíte dřív, než měsíc zapadne!“

„Nemám naspěch, důstojný otče,“ odpověděl jsem ledabyle, „a protože máme stejnou cestu, připojím se k vám!“

„Zbytečně byste se zdržoval!“ rozmlouval mi mé úmysly. „Máme těžký vůz a jedeme příliš pomalu. Navíc vezu nemocného a z ohledu na něho nemohu spěchat. Jedte tedy spánembohem a po skončené cestě se možná ještě sejdeme!“

„Moje klisna má pro dnešek dost!“ řekl jsem. „Vaše pomalá jízda mi rozhodně nebude na závalu.“

Páter se zamračil a kývl na Mexičana, který uhodil prudce na pažbu své pušky a pohlédl významně na opasek, kde se blýskal široký tesák bez pochvy. Usmál jsem se, vyňal jsem

z pouzdra svou jezdeckou pistoli a prohlížel si pánvičku. Mé gesto se neminulo účinkem. Mnich i vozka popadli znovu bidla, a jako bych tu nebyl, začali jimi zpracovávat vodu.

„To je nějaký nový náboženský úkon?“ zeptal jsem se udiveně.

„Moc zkušeností zřejmě nemáte,“ konstatoval mnich. „Řeka se hemží aligátory a koně nemají odvahu přejít na druhý břeh. Mlácení do vody vodní dravce přece jen zaplaší a mexičtí koně to dobře vědí.“

„Ti vaši mnoho odvahy nemají!“ upozornil jsem ho. „Tlučete do vody již hezky dlouho!“

„Podívejte se tomu vraníkovi na přední nohu!“ ukázal na hlubokou ránu, dlouhou několik palců, ze které tekla krev až ke kopytům. V té chvíli vykřikl Mexičan a bleskurychle připravil pušku k palbě.

„Co se děje, Sancho?“ zvolal mnich.

Mexičan ukázal na druhou stranu řeky, kde právě marně zápasilo o život divoké prase čigira s mohutným aligátorem. Netrvalo dlouho a žalostně kvičící vepř zmizel pod vodou.

„Tohle je jeden z přítoků Colorada,“ vysvětloval mnich, „a nikde na světě není tolik ještěrů!“

Krev mi stydla v žilách při pomyslení, že by takoví dravci podnikli na mne útok. Kdybych mnicha včas nedostihl, pustil bych se přes

řeku bez nejmenších obav a kdoví, jak by to dopadlo!

Ulomil jsem si důkladný klacek, postavil se vedle mnicha a Mexičana a začal bušit do vody s takovou silou, jako bych byl za to placen. Ale jejich sympatie jsem si tím úsilím nezískal.

183

20. KAPITOLA

Noci poněkud divoké

O něco později se mě otec Miguel pokusil zbavit. Přestal tlouci bidlem do vody, tiše se domluvil s Mexičanem a oba obrátili povoz zadkem k řece.

„Zkusíme nějaký jiný brod,“ vysvětlil mi, „proto vás poroučíme svaté Panně do ochrany a přejeme vám šťastnou cestu!“

„Na cestě mi nezáleží, otče,“ řekl jsem klidně. „Rád vás doprovodím, kudy bude libo!“

„Jen jeďte tudy! Je to nejkratší!“

„Kdoví? Člověk snadno zabloudí a v hustém lese je těžké se vyznat.“

„Z téhle cesty nemůžete sejít!“

„Má jednu velkou nevýhodu, důstojný otče!“

„Jakou?“

„Musel bych jet sám a jako správný Irčan dávám přednost dobré společnosti.“

„Irčané dříve bývali hrdí a nevnucovali svou společnost tomu, kdo o ni nestál!“

„Za těch čtyřicet let, co jste nebyl ve vlasti, se mnoho změnilo!“

„Pokoj s vámi!“ řekl a obrátil se ke mně zády.

To už bylo trochu moc. Vtiskl jsem Vrance ostruhy do boků, houkl na ni přesně tak, jak mi poradil podomek, a vjel jsem s ní do řeky.

Během několika vteřin přebrodiva přeje a vyhoupla se na protější břeh jako pták. Vzápětí nás pohltit hluboký a divoký prales.

Jeli jsme však pouze několik desítek kroků. Sesedl jsem z koně a v bezpečném úkrytu zeleně jsem se rozhodl vyčkat, co se bude dít. Zajímalo mě totiž, jestli mnich s Mexičanem opravdu pojedou hledat nový brod.

Mé předpoklady byly správné. Sotva nabyli přesvědčení, že jsem se opravdu urazil a nemíním se vrátit zpátky, obrátili koně znovu směrem k řece. Mexičan si stoupl koňům k hlavám a vedl je. Měl vysoké boty z buvolí kůže, o nichž se tvrdilo, že je neprokousne ani had nebo aligátor. Koně ovšem takovou ochranu neměli, a proto proti vstupu do řeky náležitě protestovali. Zlostně i bojácně frkali, hrabali nohama, bránili se, ale Mexičan je nelítostně vlekl do přeje. Konečně se podvolili a pokusili se přebrodit řeku. Pouze však do té

chvíle, než Mexičan, kterému už voda stoupala po pás, skočil na vůz. V tom okamžiku se zastavili a tloukli kolem sebe kopyty, aniž se pokusili o centimetr postoupit. Mexičan povykoval tak, že překřičel hukot dravých peřejí, tloukl do koní těžkým bičem, ale strach byl dlouho větší než bolest a poslušnost. Úsilí Mexičanovo mohlo mít jediný výsledek, a to ten, že se koně splaší. K tomu došlo v následujících vteřinách. Kůň, již předtím kousnutý aligátorem, se vysoko vzepjal, hlasitě zafrkal a poskočil mohutným skokem dopředu. Tím strhl i druhého. Tak zapadli do větší hloubky, kde jim voda sahala až do půli těla. Druhým poskokem přetrhl kůň postraněk a uvolnil si zadní nohy, kterými zběsile kopal do vzduchu i do vody. Jeho druh nezůstal v této činnosti pozadu. Zatímco koně takto bezúčelně běsnili, vůz, do kterého vši silou narážel dravý proud, povážlivě kolísal. Každým okamžikem se mohl převrhnout. Mnich i jeho sluha statečně vzdorovali, ale k jejich neštěstí praskla jedna z opratí. Tím, že usilovně tahali za druhou, vybočili koně ze směru a stočili se do samého středu řeky. Několik desítek metrů pod nimi tvořila řeka vodopád a právě k němu zdivočelá zvířata zamířila. Silný muž, který by skočil do vody a zadržel koně, mohl neštěstí zabránit, ale tady, kde se řeka hemžila aligátory, by se taková odvaha rovnala sebevraždě.

Bylo to děsivě napínavé. Zběsili koně střídavě padali a vstávali, svíjejíce se bolestí. Hlasů mužů splývaly s hučícím proudem, který byl po každém trhnutí hlubší a nebezpečnější. Z vozu se ozýval nářek jakési ženy, který svědčil o neskonalé hrůze.

Během zápasu zašlo slunce, a to rychleji, než kdyby někdo spustil oponu. Musel jsem zajet až ke břehu, abych v šedém soumraku mohl sledovat průběh dalšího zápolení o život. V té chvíli jeden z koní, přestože se úporně a zoufale bránil, podlehl nerovnému boji s ještěry. Svalil se na bok a vzápětí zmizel pod hladinou. Druhý nebyl sám schopen udržet vůz v stále silícím proudu. Jak mu ubývaly síly, přestával vzdorovat a posléze se sám obrátil čelem k vodopádu. V tom temnu se zdálo, jako by kůň i vůz s lidmi tonuli v pění. Mnich se naklonil dozadu a nožem rozřízl plachtu. Objevila se ženská postava, zoufale k mnichovi natahující ruce.

Byli už jen pár kroků od vodopádu a jejich strašlivý osud se zdál být neodvratný. Nový výkřik děsu způsobil, že jsem se rozhodl. Bodl jsem Vranku ostruhou, a aniž jsem uvažoval, co se stane, vjel jsem do vody. Kůň zpola plaval a zpola poskakoval po kamenitém dně, ale rychle se přiblížil k vozu. Mezitím padl i druhý kůň vysílením nebo po marném boji s nějakou obludou a vzápětí byl smeten vodopádem

do hlubiny. Vůz se naklonil na bok a začínal se potápět. Chytil jsem ženu za nataženou ruku a táhl ji k sobě.

„Skoč!“ vykřikl mnich.

Uposlechla a vzápětí seděla za mnou na hřbetě Vranky. Ta napjala veškerou sílu a snad ani ne za minutu vybědla s námi na břeh. Krátce nato se tam prodral i mnich, když si vydatně pomohl bidlem, kterým předtím plašil aligátory.

Zato po Mexičanovi nebylo ani stopy. Marně jsme volali a hledali ho. Bylo zřejmé, že skončil tam, kde kuň a povoz: na dně řeky pod vodopádem. Že ho neušetřily zuby vodních netvorů, bylo nad všechny pochybnosti.

Mnich lomil rukama, modlil se a naříkal nad ztrátou přítele, ale nakonec mu nezbylo nic jiného než se vrátit k místu, kde jsem ošetřoval dívku, která se jen stěží vzpamatovala z právě prožitého otřesu.

Teprve nyní mě vzal mnich na vědomí.

„Jste snad ten caballero, s kterým jsme se rozešli před západem slunce?“

„Ano,“ odpověděl jsem. „Moje společnost vám nebyla vhod, ale osud nás opět svedl. Jak vidíte, zbavit se mne není nijak snadné!“

„To rozhodně nechceme!“ ozvala se dívka a stiskla mi ruku. Mnich na ni přísně pohlédl a ona si okamžitě zakryla tvář pláštěm.

„Doña Maria je má neteř, seňore,“ oznámil mi, „a právě vyšla z kláštera Svatého Srdce. Nemá ponětí o světě a někdy se jako dívka chová nevhodně.“

Pak jsme uvažovali o tom, jak postupovat dále. Do Bexaru to bylo dobrých třicet mil a ani o návratu se nedalo uvažovat.

„Přivažte koně a rozděláme si oheň,“ řekl otec Miguel rozhodně. „Máme vodu a trávu, což je to hlavní. V trávě sice bývají hadi, ale dávám jí přednost před tvrdou zemí plnou oblázků!“

Rozdělal jsem oheň a nanesl dostatek dříví.

„Dnes se musíme postit,“ řekl mnich, „ale brzy si to vynahradíme!“

„Postit?“ podivil jsem se. „Ta mladá dáma je unavena a potřebuje posilnit!“

„O ni se nestarejte, seňore! Má jméno po naší sedmibolestné Matce a musí se cvičit v strádání. Je to jediné dítě mého švagra, který ji poslal do Nového Orleansu na vychování. Teď jde navštívit otce, ale brzy se vrátí do kláštera, aby přijala závoj novicky.“

Zdálo se mi, že dívka sotva slyšitelně vzdychla

„Nebylo by vám lépe blíž u ohně, seňoro?“ obrátil jsem se uctivě k dívce.

„Děkuji pane, ale...“

„Jenom dopověz, dceruško!“ skočil jí páter do řeči. „Řekni, že se modlíš růženec a nepře-

ješ si, aby tě někdo vyrušoval. A vy, seňore, jste, zdá se, zapomněl napojit svého krásného koně! Vezměte si můj klobouk a přineste v něm vodu z řeky, to je bezpečnější než vodit koně k řece.“

Nechtěl jsem ho rozzlobit, a tak jsem mnišský širák použil jako putýnku. Bez úspěchu, neboť v něm bylo příliš mnoho děr. Když jsem se vrátil, klečel mnich u ohně a modlil se růženec. Řekl jsem mu o nenapravitelné vadě jeho jinak krásného klobouku a on mi poradil: „Namočte si tedy kapesník v řece a omyjte jím koni hubu!“

Poslechl jsem ho opět, ale napadlo mě, že starost o mou klisnu je pouhý úskok a že se mě chce na chvíli zbavit. Vracel jsem se oklikou a velice tiše. Viděl jsem, že mnich zhotovil mezi stromy jakési visuté lůžko ze své vrchní kutny a usadil v něm dívku. Vypadala velice spokojeně, ačkoliv k tomu měla pramálo důvodů.

„Vám se tu nelíbí, strýčku?“ divila se. „Táboříme přece právě tak jako v nějaké dobrodružné povídce! Ten oheň jsme jistě rozdělali proti jaguárům!“

„Mlč a spi, dítě! Jsou ještě daleko nebezpečnější věci než jaguáři!“

„Myslíte medvědy?“

„Ne, nemyslím,“ zavrčel mrzutě.

„Máte tedy na mysli hady! Ale ti jsou jen ve vysoké trávě a bojí se ohně!“

„Máš pravdu!“ zamumlal mnich. „Ale ten mladík se každou chvíli vrátí. Spi a netlachej takové hlouposti!“

„Dobrou noc!“ povzdechla. „Ale spát se mi nechce ani trochu! Dívám se na světlušky, jak poletují kolem, a to hučení řeky je teď tak příjemné!“

„Už jde!“ upozornil ji mnich a oba se odmlčeli.

Když jsem se vrátil, klečel opět u ohně, modlil se a mým příchodem se nedal vyrušit. Lehl jsem si tedy opodál. Pušku jsem si položil k jednomu, pistoli k druhému boku, ale ani já jsem nepomyslel na spánek. Měl jsem plnou hlavu doni Marii. Byla mladičká a plná radosti ze života. Proč vlastně se měla stát jeptiškou? Kdo ji k tomu přemluvil nebo dokonce donutil? Byl snad viníkem otec Miguel? Zřejmě ano! Ten starý mrzout a tyran je schopen všeho! A mé síly jsou příliš slabé, než aby ji dokázaly vyrvat z jeho vlivu jako před chvílí z dravého proudu řeky!

Kdybych s ní mohl alespoň promluvit! Ale cítil jsem na sobě pozorný pohled mnichův a netroufal jsem se ani pohnout.

Schylovalo se k půlnoci. Oheň dohořival a mnich konečně usnul. Zdálo se, že unaven těžkým dnem spí dost tvrdě. Naslouchal jsem

jeho táhlému oddechování, které nemohlo být předstírané. Jeho mohutná kulovitá hlava byla opřena o kořen stromu a tělo stočené do klubíčka nabíralo síly k dalšímu putování. Tichý šelest listů a vzdálený jekot vodopádu zněly jako ukolébavka. Byla krásná hvězdnatá noc. Na všech stranách se kmitaly světlušky. Vzduch byl teplý a voněl cedry a akáty. Byla to noc jako stvořená k důvěrnému hovoru s blízkým člověkem. Ještě jednou jsem vrhl podezíravý pohled k spícímu mnichovi. Ne, nemohl se přetvařovat! To, co se mu nyní dralo z hrdla, bylo nefalšované chrápání. Hodil jsem na oheň veliký klacek a dával pozor, jestli to zapůsobí. Mnich zamumlal cosi latinského, ale spal dál.

Napínal jsem zraky a snažil se dohlédnout k visutému loži, které se nejasně rýsovalo ve stínu plané smokvoně. Mám se tam odvážit? A má to vůbec nějaký smysl?

Samozřejmě jsem se nakonec k tomu rozhodl. Doplížil jsem se až k lůžku a dotkl se lehce dívčiny ruky. Otočila se ke mně a zašepkala: „Povězte mi své jméno, señore caballero!“

„Kon Kregan.“

„Ano. Ale jak vám říkají vaše sestry?“

„Žádné nemám.“

„Tedy bratři!“

„Nemám ani bratry.“

„Jak vám tedy mám říkat?“

„Třeba: bratře!“

„A budete mě nazývat Mariou?“

„Rád. Ale co tomu řekne otec Miguel?“

„Vida, na toho jsem zapoměla. Ale co by tomu měl říkat? Zachránil jste mi přece život! Kdyby nebylo vás, uchvátil by mě proud jako ubohého Sancha a stala bych se kořistí těch strašných ještěřů! Ale řekněte mi něco o sobě! Sedněte si tady na ten kámen a vypravujte, kde jste se tady vzal a odkud přijíždíte!“

„Raději bych mluvil o budoucnosti, Mario! A rád bych ji prožil po vašem boku.“

„Cožpak je to možné? V Bexaru zůstanu v klášteře, dokud otec nepošle lidi a koně, kteří mě dopraví domů.“

„A kde je váš domov, Mario?“

„V Aguaverde. To je daleko odtud, až za Rio Grande, v zlatonosném kraji.“

„A proč bych nešel třeba tam? Jsem svobodný a mohu se vydat kamkoliv. Možná že by váš otec rád přijal moje služby!“

„Ale caballero, přece byste se nechtěl stát zlatokopem?“

„Třeba zlatokopem! Může se na mne usmát štěstí a pak vás zachráním od hrozby kláštera!“

„Hrozby? Byla jsem ve Svatém Srdci velice šťastna!“

„Možná, Mario, ale byla jste ještě dítě a líbilo by se vám i jinde. Ale myslíte na budoucnost!“

Budete mezi čtyřmi stěnami kláštera a ztratíte celý svět! Bůh dal lidem svobodnou vůli a řeholníkem má být jen ten, kdo se k tomu rozhodne sám, bez cizího nátlaku! Ale za vás, Mario, rozhodovali jiní! Radím vám dobře, nebudte jeptiškou!“

„Dobrá. Nebudu!“

„Slibujete mi to?“

„Pod jednou podmínkou! Doprovodíte mě do zlatých dolů a řeknete mému otci všechno, co jste říkal mně.“

„Myslíte, že mě přijme?“

„Zachránil jste mi život, seňore! Takovou věc dovede don Esteves Olarez ocenit.“

„Má zásluha je nepatrná! Vyvázl jsem bez nejmenšího zranění.“

„Jsem vám právě tak vděčná, jako kdyby vás aligátor slupl, seňore.“ Potom jsme se rozhovořili o zítřejším pochodu. Navrhl jsem, aby jela na Vrance, zatímco my s otcem Miguelem půjdeme pěšky. Do mluvili jsme také, že budeme před mnichem předstírat upjatost a neprozradíme mu své přátelství. Jedinou starost mi dělalo, jak zdůvodním svou cestu do zlatonosného kraje. Ale doña Maria si ihned dovedla poradit.

„Proč byste jako dobrý křesťan nemohl putovat k zázračnému obrazu svaté Matky sedmibolestné?“

„Do krve se stydím, že mě to ještě nenapadlo!“ odpověděl jsem.

„Mohli byste tam vstoupit do řádu!“

„Udělám to téhož dne, kdy se stanete jeptiškou!“

„Dobrá, svatý muži, ale teď dobrou noc! Otec Miguel se probouzí při východu slunce a do toho, zdá se, není daleko!“

„Dobrou noc, sestřičko!“ zašeptal jsem, ačkoliv se mi vůbec nechtělo, do loučení. Ale těžký vzdech mnichův zapůsobil víc než dobře míněné rady.

Lehl jsem si na své původní místo pevně rozhodnut, že podniknu pouť k svatému obrazu. Vzpomněl jsem si, že mezi svými věcmi v sedlových brašnách mám dosud Chikův růženec a modlitební knížky, které by mi při mé přetvářce mohly vydatně prospět. Potom mé myšlenky znovu zabloudily k doně Marie. Konečně jsem usnul a zdála se mi spousta rozmanitých nesmyslů. Kláštery, v nichž byl aligátor abatyší, se střídaly s výjevy z dolů, ve kterých jeptišky rýžovaly zlato a mniši jezdili vodopády na kajmanech.

Z příjemných snů mě vyburcoval otec Miguel, který mnou nešetrně zatřásl:

„Vstaňte, seňore, už se rozednívá! Ranní chládek je pro pochod nejvhodnější!“

Za několik okamžiků jsme se vydali do Bexaru tak, jak jsem navrhl. Doña Maria jela

na koni, zatímco my s mnichem jsme kráčeli každý po jedné straně. Abych získal jeho důvěru, mluvil jsem výhradně s ním a neskrýval přitom svou hlubokou irskou víru.

Poněvadž nikdo z nás od včerejška nejedl a na cestě nebyla žádná hospoda, bylo nutno si pospíšet. Mnich znal cestu dokonale a počínal si jako zkušený zálesák. Řídil se lišejníky na stromech, polohou skal i směrem potoků. Po chvíli se stezka zúžila tak, že jsme nemohli jít vedle sebe, a poněvadž bylo mou povinností Vranku vést, ocitl jsem se Marie po boku. Ovšem platno mi to nebylo nic. Otec Miguel nám šel v patách a sledoval každý můj pohyb jako ostrůž. V duchu jsem mu za to nesmírně spílal, a dokonce jsem se přistihl při myšlence, že by nebylo tak špatné, kdyby ho byl stihl osud nebohého Mexičana.

K poledni bylo opět nesnesitelné horko a museli jsme odpočívat. Natrhal jsem Vrance trávu a marně jsem se snažil přiblížit se nenápadně k Marie. Mnich sice hekal, sténal a těžce snášel útrapy pochodu, ale neteř nespouštěl z očí.

Pak jsme se vydali na další pochod. Postupovali jsme daleko pomaleji, protože otci Miguelovi zřetelně docházely síly. Ale nevzdali jsme se, ani když nadcházel večer. Nechtěli jsme už nocovat pod širým nebem, a tak jsme pokračovali v chůzi navzdory soumraku. Ko-

nečně se nám zdálo, že tmou v dáli prokmitla nějaká světélka.

196

„Bexar! Konečně!“ vykřikl mnich radostně. „Pochválen buď svatý Miguel! Byl to dlouhý a těžký pochod!“

V té chvíli jsem stiskl doně Marie ruku a ona můj stisk opětovala.

„Na tento den do smrti nezapomenu!“ prohlásil mnich, těžce oddechuje.

„Já také ne,“ pošeptal jsem své půvabné družce.

„Brzy se rozloučíme,“ řekl otec Miguel, „a protože jste nám velice prospěl, řekněte, jak se vám odvděčíme. Přejete si devítidenní mši u oltáře Panny Marii, nebo máme obětovat svíci svatému Mikuláši?“

„Děkuji, otče! Vaše přítomnost a přítomnost této zbožné dívky mi vynahradila vše, co jsem pro vás vykonal. Budu na vás my

slet i v příštích dnech, až se vydám na pouť.“

„A kam se hodláte odebrat, señore?“

„K zázračnému obrazu boží Matky sedmi-bolestné v Aguaverde s pomocí svatého Františka.“

„Aguaverde!“ zvolal mnich zděšeně. „Tam vede dlouhá a nebezpečná cesta, mladíku!“

„Tím větší zásluha, důstojný otče!“

„Pustiny a divoké řeky! Nepřátelští Indiáni a krutí míšenci! V každém okamžiku budete v nebezpečí života!“

„Zbožný muž to rád podstoupí, otče!“

„Můžete, mladíku, pokání činit zde, v misijním klášteře! Žijí zde svatí mužové, kteří vám jistě dobře poradí, a já sám se za vás přimluvím!“

V urputném rozhovoru jsme došli do bexarského předměstí a vzápětí jsme zahnuli do hlavní ulice.

Byla horká a dusná červnová noc. Obyvatelstvo si většinou vyneslo postele na ulici a spalo pod širým nebem, aby alespoň na pár hodin užilo chládku. Některé skupinky byly neodolatelně směšné, ale byli jsme příliš unaveni, než abychom to mohli náležitě vychutnat.

Zastavili jsme u vrat ponuré budovy, o níž mnich tvrdil, že je to Národní dům, nejlepší hostinec v městě.

To tvrzení se mi zdálo přehnané, protože, jsme bušili do vrat až příliš dlouho. Pak se otevřelo okno ve čtvrtém patře a objevila se hlava nějakého černocho. Chvilí mluvili s otcem Miguelem španělsky. Zdálo se mi, že to trvá celé věky. Konečně černoch sešel dolů a otevřel vrata.

K mému údivu vzal otec Miguel Mariu za ruku, a aniž mě vzal na vědomí, vedl ji vzhůru po točitém schodišti. Já s klisnou jsem zůstal v průjezdu.

Byl jsem hladový i rozezlený na nevďěčného mnicha a po ruce byl pouze rozespálý čer-

noch, který mě okázale ignoroval. Abych ho upozornil na svou maličkost, uštědřil jsem mu důkladný kopanec.

Jeho odpověď byla věru nečekaná. V jeho ruce se zaleskl nůž, a než jsem se zmohl na obranný pohyb, vrazil mi ho do boku a vzápětí se dal na útěk. Zaslechl jsem ještě zabouchnutí vrat, jak vyběhl na ulici, a, pak jsem se sesul na zem do kaluže vlastní krve.

Chtěl jsem volat o pomoc, ale hlas mi vypověděl službu. Krev mi hrčela z rány a tělem probíhal ošklivý mrazivý pocit, o němž jsem vůbec nepochyboval, že to je předzvěst smrti.

„Těžko se umírá!“ napadlo mě a to byl poslední zákmit vědomí. V následující chvíli jsem omdlel.

21. KAPITOLA

Útěk z nemocnice malomocných

Probuzení bylo nanejvýš nečekané. Seděl jsem pod zakrslou smokvoní v bexarské nemocnici malomocných. Na sobě jsem měl flanelový oděv bledě hnědé barvy. Noční čepice, kterou jsem překvapeně sejmul z hlavy, byla

ozdobena číslem 303. Ačkoliv jsem vyvázl, alespoň dočasně, z parátů smrti, byl jsem hluboce nešťasten. Jak mi také mělo být veselo? Okna nemocnice byla zamřížována jako u žaláře. Původně se tu léčilo pouze malomocenství, ale nyní byli velkodušně přijímáni i lidé s jinými chorobami. Jejich naděje dostat se ven byla ovšem pramalá.

Malomocní seděli ve skupinkách na trávníku a krátili si čas hraním karet nebo vrháním kostek. Jiní se procházeli po cestičkách mezi stromy. Jejich kolébavá chůze, zmrzačené postavy, ruce bez prstů a obličeje bez nosů, jakož i další příznaky této strašné choroby působily děsivé. Také jejich hlasy zněly nepřirozeně: buď chraptivě, nebo pištivě jako u malých dětí. Hašteřili se zcela zbytečně, nebo zase upadali v naprostou netečnost.

Protože malomocenství je nesmírně nakažlivé, byla učiněna bezpečnostní opatření daleko přísnější než ve věznicích. Nemocní se nesměli stýkat s nikým ze světa zdravých a nebylo jim dovoleno ani psát. Stráže s ostře nabitými puškami dbaly o to, aby zákazy byly stoprocentně dodržovány.

Nevěděl jsem, jak jsem se do tohoto věčného žaláře dostal. Poslední věc, na kterou jsem si dokázal vzpomenout, bylo to, že mě černochochlý bodl do boku. Čtyři měsíce jsem se potácel mezi životem a smrtí abych se probudil na

tomto hrozném místě! Kolik událostí se za tu dobu zběhlo! Kam se asi poděla doña Maria? Zapomněla na mne? Zapomněla na ten strašlivý výjev nad vodopádem? Zapomněla na hvězdnatou noc v lese? Proč mě opustili, když jsem těžce raněn a umírající ležel na zemi?

To byly otázky, na které mi nikdo nemohl odpovědět. Když jsem se otázel doktora, kdy budu propuštěn, odpověděl s úšklebkem. „Nemůžeme se bez vás obejít, příteli. Rádi bychom se jednou podívali na vaše srdce.“

„Myslíte po mé smrti?“ otázel jsem se.

„Ovšem. Váš případ je velice zajímavý. Postarám se o to, aby vaše srdce a část plic byly uschovány v lihu a uloženy v muzeu.“

„Kéž jste živ ještě tisíc let!“ uklonil jsem se vděčně, zatímco mi běhal mráz po zádech a pokoušely se o mne mdloby. Vyhlídka, kterou mi tak nepokrytě sdělil, se mi ani trochu nezamlouvala.

Již jsem se zmínil o tom, že všude byly zestavěny stráže, aby nikdo neuprchl. Tato opatrnost byla zdánlivě zbytečná. Nucení obyvatelé nemocnice byli většinou zcela sešlí a apatičtí. Mnoho jich bylo zcela bezvládných, jiní belhali o holích či berlách a jen málokterí by dokázali vyšplhat na hradby, kterými byla nemocnice obehnána. Ale ti, kteří by to dokázali, by sotva něco získali. Za hradbami byl hluboký příkop připomínající jícen sopky. Se-

skok do něj se rovnal jisté smrti a to by nebylo o nic příjemnější než dostat kulku ze strážcovy pušky.

Ale já jsem se rozhodl uprchnout stůj co stůj. Rychlá smrt byla pro mne koneckonců přijatelnější než strašlivé živoření v nemocnici, kde bych se jistě v dohledné době také nakazil. Když se schylovalo k večeru, bývali nemocní svoláváni zvonem do budov a vojenské hlídky procházely zahradami, aby zjistily, jestli někdo nezůstal venku. Tuto povinnost konaly ledabyle, protože pravděpodobnost, že by se někdo pokusil o útěk, byla velice malá.

Jakmile se začalo stmívat, ukryl jsem se v odlehlém stromořadí, a když jsem zaslechl volání zvonu, zachvěl jsem se nadějí i strachem. Kde budu asi zítra touto dobou? Stanu se opět svobodným poutníkem, nebo budu hryzat hlinu v cizí nehostinné zemi?

Vylezl jsem na násep a pohlédl dolů do příkopu. Nyní za soumraku se zdál ještě mnohem hlubší a hrozivější. Mnoho metrů pode mnou se šklebila bažina, která mohla být bezedná. Kdoví, jestli mě nepohltí beze zbytku?

Zvon dozněl a všude se rozhostilo naprosté ticho. Váhal jsem, aniž jsem věděl proč. Ačkoliv jsem byl pevně odhodlán, oddaloval jsem svůj pokus a neodvažoval se k rozhodnému kroku. Zdálo se mi, že příliš riskuji. Zde byl život bídný, beznadějný, ale přece jen život!

Co mě čeká v příštích okamžicích? Mé úvahy přerušil odměřený krok vojenské hlídky, která se ke mně rychle blížila. Pro tmu jsem ji neviděl, ale nemohla být daleko. Slyšel jsem hlas desátníka pobízejícího vojáky. Kdybych ještě chvíli otálel, musel bych jim padnout do rukou. To by znamenalo konec všem nadějím. Hlídkali by mě tak dobře, že by má budoucnost byla zpečetěna. Vstal jsem a přistoupil k samému kraji srázu. Nedohlédl jsem dna příkopu. Tma halila vše pode mnou, viděl jsem jen černou propast.

Hlídka byla ode mne vzdálena už jen třicet nebo čtyřicet kroků. Ještě okamžik a budu přistižen! Sepjal jsem křečovitě ruce, stiskl rty a prohnul kolena ke skoku. Avšak síly mě v této chvíli opustily. Pozbyl jsem rovnováhy a řítil se dolů. Zoufale jsem zatínal prsty do povrchu srázu, vytrhával jsem chomáče trávy i celé drny a stále jsem padal. Pak jsem žbluňkl do bahna mezi rákosí. Ocítl jsem se po pás v močále a pod nohama jsem ucítil pevnou půdu. Zdálo se, že jsem si neubližil. Když jsem se podíval vzhůru, zděsil jsem se. To, že jsem pád z takové výšky přežil, se rovnalo zázraku.

Po nějaké chvíli se mi podařilo vyhrabat se z příkopu. Byl jsem zesláblý a nejraději bych na místě usnul, ale uvědomoval jsem si, že do rána musím najít nějaké útočiště. Dal jsem se na usilovný pochod močálem - jen co možno

nejdál od světél nenáviděné nemocnice! Šlo se mi stále lépe, neboť silná vůle je ten nejlepší a nejspolehlivější pomocník pod sluncem.

Noc se zvolna vyjasňovala. Slabý větřík rozháněl bahenní výpary a osvěžoval mě. Na nebi zářily hvězdy a spolehlivě mě vedly. Ve chvílích, kdy mě přece jen zmáhala únava, stačilo jediné pomyslení na nemocnici. Strach z ní mě chvílemi zachvacoval tak, že jsem se dával do běhu, a naráz jsem urazil pořádný kus cesty. Než se rozednělo, přešel jsem celý močál a vkročil do hustého lesa, který jsem za jasných večerů vídal ze zahrady nemocnice. Srdce mi překypovalo vděčností, a tak jsem radostně objal první strom, k němuž jsem dorazil.

Šťastná náhoda mě zavedla na pěšinu. Na prkénku přibitém na strom byl nějaký nápis, snad název nedaleké vesnice. Pro tmu jsem jej nemohl přečíst, ale úplně mi stačilo vědomí, že jsem na dobré cestě a nemohu zabloudit.

Vydal jsem se po pěšině, a místo abych umdléval, zvyšoval jsem stále tempo. „Kone,“ říkal jsem si, „přece jen se štěstí k tobě neobrátilo docela zády!“

Tichý, klidný les na mne působil konejšivě. Po chvíli jsem si lehl pod strom a usnul. Spal jsem dlouho a tvrdě. Když jsem se probudil, blížil se opět večer. Vstal jsem. Zpočátku to šlo těžko, byl jsem celý ztuhlý a zmožený dlouhým pochodem, ale brzy se mi vrátila

síla. Znovu jsem se vydal po lesní pěšině a asi po tříhodinové chůzi jsem dorazil k mýtině, na které stál srub. Byl prázdný. Našel jsem tady jen stopy po nedávném táboření: ohořelé dříví, několik rozházených kousků chleba a skrojek sušené zvěřiny. Byl jsem rád, že tak plýtvali potravou, poněvadž zbylo i na mne. Najedl jsem se a napil z pramene, který byl zřejmě hlavním důvodem, proč se tu družina zastavila. Jako zákusek jsem snědl několik kaštanů povalujících se pod stromy.

Nastávala noc, a tak jsem se rozhodl, že ji přečkám ve srubu. Ani pod stromem by mi nebylo špatně, ale přece jen se mi zdálo trochu lehkomyšlné nabízet své mladé tělo šelmám.

Druhý den ráno jsem opět vyrazil. Šel jsem téměř bez odpočinku až do soumraku, sledoval jsem šlépěje, které byly dost zřetelné, ale hlouček táborníků se mi dostihnout nepodařilo. K večeru jsem našel opět opuštěné tábořiště. Opět jsem je mohl pochválit, neboť zastřelili srnce, a když ho upekli, zkonsumovali pouze zadní čtvrtku. Pochutnal jsem si na zbytcích a ještě jsem si nechal pořádný kus do zásoby.

Tak jsem šel celý týden v marném doufání, že družinu zastihnu. Byli stejně rychlí jako já, ale jako by věděli, že je sleduji, nechávali na tábořišti vždycky dost zbytků. Šlo se mi dob-

ře a cestou jsem nenarazil na žádného dravce ani na velkého hada.

Devátého dne se mi zdálo, že se blížím k okraji lesa. Tráva byla vyšší a stromy řidší. Také z porostů jsem vyčetl vliv větrů a vzdušných proudů. Ačkoliv bych se měl radovat, sevřela mě podivná tesknost a nejistota. Kde se octnu, až vyjdu z lesa? Na pusté préríi, nebo v nezdravé močálovité nížině, jakou jsem nedávno opustil?

205

Během těchto úvah jsem došel na konec lesa. Vyšplhal jsem na malé návrší, z jehož hřebene jsem mohl přehlédnout krajinu. Hleděl jsem na široou pláň - zdánlivě nekonečnou préríi. Daleko na západě se nejasně rýsovalo rozervané pohoří, na jihu a na východě splývala rovina s obzorem. Prérie byla zpočátku poseta uschlými cedry, zatímco dále od lesa nerostlo nic než vysoká metlicovitá tráva, odolná proti žhavým slunečním paprskům. Zpozoroval jsem i cosi jako cestu. Později jsem se dozvěděl, že ji vyšlapali buvolové, kteří hledají vodu vždy v semknutém stádu. Slunce právě zapadalo a zalévalo tu široou pláň zlatou září, ale sotva kleslo za obzor, viděl jsem neutešený obraz: strašlivé sucho a vyprahlost. Na préríi jsem nespatrił jediného živého tvora. Odnikud se neozval ani hlásek, natožpak zatřepetání ptačích křídel. Cesta, po které jsem

takovou dobu běžel za vidinou svobody, nemohla končit hůře a bezútěšněji.

206

Po obrovském zklamání, které mi prerie připravila, jsem dospěl k pocitu lhostejnosti a únavy životem. Nebyl ve mně ani kousek energie, která mě štvála napříč pralesem. Náhle mi bylo jedno, jak skončím, a dokonce jsem se přistihl, že si přeji, abych na tomto nehostinném místě zemřel. Ostatně bylo těžké počítat s něčím příjemnějším.

Ve chvíli, kdy má beznaděj byla největší a nezmohl jsem se na nic jiného než na tupé zírání do pusté krajiny, se mi zdálo, že vidím zátkmit ohně. Byl to přelud? Nebo snad odlesk některé hvězdy v louži dešťové vody? Ale ne - byl to skutečný oheň, který vyšlehl v mocné plameny a z něhož se po chvíli valil vzhůru mrak černého dýmu.

Rázem bylo po beznaději. Ale vyvstaly nové otázky. Rozdělali oheň Indiáni, nebo lovci, po jejichž stopách jsem šel lesem? A jestli to byli oni, kudy sešli dolů do prerie?

Lhostejnost se proměnila v aktivitu. Úplněk měsíce jasně osvětloval krajinu a to mi stačilo, abych se pokusil najít stopy. Po nějaké chvíli jsem našel šlépěje a krátce nato úzkou stezku, která se vinula po svahu dolů. Na stromech jsem objevil záseky, jejichž významu jsem sice nerozuměl, ale které mě alespoň

ubezpečily o tom, že tudy šli běloši. Také šlépěje nebyly stopami indiánských mokasínů.

Sestup byl obtížný a chvílemi nebezpečný. Místy stezka končila na převislém skalisku, ze kterého bylo nutno skočit nebo spustit se o několik stop níže. Několikrát jsem se důkladně odřel, a než jsem se dostal na úpatí, visel na mně flanelový šat v cárech jako na hastroši.

Když jsem se díval na oheň z hřebene návrší, zdálo se mi, že je blízko, ale teď jsem viděl, že musím ujít ještě notný kus cesty. Ale to byla maličkost proti tomu, co jsem už musel podstoupit. Nevěděl jsem ovšem, co mě očekává. Únava a hlad, které mě pořádně zeslabily, rozhodly ale zcela jednoznačně. Ať už jsou lidé u ohně jacíkoliv, musím dojít k nim a požádat je o pomoc!

Vypadal jsem hrozně. Krev mi crčela z ran a vpíjela se do zbytků flanelového oděvu. Dírami probleskovalo nahé tělo, zdecimované a vyhublé. Tváře jsem měl zarostlé a na odřených nohou zbytky střevíců. Přesto jsem se plížil velice opatrně a chvěl jsem se i o tento bídny život.

Kolem mocně plápolajícího ohně seděla skupina divoce vyhlížejících mužů. Někteří měli na sobě kabáty z nevydělané ovčí kůže, jiní ošumělé vojenské uniformy, mexické červenohnědé houně nebo vesty z buvolí kůže

s měděnými ozdobami. Všichni ale byli opásáni širokým opaskem, za kterým měli ostrý špičatý nůž a kladivo. Opodál stálo v jehlanu několik pušek a na ožehnutých haluzích cedru visely pistole a tesáky. Z jejich počtu jsem odhadl, že společnost se skládá asi z třiceti mužů. Kolem byly pohozeny vaky, brašny a různé nářadí, zatímco na rožni se opékal mohutný srnec. Dvě velké kameninové nádoby kolovaly z ruky do ruky a jejich obsah spolu s černým chlebem krátil mužům čekání na libě vonící pečení

Připlížil jsem se vysokou travou a křovinami na pět nebo šest kroků k ohni, abych slyšel, co si muži povídají. Zpočátku jsem ničemu nerozuměl, ale za chvíli jsem pochytil některá slova francouzská, španělská a německá.

Konečně jsem zaslechl angličtinu. Bylo to sice zaklení, ale pro mne v tuto chvíli znělo jako pohlazení. Dojalo mě to tak, že jsem se chtěl připlížit ještě blíže, ale vtom pode mnou praskla suchá větev. Znělo to jak výstřel pušky a také mně unikl z hrdla výkřik.

Rázem byli všichni na nohou. „Jaguáři!“ vykřikl kdosi. Muži se bleskurychle chopili zbraní a srazili se do obranného čtverce jako vojáci. Dvacet nebo třicet pušek si vzalo za cíl moji malíčkost. Nebyl jsem schopen slova, ale naštěstí brzy všichni poznali, že jim nestojím

za ránu. Jeden po druhém se dávali do smíchu a skláněli hlavně.

„Co to je? Snad ne člověk?“

Nebyl jsem schopen ze sebe vypravit jediné slovo a jen posuňky jsem prosil o milost. Má pantomima asi nebyla příliš zdařilá, neboť se rozesmáli ještě daleko hlučněji. Jeden z nich vzal do ruky hořící větev a přistoupil ke mně. Vzápětí však zase odskočil s vyděšeným výkřikem:

„Lepero! Malomocný!“ Všechny pušky se ocitly rázem znovu na líci a mířily na mne.

„Nejsem lepero - a nikdy jsem nebyl!“ vyrazil jsem ze sebe. Více jsem říci nedokázal a sesul jsem se vyčerpáním k zemi.

„Znám ho!“ zvolal kdosi. „Pluli jsme spolu na jedné lodi! Nestřílejte! Chlapče, přílez sem k ohni! Dobie! Perezi, vychrstni na něj vědro vody!“

Perez se nedal pobízet. Záhy na mně nebyla nitka suchá, a protože jsem ležel těsně u ohně, kouřilo se ze mne jako z komínu.

„Kon Kregan, že ano?“ ozval se opět Angličan. „Tak jsme vám říkali, co?“

Přikývl jsem. Nevěděl jsem, kdo mě to poznal, ale byl jsem rád, že tu někdo zná moje jméno.

„Poznal jsem vás podle hlasu.“ vysvětloval. „Vy už se na mne nepamatujete?“

„U čerta!“ vykřikl Španěl divokého vzhledu. „Kvůli vašim vzpomínkám tady všichni ulovíme malomocenství! Řekněte tomu chlapovi, aby se klidil, nebo do něho vpálím kulku!“

„A já také!“ přidali se dva nebo tři další.

„A víte, co udělám já?“ pravil výhružně Angličan. „Prvnímu, kdo střelí, rozpoltím tesákem lebku!“

„Zkuste to!“ zachrčel veliký silný chlap a vytáhl z opasku nůž.

„Neblázni, Rivas!“ napomínal ho jiný. „Chceš se kvůli bídnému leperovi bít s vůdcem?“

„Já jsem ho za vůdce nezvolil!“ zabručel Rivas vzdorovitě.

„Jsem náčelníkem této výpravy,“ řekl Angličan sebevědomě, „a kdo to popírá, ať vystoupí!“

Ozvalo se tiché mumlání, ale nikdo se neodhodlal vůdci postavit.

Zatím jsem se přece jen poněkud zotavil. Poklekl jsem a pomalu jsem ze sebe vysoukal:

„Poslyšte, seňorové. Nemá smysl, abyste se kvůli mně přeli. Nejsem lepero, ale uprchl jsem z nemocnice. Jestli mi dáte trochu potravy a dopřejete chvíli času, abych odešel, pokusím se o to. Jinak mě zastřelte a nebudu vám to mít za zlé.“

„Hlasuji pro kulku!“ ozval se jeden z družiny.

Ale kupodivu se k němu nikdo nepřidal. Naopak se ozval hlas znějící značně přátelštěji:

„Odlezte na padesát kroků od ohně a spalte ty zatracené hadry! Dáme vám něco lepšího!“

„Za to, co zkusil, si kulku nezasluhuje!“ přidal se jiný.

„To se mi líbí!“ řekl Angličan. „A vy se teď odklidte do závětrí, abyste si oblékl nový oděv. Potom zkusíme, jestli vás teplá večere vzkřísí k životu!“

Převlek mi trval poměrně dlouho, jelikož mě celé tělo nesnesitelně bolelo a vzpěchovalo se jakémukoliv pohybu. Ale ani potom jsem se nesměl přiblížit k družině blíž než na dvacet metrů.

„Proč ty strachy?“ řekl Angličan. „Když ten ubožák došel z Bexaru až sem, nemůže být malomocný!“

„Znám případ, že malomocenství bylo zavlečeno na chuchvalci koudele z Bexaru až k Rio de la Norte!“ oponoval kdosi.

„Viděl jsem, jak se jeden člověk nakazil dýňovou slupkou, kterou odhodil lepero!“

„V Puerta Navale onemocněl malomocenstvím náš kamarád, který si sedl na lavičku u studánky, kde předtím odpočíval lepero.“ Angličan se pohrdlivě usmíval, ale nechtěl se znovu dostat se svými druhy do sporu.

„Bojíte se té nemoci víc než uštknutí chřestýše! Ale mohu vás ujistit, že i kdyby vám

upadl nos, vaší kráse už by to příliš ubrat nemohlo!“

212 Zůstal jsem tedy sedět opodál a ostatní mi házeli kousky potravy jako psovi. Přesto jsem v tom neviděl nic pokořujícího, a naopak jsem v sobě pociťoval hlubokou vděčnost.

„Ještě jste se na mne neupamatoval?“ vykřikl Angličan a postavil se tak, že oheň ozařoval jeho výraznou tvář.

„Vy jste přece Halkett!“ poznal jsem ho.

„Těší mě, že jste na mne nezapomněl!“

„Jak bych mohl? Dnes to není poprvé, co jste mi zachránil život!“

„Když jsme se naposled rozcházel, ani jsem nevěřil, že to tak šťastně dopadne,“ řekl. „Až se zotavíte, musíte mi všechno vypravovat! A tady se brzy budete cítit jako kdysi na lodi! Věřím, že se se všemi dobře srovnáte!“

„Kdo jsou ti lidé?“ zeptal jsem se zvědavě.

„Gambusinové!“

„Bandité?“

„To zrovna ne,“ zasmál se, „ačkoliv nepochybuji, že by nepohrdli dolarem, kdyby v těchto divokých končinách přistihli někoho bohatšího, než jsou oni.“

Pak mě vyzval, abych se pokusil usnout, a já jsem v tomto směru mnoho pobídek nepotřeboval. Usnul jsem téměř okamžitě.

Před rozedněním mě probudil hluk družiny chystající se k odchodu. Všichni si připínali

vaky a brašny, pouze Halkett jakožto vůdce nenesl nic, s výjimkou svých zbraní.

„Leperovi“, jak mě nazvali, bylo přikázáno jít sto kroků za skupinou, ale vzhledem k mé slabosti jsem byl osvobozen od nesení břemen. Posnídali jsme chleba se studenou zvěřinou a vydali se na pochod pustou prérií.

Nebylo to nic příjemného, ani když mě po týdenní pouti uznali za zdravého a dovolili, abych se k nim připojil. Plahočili jsme se smutnou krajinou, ve které jsme jen občas narazili na stádo bizonů, hloučky Indiánů nebo dávno vyhaslé ohniště.

Uvažoval jsem o cíli naší cesty a o úmyslech svých druhů. Bylo zřejmé, že nejsou obchodníky, lovci ani válečníky. Byli sice dobře vyzbrojeni, ale těžko se živili lupem. Věděl jsem pouze, že jsou to gambusinové, a o obsahu tohoto slova jsem neměl nejmenší ponětí.

Teprve později jsem se dozvěděl, že jsou to potulní hledači zlata, kteří nemají dost peněz na zakoupení dolů, a proto se spojují do malých obcí a zkoušejí štěstí v řekách nebo v přilehlých pohořích. Zajímavé je, že jsou fanaticky zaníceni právě pro tuto činnost. Jiné plody země je nevábí a z každé na zemědělské plodiny bohaté půdy utíkají do pustin, daleko od civilizace. Mají zkušenosti, že tam, kde se daří kukuřici, nikdo na zlato nenarazí.

Kromě vášně pro drahocenný kov vede gambusiny do pustin i záliba v divokých dobrodružstvích. Spořádaný život považují za jednotvárné otroctví, nebezpečí za napínavou hru. Jeden den jsou bohatí a darují na oltář svaté Panny zlatou lampu, jindy jsou chudí a neštítí se svatokrádeže.

Mnozí se netajili tím, že je do prémie zahna-ly zločiny. Jeden z hloučku strávil několik let v zajetí u Čoktů a byl prvním válečným poradcem náčelníka v taženích proti nepřátelským Panyům.

Brzy jsem byl mezi nimi oblíben jako kdysi u posádky na lodi. Zdokonalil jsem se ve francouzštině, němčině i španělštině a od jednoho mestice jsem se naučil místnímu indiánskému nářečí. Byl jsem dobrý běžec a zdatný střelec. Těchto vlastností si mí druhové vážili víc než jakýchkoliv pokladů duševních. Nejvíc jsem se však zavděčil celé družině svým uměním kuchařským, kterému jsem se naučil na Blýskavce a zdokonalil je v quebeckém hotelu.

Jediná věc mě hnětla. Bolestně se mě dotýkalo, že mi všichni říkali „Lepero“. Nebylo mi nic platné, že jsem se opět honosil železným zdravím a silou. Ať jsem dostihl nejdivočejšího býka z buvolího stáda, ať jsem vyskočil na běsnícího mustanga, ať jsem ulovil největší

antilopu nebo vylezl na sebehladší skalní stěnu, vždycky mě uvítalo jejich pochvalné:

„Výborně, Lepero!“

215

Ale postupně se u všech ozývala únava. Jednotvárnost pochodu a dlouhá cesta pustinou zmáhala i ty nejotrlejší. Kráčeli jsme zvolna s odřenýma nohama a žerty nebo veselé historky téměř nebylo slyšet. V noci a ráno jsme pro hustou mlhu sotva dovedli určit správný směr a pomalu docházely i zásoby vody. Mnozí z mužů začínali reptat a jen Halkettova ráznost je dovedla udržet na uzdě.

22. KAPITOLA

Mezi zlatokopy

Sedmnáctého dne nám průvodce - mestic - oznámil, že jsme přišli na chihuahuskou cestu.

„Dnes nám vyjde večerní hvězda přímo nad hlavami,“ řekl a měl pravdu. Znovu se nám vracela nálada, neboť i ráz prerie se zvolna měnil. Tu a tam jsme minuli indiánskou smokvoň, akát nebo zakrslý zimostráz. Když se stmívalo, došli jsme k lesu vroubenému korytem polovyschlé bystřiny. Nyní pramínek

sotva proudil mezi oblázky, ale kamenité sloje a mohutné balvany po stranách, omleté vodou, dávaly tušit sílu řeky v období dešťů.

Mestic Hermoso zašel kousek do řečiště a vrátil se s hrstí písku a bahna, které podal Halkettovi:

„Deště byly letos slabé. Tohle je loňský nános.“

Bylo to jen několik slov, ale svědčily o jeho veliké zkušenosti. Zvědavost mužů byla probuzena.

„Jak vypadá, Halkette?“ ptal se jeden.

„Je těžká?“ naléhal druhý.

„Nestojí za nic!“ řekl Halkett a zahodil ukázkou. „Ale zdá se mi, že jsme na dobré stopě. Kam chodívá zelený had, bývá obvykle také zlato!“

Toto zjištění se mi zdálo velice podivné, protože po hadovi nebylo nikde ani stopy. Marně jsem se po něm rozhlížel na všechny strany, až si toho ostatní všimli.

„Sázím se, že hledá zelenouše!“ vykřikl Jenky a srdečně se rozchechtal mé nevědomosti.

„Vidíte toho ptáka na větvi cedru?“ ukazoval Halkett. „To je choyero a kde je ten, tam není daleko zelenouš!“

Brzy jsem byl seznámen s tímto přírodopisným tajemstvím. Choyero útočí na zelené hady a dovede zničit i největší exempláře. Při

útoku používá jako štítu listu trnitého kaktusu a právě jím hada smrtelně zraňuje.

Blížkost ložiska byla oslavena mimořádnou dávkou rumu, po kterém se většině mužů rozvázal jazyk. Bavili se dlouho do noci a vyprávěli o velkých nálezech i o družích, kteří s nimi kdysi putovali. Přitom padla zmínka o jistém Narvasguovi.

„Ten je už mrtev,“ řekl jeden.

„To sotva!“ zasmál se jiný. „Slyšel jsem, že byl letos na austinském trhu!“

„Je mrtev!“ stál na svém první. „Zahynul u Sacramenta! Stalo se to takhle: Už dva měsíce nám přálo štěstí, a když jsme přišli do Arachenzu, byli jsme všichni bohatí. Ale co je platné zlato, když za něj nic nedostaneš! Všechno jsme museli platit dvacetkrát i třicetkrát draž, než bývá zvykem, a kdekdo se snažil nás odříit. Proto jsme si za vesnicí postavili srub a sháněli potravu, jak se dalo. Ale moc jsme si tím nepomohli. O to víc jsme platili za pití a bez toho jsme se nedovedli obejít. Láhev kořalky stála půl unce zlata! V noci jsme mastili karty a právě to zničilo Narvasgua. Prohrál se Samem Averym všechno, co měl, s výjimkou osmadvacetiuncového kusu, který měl schovaný někde venku. Chtěl vsadit i ten a vyšel pro něj ze srubu. Ukryl si ho v ovčím srdci, které pověsil na plot. Ale přišel právě ve chvíli, kdy o maso projevil zájem i ve-

liký skvrnitý had a spolkl mu ho téměř před nosem. Neozbrojený Narvasguo se na tu bestii vrhl holýma rukama, aby se nemohla odplatit, a strhl se mezi nimi zápas na život a na smrt. Když jsme k nim doběhli ze srubu, bylo už pozdě. Dokonávali oba a pokousaný Narvasguo přežil hada sotva o pár minut.“

„Kdyby tak někdo spočítal lidi, kteří zahynuli kvůli zlatu!“ mávl rukou Španěl, který zběhl z kněžství. „A mnozí kvůli němu vytrpěli víc než nějaký blouznivec pro svou víru! Za časů mého otce žil nahoře v Guajagualle černochoch, který si schoval nesmírné poklady. Nejen zlato, ale i drahokamy, smaragdy, diamanty a rubíny. Správce dolů chtěl, aby se s ním rozdělil, ale černochoch odepřel a raději snášel mučení. Štípali mu prsty u nohou kleštěmi, pálili ho hroudou zlata do řěava rozpálenou, ale nikdo se od něho nedozvěděl ani slovo!“

„Slyšel jsem, že se jmenoval Krick!“ ozval se kdosi.

Více jsem neslyšel. To jméno mě silné vzrušilo a vzbudilo ve mně vzpomínky na „Černého lodníka“ a na dny strávené na Antikosti. Vida, jak může skončit člověk, který získá obrovské bohatství!

Gambusinové byli prozatím mnohem skromnější. Pouhý nález zlatonosného písku v nich dokázal vzbudit nadšení a neuvěřitel-

nou pracovitost. Nejprve se jim nechtělo smocit v řece ani palec u nohy, ale když Hermoso našel zlatou tyčinku tlustou jako tužka, naskákali všichni do vody. Někteří ohledávali řečiště barretami, jiní vynášeli písek s bahnem a pečlivě jej zkoumali. Hermoso vytáhl z vody kost a tvářil se nadmíru spokojeně.

„To je z předpotopní antilopy!“ vysvětloval. „A když proud vnikl tak hluboko, že ji vyplavil, nasvědčuje to tomu, že tady bude zlata dost!“

„Dost?“ vykřikl Mexičan, který se právě vynořil z malé tůně. „Kamaráde, takového ovoce se člověk nikdy nepřeji!“

Zanedlouho se ozvalo pronikavé Halkettovo písknutí. Vůdce svolával ostatní k poradě. Osmahlé postavy, ze kterých crčela voda, okamžitě vylézaly z řeky a rozsadily se na břehu v blízkosti náčelníka. Všichni rokovali velice vzrušeně a dohadovali se o poloze naleziště. Někteří tvrdili, že je to dosud neprobádané rameno řeky Brazos, jiní měli za to, že jde o bezejmennou bystrinu, která se pouze v době dešťů rozvodňuje.

Spor ukončil Halkett: „Nejde o to, jak se řeka jmenuje nebo na jaké jsme zeměpisné šířce! Známe mexické přísloví: Kde je zlato - tam je rodná země! Mně se zdá, že tady zlato je. Měli bychom dát řece jiný směr, vysušit její nynější koryto a pak je důkladně prozkoumat!“

„Správně řečeno!“ pochválil ho starý šedovlasý gambusino, „tak to dělají na Dalekém západě a často se jim to vyplatí!“

Návrh byl přijat jednohlasně. Družina byla rozdělena do menších skupin, kterým připadly různé úkoly. Já jsem se dostal mezi „výzvědače“, kteří se měli pod vedením Hermosa pustit proti proudu a vyhledat vhodné místo k odvedení řeky.

Pohoří, kterým naše cesta vedla, bylo velice divoké a malebné. Skály, seskupené do fantastických tvarů, byly pokryty liánami, jejichž velké modré květy visely v chomáčích dolů. Míjeli jsme smokvoně a mandloně obalené ovocem, stále častěji jsme nacházeli červené kujavy a citroníky, až jsme se ocitli v území připomínajícím nádhernou zahradu. Ze žlutokvětých kaktusů a zlatých lobelií, které by mohly být okrasou královských skleníků, jsme si lámali větve na odhánění moskytů. Každým krokem ta nádhera rostla. Spousta pomerančů, broskví a hroznů z nás doslova vyrážela dech. Něco takového dovede ocenit pouze člověk, který se týdný pachtil poutou, vyprahlou prérií. K naší radosti ještě Hermoso prohlásil, že takové rajske zahrady se často vyskytují právě v blízkosti zlatonosných míst.

Tyto úrodné oázy měly ovšem ještě další výhodu: do tohoto centra blahobytu se nikdy neodvažují Indiáni. Věří, že jsou sídlem

„zlatého boha“ nebo „důlního ducha“, který trestá každého vetřelce. Tato rudošská pověra se kupodivu nestala terčem posměchu a žertování mých druhů. Mnozí ji dokonce brali vážně a vyprávěli o nečekaných pohromách, které potkaly různé výpravy.

Ležel jsem na zádech a krmil se velikým banánem.

„Myslíte, Hermoso, že za tyhle požitky a radosti také zaplatíme?“

„Kdo ví?“ pokrčil rameny.

Konečně se nám podařilo najít úžlabinu, kterou by bylo možno řeku odvést, a po několikadenní námaze jsme se s tímto úkolem vyrovnali.

V odvodněném řečišti pak nastala usilovná hledačská práce. První týden jsme nacházeli většinou jen zlatý prach, ale přece jen se tu a tam objevovaly i kousky zlata vážící několik uncí. Proto jsme postavili boudy a tavící pec. Každý slavnostně přísahal, že se se svými kamarády o vše poctivě rozdělí a nepodnikne nic, co by bylo k jejich škodě. Nebylo totiž možné pouze hledat zlato, a tak vznikla družina lovců, která se starala o kuchyni. Vedl ji opět Hermoso a byl jsem do ní zařazen i já. Honili jsme jeleny i divoké vepře, přinášeli ovoce. Za tím se všem dařilo znamenitě. Podařilo se nám chytit několik mustangů a ochočit je pro sedlo. Z našich bohatých úlovků jsme

získávali nejen hojnost potravy, ale vylepšovali jsme i svůj oděv a výstroj. Všichni jsme měli výborné koně, ale přesto jsem vzpomínal na nevyrovnatelnou, nádhernou Vranku.

Lov se nám stal příjemnou kratochvílí. Každý den jsme vyráželi na jinou stranu a všude byl dostatek zvěře. Často mě napadlo, jestli to místo hojnosti už před námi nějakí lidé vůbec navštívili.

Byly to šťastné dny, snad nejšťastnější, jaké jsem kdy prožil.

23. KAPITOLA

Konec všem nadějím

Ani „kovkopové“ nezaháleli a dařilo se jim výtečně. Brzy zanechali rýžování a pracovali pouze špičáky a barretami. Byla to doba radostných nálezů a bohatých hostin. Dny ubíhaly v úspěšné práci a večery byly plné historek a plánů do budoucnosti. Někteří snili o nevázaném hýření v městech Starého světa, jiní si chtěli koupit lodě nebo hotely, další už nyní plánovali novou, ještě zdařilejší výpravu. Jediný Halkett vzpomínal na domov ve vzdá-

lené Anglii a na starou matku, kterou chtěl na sklonku života zaopatřit.

K tomu, aby projevil takové city, bylo mezi gambusiny třeba odvahy. Byli to drsní muži, z nichž jen málokterí poznali některého z rodičů a pokud se tak stalo, neměli na něj obvykle ty nejlepší vzpomínky. Většinou to byli sirotci, kteří se od narození museli bít o skývu chleba a naučili se přitom bezohlednosti a dravosti, ve které nezbylo příliš místa pro ušlechtilé city.

Já jsem si však začal Halketta vážit ještě více. Byl to člověk nejen pracovitý a odvážný, ale i poctivý a ušlechtilý. Mohl mít v životě úspěch, kdyby mu nechyběla ctižádost stát se pánem. Halkett nikdy netoužil po moci nad jinými a po bezduchem rozmnožování majetku.

V těch dnech jsem obdržel novou přezdívku. Vyrobil jsem si líbivou čepičku z liščí kožešiny a i jinak jsem se šňořil co nejmalebněji, což mi spolu s mou elegantní jízdou na mustangu vyneslo zlatokopecský titul „pan hrabě“. Nebylo mi to nepříjemné, zvláště když „lepero“ úplně upadl v zapomenutí.

Ale roční doba pokročila a zvěř v přilehlých lovištích začala řídnout. Museli jsme za bizony zajíždět dále, a to často až do míst, která obývali Komančové. Zpočátku jsme naráželi jen na jejich hlídky nebo na jednotlivé zvědy,

ale jednou jsme se odvážili hlouběji do jejich území. Dostali jsme se do dlouhé klikaté rokle, která se rozšířila do malé roviny. Tady jsme spatřili indiánskou vísku. Byl to překvapující a dojemný pohled. Zapadající slunce zalévalo zlatými paprsky vigvamy Komančů, které byly rozloženy po obou březích malé říčky. Několik žen sedělo na břehu a děti skotačily v mělké vodě. Před vigvamy seděli starci a důstojně pokuřovali. U kůlů bylo přivázáno několik nedávno chycených mustangů. Válečníci zřejmě nebyli ve vesnici přítomni, neboť jsme nespatriili ani jednoho zdatného dospělého muže. Nás bylo pět a já jsem byl vůdcem lovecké výpravy. Stáli jsme v malém ořechovém lesíku a pozorovali život ve vesnici.

„Pane hrabě,“ zašeptal snědý Španěl Bask, „tady by nám kynula tučná kořist!“

„Vidím tam mustangy,“ řekl Mexičan, „kteří mají cenu pět set dolarů!“

„V té vsi je zlato,“ usoudil starý skoták s bílými kníry, „u řeky jsou prosívadla.“

Obrátil jsem se na posledního ze své družiny.

„Co myslíte vy, Claude?“

Byl to Bretoněk s ostrými rysy v obličeji.

„Rozhodne velitel!“ řekl stručně.

Mrzelo mě, že ani v jednom z mých druhů se neprojevil odpor k sprosté loupeži.

„Tak bude to, nebo ne?“ zavrčel Bask a připravil si ručnici k střelbě. „Copak jsme bandité, abychom přepadali a drancovali bezmocné ženy a děti?“ zvolal jsem. „Zpátky do tábora!“

„S holýma rukama?“ šklebil se Bask. „Oni dřou, hledají zlato i pro nás a my zahodíme takovou příležitost!“

„Čelem vzad!“ zavelel jsem.

Uposlechli beze slova, ale cítil jsem jejich rozhořčení, od kterého nebylo daleko ke vzpouře.

Jel jsem mlčky v čele skupiny a cítil v zádech jejich nenávistné pohledy. V té chvíli vyskočil za kopečkem na prérii srnec a dal se na útěk. Strhl jsem pušku a vypálil, avšak srnec pádl dál.

Zaslechl jsem pohrdlivý smích a škodolibé poznámky. Pobídl jsem koně do ostrého cvalu a za jízdy znovu nabil ručnici. Ale srnec měl veliký náskok a terén mu vyhovoval lépe než mému mustangovi. Po kratším pronásledování jsem uznal, že další honba by byla marná. Otočil jsem koně, ale marně jsem hledal svou družinu. Vyjel jsem na malý vršek a spatřil jsem v dálce čtyři postavy na koních, jak se vracejí ke komančské vesnici.

Zmocnil se mě nevýslovný pocit hořkosti. Uražená lidskost zápasila s potupenou samolibostí vůdce, jehož rozkaz byl ignorován. Neměl jsem už nejmenší chuť vrátit se do tábora.

Ale kam se obrátit? Jezdil jsem bez cíle prérií a snažil se vzpamatovat ze svého neúspěchu. Pak jsem se přece jen obrátil k táboru, i když hořkost ze mne nevyprchala. Zrychlil jsem, abych se vrátil před setměním.

Prérií už vanul večerní větřík, když jsem spatřil les, který chránil naše tábořiště z jihu. Ale udivilo mě, že mezi stromy neproklíká strážní ohně. To znamenalo něco neobvyklého. Nejprve mě napadlo, že tábor přepadli Komančové v odvetu za čin mých druhů. Opatrně jsem se blížil k místu, kde stály naše boudy. V té chvíli jsem zaslechl temný hukot vody. Znělo to, jako když vlny oceánu bijí do skalní stěny.

Brzy jsem poznal, že je to prudce tekoucí řeka. Vyhlédl jsem z lesa a jako blesk se mi zjevila celá pravda. Řeka, která se rozvodnila po deštích kdesi v horách, prolomila námi zbudovanou hráz a vrátila se do původního koryta. Smetla osadu, doly a vůbec veškeré stopy po nešťastné výpravě. Dokonce i velké stromy podemleté mohutnými nárazy vod se kácely do zpěněných vln a převalovaly se v dravém proudu jako tonoucí obři. Zmizela i tavírna, postavená z těžkých kamenů.

Nikoho z gambusinů jsem nespatrił a bylo mi jasné, že už nespatriřim. Potopa se stále řiřila a i já jsem musel ustupovat řed dorážejícími řlutými vlnami. Přesto jsem zůstal dva

dny v těsné blízkosti katastrofy a pátral po tělech obětí. Marně. Nejvíce mi bylo líto Halketta, jehož plány byly zmařeny krátce před jejich uskutečněním. Třetí den jsem se vzdal veškerých nadějí. Nevrátili se ani ti čtyři, kteří zajeli do indiánské vesnice.

Podle prérijního zvyku jsem na břehu řeky postavil prostý dřevěný kříž a vyryl do něj Halkettovo jméno. Pak jsem vyvedl koně lesním porostem na rovinu, přinutil ho k cvalu a se vší rozhodností se pustil k západu.

Několik týdnů jsem se coby samotář potuloval prérií, až se mi konečně podařilo dospět k vesnici La Noria. V té době mi z veškeré výstroje zbývala pouze ručnice a váček se střelivem.

Mými hostiteli se stali kovkopové, jejichž naprostou chudobu jsem zpočátku nechápal. Teprve později jsem zjistil příčinu. Vesnice byla pravidelně napadána a olupována bandou zločinných hrdlořezů, kteří organizovali nelidské vydírání těch chudáků. Správcem osady byl bývalý důstojník Salezar, gauner, jakých se po světě nepotlouká mnoho. Vyznal se v kdejaké špatnosti a vesnici vládl železnou rukou.

Musel jsem před něho hned první den předstoupit. Byl jsem zbídačelý dlouhým pobytem v divočině, zatímco on vypadal jako seladon z operního jeviště. Španělský klobouk s pé-

rem mu stínil trudovitou tvář s nakroucenými rezavými kníry, modrý kabátec měl posetý stříbrnými knoflíky, metály a ozdobami. Za opaskem měl nastrkánu spoustu pistolí, dýk, nožů a po boku se mu houpala na dvou stříbrných řetízcích barcelonská šavle, kterou s velikým zalíbením chřestil a břínkal.

Z jeho rozkazu jsem přistoupil ke stolu, u kterého seděl písař. Vyslychal mě velice pozorně a zajímal se o cíl mé cesty i o mé úmysly.

Odpovídal jsem stručně, nic jsem nenadsazoval, a přece všechno, co jsem řekl, prohlášoval za lež.

„Napište,“ řekl písaři, „že ten chlap je vy-
zvědačem Spojených států severoamerických,
že se bezpochyby odtrhl od nějaké výzkumné
čety a že bude oběšen, dokáže-li se mu sebe-
menší vina!“

Ta dobrotivá slova pronesl skutečně královským hlasem. Projevil jsem mu uznání smeknutím své roztrhané čepice a vysekl jsem před ním uctivou poklonu.

Má zdvořilost na něho zapůsobila, neboť se hlasitě rozchechtal a přikázal, aby mi přinesli něco k jídlu. To vzbudilo veliké překvapení, protože se dosud nestalo, aby tady nějaký lazar směl okusit drobty z boháčova stolu.

Sotva jsem vyšel na náves, začal jsem du-
mat, čím se v téhle bídné, vydrancované ves-
nici budu živit. Ale pomohla opět náhoda.

V osadě bylo jediné čerpadlo vody. Kdysi jím točivali muly, ale když pošli, byli nahrazeni dvěma osly bídného prérijního plemene. Nebyli o mnoho větší než ovce a ani jejich síla nemohla být terčem obdivu. Aby vůbec pracovali, honil je kolem dokola anglický buldok, který štěkotem a kousáním přece jen dosahoval určitého výsledku. Ale tento pes, znechucený každodenní povinností i oslím masem, jednoho dne posel a nebyla za něj náhrada. Mezkař musel osly honit sám, ale zejména v kousání se buldokovi rovnat nemohl. Oslové brzy poznali svoji šanci a začali pracovat ve výletnickém tempu.

Při pohledu na mne dostal mezkař nápad. Když mohou oslové zastat místa mulů, proč by otrhaný vagabund nemohl nahradit anglického buldoka? Nebyl jsem sice v nejlepší formě, ale lepší tady momentálně nebyl. Míjo, tak se mezkař jmenoval, mi předložil svůj návrh s tím, že můj předchůdce buldok měl tutéž denní dávku jako kterýkoliv osadník, a navíc směl spát v domě své bývalé paní seňory Diazové.

Zeptal jsem se, jaké bych měl povinnosti.

„Skoro nic,“ řekl. „Osly zapráhnete ráno, řekněme ve tři hodiny. Do osmi je všechna voda vyčerpána. Pak máte volno až do čtyř hodin odpoledne, kdy velitel Salezar potřebu-

je studenou vodu na koupel. To zabere sotva hodinu. Pak máte zase volno až do noci.“

230

„A potom?“

„Potom budete konat noční obchůzky.“

„Obchůzky?“

„Budete zahánět préríjní vlky, aby z osady neodnesli jehňata nebo kůzlata.“

„Takže ve dne mám štěkat na osly a v noci zahánět vlky!“

„Lupo to dělal.“

„Jenomže to byl pes!“

„Byl!“ řekl a pohrdavě si mě změřil. Z toho pohledu bylo patrné, oč výše cení zcepenělého buldoka než otrhance, jako jsem já.

„Tak co? Platí?“

„Platí!“ řekl jsem s povzdechem a šel jsem za ním do jeho chalupy. Mijo mě seznámil se všemi podrobnostmi služby a předvedl mi nebohá hovada, sedřená a plná jizev po zubech i biči.

„Vadilo by vám, kdybych vám říkal Lupo?“ zeptal se Mijo.

„Vůbec ne. Mám-li plnit psí povinnosti, mohu mít také psí jméno.“

Pak mě Mijo odvedl k domku na samém konci vesnice, kde se říkalo „U kočky“. Byla to jakási kantýna, kde osadníci výměnou za pracovní známky odebírali doutníky, kořalku a jiné nutné potřeby. V domku bydlela seňora Diazová, jejíž existenci obestírala rouška tajemství. Vše, co se o ní šušovalo, byly pouhé

dohady. Byla prý přítelkyní samotného generála Santa Anny, ale pokazila si to tím, že padělala nějaké důležité listiny. Místo do věznice putovala do La Norie, kde žila už dva roky. Na obličeji stále nosila černou aksamitovou škrabošku, kterou nikdy nesejmula. Měla prý z rozkazu generála Santa Anny na čele vypáleno písmeno P. Proč, to nikdo nevěděl.

Stovky historek kolovaly o její kráse, vznešenosti i o bývalém velikém bohatství. Jedinou ověřenou pravdou bylo, že můj předchůdce Lupo nosil zdobený stříbrný obojek. Neměl jsem ovšem valnou naději, že kromě práce zdědím i tuto drahocennost.

Byla právě doba siesty. Seňora byla ve svých pokojích, a tak jsem neměl příležitost ji spatřit. Mijo mě dovedl do zahrady, kde stála malá chaloupka. Původně byla určena pro hlídače ovoce, ale později v ní přebýval Lupo. Zde byl i můj nový byt. Vodu jsem si mohl nabrat v malé studánce. Za svou práci jsem měl denně dostat osm uncí kukuřičného chleba a půl unce kávy. Směl jsem trhat i ovoce v zahradě. To byly veškeré mé příjmy.

Mijo potom odešel a nechal mě až do zítřejšího dne odpočívat.

Rozhlédl jsem se kolem sebe. Byl jsem v zarostlé nepěstované zahradě, která připomínala divočinu. Vzduch byl prosycen vůní broskví, pomerančů a granátových jablek. Ti-

síce pestrých květů vyrůstalo z vysoké trávy a prerůstalo ji. Pestře zbarvení ptáci a motýli poletovali ze stromu na strom.

Lehl jsem si do trávy a poslouchal šveholení ptactva i bzučení hmyzu. Pochybují, že můj předchůdce, anglický buldok Lupo, dovedl tuto nádheru vychutnat.

24. KAPITOLA

Tajemná seňora

Dodnes přesně nevím, jak dlouho jsem v La Norii setrval. Počasí tu bylo stále nádherné s výjimkou dvou zimních měsíců, kdy mrzlo a sněžilo, ale toto údobí se dalo snadno přechkat. Dny mi ubíhaly jednotvárně. Žil jsem jako samotář, mimo veškerou společnost a nestěžoval jsem si. Jediný, s kým jsem mluvil, byl Mijo. S ostatními to vlastně ani nešlo, protože jsem pracoval, když oni spali. Ať jsem honil osly, nebo se v noci procházel opuštěnou cestou, vždycky jsem slýchal pouze svůj vlastní hlas. Práce nebyla těžká, nikdo mě nešikanoval, podnebí bylo nanejvýš zdravé, a tak jsem byl svým způsobem docela šťasten. Občas jsem dokonce dobrovolně zahradničil.

Hrabal jsem listí, plel býlí, odklízěl hnijící ovoce a dával kousku zarostlé divočiny vzhled dobře udržované zahrady. Časem jsem začal i kosit trávníky a vysypávat cestičky pískem.

Bylo tady teď tak krásně, že mi vrtalo hlavou, proč se seňora Diazová nikdy nejde projít do své zahrady. Musela si přece té proměny všimnout z okna!

Vypadalo to tak, že uplyne celý život a vůbec ji nespatřím. Po nějaké době mě to upřímně zlobilo a přemýšlel jsem o způsobu, jak se s ní seznámit. Ale záclony u oken byly ustavičně spuštěny a dveře uzamčeny. Ani napsat jsem jí nemohl, protože papír a pero v La Norii vlastnil pravděpodobně jen velitelův písař.

Konečně jsem vypátral, že z její ložnice vede do zahrady malé zamřížované okénko, téměř zakryté větvemi smokvoně. Ráno, než jsem šel do práce, jsem natrhal překrásnou kytici a přivázel ji k okenním mřížím.

Když jsem se vrátil, kytice tam už nebyla. Znovu se ve mně probudil zájem o život s tisícerými sny a nadějemi. A tak jsem začal květinové dary posílat pravidelně.

Jedné noci, kdy jsem vykonával obchůzku kolem osady, jsem zjistil, že jsem si zapomněl kapsle do ručnice. Vrátil jsem se pro ně a vstoupil jsem do zahrady dvířky, která jsem sám zhotovil. Byl to takový tajný vchod zakrytý keři, kterého jsem užíval pouze já. Za-

mířil jsem ke své chaloupce. V té chvíli vyšel z mraků měsíc a já jsem v jeho svitu spatřil několik kroků od sebe ženskou postavu sedící na schůdcích. Byla veliká a na první pohled krásná. Ruce, bílé jako mramor, byly drobné a jemné. V jedné ruce držela aksamitovou škrabošku. Hořel jsem touhou podívat se jí do obličeje. A pak otočila hlavu ke mně. Viděl jsem dokonale souměrné rysy svědčící o dřívější nesmírné kráse. Tmavé kruhy kolem očí svědčily o dlouholetém hoři a krutém strádání.

Stále mě ještě neviděla a já jsem přemýšlel, co mám dělat. Ustoupit jí z cesty, nebo směle vystoupit kupředu? Na jedné straně mi bylo líto zmeškat příležitost, která se nabízela, na druhé straně jsem ji nechtěl odradit od nočních návštěv zahrady.

Slabě jsem zakašlal. Vstala, popošla až ke mně, ale nezdálo se, že bych ji polekal.

„Proč nejste na obchůzce?“ otázala se přísně. „Neznáte své povinnosti?“

„Zapomněl jsem si tu kapsle ,seňoro““

„Jestli se to dozvědí, potrestají vás!“

„Každý trest je nepatrný proti odměně, která se mi naskytla tím, že jsem mohl spatřit tu, o níž sním celé měsíce!“

„To mluvíte o mně?“

„Ano, seňoro. Je to jistě domýšlivost, ale pohled na vás mě povznáší a připomíná mi, že jsem dosud členem lidské společnosti!“

„Pohled na mne vám vnuká takové myšlenky? Vy jste Angličan?“

„Jsem. Pokud něco takového o sobě může říci Ir.“

„Mravnost vaší země je velice podivná. Co vás při pohledu na mne může povznášet?“

„Vytvořil jsem si o vás, seňoro, své představy.“

„Musel jste o mně přece slyšet!“ vybuchla. „Celý svět o mně slyšel, od Havany až do Guajagualy, jako o travičce a podvodnici!“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Musel jste to slyšet!“ tvrdila „Ale přesto to není pravda! Tíží mě velký zločin, ale ne travičství a podvod! A kde jste vlastně žil, že jste ještě neslyšel o señoře Diazové?“

Několika slovy jsem jí vypověděl osudy výpravy, které jsem se zúčastnil, a jak jsem se po pohromě ocitl na mizině.

„Další zaprodanec zlata!“ zamumlala.

„Musel jsem něco dělat, abych se uživil!“ namítl jsem.

„Mohl jste řádně pracovat! K čemu jste potřeboval bohatství? Chtěl jste se stát boháčem a otrokem jejich neřestí!“

Mluvila rychle a velice popudlivě. „A pamatujte: nikoho jste neviděl, s nikým nemluvil!“

Vlastně byste měl na tento okamžik zapomenout!“

236 „Sejdeme se opět, seňoro?“ otázal jsem se pokorně.

„Ano... snad... nevím...“ odpověděla a rychle odešla.

Neviděl jsem ji dva měsíce. Kdyby kytice, které jsem každý den přivazoval k okenní mříži, nebyly během dopoledne mizely, mohl bych ji považovat za pouhý prelud. Těžké okenice se neotvíraly, dveře zůstávaly pečlivě uzamčené. Zahradu už nenavštěvovala ani v noci, neboť jsem marně hledal její stopy v písku.

Opět jsem upadl do beznaděje a každodenního stereotypu. Chodil jsem zamlklý a malátný, bez plánů a snů. Konečně jsem přestal i trhat květiny pro seňoru. Považoval jsem to za zbytečnou práci, která mě nutí stavět nebezpečné vzdušné zámky. Také zahradu už jsem neudržoval a lhostejně jsem přihlížel, jak znovu dostává podobu džungle.

Od této mlčenlivé netečnosti nebylo daleko k šílenství, ale vtom došlo k nečekanému obratu.

Jedné noci jsem seděl zadumaně v zahradě. Měl jsem v té době být dávno na obchůzce, ale zanedbával jsem už i své sporé povinnosti. Vtom jsem za sebou zaslechl kročeje. Obrátil jsem se a spatřil jsem seňoru. Ani jsem ne-

vstal, abych ji pozdravil. Díval jsem se na ni mlčky, klidně, lhostejně.

„Což psí povaha podlehla psímu životu?“ **237**
zeptala se uštěpačně. „Proč nepromluvíte?“

„Už jsem to zapomněl,“ odpověděl jsem zasmušile.

„Škoda. Ale snad alespoň slyšíte?“

Přikývl jsem.

„A tomu, co slyšíte, rozumíte?“

Opět jsem přikývl.

„V tom případě mě pozorně vyslechněte - nemohu tady zůstat dlouho a musím vám toho mnoho říci! Především: Přejete si odtud vyváznout?“

„Jak by ne!“ vykřikl jsem rozechvěle.

„A chcete se o to pokusit?“

„Třeba ihned!“

„Ještě musíte počkat! Potřebuji doručit psaní jisté osobě v městě Guajagualle. Je vzdáleno odtud asi dvě stě mil.“

„Kterým směrem?“

„To vyčtete z mapy,“ podala mi balíček, v němž byl také námořnický kompas. „Vím jen, že musíte jet prérií a pak po březích jednoho z přítoků Červené řeky. V té krajině je také několik vesnic a selských dvorců.“

„A jak to provedu, abych nebyl chycen, senoro? Chodce v prerii není těžké dostihnout!“

„Pojedete na mustangu, který má cenu tisíc dolarů. Ale nepobízejte ho ostruhami! Do-

nese-li vás šťastně do Guajagualy, bude tím jeho cena zaplacená.“

238

Pak mi o cestě vykládala velice podrobně. Nejhorší bylo, že na prvním úseku, který měřil kolem osmdesáti mil a který jsem měl urazit první den, nebyla naděje na získání ani špetky vody. Mělo to ale i svou výhodu. Ujedu-li čtyřicet nebo padesát mil, je vyloučeno, abych byl chycen.

Señora se postarala o vše. Opatřila mi kroj mexického koňáře, který se skládal ze zelené aksamitové kazajky a kalhot zdobených zvonivými stříbrnými knoflíky. Nechyběla ani pistole, šavle a ručnice. Mustang měl mít sedlo s obvyklými brašnami a pláštěm a já kožený koňarský opasek s řádnou přítěží zlaťáků. Výstroj doplňovala zásoba potravy na dva dny a láhev kořalky.

„Jste spokojen?“ zeptala se potom.

Vzal jsem její ruku a vděčně ji políbil.

„Můžete být ovšem dostižen. Určitě vás budou stíhat, a kdyby se jim to podařilo, musíte roztrhat psaní, které vám dám, na malé kousky. Braňte se do posledního dechu! Bude lépe, když padnete v boji, než když vás chytanou. V takovém případě by vás čekala strašná smrt! A také mi slibte, že mě za žádných okolností neprozradíte!“

„To přísahám!“ zvedl jsem slavnostně ruku.

„Jestli ale vyváznete z nebezpečí a dostanete se šťastně do Guajagualy, odevzdáte toto psaní seňoru Estevanu Olarezovi, známému bankéři. Určitě vás znamenitě odmění. Od tohoto okamžiku se naše cesty rozejdou. Nikdy o mně s nikým nemluvte, a kdyby nás náhoda ještě někdy svedla, předstírejte, že mě neznáte! Souhlasíte?“

„Souhlasím! Kdy se dám na cestu?“

„Zítra o úsvitu. Vyjděte o něco dříve než jindy. Ze vsi jděte ven a dejte se cestou k bukovému lesu. Dojdete až k cedru, u něhož najdete koně. Psaní je zde!“

Chvíli se zdálo, že váhá, ale pak mi list podala.

„Jsem rozrušena...“ omlouvala se. „Musím důvěřovat cizímu člověku ...“

„Nezklam vás, seňoro!“ řekl jsem pohnutě. Hleděl jsem za ní, dokud nezmizela v domě. Osaměl jsem v zahradě a loučil se se svým dlouhotrvajícím vězením. Do úsvitu chybělo pouze několik hodin a čekala mě dlouhá cesta prérií.

25. KAPITOLA

Mexický souboj

Můj útěk proběhl hladce, pokud se tak dá nazvat úmorná cesta vyprahlou prérií. Ale za týden jsem měl za sebou řeku Conchos a dorazil jsem do Chinahuy. Bylo to poměrně velké město a předčilo téměř všechna ostatní, která jsem na Divokém západě poznal. Bylo malebně vystavěno mezi dvěma sráznými horami. Skládalo se vlastně z jediné dlouhé klikaté ulice, která se táhla po obou stranách bystřiny tekoucí skalnatým údolím. Když jsem tam dojel, probíhal v městě právě měsíční trh. Všude se hemžili venkované a mezkari v rozmanitých oděvech. Před domy, z jejichž balkónů visely koberce, seděly ženy a pokuřovaly cigarety. Velké dřevěné vozy přivázely náklady melounů, okurek, ořechů i sudy olivového oleje a balíky sukna. Prodávali se zde právě chycení mustangové, bílé kozy, střelné zbraně i hrnčířské zboží. Před pulty postávaly skupinky Indiánů a upřímně žasly nad pestrým výběrem. Udivovaly je zejména lesklé výstroje pro koně, nože a kuchyňské potřeby.

Nikdo si mě v tom ruchu a shonu nevšímal, což mě upřímně potěšilo. Mého pěkného sil-

ného mustanga leckdo pochválil, ale jezdec nikomu nestál ani za slovo.

Ale když jsem dojel k hostinci, spatřil jsem staré známé. Byli to koňari ze Spojených států, s kterými jsem se kdysi setkal v Houstonu. Doufal jsem, že mě nepoznají. Kromě mexického kroje jsem měl dlouhé černé kníry a také vlasy jsem měl jinak přistříženy.

Také bych zřejmě ušel jejich pozornosti, kdyby nebylo mého mustanga. Když jsem projížděl mezi velkými kupami rajských jablíček a citrónů, položil mu ruku na krk Set Chiseller a zeptal se:

„Je ten mustang na prodej?“

„Není,“ řekl jsem, „oba jsme k vašim službám, ale neprodám ho!“

Set mou poznámku nevzal na vědomí a zřejmě ji pokládal za vypočítavost. Trochu poodstoupil a křikl:

„Pobídněte ho do slabého klusu!“

„Promiňte, seňore, přišel jsem kupovat, a ne prodávat! S tím koněm se rozhodně nerozloučím!“

„Ani když vám nabídnu pět set dolarů?“

„Ani za tisíc!“ řekl jsem, vjížděje do dvora hostince.

„Ten chlapík není Mexičan,“ pošeptal kdosi Chisellerovi.

„Sedí na koni spíše jako Texasan,“ ohodnotil mě druhý.

„Ať je to čert, nebo ďábel, uvidíte, že Set z něho toho koně dostane!“ zasmál se třetí.

242

Jel jsem na pohled s nenuceným sebevědomím, bříkal jsem šavlí, ale ve skutečnosti mi bylo dost úzko.

Odevzdal jsem koně podomkovi a vstoupil do hostinské místnosti. I tady bylo plno trhovců, kteří vedli vzrušené debaty o obchodech. Poručil jsem si smažené boby s česnekem, ale příliš jsem si na nich nepochutnal. Chuť mi zkazilo i to, že k vedlejšímu stolu usedli koňáři v čele se Setem a přímo nestydatě si mě prohlíželi. Co nejrychleji jsem se odebral do svého pokoje. Právě když jsem se chystal ulehnout na žíněnku, kdosi zaklepal na dveře. Vzápětí se ozval hlas s pravým yankeeským přízvukem:

„Hej, příteli, rád bych si s vámi promluvil.“

Řekl jsem mu, aby počkal, až si odbudu siestu.

„Tu si odbudte jindy a otevřete! Jinak bych si je musel otevřít sám!“

„Ale pane,“ otevřel jsem, „cožpak si v tohlehle městě člověk nesmí po dlouhé cestě odpočinout?“

„Jak se umíte naparovat, hochu,“ zasmál se, „jsme přece dávnými přáteli!“

„Kdy a kde jsme se už setkali?“

„Kde? V Houstonu! A kdy? Asi před třemi lety!“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Nežeňte to příliš daleko, chlapče! Mám zájem pouze o vašeho koně. Co za něj chcete?“

„Neprodám ho!“

„Ale prodáte! Říká to Set Chiseller a ten se nemýlí!“

„Zdá se mi, že nikdo nemá právo, aby nutil člověka k prodeji, když se k němu sám neodhodlá!“

„V těchto divokých končinách se dějí podivnější věci. Znal jsem chlapíka, který ujel s koněm a ani se nezmínil o ceně!“

„To byla krádež!“

„Velice se to krádeži podobalo,“ přisvědčil Set, „a na polapení zloděje je dosud vypsána cena, podívejte se!“

Hodil na stůl tištěnou cedulku, na níž jsem postřehl pouze: „Sto dolarů odměny... Klisna jménem Vranka... Pustil se směrem k San José.“

„Zbytečně jste se nosil s tím papírkem tak daleko,“ řekl jsem opovržlivě, „tady nejsme v Texasu!“

„Ve smyslu přísné litery zákona máte možnost pravdu. Ale přestavte si, že bych zloděje dopadl a svázaného dopravil do Texasu. Myslíte, že by mi v tom někdo zabránil?“

„Chlap, který by se nechal hodit na tu vaši herku jako tele na trhu, by si nic lepšího ne-

zasloužil! Zvláště kdyby měl čtyřhlavňovou pistoli, jako je tahle!“

244 Namířil jsem na něj zbraní, na kterou se jen málokdo dívá se zalíbením.

„Dejte tu bouchačku pryč!“ řekl nevzrušeně. „Dohodneme se i bez střelení!“

„Nesnáším vyhrožování!“ vysvětlil jsem mu.

Suše se zasmál. „Dobrá. Pojdme se bavit o tom mustangovi!“

„Dostanete ho, Sete,“ slíbil jsem mu, „ale nejprve mě doveze do Guajagualy, kde musím být co možno nejrychleji!“

„To se mi nehodí! Jedu na sever!“

„Pošlete tedy se mnou některého ze svých lidí, po kterém vám ho pošlu.“

„Líp uděláte, když ho tu necháte a na cestu si vezmete jiného koně.“

„Kdo dostává dar, nemá si určovat podmínky!“

„Výkupné bych nenazýval darem!“

„Uvidíme, jestli něco zmůžete vydíráním!“

„Už jste zase zbytečně nakvašen! Máme-li se dohodnout, musíme jednat jako páni!“

Tento návrh mě téměř rozesmál.

„Potřebuji toho koně,“ pokračoval a smetl ze stolu cedulku, „a slibuji vám, že kdo by o tomhle jenom hlesl, bude mít co dělat se mnou!“

„Jak daleko je odtud do Guajagualy?“

„Sto čtyřicet mil po pravidelné silnici. Po cestě, kterou jezdí zlatokopové, je to o čtyřicet méně. Ale ta druhá není příliš bezpečná.“

Naše rozmluva se stala nenucenou. Set znal dokonale kraj i lidi a vyprávěl o nich velice zajímavě.

„Vypijeme láhev kořalky,“ navrhl potom, „a půjdeme se podívat dolů na dvůr!“

Abych ukázal, že ve mně nezbyl ani stín nevole, poručil jsem dobrou večeři a dvě láhve nejlepšího vína. Set se osvědčil jako znamenitý společník. Zažil mnoho, a ačkoliv způsobu jeho obchodování by se dalo ledaco vytknout, přece z jeho hlasu číselo jakási dobrosrdečnost.

Po dopití lahodného mexického vína jsme sešli dolů. Zábava tam již byla v plném proudu. Tančilo se fandango, což je velice zvláštní mexický tanec. Nebudu nudit čtenáře jeho popisem. Je však třeba říci, že při fandangu je to dívka, která vyzývá k tanci svého caballera. Měl jsem to štěstí, že jsem padl do oka sličné a půvabné divence, ale tu smůlu, že se to nelíbilo jistému divoce vyhlížejícímu Mexičanovi. Nepamatuji se, že by na mne někdo v životě hleděl nenávistněji.

„Co proti mně má?“ zašeptal jsem Setovi. „Nikdy předtím jsme se přece neviděli!“

„Žárlí!“ řekl Set. „To děvče, které vás vyzvalo k tanci, je zřejmě jeho snoubenka nebo přítelkyně!“

„Měl by být rád, že má dobrý vkus!“

246

V té chvíli ke mně dívka opět zamířila, ale Mexičan ji předběhl a postavil se mezi nás.

„Budeš mít, cos chtěla!“ vykřikl. „Uvidíš téci krev z jeho srdce!“

Podivil jsem se jeho prazvláštnímu chování, ale ostatní tanečnice už ovládlo podivné vzrušení. „Souboj!“ volali. „Ta krasavice přece za to stojí!“

Nevěděl jsem, co si počít, protože povykující dav nás obklopil a někteří dokonce žádali, abychom jim na památku té veliké události zaplatili pár lahví vína.

Vtom mě vzal za rukáv Set.

„Zachovejte klid! Souboji se nevyhnete, musíte mít pevnou ruku!“

Točila se mi hlava. Jednak po vypitém víně, ale především úžasem nad prazvláštním zakončením večera. Aniž jsem se k tomu mohl vyjádřit, bylo rozhodnuto, že s divokým Mexičanem vybojuji zápas na šavle, a to časně ráno před domem. Pak mě Set mohl odvléci do mého pokoje.

„Máte jen pár hodin na spaní,“ upozornil mě, „a radím vám upřímně, abyste je využil do poslední minuty!“

Vyčítal jsem mu, že při debatě o souboji také hlasoval pro šavle.

„Lepší seknutí šavlí než bodnutí dýkou,“ vysvětloval.

„Ale já nejsem dobrý šermíř!“

„On je určitě horší! A potom: zdejší lidé znají jen jeden způsob útoku. Ukáží vám, jaký obranný postoj musíte zaujmout, aby vás jen lehce sekl do ramene.“

„A potom?“

„Nejlépe bude, když se co nejrychleji odklidíte. Vsednete na koně a dáte se silnicí do Guajagualy. Dlouho ale na ní nezůstávejte, pro případ, že by vás pronásledovali! Ten hoch tady má široce rozvětvené příbuzenstvo. Odbočte do hor a zlatokopecká cesta vás dovede do města.“

Stále jsem něco namítal, ale Set měl jedinou odpověď: „Myslete na to, kde jste, hochu! Tady není Anglie ani Irsko!“

Nakonec jsem se se soubojem smířil natolik, že jsem sepsal i poslední vůli pro případ, že by mě Mexičan sekl přece jenom jinam než do ramene. Odkázal jsem svého mustanga i veškeré své bohatství ctěnému Setu Chisellerovi s podmínkou, že dojede do Guajagualy a vlastnoručně odevzdá dopis na stanovenou adresu. O sedmdesáti dolarech, které jsem měl v brašně, jsem se na Setovu radu nezmiňoval. Slíbil, že mi za ně vystrojí prvotřídní pohřeb.

Konečně jsem si lehl a přes veliké vzrušení jsem na chvíli usnul. Dlouho jsem ale nespál. Ráno přikvačilo příliš brzy, než aby se mi to

mohlo zamlouvat, ale nemohl jsem to nijak ovlivnit.

248 S úsvitem se dostavil Set Chiseller.

„Nezapomeňte, co jsem vám říkal! Jílcem šavle si ustavičně chraňte tvář a uskakujte, aby vás nerozsekl vejpů!“

„Vy byste na tom škodný nebyl!“ zavrčel jsem.

„Tady vidíte, že má dobrosrdečnost je větší než má vypočítavost!“

Já jsem myslel ale na něco úplně jiného. Především jsem si uvědomil, že do téhle šlamastyky bych se nikdy nedostal, kdybych si vždycky počínal poctivě. Přivlastnění Vranky, které mě už stálo takovou spoustu útrap, přivodí možná i moji smrt!

Set mi stále poskytoval cenné rady, a dokonce předváděl některé úskoky. Došli jsme před dům, kde se měl souboj konat. Bylo už s podivem, kolik se tu sešlo lidí. Tančili dlouho do noci, popíjeli, ale nebylo jim líto přerušit sladký spánek, aby spatřili, jak jeden caballero udělá z druhého sekanou.

Můj sok byl obklopen skupinou příznivců. Všichni byli po zuby ozbrojeni a připomínali spíše tlupu banditů. Povzbuzovali svého přítele a ujišťovali ho, že s ním za chvíli zasednou k hostině, na které patřičně oslaví jeho vítězství. Veřejné mínění mi tady neprálo. I ti, kteří nepatřili do Mexičanovy družiny, zřej-

mě stranili uraženému domorodci a přáli si pokoření nestydatého cizince, který si troufl obloudit místní krasotinku.

Set, který měl zastupovat mé zájmy, mi přinesl dlouhou šavli a popřál mi mnoho úspěchů.

Společnost se rozestoupila, aby nám udělala místo. Než jsem stačil vzpamatovat, uchopil Mexičan svou zbraň a divoce se na mne vrhl. Zavřel jsem oči a nastavil svou šavli k chabé obraně. Nevím proč, ale můj protivník pojednou slabě vykřikl, zapotácel se, pustili zbraň a bezvládně klesl na trávník. Jeho přátelé se k němu vrhli a já jsem vyděšeně přemítal, jak se to mohlo stát.

„Na co ještě čekáte, hochu?“ zašeptal naléhavě Set. „Chcete mu snad jít na pohřeb?“

„On je...“ nedostal jsem to slovo ze rtů.

„Ovšem že je! Napíchl se na vaši šavli jako na rožeň! Ale vy ho dlouho nepřezijete, jestli rychle nevezmete nohy na ramena!“

Tentokrát jsem Seta poslechl bez reptání a za chvíli jsem seděl na koni, který cválal silnicí do Guajagualy. Když jsme dorazili k odbočce, které se říkalo zlatokopecká cesta, pustil jsem zchváceného mustanga a dále jsem pokračoval pěšky.

26. KAPITOLA

Když se kope hrob

Dvanáct hodin ostré chůze nepřineslo žádný výsledek. Z préríjní zkušenosti jsem věděl, že jsem nesešel z cesty, protože cesta vedla po hřebenech a jakékoliv světlo bych viděl na míle daleko. Ačkoliv jsem sotva pletl nohama, nezbyvalo než jít stále dál. Konečně jsem došel do úzkého údolí, ve kterém měla stát podle Setových informací chalupa zlatokopa Sancheze. Už se značně setmělo a blízkost cíle mě příjemně rozechvívala. Jednou nebo dvakrát se mi zdálo, že v dálce slyším štěkot. Zastavil jsem se a chvíli naslouchal. Marně. Ale sotva jsem popošel několik yardů, zvuky se opakovaly. Nebyl to však štěkot, jak jsem se původně domníval. Jasně jsem nyní rozeznával žalostné skučení trpícího zvířete. Napadlo mě, že psa přepadli vlci, a proto jsem s připravenou pistolí přidal do kroku.

Žalostné vytí a skučení stále sílilo, až jsem poznal, že zvíře, které je vydává, netrpí tělesnou bolestí. Ještě jsem zrychlil a po chvíli jsem ucítil, jak se mé ruky dotkl teplý jazyk psa. V prvním okamžiku jsem se trochu lekl, ale pes nejevil známky nepřátelství. Naopak se mi otíral o nohy a radostně kňučel. Pohla-

dil jsem ho, ale vtom zvíře znovu zavylo smutně a žalostně jako chvíli předtím. Pak se pes dal do běhu, ale každých pár kroků se ohlížel, aby se přesvědčil, jestli ho následují.

Došli jsme k chatě. Tady se pes zastavil a zavyl tak pronikavě, že mě zamrazilo v zádech. Všiml jsem si, že dveře chaty jsou otevřeny. Vstoupil jsem dovnitř, a protože byla tma, rozžehl jsem svíčku. V slabém světle jsem spatřil chudičkový nábytek, ale neměl jsem čas si ho blíže všimnout, protože pes mě mezitím předběhl a položil přední pracky na nízkou prkennou postel, přičemž truchlivě zaskučel. Na posteli ležel starý muž. Na první pohled se zdálo, že tvrdě spí, ale když jsem se dotkl jeho ruky, byla studená. Přiložil jsem ucho k jeho srdci. Nebilo. Zlatokop Sanchez byl mrtev.

Pes se dal znovu do zoufalého, úpěnlivého vytí. Dojalo mě to, zejména když jsem si uvědomil, že byl jediným starcovým druhem a přítelem. Rozhlédl jsem se po místnosti. Všechno tady svědčilo o veliké chudobě. Vlastnoručně sbitý nábytek i suchá tykev, která sloužila místo lampy. Ale jedna starcova vášeň byla zcela zřejmá. Všude bylo plno výstřížků z novin i časopisů a všechny pojednávaly o jednom: o nálezech zlata, ať už to bylo kdekoliv. V nich si pravděpodobně nebožtík čítával ve chvílích, kdy sám trpěl nedostatkem. Byly olejem, který napájel lampičku, je-

jíž knot právě dohořel. Nespal jsem celou noc. Když se rozednilo, vyšel jsem ven, abych se poněkud osvěžil chladnějším vzduchem. Teprve nyní jsem si mohl pozorněji prohlédnout okolí chaty.

S údivem jsem zjistil, že je to bývalý důl. Alespoň tomu nasvědčovaly různé pozůstatky. Trosky dřevěných bud, tavičích pecí, nemotorných prosíadel na zlato a dlouhých koryt z vydutých kmenů. Jejich veliký počet svědčil o nadějích, které kdysi bývaly do tohoto naleziště vkládány, zatímco jejich zchátralost byla dokladem toho, jak dávno bylo těmto nadějím odzvoněno. Zůstal tu pouze Sanchez a s jeho odchodem zanikne zřejmě i historie zlatého dolu.

Ale musel jsem přemýšlet, jak starého gambusina pohřbít. Dřeva zde bylo dost, a tak jsem z trosek jedné boudy sbil rakev i kříž. Pak jsem se pustil do kopání hrobu. Ubohý pes mi byl neustále v patách, jako by tušil účel mé namáhavé práce. Zem byla tvrdá a kamenitá. Sil mi ubývalo, ale pak jsem se zaradoval, neboť jsem narazil na měkkou sypkou hlínu. Ani to však netrvalo dlouho a následovala další vrstva kamene, téměř tak pevná jako dlažba. Kameny byly přibližně stejně velké a skoro to vypadalo, jako by tu byly složeny úmyslně. Vylamoval jsem je barretou a div jsem nevykřikl překvapením, když jsem

narazil na vrstvu, která se nachlup podobala té první.

„Jestliže tohle vytvořila příroda,“ říkal jsem si, „je to ten nejpodivnější výtvar jaký jsem kdy spatřil!“

Po odstranění druhé vrstvy kamene následovala sypká písčité půda. Motyka do ní zájžděla jako do másla a žádná další překážka se jí nestavěla do cesty.

Už jsem chtěl zanechat práce, neboť hrob se zdál dost hluboký, když motyka narazila na kámen, který ještě bylo třeba odklidit. Byl velký a těžký, takže jsem jím nemohl pohnout. Pokusil jsem se jej vyviklat, ale když to nešlo, rozbil jsem jej železným sochořem. Vybíral jsem úlomky rukama a vtom se stalo něco zcela neočekávaného. Zavadil jsem o nějakou vláchnou hmotu, která se, alespoň na omak, podobala zvířecí kůži. Odhrabal jsem zem a poznal jsem, že je to buvolí kůže napuštěná zvláštním indiánským olejem proti hnilobě a rozkladu. Rozřízl jsem ji nožem. Byl v ní vak ze silné nevydělané jelenice. Když jsem do ní vrazil nůž a táhl zprudka ostrou čepelí, stěží jsem se ubránil výkřiku. Kusy blýskavého zlata se mi vyhrnuly k nohám!

Nejsem schopen vylíčit všechny dojmy, které se mě v tom okamžiku zmocnily. Zprvu jsem se s nevýslovnou rozkoší hrabal v kusech, z nichž některé byly větší než má pěst.

Sňal jsem z hlavy širák a naplnil jej zlatem až po okraj. Balil jsem zlato do kapesníku, cpal jej do kapes, ale poklad jakoby byl nevyčerpatelný. Doběhl jsem si do chaty pro režný pytel, ve kterém měl starý zlatokop ořechy, a naplnil jej nejen zlatem, ale i koženými váčky, ve kterých byly drahokamy, zejména smaragdy, safíry a rubíny. Zvláště některé vynikaly nebývalou velikostí i barvou.

Otevíral jsem váčky jeden po druhém a našel jsem papíry, ve kterých jsem okamžitě poznal stvrzenky na velké částky peněz. Byly to doklady na peníze uložené Menelaem Krickem u dona Xafira Hijarose, bankéře v Guajagualle! Objevil jsem tedy poklady, pro které „Černý lodník“ z ostrova Antikosti podstoupil strašlivá muka. To byly tedy ty vidiny, které ho pronásledovaly i ve snu!

Hleděl jsem stále na to nezměrné bohatství, ale nadšení, které se mě zmocnilo při nálezů, se začalo zvolna vytrácet. Uvědomoval jsem si, kolik krvavých zločinů bylo zapotřebí, než byl poklad shromážděn. Kolik vražd a loupeží! Mnoho klenotů jevílo známky, že byly nošeny. Některé smaragdy byly zjevně vyloupnuty ze zlatých šperků nebo z jílců dýk a šavlí. Ale násilí a krev lpěly na všech!

Smím se dotknout takového bohatství?

Na jedné straně mi kynula možnost stát se milionářem a rázem změnit tok svého života.

Na druhé straně se mi vždy vynořil před očima zchromlý, zubožený černochoch, pro kterého se tento poklad stal strašlivým prokletím. Co si počít? Jak se zachovat?

„Ale Kone,“ řekl jsem si posléze, „přece můžeš mnohé z toho, co bylo spácháno, napravit! Milióny použiješ nejen k radovánkám, ale i k ušlechtilým skutkům! Můžeš postavit kapli, nebo i kostel! Založíš kláštery a veřejnost tě bude milovat jako dobroděje! A třeba tě po smrti prohlásí světcem!“

V té chvíli jsem si konečně uvědomil, že je načase pohřbít nebohého gambusina.

„Chudáku,“ meditoval jsem nad rakví, „toho ses jistě nenadal, že tě do hrobu ponese milionář! A ode mne, největšího boháče v této zemi, je vlastně velice pěkné, že prokazují tuto poctu člověku, který zemřel bez jediné vindry!“

Nebožtíkův pes nadšení nad mou šlechetností nesdílel. Příkrčil se k zemi a žalostně vyl po každé lopatě hlíny, která dopadla na rakev.

„Netruchli,“ pohládl jsem ho. „Dostaneš zlatý obojek se smaragdovou sponou!“

Ubohý pes mé útěchy nedbal, protože nemohl pochopit změněné okolnosti. Kdyby byl člověkem, počínal by si určitě jinak. Buď by padl na kolena, nebo by hledal vhodný okamžik, aby mě mohl okrást, ne-li něco horšího.

Ale zvíře naštěstí rozdíl mezi chudásem a boháčem nepozná.

256

Zaházel jsem hrob a dovlekl drahocenné břemeno do chaty. Měl jsem zlaté i stříbrné mísy, ale bohužel nebylo co do nich dát. Bylo to k vzteku, když milionář místo vzácné hostiny musí okusovat okoralé kůrky od snídaně!

Nastal večer. Mé dávné sny byly naplněny a snad i překonány. Ale zároveň bylo třeba uvažovat realisticky. Nemohu přece do Guajagualy za sebou táhnout pytel zlata! Zakopal jsem tedy znovu pytel s podstatnou částí pokladu do země a ponechal si jen váček s listinami a několika vzácnými drahokamy.

Ráno jsem se musil se svým majetkem, i když jen načas, rozloučit. Nebylo mi přitom lehké u srdce a poznal jsem, že jako chudák bych odcházel daleko lehčeji a radostněji.

Šel jsem jako ve snách. Řeka, po jejímž břehu jsem krácel, mi připomínala tekuté stříbro, ovocné stromy jako by rodily pouze zlatá jablka a květiny na louce se pranic nelišily od mých diamantů. Stále jsem si osahával kapsy, abych se znovu přesvědčil o nabytém majetku. Došel jsem k silnici a z nápisu na rozcestí jsem se dozvěděl, že mi do Guajagualy chybějí pouhé tři míle. A ani ty jsem nemusel šlapat pěšky. Dostihl mě vesničan s povozem a za několik měďáků dovolil, abych si vyskočil k němu na kozlík. Nešlo sice o kočár nej-

vhodnější pro milionáře, už proto, že byl dost cítit rozličnými a blíže těžko definovatelnými pachy, ale pro dnešek jsem vzal zavděk i tím.

Venkovan byl stařec, který se živil prodejem melounů, tykví a okurek. Ve městě znal kde-koho a naštěstí ani nevynikal mlčenlivostí. Tak jsem se dozvěděl, že bankéř don Xafire Hijaros před několika léty zemřel. Obchod vede jeho syn, který je považován za nejbohatšího muže v Guajagualle. Zdroje bohatství prý ale nebyly nejčistší. Velké sumy uložili u bankéře černoši a Indiáni, kteří pracovali ve zlatých dolech, ale málokdy si své vklady opět vybrali. Většinou byli zavražděni nebo zemřeli za neznámých okolností.

O donu Estevanovi mi stařec prozradil, že tento bývalý boháč přišel nešťastnými spekulacemi o značnou část jmění a žije nyní v ústraní asi míli od Guajagualy. To mi nebylo tak nepříjemné. Bohatý ženich nenarazí u zchudlého obchodníka na takové obtíže jako u milionáře. Když jsem přemýšlel o tom, jak začít, vyrušil mě strážce v městské bráně otázkou, mám-li něco k proclení.

„Jsem jen chudý pocestný s tlumokem,“ odpověděl jsem.

„Jděte s pánembohem!“ propustil mě bezstarostně a já jsem sebevědomě vstoupil do města.

Guajagualla se rozkládá na rovině a je značně menší než Chihuahua. Také není tak malebná. Její domy jsou vystavěny bez ladu a skladu. Vedle paláce se krčí několik bídých chatrčí připomínajících zlatokopecké kolny, v sousedství nádherných kostelů můžete vidět ty nejotřesnější barabizny. Je to město bez ulic. Každý si vybral stanoviště, které mu vyhovovalo, a stavěl bez ohledu na ostatní. Staré domy, budované ještě v dobách nepokoje, připomínaly spíše tvrze. Vysoko položená okna byla chráněna mřížemi a nechyběly ani střílny pro pušky. Některé domy byly obehnány hradbami a příkopy, ve kterých se dosud povalovala zrezivělá děla.

Všude byla spousta svatých kapliček a oltářů. Pobožní gambusinové rádi odevzdali část svého výdělků ve prospěch některého ze svatých, jejichž obrazy, pečlivě namalované, nechyběly u žádného svatostánku. Nejčastěji to byla Panna Maria nebo svatý František, ale byly zde i celé sbory prostých andělů, kteří se po boku gambusinů pídili po zlatě.

Zašel jsem do hostince „U opice“, kde mne uvítal sám hostinský. Byl to malý snědý žid pocházející z Pernambuka.

„Slyšel jsem, mistře,“ pravil jsem s vznešenou nedbalostí, „že moji lidé a povozy dosud nepřijeli. Mám obavu o jejich bezpečnost. Mohl byste se některého mezkáře zeptat, jest-

li neviděl na chihuahuské silnici dva kočáry se čtyřspřežím?“

„Právě jsem se ptal,“ odpověděl hostinský nestoudně, „a nikdo družinu Vaší Excelence neviděl.“

„Mrzutá věc!“ zlobil jsem se. „Tím je vinna má záliba v dobrodružství a to, že raději cestuji horskými stezkami! Teď tu nemám šatstvo, zavazadlo, koně ani sluhy!“

Na hostinského to ani trochu nezapůsobilo.

„Señore pocestný,“ řekl drze, „jsem příliš starý, než abych věřil takovým hloupým báchorkám! Vandrák, který přijde pěšky v ošuntělém oděvu a prošlapaných botách, by měl lhát přece jen trochu přiměřeněji!“

„Synu Abrahamův,“ oslovil jsem ho chladně, „dejte si pozor na jazyk! Mé choutky jsou možná bláznivé, ale proto nestrpím, aby se o mne kdokoliv otíral! Mám tu řízení s bankéřem Manuelem Hjarosem a možná že tady několik dní pobudu. Váš omyl vám promím, ale byl bych rád, kdyby se neopakoval. Možná, že moji lidé přijedou o den nebo dva později, ale já nemohu mařit čas čekáním. Víte o nějaké ekvipáži, která by se hodila pro vznešenou osobu? Něco jednoduchého, přiměřeného zdejším poměrům - prostý kočár se čtyřspřežím docela postačí. Nechci vystupovat příliš okázale, a tak se spokojím s dvěma

sluhy. Livreje a postroje mohou být celkem jednoduché!“

260

Hostinský se nepřestal šklebit, ale zjevně se rozhodl přijmout moji hru. „Je zde, seňore, na prodej nekrytý kočár nebožtíka guajagualského gubernátora. Nepoužitý! Chudák gubernátor odešel k pánu dřív, než se mohl povožit. Šest černých havanských koní by bylo k službám Vaší Excelenci.“

„A cena?“ zeptal jsem se, aniž jsem si všiml jeho pitvoření.

„Tři tisíce, seňore. Je to polovina původního obnosu.“

„Maličkost. Ale chtěl bych je vidět.“

„Vaše Excellence si vše může prohlédnout dole na dvoře.“

Šel jsem se židem, který mě vedl přes dvůr do rozlehlé stodoly.

Vedle omšelých kár a vozů tady stála pohledná bryčka čokoládové barvy s modrými ozdobami. Koně byli krásní a ztepilí, postroje s příkrývkami nové a reprezentativní.

„Je to dobrá koupě, Vaše Excellence,“ šklebil se potutelně hostinský. „Sám jsem dal přes dva tisíce!“

„Koupím je. A co sluhové?“

„Je tu ještě kočí a několik lokajů. Bohužel bez livrejí. Ta smutná událost zabránila jejich dohotovení.“

„Pošlete mi sem nejlepšího krejčího, a je-li zde nějaký obchodník s drahokamy nebo znalec klenotů, ať přijde rovněž!“

„Sám obchoduji s drahokamy, Vaše Excellence!“

„Pojďte tedy se mnou!“ vyzval jsem ho. „Raději s sebou vždy беру méně cenné skvosty než hotové peníze, které jsou ve velkých sumách nepohodlné.“

Pak jsem židovi předvedl jeden jediný prsten se smaragdem a jeho tvář se rázem změnila.

A když po bohaté, vpravdě královské večeři Kon Kregan, trestancův syn a dublinský poběhlík, odcházel spát, vyprovodil ho sám hostinský se svící až do ložnice.

27. KAPITOLA

Ohyzdova žena

Je málo věcí, které si nemůžete koupit za zlato, a jednou z nich je příjemný sen. Třebaže jsem spal ve velké posteli s damaškovými záclonami, zdály se mi tak hrůzostrašné sny, že jsem při nich křičel ze spaní. Stále jsem se s někým rval o peníze!

Ale když jsem ráno procitl, smálo se na mne jasné slunko spolu s příznivou skutečností. Mou první starostí bylo zjistit výši mého bohatství, a proto jsem se rozhodl nejprve navštívit bankéře dona Xafira mladšího.

Po dobré snídani jsem se k němu rozjel. Dupot koní, práskání biče a hrkot kočáru mi dodaly patřičné sebevědomí. Když jsem vylézal před velikým domem, z každé strany podpírán lokajem, dal jsem se bez váhání ohlásit jako hrabě de Kregano.

Starý ošuntělý sluha mě uvedl do prostorného pokoje. Skrovný nábytek nenasvědčoval přílišnému bohatství. Za chvíli vstoupil muž ve středních létech. Uvítal mě s pravou mexickou zdvořilostí a trvalo to pořádně dlouho, než se konečně otázal na cíl mé návštěvy.

„Señore Xafire,“ pravil jsem, „předcházím jako zástupce obchodního domu Kregana a společníků, o kterém jste již pravděpodobně slyšel. Jeho lodi brázdí vodu ledových moří a spojují obě polokoule naší planety.“

Bankéř se zdvořile uklonil.

Usmál jsem se, vyňal skvostnou, démanty zářící tabatěrku, nabídl mu ji darem a položil ji nedbale na stůl. Po krátké pomlce, aby lesk drahokamů měl kdy proniknout do jeho srdce, jsem mu počal vykládat, že obchodním řízením se nám dostalo do ruky větší množství směnek, na které jsme vyplatili větší sumy

peněz, poněvadž nesou jméno banky dona Xafira v Guajagualle.

„Byly by se opět různými obchodními cestami rozešly do světa,“ pokračoval jsem, „kdyby si moji společníci nebyli přáli vejít do přímého spojení s vaším domem. Proto si podrželi papíry do té doby, než bude vhodné je osobně předložit. Tato šťastná okolnost nastala nyní, neboť jsme zakoupili velké zlaté doly v Aguareché za sedm miliónů piastrů. Ale o tom jste jistě četl v novinách.“

S úklonou pravil, že nečetl. Ale směnky, které mu hodlám předložit, ho velice zajímaly.

Otevřel jsem peněženku a předložil mu stvrzenku, podle které před čtyřiceti osmi léty uložil zde Menelaus Krick dvanáct tisíc piastrů ve stříbře a čtyři váčky zlatého prachu.

Bankéř nápadně zbledl.

„Ten papír je bezcenný, seňore,“ řekl potom, „doufám, že váš výtečný dům na něj nepůjčil žádné peníze!“

„Naopak, seňore bankéři,“ odpověděl jsem, „nebyl důvod na takto ověřenou směnkou sumu nevyplatit!“

Nato se mezi námi strhl lýtý boj, při kterém se bankéř představil jako znamenitý taškář. Nezbylo než zkusit to s výhrůžkami a předstírat, že se znám s generálem Santa Annou, neboť toto jméno mělo zvuk.

„Teď si vzpomínám,“ řekl jsem, „že jistý muž z mé družiny, který zbloudil z cesty a byl zajat v jakési osadě La Noria, mi dal na starost psaní, které bude generála velice zajímat.“

Vystřelil jsem nazdařbůh, ale rána zasáhla cíl. Dopis seňory Diazové byl v obálce, na které stálo jen několik slov, ale i ta učinila na dona Xafira mohutný dojem.

„Mám za to, doně Xafire,“ pokračoval jsem chladně, „že již nemáme o čem mluvit. Dále spolu budeme jednat prostřednictvím generála Santa Anny.“

„Počkejte, seňore,“ zdržoval mě, „prosím vás snažně o trochu času y na rozmyšlenou. Mohly by nám totiž být předloženy ještě značnější požadavky téhož druhu.“

„Máte pravdu, seňore. Jsou ještě jiné, daleko větší požadavky. Některé mám s sebou, jiné leží v trezoru mého obchodního domu. Můžete si však být jist, že všechny uplatníme!“

„Kolik to činí úhrnem, seňore?“

„Tuším, že asi sedm set tisíc piastrů mimo jisté náhradní nároky.“

Rozhodné mu po tomto sdělení nebylo do smíchu.

„Poslyšte, seňore Xafire,“ řekl jsem tónem velmože, který nemá v úmyslu svého protivníka docela zničit, „zachovám se k vám mírně. Tyto směnky vám vydám, zaplatíte-li jistou sumu, beze všech úroků. Další nároky škrt-

neme. Vše bude pouze mezi námi a ve váš neprospěch nevyjdou najevo žádné další nepříznivé okolnosti!“

Bankéř bojoval tuhý boj sám se sebou, ale po několika hodinách, které uplynuly prohlížením papírů, zcela kapituloval. Když jsem vstal k odchodu, měl jsem toboleku nabitou nově vystavenými směnkami na Pernambuco, Mexiko, Santa Cruz a Havanu v ceně asi čtyř set tisíc piastrů. Zbývajících tři sta tisíc jsem si ponechal u dona Xafira v bance na rozumné úroky.

Potom jsem dal příteli Xafirovi na památku diamantovou jehlici. Nebylo to zapotřebí, protože na mou návštěvu jistě do nejdelší smrti nezapomene, ale soudil jsem, že takové gesto je docela na místě. Rozloučili jsme se jako bratři.

„Doufám, že u nás několik dní pobudete,“ usmál se, když mě vyprovodil ke kočáru.

„Chci si tu prohlédnout některé staré doly,“ řekl jsem, „a pak se ještě vrátím.“

Ještě jednou jsme se objali, načež mi lokajové pomohli do kočáru. Nyní jsem měl v úmyslu navštívit dona Estevana. Doufal jsem pevně, že dona Maria nevstoupila do řádu a až mě uvidí, padne mi kolem krku. Jako bohatý nápadník jistě nebudu bez nadějí ani u jejího otce.

Zdálo se mi, že učiním dobře, když k návštěvě využiji dne, který tak výtečně začal. Ulice

byly plné lidí. Byl totiž právě svátek Panny Marie sedmibolestné a já jsem si vzpomněl, jak jsem otci Miguelovi slíbil, že k jejímu obrazu vykonám poutní cestu. To jsem ovšem netušil, že přijedu ve vlastním kočáře s šestispřežím a dvěma livrejovanými předjezdci.

Asi po hodině jízdy jsme spatřili letohrádek dona Estevana. Byl to výstavný dům na úbočí zalesněného vrchu a rozhodně nesvědčil o velké ztrátě jmění, o které mi vykládal vozka. Před domem se rozkládala rozkvetlá zahrada plná vodotrysků. Nechyběl ani rybník s lekníny a zlatými ,rybkami, stromořadí palem a široké pískové cesty, po kterých se nyní procházeli poutníci, kněží, ministranti i hudebníci drnkající na kytary a mandolíny.

Byla to zvláštní podívaná. Zatímco kněží s vážnými tvářemi prozpěvovali liturgie, všude kolem vířila volná zábava. Kouřící kadidelnice a vznešené ornáty byly spíše dekorací všeobecného veselí.

„Přišel jsem právě včas, aby tento slavnostní den mohl náležitě vyvrcholit,“ řekl jsem si. Cesta kočárem byla stále pomalejší, a tak jsem raději vystoupil. Šel jsem pěšky, cestu mi razili pouze dva lokajové.

Můj zjev přítomné velice zaujal a příjezd vzácné osobnosti byl v letohrádku avizován dříve, než jsem se mohl dostavit. Mohl jsem postupovat jen velice zvolna, přestože se lo-

kajové snažili a mávali holemi se zlatými hlaviciemi, jako by hodlali někomu rozbít hlavu. Když jsme došli na nádvoří, ohlásili mé jméno s okázalostí a důrazem, že jsem se až zalekl. Ale neměl jsem kdy na rozpaky. V průčelí letohrádku za stolem pod modrým přístřeškem seděli slavnostní hosté.

Hostitel, který seděl na vyvýšeném sedadle, povstal a zdvořile mě přivítal. Během jeho dlouhého projevu vstoupila ovšem další osoba, na kterou moje vznešenost už tolik nepůsobila. Byl to otec Miguel. Oblečen do prostého mnišského roucha upřeně na mne hleděl.

„Hrabě de Kregane!“ opakoval si don Estevan. „To jméno jsem určitě již slyšel! Vaše milost je bezpochyby španělským grandem!“

„První třídy!“ odvětil jsem, ale stěží jsem se ubránil záchvatu kašle, protože mnich ze mne dosud nespustil oči. Potom ke mně přistoupil a zašeptal: „My dva se přece už známe, pane hrabě! Je velkým potěšením, že mohu velmožovi poděkovat za čin, o kterém jsem se domníval, že jej vykonal pouhý poutník.“

„Ten alespoň nenechal svého dobrodince nevděčně na holičkách!“ odpověděl jsem rovněž šeptem.

Znovu jsem se dal do debaty s donem Estevanem. Vyprávěl jsem mu stejné příběhy jako předtím bankéři Xafirovi. Přitom jsem si jako vzpomněl na dávnou příhodu. Při jedné ze

svých dobrodružných cest, kterou jsem vykonal z pouhého rozmaru, mi náhoda popřála prokázat nepatrnou službu jeho sličné dceři, doně Marii. Když už mě náhoda zavedla až sem, rád bych ji opět spatřil a políbil jí ruku.“

„Snad to není seňor Kregan od Krokodýlí řeky?“ vykřikl don Estevan radostně.

„Opravdu?“ žasl otec Miguel. „Ten, kterého jsme zanechali v bezpečném ošetřování milosrdných bratří v Bexaru?“

„Tentýž, otče Miguelí,“ usmál jsem se. „Byl to od vás opravdu lidumilný čin, na který je těžké zapomenout!“

„Svatý Jáchym je mi svědkem, že jsem dal odsloužit řadu mší za spásu vaší duše!“

„Trocha péče na tomto světě nemohla být ovšem na závalu! „

„Velice mě těší, že Vaše Excellence opět kypí železným zdravím!“ pravil mnich s ošemetným úsměvem.

Zato don Estevan si mě hleděl a opětoval moje hrdinství. Řekl, že vše, co vlastní, je pouze k mým službám a že don Lopez y Golo-so nikdy nezapomene mého šlechtného činu.

To mi bylo srdečně jedno, jelikož jsem toho pána považoval za Mariina strýce nebo děda. Ale bohužel v tomto směru jsem se pořádně spletl.

Když mě don Estevan odvedl k místu, kde jeho dcera seděla, čekal na mne pořádný

otřes. Maria se ke mně okamžitě vrhla a líbala mi ruce, ale v jejím afektu bylo více zoufalství než radosti. Zato vedle ní se kabonil don Lopez, přímo výstavní ohyzda s hlavou jako nepodařená dýně hleděl na mne, jako bych mu právě probodl tatínka.

Maria mu oznámila, že jsem její zachránce od Krokodýlí řeky, ale na něj to zapůsobilo mnohem méně, než by se dalo čekat.

„Zdá se, seňore,“ pravil jsem, „že váš dědeček není tak nadšen, jak by se člověk nadál!“

„Hrom a peklo!“ zařval. „Jsem její manžel!“

Toto nemilé sdělení mnou patřičně otrásl. Doña Maria vyřešila situaci tím, že omdlela a byla odnesena do domu, kam ji don Lopez zachmuřeně následoval.

Pak mě don Estevan odvedl stranou a sdělil mi, že ohyzda je vyslancem madridského dvora, španělským grandem a rytířem Zlatého rouna. Dnes ráno se oženil s Marií a tohle je vlastně i svatební hostina. Don Estevan to vyprávěl s hrdostí i s jistými rozpaky. Byl rád, že jeho dcera tak povýšila, ale zároveň si byl vědom, že bohatství a tituly jsou jedinými přednostmi jeho vznešeného a šeredného zetě.

„Kdybych býval tušil, že přijedete,“ vzdychl konečně, „mladý, krásný, urozený...“

„Je opravdu pozdě, done Estevane?“ naléhal jsem. „Mé jmění je jistě větší než Lopezo

a Marii nejsem, alespoň se domnívám, lhostejný!“

270 „Pozdě!“ vydechl otec.

„Což kdybych promluvil s Marií i donem Lopezem?“

„Vyloučeno, señore caballero,“ ozval se jiný hlas, ve kterém jsem bezpečně poznal otce Miguela. „Manželství je svátost a jenom Svátá stolice by mohla dát svolení k jeho zrušení!“

„Nestrpím, aby Maria trpěla v náruči takového ohyzdy! To ji raději unesu násilím!“

„Proboha mlčte,“ varoval mě don Estevan. „Don Lopez je velitelem gardových strážníků a velkoinkvizitorem!“

„V Mexiku přece tyto tituly nemají cenu!“

„Větší než si myslíte, señore!“ zašeptal otec Miguel. „Nejsme už sice poddaní starého Španělska, ale proto jsme ještě nepřestali být dobrými katolíky!“

Vzal jsem si mnicha stranou.

„Za jakou cenu lze koupit korunní svícen vaší důstojné kapličky?“ zeptal jsem se.

Několik vteřin si mě prohlížel a pak se na jeho tváři objevil zchytralý, potutelný výraz.

„Sedmibolestná Matka boží takový přepych nepotřebuje, pane hrabě.“

„V takovém případě by neráčila na svém rouchu nosit tolik skvostů!“

„Nemá v těchto marnostech zalíbení!“

„Nepřijala by vyšíváný šáteček k utření svých slz?“ zeptal jsem se a vytáhl nejvyšší mexickou bankovku.

Zdálo se mi, že se při pohledu na ni slabě zachvěl, ale odpověděl:

„Vaše zbožnost vám jistě přinese požehnání, ale náš chudičkový oltář není zvyklý přijímat takové dary!“

Nejraději bych toho starého pokrytce něčím přetáhl, ale nemohl jsem si dovolit vypadnout z role. „Nemá-li v darech zalíbení svatá Panna, je zde jistě spousta chudých, kterým je třeba pomoci. Vezměte si ty peníze, zvláště když dárce nepožaduje nic kromě vašich zbožných modliteb!“

Mnich zastrčil bankovku do jednoho ze záhybů své kutny.

„Co máte na srdci, seňore?“

„Je opravdu příliš pozdě?“

„Bohužel. Oddavky byly vykonány, smlouvy podepsány, vše je řádně ověřeno svědky. Za hodinu se novomanželé vydají na svatební cestu do Havany.“

„Nemůžete mi poskytnout žádnou naději?“

„Mohu, můj synu. Avšak nebude z tohoto světa!“

„Jděte do horoucích pekel, pokrytče!“ zasyčel jsem vztekle.

„Nerouhejte se,“ napomenul mě klidně. „Co jsem řekl, je pravda. Seňor je starý a bude

brzy povolán na nebesa. Mladá žena ovdoví a kdo ví, co se potom stane?“

272 Tohle čekání mě příliš nelákalo, ale nevěděl jsem o žádném lepším, a především reálnějším řešení. Kromě mne trpěl i don Estevan. Bouřil, zlobil se, ale nemohl zabránit tomu, aby novomanželská dvojice neopustila jeho dům a nevydala se na svatební cestu.

Byl jsem zoufalý, don Estevan střídavě plakal i zuřil a do soucitu se nutil i otec Miguel. Don Estevan naléhal, abych u něho několik dní pobyl, a já jsem nakonec souhlasil. Ale klid jsem tady rozhodně nenalezl. Chodil jsem jako bludná duše z pokoje do pokoje a v místech, kde dona Maria sedávala, jsem snil své zoufalé, nemožné a neuskutečnitelné sny. Hraběcí titul se mi náhle stal přítěží. Rád bych se vrátil ke svému skrovnému stavu a ke všemu se přiznal, ale přítomnost potměšilého otce Miguela tomu zabránila.

Abych se poněkud rozptýlil, podnikal jsem vyjíždky do okolí. Na jedné z nich se mi podařilo dostat se až k Sanchezově chalupě a odvézt odtud celý poklad Menelaa Kricka. Byl daleko větší, než jsem původně odhadoval. Radil jsem se s donem Estevanem, jak nejlépe své nesmírné jmění uložit. Jmenoval mi bohatou firmu v Havaně a dal mi pro ni doporučující list. Krátce poté jsme si naposled stiskli ruku.

Cestoval jsem jako kníže. Dva kočáry a velký nákladní vůz střežili čtyři četníci. Není tedy divu, že jsem se bez nesnází dostal až do Havany.

Bankéři, kterým mě don Estevan doporučil, mě uvítali velice zdvořile a prokazovali mi nejvyšší pozornost. Byl jsem zahrnut spoustou pozvání, ale zúčastnil jsem se pouze jediné hostiny, na které se sešli všichni vysocí hodnostáři. Jinak jsem navštěvoval pouze operu a omlouval svou neúčast na večerech zhoršením zdravotního stavu.

Asi deset dní po mém příjezdu měla do Malagy odplout francouzská obchodní loď. Poněvadž jsem věděl, že don Lopez zamýšlí z Havany odjet do Evropy, klidně jsem čekal a byl připraven stát se jeho spolucestujícím.

Připravoval jsem se systematicky na cestu. Rozhodl jsem se vyniknout nad starým Španělem nejen svým mládím, ale i přepychem a nádherou. Dal jsem si ušít nejdražší šatstvo, najal nejdokonalejší služebnictvo a mezi mými průvodci nechyběli ani hráči na kytaru.

Doufal jsem, že don Lopez bude bezmocně zuřit, a naopak jsem očekával, že jeho líbezná ženuška bude náležitě potěšena. Také mě napadlo, že žárlivost zbaví Kastilce rozumu a ten skočí přes palubu do moře. To by rozhodně nebylo špatné východisko, a kdyby je byl ochoten přijmout, nevzpomínal bych na

něho ve zlém. Snad bych i požádal otce Miguela, aby za něho odsloužil několik mší.

274 Když jsem se jednou procházel se svým bankéřem v zahradě, vystoupili jsme na malý pahorek, z kterého byl krásný rozhled na širé moře. Byl krásný teplý večer. Slabý větrík čeřil drobnými vlnkami hladinu zátoky. V té chvíli se ze stínu pobřežních útesů vynořila loď se štíhlými stožáry a zamířila na širé moře.

„Moschetta,“ informoval mě bankéř, „využívá příznivého větru a do rána bude daleko od země.“

„Kam pluje?“ zeptal jsem se nedbale.

„Do Cadizu. Teprve ráno připlula do přístavu a již zase vyrazila na další cestu.“

„S depešemi?“

„Ne, señore. Zajela sem pro dona Lopeze y Goloso, španělského vyslance.“

„On je na lodi?“ vykřikl jsem. „A ona také?“

„Don Lopez se svou paní a družinou vsedl na loď asi před hodinou.“

Byl jsem tak zdrcen, že jsem ze sebe nevypravil ani slovo. Pouze jsem bezmocně klesl na sedátko.

„Zřejmě jste chtěl s Jeho Excelencí mluvit..“ hádal bankéř.

„Velcome!“

„Znáte se s ním dobře?“

„Je to můj nejlepší přítel!“

„Oh!“

Zatímco jsem vyčerpán a nešťasten seděl na lavičce, začal bankéř jednat. V rekordním čase nás navštívil sám kubánský guvernér a švitořil jako při námluvách. Sotva jsem ho vnímal. Pochopil jsem pouze, že mluví o kubánských dluzích, španělských úvěrech, zárukách a podobných věcech. Stačilo by prý, abych se u dona Lopeze přimluvil a přesvědčil ho, aby kubánskou věc podporoval. Samozřejmě jsem to s nevšední ochotou přislíbil.

„Nemůžeme vám, pane hrabě, nic nabídnout“ pravil guvernér, „pouze naši nevýslovnou vděčnost.“

„Alespoň se mým zavazadlům nepřitíží!“ usmál jsem se.

„Přijměte alespoň tuto tabatěrku! Nechtě vám je památkou na muže, který bude rozmluvu s vámi považovat za nejšťastnější den ve svém životě!“

Po těchto slovech mi podal překrásnou zlatou tabatěrku, vroubenou démanty a ozdobenou presidentovým obrazem.

Abych nezůstal pozadu, věnoval jsem guvernérovi své vzácné hodinky, rovněž zdobené vzácnými kameny.

Rozloučili jsme se, když mi předtím vnutil doporučující listy mexickým vyslancům v Paříži a Madridě.

28. KAPITOLA

Rytíř, který vykládal karty

Když jsem vstupoval na palubu Akadie, vystřelili na mou počest z děla. Nebylo také divu. Zakoupil jsem pro sebe a svou družinu všechny lodní kajuty. Navíc jsem s sebou vezl spoustu zavazadel, několik kočárů a deset krásných mexických koní.

Opouštěl jsem Nový svět jako boháč a vzpomínal na to, jak jsem sem připlul na Blýskavce. Jsem opravdu bohatší? Lepší? Stal jsem se šlechtetnějším, pravdomluvnějším, rozvážnějším a shovívavějším?

Ve chvíli, kdy už byly rozvinuty plachty a loď se chystala opustit přístav, přirazil k jejímu boku člun. Nevěnoval jsem tomu pozornost a debata, která se rozpředla mezi cizincem a kapitánem, mě valně nezajímala. Konečně nově příchozí přistoupil přímo ke mně. Omluvil se za to, že mě vyrušuje, a sdělil mi naléhavou prosbu jistého pána, který spěchá za důležitými úkoly do Evropy a rád by cestoval na této lodi.

„To je přece vyloučeno!“ řekl jsem. „I tak jsme tady velice stísněni. Kajuta mého tajemníka je jako psí bouda a můj druhý kuchař se musí krčit v koutě jako had Sám pro sebe

mnoho pohodlí nepožadují. Úplně mi stačí ložnice, koupelna, odpočívárna a jídelna!“

„Vaše Excellence bude jistě spokojena,“ ujistil mě kapitán. „Ale co máme říci panu konzulovi?“

„Konzulovi?“

„Ano, pane hrabě, je to francouzský konzul, rytíř de la Boutonerie.“

„Dobrá,“ zapálil jsem si doutník, „ať tedy jede!“

Příchod nového cestujícího byl dost nedůstojný, protože ho vytahovali i s vaky na loď jako rybu na udici. Okamžitě však ke mně přistoupil, poděkoval za ochotu a ujistil mě, že mi během plavby nebude na obtíž.

Rytíř nebyl krasavec ani elegán. Jeho obratnost a sebevědomé chování však na mne učinily dojem. Neznal rozpaky, vystupoval nenuceně a o jeho společenském zařazení nemohl nikdo pochybovat, přestože svršky, které ho zdobily, byly značně ošumělé. V mých začátcích mi mohl být dokonalým vzorem.

Ale v jeho přítomnosti mi přesto nebylo dobře. Skutečný aristokrat, pyšný a omezený, by mi byl milejší než tento člověk, který se vyznal v tlačení a před nímž bylo třeba ustavičně kontrolovat svá slova i jednání.

„Musím ze sebe dělat lehkověrného hejla,“ umínil jsem si, „nebo mě odhalí dřív, než dojedem do Malagy!“

Bylo to moudré předsevzetí. Rytíř spolkl udičku poměrně snadno, i když mě to stálo určitou sumu peněz. Hráli jsme spolu totiž karty a panu konzulovi obvykle právalo štěstí.

Snažil jsem se držet jazyk za zuby a o to pozorněji jsem naslouchal jeho vyprávění. Zdálo se, že se vyzná ve vznešeném světě pařížském i londýnském a zná důvěrně jeho přední představitele. Tvrdil, že je mladším synem z urozené jihofrancouzské rodiny. Kdysi prý zaujímal vysoké diplomatické postavení, ale přišel o ně změnou vlády a po pádu ministerstva. Později byl jmenován generálním konzulem v Kampěši. Nadšeně hovořil o koňských dostizích a vyznal se v nich tak důvěrně, že mě to až překvapilo. Jeho postřehy byly tak zasvěcené a znalost prostředí i jeho zákulisí tak podrobná, že ve mně začalo klíčit podezření. Zná pan rytíř dostihovou dráhu opravdu pouze z divácké tribuny? Žokejů, makléřů a jiných „es“ sportovního světa znal zřejmě ještě daleko víc než vznešených aristokratů. Hovořil o nich stále častěji a já jsem měl o čem přemýšlet.

Bližili jsme se k Malaze a již jen jediná noc nás dělila od přistání. Všichni se těšili, až opět vkročí na pevnou zemi.

Ten večer jsem pozval rytíře a kapitána na malou hostinu, ale mořský vlk se brzy vzdálil. Předstíral, že jde plnit své povinnosti, ale spíše se mi zdálo, že mu v naší společnosti

není příliš dobře. Hráli jsme s rytířem, jako už tolikrát předtím, karty. Ale tentokrát jsem už neprohrával. Štěstí se přiklonilo na mou stranu, možná i proto, že jsem byl obezřetnější a důkladně jsem několikrát svému sokovi kartami zamíchal. Zprvu se usmíval, ale později značně znervózněl. Jeho hotovost se tenčila a to mu kazilo náladu.

„Což abychom zdvojnásobili sázku?“ navrhl.

„Jak je libo!“

Hráli jsme dál, ale řetěz proher se mu nepodařilo protrhnout. Místo aby přestal hrát, vašeň ho zcela pohlcovala:

„Vsázím padesát zlaťáků na tuto hru!“ zvyšoval obnos.

Vsadil a prohrál. Měl neuvěřitelnou smůlu. Přišel o všechno, co na lodi vyhrál, a navíc mi vystavil směnku pro svého bankéře v Paříži.

Potom se trpce usmál a míchaje karty se zeptal:

„Mám vám hádat, pane hrabě?“

„Vy se vyznáte v černokněžnictví?“

„Dovedu číst z karet a záleží jenom na nich, co jsou ochotny mi ukázat!“

Zamíchal karty a rozdělil je na několik hromádek.

„Slibte mi, hrabě,“ ujal se znova slova, „že na to budete pohlížet pouze jako na hru. Že se neurazíte, kdybych řekl něco, co vám nebude

milé. Nemusíte ničemu věřit, ale nesmíte se pohoršovat!“

280

„Buďte bez obav!“ řekl jsem. „Neslibuji vám, že se věštbou nechám jakkoliv ovlivnit, ale v každém případě zachovám klid!“

Mou odpověď byl rytíř zřejmě spokojen, neboť se dal do práce. Bral z hromádek každou třetí kartu a kladl je vedle sebe do kruhu. Pak se na ně dlouho díval, ale mlčel.

Teprve po chvíli pravil:

„Je v tom zřejmě nějaký omyl. Výklad je sice jasný, ale přímo absurdní. Nemohu tomu uvěřit.“

„Klidně řekněte, co vidíte!“

„I když je to směšné, ba dokonce urážlivé?“

„Hořím nedočkavostí!“

„Dobrá!“ řekl. „Je to sice nesmysl, ale třeba vás to pobaví. Tyto čtyři karty, jak vidíte, jsou to žaludy, znamenají náš vstup do života. Ale představte si, co říkají! Nejste prý ze vznešeného rodu, ale naopak jste prý vyrostl v největší chudobě. Není to podařené?“

Dali jsme se oba do smíchu, ale obávám se, že ten můj nebyl příliš nenucený.

„Mám pokračovat, pane hrabě?“

„Ovšem! Není-li věštba pravdivá, je alespoň zábavná!“

„Co by tomu ale řekli vaši urození předkové?“

„Nebudeme na ně brát ohled!“

„Jak myslíte! Vidím, že jste třel nouzi, často jste míval hlad a trpěl jste i zimou. Pak se objevují známky smělého ducha a veliká ctižádostivost!“

Rytíř hleděl do karet, ale při tom nespouštěl oči ani ze mne.

„Dobrodružství na zemi i na moři,“ mumlal, „ale všechna utrpení a zoufalá živoření vám vynahradil den, který vás zahrnul bohatstvím!“ Odhodil karty a rezavě se zasmál. „Zdá se vám, že jenom prázdně tlachám, že ano, pane hrabě? Inu, dnes se karty neosvědčily, ale stává se, že z nich bezpečně vyčtu nejen minulost, ale i budoucnost!“

„Věřím vám,“ nutil jsem se do klidu, „a přestože se váš výklad nesrovnává se skutečností, má pro mne určitý půvab. Snad také proto, že jsem měl za chůvu pověřčivou romantickou Maurku.“

„Také vás učila vykládat karty?“ usmál se zlomyslně.

„Vám se pochopitelně nevyrovnám,“ řekl jsem, „ale jestli si přejete, mohl bych to zkusit!“

„Bude mi ctí, pane hrabě!“

Rozmíchal jsem karty a pak jsem rozložil karty přesně tak, jak to před chvílí učinil on.

„Vyšel jsem ze cviku,“ omlouval jsem se, „a proto nemohu zaručit větší pravdivost, než jakou jste mě zahrnul vy. Ale jak se tak dí-

vám, zdá se mi, že se dnes karty proti nám oběma spikly! Říkají totiž, že vy, rytíř de la Boutonerie, vůbec nejste rytířem!“

„Znamenitě!“ řekl.

„A tato karta tvrdí, že nejste Francouz, ale pocházíte ze země, která v poslední době zasobuje svět dobrodruhy.“

„Jsem snad Ir?“

„Ne, vzácný pane, jste Polák. Zajímavé je, že se karty nezmiňují o vašich diplomatických službách. Nejspíš to bude tím, že diplomaté neprchají z kontinentu na kontinent s jedním nebo dvěma zavazadly a nepoužívají první lodi, která se jim naskytne.“

„Jak to myslíte, pane?“

„Dokonce tady v těch kartách čtu, že ten, před kým prcháte, se jmenuje sir Dudley Broughton.“

Rytíř strašlivě zaklel a uhodil pěstí do stolu.

„Pryč s těmi kejkly! Raději mi, pane, řekněte, kdo opravdu jste!“

„Nechápu vaše rozčilení, pane rytíři! Jde přece o nevinnou hru, o pouhou zábavu a ukrácení dlouhé chvíle!“

„Zanechme té komedie, pane, a přestaňme si hrát na proroky! Vyloupněte se z kukly, nebo bude s vámi zle!“

„Vy mi vyhrožujete?“

„Jste neobyčejně chápavý!“

„Vyhlašujete válku?“

„To jsem neřekl. Ale za daných okolností je vyloučeno, abych na vás, zapomněl.“

„Dobrá. A nyní můžete odejít!“

„Jsem vaším hostem, pane,“ upozornil mě licoměrně, „a hosty obvykle nevyháníme. Zejména ne na lodi!“

Beze slova jsem opustil kajutu. Trochu mě mrzelo, že jsem se neovládl a zbytečně si zahrál na vykladače karet. Člověk si nemá dělat nepřátele, když to není bezpodmínečně nutné.

Ale na druhé straně: je ten rytíř vůbec nebezpečný? Může mně, milionáři, nějak ublížit? Nejsou jeho slova pouhým plácnutím do vody? Delší dobu jsem na toto téma přemýšlel ve své kajutě.

Když jsem opět vystoupil na palubu, viděl jsem několik námořníků stojících u zábradlí. Sledovali loďku, která mířila k zemi.

„Lodivodův člun,“ řekl kapitán. „Už odrazil, poněvadž pan konzul velice spěchá!“

„On je v tom člunu?“

„Ano, pane hrabě, a tajemník Vaší Excelence také!“

Udělalo se mi poněkud nevolno. Ať jsem se na to díval jakkoli, útěk mého tajemníka rozhodně nevěstil nic dobrého.

29. KAPITOLA

Jak se dostat do žaláře

Malaga je překrásné město tonoucí v pomerančových hájích, ale já jsem se tímto nádherným obrazem opájet nemohl. Sotva jsme vjeli do přístavu, byla naše loď plná uniforem.

„To jsou zdravotní úředníci?“ zeptal jsem se kapitána.

„Ne, seňore, vojáci z místní posádky.“

Ale v té chvíli už ke mně přistoupil důstojník.

„Vy jste člověk, který se vydává za hraběte de Kregano?“

„Jmenuji se tak!“ řekl jsem blahosklonně, ale má vznešenost na něho zřejmě neučinila dojem.

„Váš průvodní list, seňore!“ pravil stroze.

„Ukáži jej včas. Hned jak se octnu na břehu. Tady žádný nepotřebuji.“

„Mýlíte se, pane, už nyní jste v oblasti pobřežních úřadů. A udání proti vám je takového rázu, že je mou povinností jednat.“

„Udání?“

„Ano, pane, a buďte ujištěn že jste nepřijel do spřáteleného města. V Malaze nejsou carlistické posádky ani vaši druhové. Buďte tak laskav a vykažte se listinami!“

Poznal jsem, že má situace je krajně povážlivá.

Vyňal jsem peněženku nabitou penězi.

„Pane setníku,“ řekl jsem, „vezměte tento průvodní list a ponechte si jej v úschově. Odrazím zpět na moře a nařídím kapitánovi, aby mě vysadil v některém italském přístavu.“

„Na to je pozdě,“ odstrčil, ač zjevně nerad, tobolku, „udání na vás již bylo odesláno do Madridu.“

„Za koho mě vlastně pokládají?“

„To nevím přesně. Mám jen zatknout osobu, která se vydává za hraběte Kregana.“

„Z jakého zločinu jsem nařčen?“

„Ukažte mi svůj průvodní list!“

„Tady je!“

Vytáhl jsem list vydaný guajagualskými úřady na žádost dona Estevana. Stálo v něm, že jsem španělským šlechticem narozeným v Granadě.

„Tohle je pravda?“ otázal se důstojník.

„V mé vlasti je právní zásada, že obviněný nesmí být vyzýván, aby obviňoval sám sebe.“

„V tom případě nejste Španěl! A ani váš přízvuk tomu nenasvědčuje! Jste zatčen!“

Odešel za kapitánem a ponechal mé pod dozorem dvou strážců. Vypadali spíše jako loupežníci než jako vojáci, ale nemohl jsem si vybírat.

„Ctění přátelé,“ řekl jsem potichu, „ve skřínce na psacím stole je spousta bankovek. Za několik minut mi budou zřejmě odebrány. Těšilo by mě, kdybych věděl, že alespoň prospějí dvěma statečným a chudým mužům. Přineste mi tu skříňku - dám vám je!“

Vyměnili si překvapené pohledy.

„Nic na vás nežádám,“ pokračoval jsem, „a nepokusím se o útěk. Chci jen pomoci dvěma chudákům.“

Chvíli se šepem domlouvali. Potom se jeden z nich vzdálil a přinesl skříňku.

„Nemařte čas,“ radil jsem jim, „a schovejte peníze u sebe. Je to asi dvacet tisíc piastrů. A ještě jsou tady poukázky na značné částky u amsterodamských a hamburských bank.“

Oba chlapíci se skutečně snažili. Peníze mizely v kapsách i v botách s neuvěřitelnou rychlostí. Pomáhal jsem jim při tom a podařilo se mi schovat a ukrýt za podšívku stvrzenku havanského bankéře. Co kdybych se z té šlamastyky přece jen nějak dostal!

Sotva jsme skončili a skříňka byla dopravena na původní místo, vrátil se důstojník. Oznámil mi stručně, že zatkl veškeré mé služebnictvo a zapečetil můj majetek. Teď už zbývá jediné: doprovodit ho na zem.

Nesměl jsem s sebou vzít žádné ze svých zavazadel, a tak jsem se rychle ocitl ve člunu. Na nábreží byla spousta lidí a všichni si mě

zvědavě prohlíželi. Někteří mi spílali, jiní se tvářili soucitně a další se dokonce pokoušeli projevit mi své sympatie. K mému údivu mi zasalutovalo několik vojáků, když jsem kolem nich procházel.

„Jak to vypadá,“ pomyslel jsem si, „považuji mě tu za dost významnou osobnost. Jen aby z toho nebyla velezrada a popravčí četa!“

Byl jsem dopraven přímo do žaláře Moreny. Je to rozsáhlá chmurná tvrz, která byla nejen vězením, ale i guvernérovým sídlem.

Uvedli mě do veliké místnosti s úzkými okny. Byl jsem pozván k snídani a nebránil jsem se tomu. Strach z budoucnosti mi kupodivu nevzal chuť k jídlu. Pak jsem si krátil dlouhou chvíli prohlížením obrazů na stěnách. Všechny představovaly trojskou válku, ale historické výjevy plné krve mě nenadchly.

Náhle se rozlétla obě křídla dveří dokořán a dovnitř vstoupil, nebo lépe řečeno vřít se, postarší muž v generálské uniformě. Za ním vešlo daleko skromněji několik důstojníků.

Generál se zřejmě nehodlal dlouho zdržovat. Ignoroval můj pozdrav a zaburácel:

„Přečtete protokol, José!“

José se poklonil, rozvinul dlouhý papír a počal deklamovat. Hovořil o jakémsi Texasanu, eventuálně Mexičanu, který se vydával za španělského hraběte, aby mohl snáze pro-

vést jistě zrádné záměry, a hodlal ve Španělsku vyvolat občanskou válku.

288 „Zatčený!“ oslovil mě potom generál. Slyšel jste, proč jste byl zatčen! Nyní odpovíte na několik otázek! Každá lež je zradou a tu trestáme smrtí! Jak se jmenujete?“

„Kon Kregan.“

„V které zemi jste se narodil?“

„V Irsku.“

„Jaké postavení zaujímáte?“

„Jak kdy.“

„Sloužil jste?“

„Také.“

„Na zemi, nebo na moři?“

„Všude.“

„Hodnosti?“

„Nevalné.“

„Velel jste nějaké výpravě?“

„Velel.“

„Za jakým účelem a kde?“

„V amerických prériích. Stříleli jsme zvěř.“

„Pane! Žerty nejsou na místě!“

„Mluvím pravdu, pane.“

„Proč jste přijel do Španělska?“

„Abych odtud zase co nejdřív odešel!“

„Pro koho byly zbraně a koně, zabavené na lodi?“

„Pro mne.“

„Jmenujte agenty dona Carlose, s kterými jste si dopisoval!“

„S nikým jsem si nedopisoval, žádné agenty neznám!“

„Kdo vám svěřil veliké sumy peněz?“

„Našel jsem je.“

„Kde?“

„V díře.“

Generál zrudl a chvíli se zdálo, že na mne skočí. Pak se ale ovládl a pokračoval:

„Znáte Hermose Gonzillose?“

„Neznám.“

„Ani jeho bratra Canona Gonzillose?“

„Ani toho.“

„Kdy jste se poprvé sešel se seňorem Ruyem Perezem y Hacho?“

„Nikdy jsem ho neviděl.“

„Nestýkal jste se s ním?“

„Nikdy.“

„Nebýval jste v jeho společnosti a nesvěřil jste mu tajné podrobnosti své výpravy?“

„Nemám tušení, o čem mluvíte.“

„Zavolejte Ruye Perez!“ kázal generál.

Dveře se otevřely a do místnosti vstoupil rytíř ve vojenské uniformě zdobené řády.

„Znáte toho pána?“

„Je to polský podvodník, hledaný londýnskou policií.“

„Pište, José,“ pravil spokojeně generál, „obviněný přiznává, že se zná se seňorem Ruyem Perezem z Londýna!“

„Ten člověk je svědkem proti mě?“ zeptal jsem se.

290

„Dávejte pozor, pane!“ řekl generál a pokynul rytíři, aby odešel. „Vytáčky ani drzost vám nepomohou! Známe vás důkladně! Vaši minulost, vaše nynější úklady i vaše zločinné úmysly.“

„V tom případě maříte čas výslechem!“

„Señore Kone Kregane, tato formalita byla nutná, abyste mohl být postaven před soud!“

„Jsem anglickým poddaným, pane,“ řekl jsem, „a tento národ nestrpí, aby se jeho příslušník stal obětí cizího tyranství. Dovolávám se ochrany našeho vyslance nebo jiného zástupce, který snad je přítomen v tomto hnízdě!“

Generál nepovažoval za nutné mě déle poslouchat. Na jeho pokyn přistoupili ke mně dva muži a nasadili mi pouta. Než jsem se nadál, odvedli mě z místnosti.

Cela, do které mě dopravili, nebyla nejhorší. Byl to celkem pohodlný pokoj s vyhlídkou na moře. Viděl jsem celou malažskou zátoku i s pobřežím, na kterém se rozkládaly zahrady a pomerančové háje s líbeznými letohrádky. Ani vnitřní zařízení cely nebylo špatné. Slušný nábytek, dobrá strava. Nechyběly knihy ani noviny. Jen břinkot pušek a cvakání podpatků na chodbě svědčily o tom, že nejsem v zájezdním hostinci. Ji-

nak bych si to mohl docela dobře myslet, protože strážný mě zbavil pout, hned jak jsem vstoupil do cely.

291

30. KAPITOLA

Útěk v bouři

Pád to byl strašný. Z vrcholku bohatství až do žalární kobky. To se nedá tak snadno přenést přes srdce. Je zajímavé, že na vzestupy a úspěchy si člověk zvyká mnohem snadněji. Ale nebylo možno žít jen ze vzpomínek, a proto jsem začal klidně rozebírat svou novou situaci.

Koneckonců, i tady se dalo poměrně slušně žít. Rozhodně lépe, než kdybych byl čeledínem na irské vesnici. Budoucnost ovšem byla značně nejasná a nezdálo se, že bych ji mohl příliš ovlivnit. Přesto jsem se o to usilovně snažil. Měl jsem dost volného času, a tak jsem psal dlouhé srdcervoucí dopisy všem našim ministrům a konzulům. Protestoval jsem jménem celého britského národa proti krvavé hrůzovládě, do nebe volajícím bezpráví a nespravedlivému věznění. Kdyby byl některý

z mých dopisů uveřejněn v novinách, určitě by otrásl celou civilizovanou Evropou.

292

Bohužel diplomaté nejsou příliš nakloněni citům. O tom svědčí tento dopis, který mi byl po delší době doručen do žaláře.

„Pane, ministr zahraničních věcí mi uložil, abych potvrdil příjem vašich devatenácti dopisů, ve kterých ho informujete o svém postavení. Pan ministr velice lituje nesnází, které Vás postihly, ale domnívá se, že nebude snadné Vás jich zbavit. I kdyby se mu podařilo vyreklamovat Vás z vězení, není naděje, že by Vám mohl být vrácen majetek, o který jste, jak píšete, přišel. To je nutné přičíst na vrub nebezpečné výpravě, kterou jste podnikl. Ve vši úctě Váš oddaný Joe Backslip.“

Taková zpráva člověka dvakrát nepotěší. Představa, že přijdu nejen o zlato, peníze a drahokamy, ale i o umělecké předměty, kočáry a koně, se mi ani trochu nelíbila. Co mi bylo platné, že i pan ministr lituje nesnází, které mě postihly? Kdyby se tak jednalo o jeho vlastní majetek!

Psal jsem znovu na všechny strany, ale bez jakékoliv odezvy. Jako by mé báječně stylizované dopisy nikdo nečetl! Upadal jsem v zapomnutí i u svých španělských vězňů, což bylo patrné zejména z toho, že se malašské noviny o mé osobě už ani nezminily. Účast okolního světa byla tak mizivá, že se

téměř rovnala nule. Přesto jsem neumdlél a psal další mnohastránkové dopisy. Kdyby mohly být vydány knižně, vzniklo by zřejmě velice rozsáhlé dílo o několika svazcích.

Už jsem začínal malomyslnět a psal jen ze setrvačnosti, když se přece jen cosi přihodilo.

Bylo nezdravé, neutěšené roční období a jindy slunečná Malaga se dusila v šedivém mlhavém závoji. Anglický konzul odejel na dovolenou a předal veškeré záležitosti místokonzulovi. Ale ani tomu se tady nyní nelíbilo. Odjel rovněž a požádal holandského kolegu, aby za něho v případě nutnosti zaskočil. A tento Nizozemec si netroufl ignorovat každodenní protesty a naléhavé dopisy, docházející na konzulát ze žaláře. Dohodl se s guvernérem a jednoho dne mě přišel navštívit.

Právě jsem psal další protestní dopis, když vstoupil klíčník a ohlásil pana von Hoagendrinuse. Krátce nato vešel do mé cely malý, ale zato mimořádně tlustý muž v kazajce ze skotské vlněné látky, jejíž kostky byly zpočátku jediné, co jsem vnímal. Zdálo se mi, že přicupitala obrovská šachovnice na krátkých nohách.

Muž ze sebe vydal chrčivý zvuk, který zřejmě patřil do kategorie holandských pozdravů. Revanšoval jsem se poklonami ve všech jazycích, jež jsem ovládal. Nezdálo se, že by čemukoliv rozuměl, ale vyslechl mě velice pozorně. Pak jsem rozsáhle hovořil o svých útrapách,

zatímco on se posadil v rohu cely a kouřil doutník za doutníkem. Ačkoliv z mé plamenné řeči nerozuměl ani slovu, získal jsem pravděpodobně jeho sympatie. Dokázal to nejen tím, že mě trpělivě poslouchal, ale zejména tím, že jeho návštěva u mne nebyla poslední. Pan Hoagendrinus přišel i následujícího dne a chodil za mnou každé odpoledne. Já jsem vykládal, on mlčky kouřil a netečně hleděl z okna. Co se děje v jeho hlavě, bylo těžké uhodnout. Rozhodně jsem se neodvažoval příliš doufat, že tento kostkovaný špalík prorostlého masa pro mne něco podstatného udělá.

Holandan mě takto navštěvoval plných šest neděl. Když vykouřil poslední doutník ze zásoby, kterou mi dal guvernér k dispozici, zašeptal náhle dušeným hlasem:

„Máš pilník?“

Udiveně jsem zamrkal.

„Tady máš!“ řekl a podal mi podlouhlý balíček. Potom ze sebe ještě vypravil „Sbohem!“ a zmizel za dveřmi.

Jakmile jsem osaměl, rychle jsem rozbalil balíček. Byly v něm dva pilníky, lučavka a sklenička oleje, který měl tlumit skřípot při pilování. Ukryl jsem nástroje a znovu si prohlédl bezpečnostní zařízení mé cely.

Železné mříže v oknech byly na první pohled velice silné, ale při bližším ohledání jsem zjistil, že jsou zpola rozežrány rzí. To mě znač-

ně povzbudilo a okamžitě ve mně vzkličila naděje na úspěch.

Mohl jsem ovšem pracovat pouze v noci. Předstíral jsem tedy chorobu a ve dne jsem se posiloval spánkem. Řešení mé situace, jež mi nabídl otlý Holanďan, bylo zřejmě jediné, které přicházelo v úvahu, a tak jsem se na ně musel pečlivě soustředit. V čase, kdy jsem se mohl bez obav dobývat na svobodu, nebylo radno ztrácet ani minutu. Neznal jsem plány svých věznitelů, ale nemohl jsem si o nich dělat nejmenší iluze.

Při práci jsem si nejdnou vzpomněl na svého otce. Podobnost našeho postavení způsobila, že jsem se v myšlenkách často vracel do let, kdy jsme spolu žili pod jednou střechou. Co se s ním asi stalo? Myslí někdy také na mne? Má nějakou naději na návrat? Pomohl i jemu někdo z vězení?

Práce úspěšně pokračovala. Pilník se nořil do rozežraných mříží a vytvářel v nich spáry, které jsem vždy ráno zalepil chlebovou střídkou. Po pěti nedělích jsem mohl vyjmout hlavní mříž a cesta ke svobodě byla zdánlivě otevřena. Pod oknem byla malá terasa, na kterou jsem mohl sestoupit a odtud se spustit dolů na hradbu. Potíž byla ovšem nejen v obtížnosti sestupu, ale především v tom že přímo pode mnou stál jeden z mužů, kteří bedlivě střežili věznici. Vojáci ze strážní hlídky byli rozesta-

věni po jednom kolem celé pevnosti. Napadlo mě, že bych se mohl pokusit vojáka podplatit, ale vzápětí jsem to zavrhl. Kdyby můj návrh nepřijal nebo kdyby mě po obdržení peněz zradil, byla by má situace daleko obtížnější, než je dosud.

Vyskytly se ovšem i další překážky. I kdyby se mi podařilo splést provaz z prostěradel, nebylo kam jej upevnit. Daleko lepší by byl prostý seskok, ale výška byla přece jen značná. Možnost, že bych zůstal ležet dole na hradbách se zlomenou nohou, mě ani trochu nelákala. Začal jsem znovu klesat na mysli. Dostavila se sklíčenost hraničící s beznadějí a předčasná radost mi jaksepatří zhořkla

V jednom sychravém větrném dnu jsem opět hleděl zadumaně na modrý pruh malažské zátoky. Vzduch byl vlhký a těžký, prosycený tísnivými vlivy, které s sebou přinášívá mistral, nejnezdavější ze všech větrů. Olivěné mraky jako by se dotýkaly moře, které se vzdouvalo krátkými, hněvivými vlnami. Vše nasvědčovalo tomu, že nastává víchr. S odcházejícím dnem se tyto příznaky ještě množily. Prudce se setmělo, vítr zesílil a moře s děsným jakotem naráželo na skály. Slyšel jsem rachot kotevních řetězů, šplíchání spouštěných kotev a houkání námořníků, kteří se připravovali na bouři. V zátoce se míhala světla lodí. Některé hledaly útočiště v zátoce,

jiné se chystaly vyplout na širé moře. Té noci měl odplout veliký francouzský parník do Marseille. Jmenoval se Garonna a proslýchalo se, že odjede bez cestujících, protože v tomto počasí nehodlal nikdo nebezpečnou cestu podstoupit. Viděl jsem červenou svítilnu na přídí a všiml jsem si, že parník zakotvil u výjezdu ze zátoky.

„Kdybych se tak mohl dostat na palubu!“ šeptal jsem si vzrušeně. „I ta nejzběsilejší vichřice by mi zněla lahodněji než jarní váněk!“ Mé úvahy na toto téma přerušila poslední kontrolní návštěva. Klíčník se ledaby-le rozhlédl po místnosti, a když se ujistil, že je vše v pořádku, zase spěšně uzamkl celu a pospíchal do houfu svých druhů ke kartám a dobrému pití.

Bylo jasné, že se už nemusím ničeho obávat. Náhle jsem se rozhodl. Vylomil jsem mříž a vyskočil na terasu pod oknem. Vichřice mnou zazmítala a prudký déšť mé rázem promočil do poslední nitky. Hučení oceánu bylo ještě daleko strašlivější, než když jsem mu naslouchal z teplé, pohodlné cely. Se střechy se s rachotem zřítilo několik tašek.

Stál jsem na terase, hleděl na světla lodí v zátoce a sbíral odvahu k rozhodnému činu. Hlubina pode mnou se zdála děsivá a nepřekonatelná. Ale pak jsem si všiml, že několik metrů pode mnou se černá střecha strážní

budky. Jak by se asi zachoval voják uvnitř, kdybych se na ni spustil?

298

Napadlo by ho, že někdo prchá z vězení, nebo by ránu považoval za pád úlomku zdiva a raději by zůstal v bezpečí pod střechou? Rozhodl jsem se to vyzkoušet. Vylomil jsem z terasy několik viklajících se cihel a svrhl je do propasti pod sebe. Některé budku minuly, ale jiné se zřítily s rachotem přímo na střechu. Hleděl jsem napjatě dolů, ale voják nevystrčil ani špičku nosu. Cítil se daleko bezpečněji uvnitř a rozhodně nemínil skončit svůj mladý život pod hromadou cihel nebo tašek.

Bouře mohutněla. Do hukotu oceánu a ječení vichru se nyní mísily i rány z palubních děl, jejichž hřmění zřejmě nahrazovalo světla části rozbitých luceren.

Za této situace jsem se musel rozhodnout. Věděl jsem, že další příležitost se mi už nenaskytne a tak, třebaže jsem bezmála omdléval strachem, spustil jsem se na střechu strážní budky. Dopadl jsem na ni s prudkým žuchnutím oběma nohama a vzápětí jsem si připadal jako na kolotoči. Budka se celá rozkývala a v následující vteřině se převrhla. Zároveň s ní jsem se ocitl na zemi i já a rozhodně mi nebylo do smíchu. Patříčně zdeptán a potlučen jsem seděl a čekal, až vyleze voják, aby mě zatkl. Ale strážce zákona ani nehlesl, ani sebou nepohnul. Teprve nyní jsem poznal, že je

vlastně v pasti. Budka se překlopila dopředu a poklopila ho tak, že ležel na zemi jako v nějaké truhle s pečlivě uzavřeným víkem. Naslouchal jsem, ale žádné pokusy o záchranu nepodnikal. Buď byl omráčen pádem, nebo jednoduše omdlel hrůzou. Obojí bylo pro mne přijatelné.

Protáhl jsem se a k velké radosti jsem zjistil, že kromě několika boulí jsem seskok přestál bez úrazu. Čekala mě ještě obtížná cesta k mořskému břehu, ale ta se s předchozím nebezpečím nedala srovnat. Z rychlého míhání světél na přístavní hrázi jsem poznal, že řada člunů spěšné odráží, aby zamířily k lodím připraveným k rychlému odplutí. Mým cílem bylo dostat se na některou z nich, ať už popluje kamkoliv. Do Afriky, do Malajska nebo do Brazílie - všechno mi bylo jedno. Jenom když se dostanu odtud.

Doběhl jsem k hloučku asi deseti chvátajících lidí. Dva vozíky s nákladem zavazadel svědčily o tom, že jsou to cestující z některé lodi. Z jejich hovoru jsem brzy pochytil i cíl cesty. Chystali se nalodit na francouzský parník, který vypluje do Livorna v Itálii. Přidružil jsem se k hloučku, což bylo vzhledem k tmě a nepohodě velice snadné. Bedlivě jsem naslouchal všemu, o čem se hovořilo. Vedle mne pospíchala na loď anglická rodina. Zjistil jsem, že jede do Pisy za nemocným synem.

Parník měl vyplout až následujícího dne, ale pro špatné počasí, které jím zmítalo u pobřeží, byla cesta uspišena.

Potíže vznikly pochopitelně různé. Jedna z nich byla, že lodní kurýr, což byl vlastně průvodce a tlumočník, nevěděl o odjezdu lodi a trávil dovolenou u rodičů. Dozvěděl jsem se, že byl přijat teprve nedávno na doporučení hostinského, že je to Ital a jmenuje se Raffaello.

Došli jsme k přístavišti, kde se houpal člun, na kterém se společnost měla dopravit k lodi. Nastalo dohadování o tom, co si počít s kurýrovými zavazadly.

„Vezměme je na loď!“ mínil kdosi. „Je to bystrý chlapík, určitě tady bude dřív, než odplujeme“,

„A co když nebude?“ zeptal se jiný. „Zůstaňte tady a jeho věci poplují do Livorna!“

„Co jsi mu řekl, Viléme?“ otázala se starší dáma. „Aby se vrátil do zítřka, do šesti hodin ráno.“

„Ale jakou řečí jsi mluvil?“

„Italsky a opakoval jsem to francouzsky. Anglicky bohužel nerozumí ani slovu.“

To mi stačilo. Odplížil jsem se od společnosti a zůstal stát v temném zákoutí. Cestující zatím nastupovali do člunu a lodníci nakládali zavazadla. Konečně se chystali k odplutí. Ve chvíli, kdy odráželi, jsem vyrazil

ze svého úkrytu, rozběhl se k nástupišti a vykřikl španělsky:

„Zarazte! Počkejte na kurýra!“

„Co se děje?“ ozvalo se z člunu.

„Nějaký kurýr!“ odpověděl kdosi.

„Raffaello!“ vykřikl Angličan. „Při svatém Jiří - je to on! Věděl jsem, že nás dostihne! Přirazte k břehu, to je kurýr, který patří na naši loď!“

Tak jsem mohl nastoupit do člunu.

„Promiňte, signoři,“ omluvil jsem se, „měl jsem co běžet!“

A odrazili jsme z přístaviště.

Seděl jsem na svrchníku z černé ovčí kůže, který byl majetkem ubohého Raffaella. Vzda-lovali jsme se od břehu velice rychle, protože pádlovalo dvanáct statných námořníků, kteří si dovedli poradit i s nejzběsilejším vlnobitím.

S obavami jsem hleděl k pevnosti, jejíž osvětlená okna dávala tušit, že se tam cosi děje. Vzápětí se ozvalo víření bubnů, což znamenalo, že byl vyhlášen poplach. Nemohlo být pochyb o tom, že můj útěk byl objeven. Sevřelo se mi hrdlo a očima jsem posouval člun směrem k lodi. Námořníci jako z udělání veslovali teď pomaleji, neboť je zajímalo, co se na břehu děje. V duchu jsem je proklínal, ale snažil jsem se vypadat co neklidněji.

Jeden z námořníků vyslovil domněnku, že z pevnosti uprchl vězeň, ale já jsem okamžitě

prohlásil, že je to zcela nemožné. Žalář Morena je nejdokonalejší a nejlépe hlídanou věznicí v celém Španělsku. Daleko pravděpodobnější je, že v pevnosti vznikl požár.

Konečně jsme dorazili k parníku. S náramnou radostí jsem přijal skutečnost, že loď okamžitě vypluje. Jakmile jsme nastoupili, zvedli námořníci kotvu a parník se obrátil čelem k širému moři. Vyrázili jsme a já jsem div radostí neposkočil. Hřmění oceánu mi znělo jako nejlíbeznější hudba. Věděl jsem, že žádný španělský člun se v tomto počasí neodvážá na moře a že jsem tudíž definitivně zachráněn. Mohl jsem se nad tímto radostným zjištěním doslova rozplývat, neboť moji „páni“, sotva se vyšplhali na palubu, byli postiženi mořskou nemocí a spěšně vyhledali svá lůžka. Mezitím jsem pátral dál. Od čiperné panské, malé Francouzky, jsem se dozvěděl, že Angličané se jmenují Grimesovi. Nedávno přijeli do Španělska přes Gibraltar, kde jeden ze synů, který teď cestoval s nimi, sloužil u pluku jako poručík. Společnost se skládala z matky - vdovy, tří dcer a dvou synů. Třetí syn onemocněl v Pise. Grimesovi prý byli velice bohatí a dost hodní lidé. Jelikož pevninu navštívili poprvé, byli i mimořádně důvěřiví. Pro vychytralou francouzskou panskou a prohnaného kurýra byla služba víc než přijatelnou.

Bývaly časy, kdy bych se pod takový prapor rád uchýlil, ale nyní už jsem nechtěl stoupat do vyšších pater života zadními vrátky. Rozhodl jsem se, že mé podřízené postavení skončí hned, jak se poněkud rozkouskám v Itálii.

Sotva jsme dorazili do Livorna a ubytovali se v nejlepším hotelu, uvažoval jsem o vystoupení ze služby. Byl to dost smělý úmysl, vzhledem k tomu, že mi ze všech cenností zbyl pouze prsten s rubínem vroubeným brilianty, který se mi podařilo ukrýt v čapce spolu s papíry. Ale nemínil jsem čekat, až se dostaví pravý Raffaello.

Svým způsobem jsem svého rozhodnutí litoval, protože se mi dařilo výtečně. U Grimesů byl kurýr svrchovaným, neomezeným pánem. Organizoval jsem jejich den podle vlastních úvah. Kdy a kde budou jíst, kterak stráví den a na co se podívají - to vše záleželo jen na mně. A protože na mně závisela i útrata v hostinci, choval se ke mně hostinský lépe než k nejvznešenějšímu hostovi. Podstrojoval mi tak, že jsem jedl vždycky ještě o poznání lépe než panstvo. Máloukteré podřízené postavení je tak znamenité jako povolání kurýra.

Ale přece jen bylo třeba vyklidit pole. Sotva jsem „svou rodinu“ řádně usadil v Pise, požádal jsem o propuštění. Lichotilo mi, když jsem viděl, jak to všechny zarmoutilo. Bylo jim asi jako námořníkům, které při plavbě opouští

zkušený lodivod. Neovládali dobře cizí jazyky a také se nedovedli suverénně pohybovat v městech, která navštívili poprvé. Jelikož se domnívali, že nerozumím anglicky, začali o mně bez obalu mluvit.

„Proč je vlastně nespokojen?“ otázala se stará dáma.

„Těžko uhodnout!“ pokrčila rameny jedna z dcer. „Možná že se dozvěděl o něčem výnosnějším.“

„To sotva,“ řekl syn - důstojník. „Spíše bych se domníval, že tím chce dosáhnout zvýšení platu.“

„Pošleme pro vychovatele,“ rozhodl druhý syn. „Mluví francouzsky, ať se ho tedy zeptá!“

Tento návrh byl přijat a za chvíli vstoupil vychovatel do pokoje. Aby nebylo zřejmé, že nerozumím, stál jsem stranou s odvrácenou hlavou. Rodina se shromáždila kolem tlumočníka.

„Chceme vědět, co vlastně žádá,“ pravila stará dáma, „jsme s ním spokojeni, a jestli mu jde o přídavek...“

„Vždyť u nás bere vyšší plat. než má řadový setník!“ vyhrkl důstojník.

„V životě jsem neměl tolik peněz na útratu!“ přizvukoval druhý syn.

Vychovatel mi pokynul, abych s ním odešel do sousedního pokoje. Poslechl jsem, tím radostněji, že jsem ho okamžitě poznal. Byl to můj první přítel, laskavý mladík, který mi

podal pomocnou ruku při vstupu do světa, bývalý univerzitní student z Dublinu pan Lyndsay.

Dost se za ta léta změnil. Ačkoliv byl ještě mlád, předčasně zestárl starostmi a duševní námahou. Oči měl zkalené, líce bledé a vpadlé. Byl ostýchavý a působilo mu potíže jednat s někým, z jehož chování číselo sebevědomí. Tichým hlasem se mě otázel, proč hodlám opustit zaměstnání, když jsou se mnou všichni spokojeni.

„Jsou to důvody ryze soukromé,“ usmál jsem se. „Nesnáším prosté podřízené postavení, zejména ne u lidí, jejichž společenská úroveň příliš nevyniká nad mou.“

Zachvěl se nevolí.

„V tom případě nemohu nic namítat a je zbytečné vás přemlouvat,“ řekl, „ale rád bych se vás na něco zeptal. Jaké vlastnosti vyžaduje postavení, které jste zastával?“

„Myslíte tím zřejmě, co musí kurýr znát,“ řekl jsem. „Předně evropský zeměpis. Hranice, silnice, měnu, zvyky a obyčeje všech národů od toho nejmenšího až po ten největší. Musí znát každé město, jako kdyby se tam narodil, zejména jeho kostely, obrazárny, muzea, pomníky, a dějiny. Musí znát jazyky, ale ne tak, jak se je učí na školách. Je třeba se domluvit i s nejprostšími lidmi. Musí být znalcem lahůdek, vína, porcelánu, soch, rytin, zbraní,

starobylého nábytku, rukopisů, koní, dramatu a českého skla. Musí vykládat o freskách, šidit celníky, hádat se s policejními úředníky, vařit jako kuchař a jezdit s poštou jako postilión. Musí znát mezinárodní právo, napoleonský zákoník a ranhojičství. To je tak přibližně všechno, bez čeho se kurýr neobejde.“

„A to všechno umíte?“

„Téměř všechno. A vzhledem k tomu, že jsem ještě mlád ...“

Lyndsay hluboce vzdychl. „Ale to přece všechno vyžaduje spoustu času a dlouhé studie!“

„Tyhle znalosti, milý příteli, získáme pouze ve škole, kterou nazýváme život a svět. Ta je nad všechny university. Vám je jinými lidmi vyznačena cesta, ze které nesmíte odbočit na-levo ani napravo, ale ve světě má člověk neomezené působíště. Vybere si cestu nebo cestičku, která se mu nejlépe hodí.“

Zamyslel se a řekl:

„Podobná slova jsem kdysi slyšel ve své vlasti. Řekl mi je chudý opuštěný chlapec, který se vydával do světa za štěstím. Jediným jeho majetkem byla naděje, že dosáhne úspěchu.“

„A co se s ním stalo?“

„To jsem se nikdy nedozvěděl.“

„Tedy vám to povím já, pane. Ten chlapec teď stojí před vámi. Já jsem ten otrhánek,

kterého jste se ujal a poskytl mu přístřeší. Kon Kregan!“

Těžko vylíčit Lyndsayův údiv. Když se na mne dost vynadával, stiskl mi ruku a zeptal se:

„Pamatujete si i mé jméno?“

„Nikdy jsem je nezapomněl, pane Lyndsayi!“

Chtěl znát všechny příhody, které jsem zažil, ale nyní nebyl na vyprávění čas. Domluvili jsme se, že se sejdeme, až půjdou Grimesovi spát. Nyní měl za úkol vysvětlit jim, že musím podniknout neodkladnou cestu do Paříže, což mé zaměstnavatele zřejmě uspokojilo.

S Lyndsayem jsme pak probděli celou noc. Vyprávěl jsem mu všechno, co jsem prožil od okamžiku, kdy jsme se rozešli v Dublině. Vypptával se mě podrobně a chvílemi bylo z jeho otázek zřejmé, že mi příliš nevěří, ale přesvědčil jsem ho znalostí cizích jazyků i různými detaily, které by nemohl znát někdo, kdo nebyl nikdy za mořem. Nakonec jsem mu ukázal listy a stvrzenky na vklady u havanského bankéře. Od tohoto okamžiku již o mé pravdomluvnosti nezapochyboval.

Nastalo ráno a museli jsme se rozejít. Ačkoliv jsem Lyndsaye ujišťoval, že mám kupce na svůj brilantový prsten, vnutil mi půjčku sta dolarů.

„Vrátíte mi je,“ řekl s úsměvem, „až se zase domůžete svého hrabství!“

31. KAPITOLA

Čtrnáctý u stolu

Je mnoho báječných měst na světě, ale Paříž je jenom jedna. Její ovzduší působí na nově příchozího tak opojně, že se okamžitě a rád stává její součástí. Bylo by mi ještě daleko příjemněji, kdybych sem přicestoval jako boháč, ale ani teď jsem nepropadal malomyslnosti. Vydal jsem se pěšky na anglické vyslanectví.

Po krátkém výslechu, kterému mě podrobil hřmotný portýr v šarlatové livreji, jsem byl vpuštěn dovnitř. Vstoupil jsem do prostorné místnosti plné lidí. Byli to většinou kurýři, kteří čekali na podpis průvodních listů. Jeden po druhém vstupovali do pokoje, kde je odbavoval úředník vyslanectví. Konečně došla řada na mne.

„Kam máte namířeno?“ otázal se úředník.
„Do Anglie?“

„Ne, pane. O průvodní list mi nejde. Přicházím vznést žalobu proti španělské vládě pro bezdůvodné uvěznění a oloupení.“

Mladý úředník zvědavě zvedl oči od lejster.

„Buďte tak laskav a opakujte to!“

Vyhověl jsem mu a posloužil podrobnostmi. Řekl jsem, že možná slyšel mé jméno hrabě Kregano.

Mladík vyskočil od stolu a beze slova se odebral do sousední místnosti. Vzápětí se odtud ozval hlučný smích.

„Ne, ne, Barringtone,“ zaslechl jsem starší hlubší hlas. „Toho člověka nechci ani vidět! Radím vám, abyste se ho co nejrychleji zbavil, jinak ho tu budeme mít každý den!“

„Nic se v jeho věci nedá podniknout?“

„Ne. Je to podvodník!“

„Ale Puzzleton si s ním dopisoval!“

„Protože chtěl zabránit opozici, aby ho ne-nařkla v sněmovně, že se nestará o naše občany v zahraničí. Pamatujte si, že máme se španělskou vládou velice přátelské styky, které si nebudeme kazit kvůli takovému chlapovi! Jeho stížnosti nám v této situaci nemohou prospět, ale uškodit velice snadno!“

Po tomto poučení se mladík vrátil do místnosti.

„Bude nutné, hrabě Kregano,“ pravil, „abyste svou žalobu podal písemně.“

„To už jsem učinil.“

„Ano?“

„Byla potvrzena tajemníkem zahraničních věcí.“

„Skutečně?“

„Chápu ovšem, že vzhledem k dobrým stykům se Španělskem přichází má žaloba poněkud nevhod.“

Kousl se zlostně do rtů.

„Jisté je,“ pokračoval jsem, „že jí byla věnována pozornost pouze potud, aby se nedostala do rukou opozičním členům parlamentu. Zdá se, že u vás jsem svou při prohrál, ale nebuďte si příliš jist, že trvale. Buďte ujištěn, že použiji všech prostředků a opoziční tisk mi bude jistě ochotně k dispozici.“

„Počkejte laskavě, pane hrabě,“ řekl mladík zdvořile, „raďte se posadit“

Znovu odešel do sousedního pokoje, ale tentokrát se odtud ozýval pouze šepot, kterému jsem nerozuměl.

Za chvíli se vrátil.

„Váš případ bude řádně vyšetřen, pane hrabě. Vstoupíme okamžitě v jednání se španělským vyslancem. Smím se zeptat, kde nyní bydlíte?“

„Dosud jsem se nebytoval.“

„Váš průvodní list je ovšem na policii?“

Uklonil jsem se, ale okamžitě jsem pochovil, kolik uhodilo. Aby se zbavili nepříjemného protivníka, podniknou na vyslanectví kroky nikoliv k mé záchraně, ale k tomu, abych byl pod nějakou záminkou vyhoštěn ze země. Bylo to snadné už proto, že jsem jako anglický poddaný cestoval na španělský pas. Ne-

uzná-li jej anglický ani španělský vyslanec, nebude můj pobyt v Paříži příliš dlouhý.

Rozloučil jsem se srdečně s úředníkem, ale oba jsme věděli, že naše zájmy nejsou ani trochu společné.

311

V žádném případě mi nebylo do smíchu. Peněz jsem měl málo, zaměstnání žádné, a jak to nyní vypadalo, budu muset tajit i své jméno. To mě mrzelo ze všeho nejvíc. Nikdy jsem se za Koná Kregana nestyděl a doufal jsem, že ho ověncím úspěchy a slávou. Teď mi nezbývalo nic jiného než se uchýlit pod nějaký pseudonym a přežít pod ním nejtěžší údobí.

Po dlouhém uvažování jsem se rozhodl, že na čas vynechám příjmení, pod nímž mě zřejmě budou hledat, a ponechám si křestní jméno Kornelius, které ovšem pofrancouzštím. Tak se ze mne stane pan Korneille. Co se týče národnosti, budu Bask nebo Belgičan.

Zvolna jsem došel až před dům, na kterém mě upoutal nápis VELKÁ VŠEOBECNÁ ZPROSTŘEDKOVATELNA.

Ihned se mě zmocnila zvědavost a samozřejmě jsem vstoupil dovnitř. Vypadalo to tam jako v nějaké tržnici. Byla tu spousta lidí a každý se zajímal o něco jiného. Jedni hledali ztracené děti, jiní zaběhlé psy a další se pídili po laciných bytech. Mnozí hledali zaměstnání. Učitelé, novináři, tenoři, zahradníci, vychovatelky, provazolezci, baletky, všichni se

oháněli vysvědčením a doporučujícími dopisy. Procházel jsem se v tom ruchu a uvažoval, jestli je rozumné ztrácet tady čas. Už jsem začal pomýšlet na odchod, když mě upoutal hlas jakéhosi muže, který naléhal na jednoho z úředníků: „Prodám ji za babku, ačkoliv mě stála pět set franků!“

„Budete rád, když za ni dostanete sto!“ zavřel úředník.

„Vzal bych i osmdesát,“ vzdychl muž.

„Rád vám věřím, ale lidé dnes prahnou spíš po vzruchu a ústraní není v módě!“

Naslouchal jsem velice pozorně. Zmínka o ústraní mě velice zaujala.

„Najděte mi kupce za sedmdesát franků,“ žadonil muž, „a bez rozmýšlení si s ním plácnu!“

„O co jde, pánové?“ nevydržel jsem mlčet.

„O čtrnáctku, pane,“ odpověděl ochotně úředník, „a je to v jedné z nejlepších pařížských čtvrtí!“

Patrně jsem otevřel ústa víc, než se slušelo, jelikož pokračoval se shovívavým úsměvem:

„Vidím, že pán je cizinec. Čtrnáctka je člověk, který je neustále připraven zúčastnit se oběda, večeře nebo hostiny, ke které se sešlo pouze třináct osob. Víte sám, že třináctka je nešťastné číslo a v mnohém domě jsou velice pověřčiví. Proto se přizve čtrnáctý host, jehož adresa je k dispozici. Tento pán by tuto živnost rád prodal.“

„A co je k ní zapotřebí?“

„Černé šaty a čisté rukavičky. Slušné chování. Málo jíst, málo pít a co možno nejméně mluvit.“

„Za jedno vystoupení se platí deset franků,“ dodal muž, „ačkoliv

kdysi se platívalo dvacet. Ale časy se mění a pověřčivost bohužel klesá. Představte si, že jsou i takoví lidé, kteří neváhají usednout k tabuli v třinácti, a to i v pátek!“

Sáhl jsem do kapsy a vytáhl sedmdesát franků. Téhož odpoledne oznamovala cedulka v domovníkově okně na Řeznickém náměstí, že pan de Korneille je čtrnáctý - k službám kdykoliv.

Bylo mi doporučeno, abych se příliš neukazoval venku. Muž, který se dokáže obestříti tajemstvím, vypadá zajímavě a je zván mnohem častěji. To se mi ostatně docela hodilo.

Dopoledne jsem trávil psaním dopisů, které jsem většinou neodesílal vzhledem k vysokému poštovnému. Večer jsem se oblékl do černého a čekal jsem, až někdo zazvoní.

Tak míjel den za dnem, aniž jsem se dočkal pozvání. Spílal jsem si, že jsem tak naivně sedl na lep podvodníkovi a lehkomyšlně vyhodil sedmdesát franků.

Ale jednoho ponurého večera jsem se přece jen dočkal. Přecházel jsem po setmělém po-

koji, když se ozvalo zaklepání na dveře a současně někdo zavolal mé jméno.

314 „Vstupte!“ řekl jsem.

Dveře se otevřely a dovnitř vstoupil kdosi, koho jsem neznal.

„Bydlí zde pan Korneille?“ otázal se příchozí.

„V pokorné úctě se představuji jako pán, na kterého se ptáte!“

„Copak tady nemáte světlo? Uhodil jsem se do holeně o nějakou zatracenou židli!“

„Víc jich tady není!“ uklidňoval jsem ho.
„Jenom nechodte do rohu, tam je past na krysy!“

„Snad byste měl přece jen rozsvítit!“

„Nemám po ruce světlo. Osvětlení se mi hnusí.“

„A což trochu ohně?“

„Nejsme přece na Sibiři! Co jste to za choulostivého člověka, když mluvíte v Paříži o ohni?“

„Rád bych si vás prohlédl. Mohl bych toho dosáhnout, aniž bych urazil vaše city?“

„Kouříte?“

„Kouřím.“

„Škrtněte tedy sirkou a zapalte tohle psaní. Snad vám to bude stačit.“

Poslechl a prohlédl si nejen mne, ale celý můj pokoj.

„Milý příteli,“ řekl, „už jsem viděl honosnější příbytky!“

„Je tu příjemně chladno,“ ujistil jsem ho, „a navíc je odtud znamenitá vyhlídka na začouzené střechy a komíny.“

„Roztomilý salón!“ konstatoval. „To je současně i vaše převlékárna?“

„Ovšem. Ale řekněte mi laskavě, proč vás to zajímá?“

„Přišel jsem vás požádat o společnost při dnešní hostině. Mé jméno je Paul de Minérale.“

„Známý spisovatel? Autor Farářovy neteře, Stezky vinohradem a Růže autenilské?“

„Vaše znalost mého díla mi velice lichotí, ale musíme si pospíšet. Moje vila je u Bellevillu a jízda nám potrvá téměř hodinu.“

Prevlékl jsem se co možno nejrychleji. Na jeho otázku jsem se přiznal, že je mým prvním zákazníkem.

„Co je to za dobu, ve které žijeme!“ zvolal. „Lidstvo zřejmě pohrdá bohy!“

„Časy se změnilly!“ řekl jsem. „Nynějšími bohy jsou burza a balet.“

„Vidím, že jste filosof!“

„Jenom před obědem. Rozjímám při polévce a zvážním při paštice. Při mase jsem zamlklý, při chřestu veselý, při pečení rozcitlivělý, při zákuscích zádumčivý.“

„Máte šarm,“ konstatoval. „Co vás vedlo k tomu, že jste přijal své nynější povolání?“

„Nouze vede žízeň k strouze,“ odpověděl jsem. „Ale nejsem se svými choutkami osamocen. Car Petr provozoval s úspěchem telesařství a Ludvík Filip pěstoval matematiku.“

„Musím vás na něco upozornit,“ skočil mi do řeči. „Společnost, která se dnes sejde, není ledajaká. Budou tam dva ministři a generál. Kromě nich se zúčastní hostiny řada významných lidí z uměleckého světa - spisovatelé, herečky, žurnalisté a tanečnice. Ale to nejlepší nakonec: svou účast přislíbila Jeho Výsost vévoda Saint-Cloud.“

„Když se všichni sejdou,“ namítl jsem, „rozhodně vás bude víc než třináct!“

Tehdy se přiznal, že mé pozvání způsobila sázka mezi vévodou Saint-Cloudem a mým hostitelem. Vévoda tvrdil, že řemeslo „dělát čtrnáctého“ už je dávnou minulostí a nikdo v Paříži je neprovozuje. Naproti tomu pan de Minerale se zavázal, že čtrnáctého objeví a přivede.

„Za vaši přítomnost, pane, obdržím padesát zlatáků, a proto vás prosím, abyste polovičku hned přijal.“

Příliš prosit nemusel. Měsíc s penězi jsem přijal s nevšední ochotou a pocit, že se má prázdná kapsa alespoň poněkud naplní, mi dělal náramně dobře.

Rychle jsme odjížděli k Bellevillu. Venku bylo sychravo, vál studený vítr a hustě pršelo,

ale v kočáru se sedělo příjemně. Zajeli jsme až k domu, kde se nás hned ujali čtyři sluhové ve skvělých livrech.

„Haló, Pavle!“ vykřikl mladý švihák. „Jak jsi pochodil?“

„Vyhrál jsem!“ zasmál se pan de Minerale.

„Musíš mě představit!“

„Pan Alfons de Laugeron - pan de Korneille.“

„Sám básník Hvězdných dumek!“ uklonil jsem se uctivě.

„A ještě mnoha dalších nerozvážností!“ usmál se a byl zjevně polichocen.

Vešli jsme do hlavního sálu, kde jsem se stěží ubránil rozechvění.

Z nuzného pokojíku jsem se rázem ocitl uprostřed honosného přepychu a absolvoval jsem hostinu, jakou jsem dosud nejen neviděl, ale o jaké jsem ani nesnil. Všechno tu bylo skvostné a fantasticky drahé! Dokonalá kuchyně, nejvzácnější vína. A což teprve hosté! Krásné, půvabné ženy a vtipní roztomilí muži. Chodil jsem jako ve snách mezi nejproslulejšími a nejslavnějšími lidmi z celé Francie. Filosofové, státníci, vědci, umělci i výkvět šlechty mi defiloval před očima a já jsem nestačil žasnout.

Ale rozkoukal jsem se záhy. Zúčastnil jsem se debat i tance a nezůstal jsem nepovšimnut. Kdybych se neobával, že to bude znít jako vychloubání, napsal bych, že jsem se stal lvem

večera. Mé dosavadní zkušenosti mi přišly náramně vhod. Neexistoval obor, ve kterém bych nebyl alespoň trochu doma. Mluvil jsem zasvěceně o politice, býčích zápasech, kuchařství, šatstvu, literatuře, souboji, baletu, koňských dostizích, hře, klevetách, námořní taktice, osadách, bavně, hudbě i železnicích. Byl jsem střídavě hlubokomyslný, laškovný, vážný, poučný i zábavný.

Ale nezůstalo jen u teorie. Zazpíval jsem několik mexických písní, tančil jsem bolero s primabalerínou Velké opery a chytil jsem bernardýna do lasa, které jsem si zhotovil ze šňůry od zvonce. Když jsem porazil významného státníka v šachách a ukroutil dámám indiánské doutníky, nemohlo být o mém společenském triumfu pochyb.

Hody trvaly celou noc a teprve k ránu se společnost začala zvolna rozcházet.

„Jeho královská Výsost vás odveze domů, pane de Korneille,“ oznámil mi nečekaně pobočník.

Trochu ve mně hrklo, ale navenek jsem to přijal div ne jako samozřejmost. Rozloučil jsem se s hostitelem i četnými novými přáteli a odešel jsem provázen řadou pozorností.

„Do které čtvrti zajedeme, pane?“ otázala se královská Výsost, když jsme usedli do kočáru.

Bohužel jsem nemohl posloužit žádnou z honosných čtvrtí. Když jsem řekl, že bydlím

na Řeznickém náměstí, viděl jsem, že princ ani pobočník nemají tušení o jeho existenci. Situaci zachránil kočí, který posléze zastavil na správném místě.

Dlouho jsem se nemohl vzpamatovat. Civěl jsem na domovníka, který seděl na stoličce před domem, zatímco jeho žena škrábala mrkev. Představa, že se teď musím vrátit do svého chladného a nepřívětivého pokojíku, se mi zdála nevýslovně krutou.

Ačkoliv jsem probděl celou noc, neměl jsem na spánek ani pomyšlení. Přemýšlel jsem o budoucnosti, a zejména o tom, jestli budu smět někdy vstoupit mezi urozenou společnost ne jako čtrnáctý u stolu, ale jako rovnocenný partner. Což kdybych se pokusil získat prince pro svou věc? Jeho intervence by mohla být ve Španělsku úspěšná!

Ještě jsem neulehl a už se ozvalo zafukání na dveře. Vstoupil můj hostitel, stále ještě rozjařen. „Korneilli, příteli! Uzavřel jsem další sázku a vy nás musíte rozsoudit! Přeli jsme se o to, jaké jste národnosti. Smím se vás na tuto věc zeptat?“

„Jsem Irčan a pocházím ze staré rodiny Kreganů. Kornelius je pouze mé křestní jméno, které nyní používám vzhledem k svým změněným poměrům.“

„Nikdo z nás tedy neuhodl. Ale co se týče rodu a stavu, v tom jsme se všichni shodli.“

Bolestně jsem vzdychl a on mě požádal, abych mu vyprávěl, jak jsem se dostal do nynější žalostné situace.

Nedal jsem se dvakrát pobízet. Poněkud jsem svůj životopis upravil, ale jen zcela nepatrně. Z otce trestance jsem udělal urozeného pána, naše chata u močálu se změnila v baronský zámek, chudoba a hadry v lesk a přepych, zanedbané mládí v pečlivou výchovu. Další příhody jsem přikrašloval už daleko méně, až na to že jsem se zmínil o velikém dědictví, za kterým jsem se plavil do Ameriky. Když jsem dospěl až do žaláře v Malaze, byl můj přítel zjevně zklamán, že vyprávění je už u konce.

„Dovolte mi otázku, milý příteli,“ řekl potom, „ale prosím vás o naprostou upřímnost. Na tom, co jste teď vyprávěl, je něco pravdy, nebo je to výmysl od začátku až do konce?“

Zatvářil jsem se dotčeně.

„Je to tedy pravda,“ pravil smutně.

„Ovšem.“

„Škoda, milý příteli. Nedovedete si představit, jak jste mě zklamal.“

„Zklamal? Byl byste raději, kdyby se ze mne vyklubal podvodník a šejdír?“

„Proč hned tak silná slova?“ zasmál se.

„Kdyby historie, kterou jste mi vyprávěl, byla smyšlená, dal bych vám dvě stě nebo tři sta

franků denně, abyste ji napsal na pokračování pro časopis.“

„Myslíte, že bych byl schopen..“

„Jste k tomu přímo zrozen! Co byste říkal těmto podmínkám: pět tisíc franků ročně, volný vstup do všech divadel a každou neděli hostina v mé vile?“

„Platí!“ vykřikl jsem nadšeně.

„Výborně! Doufám, že už se nikdy nesejdeme v tomhle špinavém kumbále!“

Ještě téhož dne jsem si najal pěkný pokoj s vyhlídkou do Luxemburské zahrady. Voněly tam pomerančové květy a děti si hrály na trávníku mezi vodotrysky. Bylo to uprostřed umělecké čtvrti, kde bydlili malíři, herci, básníci a sochaři. Jejich výstřední úbor a chování mě okamžitě zaujaly a brzy jsem se jim přizpůsobil.

Bez meškání jsem se také pustil do literární tvorby. Pracoval jsem pro časopis La Tempete a první mé dílo byl fejeton o čínských mravech. Znal jsem sice Čínu pouze z čajových podnosů, ale nikdo tento nedostatek neodhálil, a naopak se mi dostalo uznání od vedení redakce. Také mé další příspěvky se setkaly s příznivým ohlasem a já jsem zapadl mezi kumštýřskou společnost, jako bych v ní žil odjakživa.

Vedl jsem život pařížského bohéma, přes svoji pestrost přece jen poněkud jednotvár-

ný. Kdoví, jak dlouho bych byl svobodným umělcem, kdyby mi jednoho dne neřekl pan de Minerale:

„Pamatujete se na vévodu de Saint-Cloud, s kterým jste se zúčastnil první hostiny v mé vile?“

„Velice dobře!“

„Žije teď jako vojenský velitel v Africe. Dnes jsem od něho dostal dopis, ve kterém mě žádá, abych mu některého ze svých literárních přátel doporučil na místo jeho soukromého tajemníka. Vy jste pro takový úřad jako stvořen. Jestli jste se už nasytil Paříže, máte jedinečnou příležitost! Práce je snadná, plat vysoký a postavení záviděníhodné.“

Samozřejmě jsem ani na okamžik nezaváhal.

32. KAPITOLA

Zasloužilý voják

Před odjezdem do Afriky jsem navštívil ministerstvo války. Pochopitelně už opět jako hrabě de Kregano.

„Žijeme v době, milý hrabě,“ řekl mi s úsměvem ministr, „kdy schopnosti a nadání jsou důležitější než pouhý původ. Vy však máte

obé a proto nepochybuji o tom, že vévoda zvolil dobře.“

„Bohužel se svým původem nemohu prokázat,“ odpověděl jsem a vyprávěl jsem o svém uvěznění v Malaze. Řekl jsem, že mi byl zabaven nejen veškerý majetek, ale i rodové listy a šlechtický diplom. Pak jsem ukázal bankéřovy dopisy určené hraběti de Kregano. „To je jediné, co mi ještě připomíná mé dřívější postavení. Jako britský poddaný bych se měl obrátit na anglické vyslanectví, ale tam bych nepochodil. Kreganové byli dobří Irové a vždycky podporovali všechna povstání vlastenců proti cizí nadvládě.“

To zapůsobilo. Stará francouzská revnivost proti Angličanům se v ministroví ozvala naplno. Popřál irskému odboji brzké a úplné vítězství, načež vyplnil dekret, v němž jsem byl jmenován soukromým tajemníkem vévody Saint-Cloud a současně i poručíkem 13. pluku jízdních myslivců.

Nová kariéra mě velice vzrušovala. Francie bojovala s Araby a celý národ byl zachvácen válečnou horečkou. Při troše štěstí jsem mohl být brzy ověnčen řády a metály!

Týden uplynul v dojemném loučení a horečných přípravách. Uprostřed jedné slavnosti na mou počest přijel z ministerstva posel a požádal mě, abych se ihned i se svým dekretem odebral do královského paláce, neboť

Jeho Veličenstvo zapomnělo tuto důležitou listinu podepsat. Omluvil jsem se přátelům a okamžitě jsem nasedl do kočáru.

Ačkoliv už minula půlnoc, seděl král při čaji s několika členy královské rodiny, dvěma ministry a dalšími prominenty vesměs vysokých hodností.

Do tohoto vznešeného kroužku mě uvedl ministr války.

„Vaše Veličenstvo - hrabě de Kregano!“

„Ano, ovšem!“ usmál se vlídně král. „Milý hrabě, zdá se, že jsem zapomněl podepsat váš dekret. Dovolte, abych to opomenutí napravil!“

Uctivě jsem se uklonil a položil před něj velkou čtvercovou obálku s úřední pečetí.

„Kněžna de Vernenil bude potěšena, napijete-li se s námi čaje,“ dodal král a pokynul mi, abych si sedl.

Sedl jsem si poněkud omráčen. Co by asi řekl můj nebohý tatík, kdyby viděl, že jeho syn sedí u královské tabule s nejmocnějšími muži Evropy a sama královská dcera mu nalévá čaj!

Král se bavil velice srdečně se všemi kolem sebe a také mne se zeptal na poměry v Irsku. Když vyslechl mé názory, pravil, že jsou velice originální, a dodal:

„Cestování z vás učinilo velice svobodomyšlného muže, hrabě. Politikové, kteří sedí celý život za pecí, by s vámi zřejmě nesouhlasili!“

Bylo už velice pozdě a návštěvníci jeden po druhém odcházeli.

„Milý hrabě,“ řekl král, „nebudu vás déle zdržovat. Odjíždíte z Paříže časně ráno a nesmím vás připravit o zbytek noci. Podejte mi svou listinu!“

325

Sáhl jsem do obálky a vyňal z ní list papíru. Měl to být dekret, ale místo na úřední spis jsem zíral na kostrbaté, uličnické verše. Byla to satirická píseň, která zesměšňovala mou novou hodnost. Že mi ji strčil do obálky některý z mých literárních přátel, to snad ani nemusím zdůrazňovat. Vytáhl jsem další papír, ale nijak jsem si nepolepšil. I ten byl popsán, a dokonce pokreslen pařížskými bohémy. Když jsem pak ještě vytáhl účet za hostinu, zdálo se mi, že králi dochází trpělivost. V obálce zbýval jeden jediný papír. Neměl jsem na vybranou. Vyňal jsem Jej, a aniž jsem jej zkoumal, předal jsem jej králi. Ani ten se neobtěžoval s jeho prohlížením. Aniž si přečetl, co podpisuje, napsal: Námi schváleno a přidal pod to své jméno.

Přijal jsem papír zpátky a ruka se mi třásla jak starci. Sotva jsem jej dopravil do obálky a obálku do kapsy.

Král mě velice milostivě propustil a já jsem se mohl vrátit mezi své přátele, kteří dosud hodovali. Samozřejmě jsem jim nedopřál ra-

dosti z triumfu a řekl jsem, že jsem jejich lest odhalil dávno před vstupem do paláce.

326 Nastalo mnohomluvné a bujné loučení s četnými přípitky, ale jediné pan de Minerale byl upřímně dojat.

„Ještě mi něco řekněte, Kregane,“ stiskl mi naposledy ruku. „Kdoví, jestli se ještě v životě sejdem. Stále mi vrtá hlavou, jestli ta vaše mexická historie s pozdějším uvězněním v Malaze je pravdivá.“

„Do písmene!“ řekl jsem.

Bylo zajímavé, že nikdo nikdy nezapochyboval o pravdivosti toho, co jsem si vybájl, ale skutečné příhody všichni považovali za výmysl.

„Ujišťuji vás, že mi své tajemství můžete bez obav svěřit,“ naléhal přítel. „Buďte konečně upřímný a přiznejte se, že jste nám věšel bulíky na nos! Věřte mi, že si vás budu víc vážit pro vaše vypravěčské nadání než pro nenávratně ztracené poklady!“

Pokrčil jsem rameny. „Rád bych vám udělal radost a prohlásil se největším podvodníkem pod sluncem. Ale vzhledem k tomu, že se mi jistě někdy v budoucnosti podaří přesvědčit vás o opaku, musím trvat na svém.“

Pak jsme se rozešli. Pavel de Minerale mě doprovodil až k dostavníku a bylo vidět, že je mu našeho rozloučení opravdu líto. Nyní bych vlastně měl vyprávět o třech letech stráve-

ných pod horkým africkým sluncem. Nechci však napínat čtenářovu trpělivost, a proto se omezím na několik stručných informací.

Rozhodně to nebylo tak snadné, jak jsem si představoval, a moji přátelé mi neměli co závidět. Válka je krásná pouze v operetě, ale když se člověk ocitne v bojové vřavě, třebas po boku vévody, není to nic příjemného. Připočteme-li k tomu úmorné vedro, před kterým se nelze nikam schovat, nelze se divit, že jsem se změnil víc než předtím za deset let. Byl jsem opálený jako Maur a mé vousy prokvetly šedivými nitkami. Mimo to jsem byl raněn. Mezi mé povinnosti patřila i osobní ochrana prince, a tak když na něho Arabové zaútočili, nezbylo mi nic jiného, než se vyznamenat jako hrdina. Naštěstí to neodnesla hlava, ale pouze pravá ruka. Jeden z arabských jezdců mě do ní ťal opravdu důkladně, takže jsem delší dobu nemohl nejen válčit, ale ani psát. Za to jsem ovšem dostal řád Čestné legie, mé jméno bylo čteno v armádním rozkaze u všech pluků ve Francii a dosáhl jsem hodnosti velitele eskadrony. Získal jsem pověst schopného a zdatného důstojníka.

Vévodovi se stále do Paříže nechtělo a rozhodl se objet všechny francouzské provincie. Protože můj zdravotní stav nebyl dobrý a lékaři mi doporučovali delší dovolenou, dostal jsem povolení k odjezdu do Itálie. Vévoda mě

při rozloučení zahrnul pozornostmi a dal mi doporučující list, určený francouzskému vyslanci v Neapoli.

Zmínil se o mých mimořádných službách a požádal ho, aby mi pokud možno ve všem vyhověl.

Zdálo se, že se na mne opět začíná usmívat štěstí. Měl jsem znamenité společenské postavení, byl jsem poměrně zámožný a přátelil jsem se s řadou vznešených osob. Jediné, co mě hnětlo, byla španělská příhoda, při níž jsem přišel i o své bohatství. Stále jsem na to musel myslet. Vojenská hodnost, ba ani přátelství samotného vévody mě nemohly uspokojit natolik, abych nepociťoval hořkost z nepravdivého žalářování a oloupení. Často jsem si říkal, že se znovu vypravím do Mexika, abych upravit své záležitosti.

Ale měl jsem ještě jedno eso v rukávě, i když jsem je získal čirou náhodou. Jeho Veličenstvo král tehdy v královském paláci totiž nepodepsal jmenovací dekret, ale mé nároky na zabavený majetek. Přemítal jsem, jestli mám tohoto trumfu zneužít, a mé svědomí se proti tomu příliš neozývalo. V Neapoli jsem se vypravil na vyslanectví, ale očekávalo mě tam zklamání. Vyslanec, kterému byl vévodův list určen, byl odvolán a jeho místo prozatím zastával vyslanecký tajemník. Byl to jeden z těch šlechtických hejsků, které Francie po-

sílá hájit své zájmy k cizím dvorům, aby se jich zbavila v metropoli. Pan de Bussunas byl typický pařížský švihák, zběhlý ve všech neřestech a zahálčivém životě.

Mé jméno sice znal, ale příliš jím opojen nebyl. Přijal mě blahosklonně a trochu znuděně. Dával mi najevo, že povolání diplomata je přece jen vznešenější než jakékoliv vojenské zásluhy. Bavl se výhradně o pařížských radovánkách, Neapol považoval za vesnici a byl upřímně zdrcen, že mě vlastně ani nemá komu představit.

Ujistil jsem ho, že invalida jako já o zába-
vy příliš nestojí. Navštívil jsem Neapol proto, abych uplatnil své staré nároky proti španělské vládě. Domnívám se, že je k tomu vhodná příležitost, vzhledem k pobytu mimořádného španělského zmocněnce na neapolském dvoře. Znovu jsem musel vyprávět, jak jsem byl protiprávně uvězněn a obrán. Mladý diplomat se během mého povídání příšerně nudil, nicméně mě ujistil, že se bude mým případem zabývat.

Ale od té doby, co jsem požádal o pomoc, byly pro mne dveře vyslanectví neprodyšně uzavřeny. Kdykoliv jsem přišel, oznámil mi portýr, že Jeho Excelence neodkladně odcestovala nebo je na důležité konferenci. Na dopisy jsem dostával pouze zdvořilá potvrzení o jejich přijetí. Když jsem pana de Bussunase

náhodou potkal ve městě, zdravil mě chladně a jaksi mimochodem.

330 Věděl jsem, že kdybych se obrátil o pomoc k vévodovi Saint-Cloud, byl by můj navoněný přítel okamžitě zpíval úplně jinou písničku, ale rozhodl jsem se vypořádat se s ním sám.

Šel jsem znovu na vyslanectví v den, kdy jsem bezpečně věděl, že je tajemník přítomen. Portýr se snažil mě zastavit tvrzením, že dovnitř nikdo nesmí, ale beze všech okolků jsem ho odstrčil. Vstoupil jsem do kanceláře.

Tajemník byl překvapen a také se zřejmě trochu zalekl mého rozhněvaného obličej. Uvítal mě srdečněji, než bylo jeho zvykem, a nabídl mi židli.

„Přišel jsem se otázat, pane,“ řekl jsem klidně, „jestli jste něco podnikl v mé záležitosti, nebo jestli si mám místo svých nároků schovávat vaše nicotné stvrzenky?“

„A což jestli vám nemohu nic zajímavého sdělit?“

„Prosím, vyslovte se jasněji!“ vyzval jsem ho.

„Přednesl jsem vaši stížnost španělskému vyslanci. Ten mě ujistil, že žádný hrabě de Kregano neexistuje. Je prý to vybájená osoba. Mezi šlechtou jeho země se toto jméno nevy-skytuje. Ani mexický vyslanec tento titul ne-uznává a tvrdí, že jej v životě neslyšel. Zmínil jsem se o vašem bohatství a pokladech, ale všichni se mi vysmáli. Španělský vyslanec

mě ujistil, že je běžné, když carlistický agent nízkého původu předstírá urozenost a honosí se titulem, který mu nenáleží. Uznáte zajisté, pane, že je to málo slibné!“

„Vám se to nezdá slibným plným právem,“ vybuchl jsem, „a můžete být jist, že vaše diplomatická kariéra skončí tam, kde začala! Urazil jste muže, jehož jediné slovo by znamenalo váš konec! Tady je doklad o mých nárocích. Zde je úplná a zevrubná žaloba o náhradu a dole pod ní je podpis krále, vašeho pána. Doufám, že je vám rukopis dobře znám a že neoznačíte za podvodníka také Jeho Veličenstvo!“

Tajemník zrudl a pohlédl na listinu. Zdrtilo ho to tak, že zůstal stát schlíplý jako slepice.

„Ovšem...“ koktal, „to je zcela nepochybně královo písmo. Proto jsem nucen uznat, že vaše nároky spočívají na základě, o kterém jsem dříve nevěděl. S vaším dovolením předložím tuto listinu španělskému vyslanci.“

„Nepředložíte, pane! Mé právo je stejně nezadatelné, jako bylo předtím, a španělská vláda si je toho velice dobře vědoma!“ Diplomat na mne chvíli zpytavě hleděl a potom řekl:

„Dobrá, hrabě. Protože teď není ani stín pochybnosti o vašem právu, vyjednám vám schůzku se španělským vyslancem!“

33. KAPITOLA

Markýza

Nebyl jsem si jist tajemníkovými úmysly. Napadlo mě, že mě hodlá zavést mezi vznešenou mezinárodní společnost, která se pokusí odhalit mě jako podvodníka. Měl a mohl jsem to riskovat? U španělského vyslance se sejdou jistě muži znalí světa, kteří se vyznají v šlechtických titulech a predikátech. Dokáží jim vzdorovat a prosadit se navzdory jejich úkladům a nepřizní?

Téměř mě mrzelo, že jsem se vrhl do boje. Má ctižádostivost a touha po bohatství se mi mohou stát osudnými. Proč se nedokáží spokojit s tím, co jsem dobyl vlastníma rukama a hlavou? Mé postavení je přece znamenité. Jsem vážený důstojník, který si svou hodnotu vydobyl na bojišti. Mám vlivné přátele, kteří by mi jistě dopomohli k dalšímu postupu. Proč mě má nepokojná krev žene do nových střetů, ve kterých riskuji vlastně všechno?

Snažil jsem se zjistit vše podstatné o španělském vyslanci. Byl to člověk pověstný svými velkolepými večírky a hostinami. Svého postavení dosáhl výhodným sňatkem. Jeho žena byla konkurentkou samotné královny a ta se jí zbavila tím, že jejího muže pověřila

významnou funkcí v cizině. O vyslancově ženě markýze de la Norada se vyprávělo, že to je nemanželská dcera samotného Napoleona. Byla několikrát provdána a v provádění intrik se jí prý nikdo nevyrovná. Spojení krásy, peněz a chytrosti platilo i na zkušené státníky a markýza se neštítala ani zločinu. Bažila po moci a také ji měla. V Neapoli byla pochopitelně první dámou a kdekdo se střezil upadnout v její nemilost. Nyní jsem byl pozván já, abych vstoupil do jámy lvové.

Krátce před půlnocí jsem se vypravil na cestu. Pozdě nebylo, protože proslulé večírky krásné markýzy začínaly až po divadelním představení v opeře. Cestou mě předjelo několik kočárů s královskými znaky. To mě opět poněkud polekalo. Propadnu-li před takovým obecenstvem, nezbuďte mi nic jiného než se vzdát pracně vydobyté kariéry francouzského důstojníka a začít znovu kdesi v ústraní s velice skromným počinkem.

Byl jsem značně nervózní a několikrát jsem už byl odhodlán k návratu. Ale dorazil jsem přece jen na nádvoří paláce, které bylo přeplněno kočáry, a odevzdal jsem domácímu správci svou navštívenku. Kolem sebe jsem měl okamžitě spoustu lokajů.

„Hrabě de Kregano!“ rozlehlo se pak prostorným předpokojem. Jiné hlasy pak toto jméno opakovaly a předávaly je jako štafetu

kamsi do dále. Každá slabika toho nyní nenáviděného titulu mi zněla jako zvuk umíráčku.

Konečně hlasy zmlkly a já jsem se ocitl mezi davem, který se tísnil u vchodu do hlavních komnat. Vtom se ke mně přitočil mladý tajemník z vyslanectví.

„Pojďte se mnou!“ zašeptal mi. „Povedu vás jinou chodbou. Takto by se mohlo stát, že byste nebyl markýze představen.“

Napadlo mě, že bych to nepovažoval za velké neštěstí, ale nezbylo než poslechnout. Prošli jsme několika prázdnými pokoji a komnatou, ve které urozený kroužek prominentních šlechticů vášnivě mastil karty.

Ale za následujícími dveřmi jsem již zaslechl typický šumot. Blížili jsme se k místu, kde pobývala smetánka vzácné společnosti. A vzápětí jsme vstoupili do nádherně zařízeného pokoje, kde byly pohromadě asi čtyři dámy a devět nebo deset mužů. Od jednoho k druhému přecházela domácí paní, která je vítala. Byla ke mně obrácena zády, ale bylo zřejmé, že to je vysoká žena královského vzezření. Na lidech kolem se blyštěly hvězdy a řády, dosvědčující, že se tady opravdu sešla společenská elita. Bylo tu i několik členů královské rodiny.

„Počkejte tu okamžik!“ zašeptal mi můj průvodce a vmísil se mezi hosty.

Stál jsem jako sloup a byl jsem připraven na všechno.

„Prosím, podejte sem to sedadlo, pane!“ oslovil mne náhle kdosi a ten kdosi byl princ, který se dvořil krásné hostitelce. Rychle jsem uposlechl a v té chvíli se dáma obrátila. Naše zraky se střetly. Oba jsme strnulí a chvíli nebyli schopni nejen slova, ale ani pohybu.

„Señora Diazová!“ zašeptal jsem konečně.

„Lupo!“ vydechla ona a roztrásla se od hlavy až k patě.

Princ pochopitelně nic z toho nechápal.

„Přepjala jste zřejmě své, síly!“ řekl a dovedl ji k sedadlu.

Señora však ze mne nespustila oči. Její tvář nabyla bolestného výrazu. Pokynula mi, abych k ní přistoupil.

„Je to možné, že se opět střetávám se svým dávným přítelem, vévodou de...“

Odmlčela se a vrhla na mne prosebný pohled, kterým mi dala na srozuměnou, že mám pokračovat.

„Hrabětem de Kregano, madame,“ odpověděl jsem, „který si pokládá za štěstí, že ho markýza de la Norada zachovala v paměti.“

„Pravda, hrabě! Spletla jsem si vás s vaším nerozlučným druhem, vévodou de la Breanza. Doufám, že je zdrav a vévodkyně rovněž. A vy... kdy jste přijel z Brazílie? Doufám, že

teprve nedávno, jinak bych se na vás hněvala, že jste se dosud nepřihlásil!“

336

Vyměnili jsme si několik zdvořilostních vět, plných důležitých informací. Měli jsme přece společné přátele!

„Zítřka si spolu pohovoříme!“ zašeptala.

„Tím, že mě jmenujete hrabě de Kregano, si nijak nezádáte. Můžete být bez obav!“

„A vy se ovšem na mne pamatujete jako na čestnou dámu na brazilském dvoře!“

V té chvíli nás obstoupilo několik návštěvníků a ona mě všem představila, zdůrazňujíc naše dávné přátelství. Jestliže jsem přeháněl, když jsem si vymýšlel šlechtické předky, nebylo to nic proti tomu, co předváděla ona. Stále vzpomínala na nové a nové příbuzné a společně jsme želeli jejich předčasné smrti. Vzpomínali jsme na místa, která jsme nenavštívili, a na události, které se nikdy nestaly.

Nikdy nezapomenu na otevřená ústa mladého tajemníka, když zíral na dva staré přátele, kteří jsou radostí bez sebe, že se po létech opět shledali.

„Pozoruji,“ řekl mrzutě, „že se paní markýza zná s hrabětem de Kregano.“

„Již mnoho let, pane! Nechápu, že se o jeho příjezdu do Neapole nikdo z mých přátel nezmínil. Je to jedinečný kavalír ze starého znamenitého rodu... Ale tady přichází markýz! Představím vás, hrabě!“

Markýz nebyl zdaleka tak potěšen naším seznámením jako jeho choť, ale nezbylo mu nic jiného než se přizpůsobit celkové atmosféře.

Rázem jsem se stal „zajímavou osobou“. Ještě před chvílí by po mně ani neštěkl pes, a teď si se mnou kdekdo potřásal rukou a zval mě do svého domu. Vévoda z Vallabretty, mladší bratr králův, se náhle rozpomněl na to, že slyšel o mé statečnosti v bitvě, a přisoudil mi hlavní zásluhu na vítězství nad Araby.

Největší radost jsem měl ovšem z toho, že jsem mohl pořádně potýrat vyslaneckého tajemníka, který mě sem odváděl jako dobytče na, porážku. Na princův dotaz, jak je možné, že jsem žil v Neapoli takřka v ústraní, pravil jsem s politováním, že zde Francie bohužel není příliš reprezentativně zastoupena a mladý tajemník nestačí na funkci, která mu byla přidělena. Stíhal jsem mladého diplomata tak intenzívně, že to nakonec nevydržel a s plačtivým výrazem v obličeji odešel.

Markýza mě zpočátku sledovala trochu úzkostlivě a zřejmě pochybovala o tom, že se ve vznešené společnosti dovedu řádně chovat.

Její obavy se však brzy rozplynuly. Když viděla mou dvornou nenucenost a sebevědomé, uhlazené vystupování, pochopila, že nejsem žádný neohrabaný nováček, který se prozradí tím, že kupí jeden společenský prohrešek na

druhý. „Zítřka v poledne!“ pravila, když jsem se s ní přišel rozloučit.

338 Druhý den jsem přicházel do paláce v úplně jiném rozpoložení než předešlého dne. A mé sebevědomí bylo také zcela na místě. Komorník mě uvítal velice zdvořile a z jeho chování bylo zřejmé, že jsem očekáván. Prošel jsem řadou komnat, které se mi zdály ještě přepychovější než včera, a byl jsem uveden do nádherného pokoje s výhledem na Vesuv a neapolskou zátoku. Několik minut jsem zde zůstal o samotě. Prohlížel jsem si vzácné květiny v porcelánových vázách a uprostřed malou nádržku, ve které plavaly dvě marocké labutě. Umělá laguna byla napájena ze stříbrného vodotrysku, který byl unikátní mistrovskou prací. Když markýza vstoupila, zdála se mi ještě bledší než předchozího večera. Rozhodně jí to ale neubralo na kráse a působila ještě aristokratičtěji. Unavené rysy kolem úst svědčily o tom, že pravděpodobně strávila bezesnou noc.

Posadila se na pohovku a pokynula mi, abych k ní přisedl. Chvilí na mne hleděla, aniž promluvila. Potom pravila rozechvělým hlasem: „Pamatujete se na slib, s kterým jsme se rozešli? Nezapomněl jste na přísahu, kterou jste se zavázal?“

„Nezapomněl, seňoro. Ale netušil jsem, že se tady s vámi sejdu.“

„Ale slyšel jste o mně?“

„Znal jsem vás pouze jako markýzu de la Norada, ne jako seňoru..“

„To jméno nikdy nevyslovujte! Pamatujte si, že vám plně důvěřuji. Úkol, který jsem vám svěřila, byl splněn dobře a poctivě. Kdybych vás pokládala za věrolomníka, dovedla bych se vás zbavit. Žijeme v městě, kde je snazší najmout vraha než kočího ke kočáru.“

Trochu mě zamrazilo, neboť jsem si vzpomněl na pověsti, které kolem ní kolovaly. Zřejmě to vytušila, neboť pokračovala: „Nemáte se I čeho obávat. Pokud zůstanete v Neapoli, zůstaneme dobrými přáteli. Ale radila bych vám, abyste brzy odjel. Nechci žít v ustavičném strachu, že se podřeknete... Kdy můžete odjet z Neapole?“

„Přejete-li si, třeba ještě dnes.“

„Takový spěch by byl zbytečný a mohl by vzbudit podezření. Proč jste sem vlastně přijel?“

Řekl jsem, že na zotavenou, a pak jsem se zmínil o svých požadavcích proti Španělsku, které jsem chtěl právě v Neapoli uplatňovat.

„Kdo ví o vašem případě? Jaký důkaz máte o jeho pravdivosti?“

„Vědí o něm všichni. Malažský guvernér, podřízení úředníci i ministr.“

„Kdo vás udal?“

„Člověk, který se vydával za kampešského konzula. Uhodl jsem, kdo je opravdu, a on mi to nezůstal dlužen. Báł se mne, ačkoliv k tomu neměl důvod. Nic jsem proti němu nehodlal podniknout.“

„Ani kdyby se vám to hodilo a mohl jste z toho mít prospěch?“

„Jste ke mně nespravedlivá, seňoro. Ostatně, nikdy jsem proti němu neměl důkazy a nesnažil jsem se je získat. Podezření proti němu vyplynulo jen z jeho chování a mé kombináční schopnosti.“

„Byl to vrah?“

„Nic takového o něm nevím.“

„Penězokaz?“

„Svedl ženu svého přítele a dobrodince.“

Seňora se pobaveně rozesmála. „To je opravdu strašlivý zločin! Myslíte to vážně, hrabě?“

„Snad to je maličkost ve vašich očích, ale podvedený manžel na to nikdy nezapomněl. Štval toho nebožáka ze země do země a byl pro něj neustálou hrozbou. Znal jsem ho. Nemyslel na nic jiného než na pomstu. Nikdy na sira Broughtona nezapomenu!“

„Na koho?“ vyrazila ze sebe. Bylo vidět, že je silně vzrušena.

„Na sira Dudleye Broughtona.“

Sotva jsem to dořekl, markýza omdlela. Položil jsem ji na pohovku a otřel jí tváře vlhkým kapesníkem. Nepomáhalo to však, mdloby

byly příliš hluboké. V té chvíli jsem pochopil, kdo je seňora Diazová doopravdy. Nemohl to být nikdo jiný než lady Broughtonová!

Konečně začala projevovat známky života.

„To tajemství znáte jenom vy?“ otázala se slabým, přerývaným hlasem.

„Nikdy jsem se o něm ani slůvkem nezmínil,“ ujistil jsem ji.

„Už o tom nemluvme!“ zašeptala. „Ale nemyslete si, pane, že svých vědomostí můžete proti mně zneužít! Mám peníze a mocné ochránce, kteří se za mne kdykoliv postaví! Mohu vás zničit!“

„Křivdíte mi, seňoro,“ řekl jsem. „Nikdy mě ani nenapadlo, že bych proti vám mohl cokoliv podniknout. Pokud budu živ, nikdy se o svá tajemství s nikým nerozdělím!“

„Dobrá, tedy se rozejdeme. Vaši touhu po bohatství mohu uspokojit. Dám vám tento náhrdelník a drahokamy nesmírné ceny. A také prsteny...“

„Nemusíte mě podplácet, seňoro. Za hodinu odjedu z Neapole a slibuji vám, že se už nesetkáme.“

„To jsme si řekli už jednou.“

„Kdo a jak porušil úmluvu?“

„Máte pravdu, nikdo tím nebyl vinen. Důvěřuji vám právě tak, jako když jsme se loučili naposled!“

„Ani toho není třeba. Prostě vám odejdu z cesty.“

342

„A co vaše pře? Je zdůvodněna? Zakládají se vaše požadavky na skutečné ztrátě?“

Ujistil jsem ji, že ano.

„Dobrá. Zítra vám pošlu odpověď. Co se týče vaší havanské pohledávky, ručím vám za to, že dostanete vše poctivě zapláceno. Váš bankéř je i mým bankéřem.“

„V tomto případě je mi lhostejné, jak dopadne má pře se španělskou vládou. Budu mít dost peněz ke krytí všech svých potřeb.“

„Na jaké jméno jsou vystaveny ty papíry?“

„Hrabě de Kregano.“

„V Mexiku jste pod tímto jménem znám?“

„Nikdy jsem jiné jméno nepoužíval.“

Chvilí na mne mlčky hleděla. Potom řekla: „Pane hrabě de Kregano, přijímám návštěvy každý večer kromě soboty. Ten den je vyhrazen mým nejbližším přátelům. Přijďte v týdnu, kdykoliv se vám zachce, ale nikdy nevynechte sobotu! Chci vás považovat za svého důvěrného přítele a doufám, že to neodmítnete.“

Políbil jsem jí ruku.

„Rozumíme si!“ usmála se.

„Dokonale, madame!“

„Nevím, kdo jste doopravdy, ale považuji vás za největšího herce, s jakým jsem se kdy setkala. Sbohem, pane hrabě!“

„Sbohem, paní markýzo!“ rozloučil jsem se s ní.

Nevím, jak v té chvíli bylo jí, ale já jsem svou dobrou náladu rozhodně ztratil. Měl jsem už své zkušenosti a věděl jsem, že není radno pohrávat si s ohněm. Byl jsem jediným svědkem, a ačkoliv jsem byl ujistěn o señořině přátelství, rozhodně jsem si jím nemohl být stoprocentně jist. A skončit s dýkou v zádech v některé z půvabných neapolských ulic - to se mi rozhodně nechtělo.

Přesto jsem k markýze do paláce chodíval, jak bylo domluveno. Byla roztomilá, pozorná a nic nenasvědčovalo tomu, že by se mě hodlala zbavit.

Její muž, španělský vyslanec, mě ubezpečoval, že je vše na dobré cestě. Z mého udaře se vyklubal carlistický špión, který pracoval proti zájmům řady evropských zemí. Se zadostiučiněním jsem přijal zprávu, že byl falešný rytíř odsouzen k doživotnímu pobytu na galejích.

Vlády nemají nikdy naspěch, když jde o náhradu za způsobené škody. Prozatím jsem dostal Isabelin kříž první třídy, což se rovnalo uznání mého vznešeného původu. Díky známosti s vévodou z Mediny jsem byl dekorován i neapolským řádem, takže jsem chodil s třemi důležitými stužkami na kabáte, což

vypadalo, jako bych nosil trikoloru. Můj úmysl opustit co nejdříve Neapol se neuskutečnil.

344 Asi po půl roce jsem doprovázel markýzu na hostinu, která byla vystrojena na britské válečné lodi kotvící v zátoce. Byl skvělý, vpravdě italský den. Sluneční jas zaléval modrou zátoku, která se hemžila loděmi a čluny. Na všech plavidlech vlály korouhve a prapory. Všemu tomu vévodila obrovská britská loď o třech palubách, ověččená vlajkami všech národů. Několik kapel vyhrávalo různé vojenské pochody.

„Mám pro vás tři listy, pane hrabě,“ řekla mi markýza, „došly dnes poštou španělského vyslanectví. Ale myslím, že nebudou natolik zajímavé, abyste kvůli nim odvracel svou pozornost od této velkolepé podívané!“

Přikývl jsem a s líčenou lhostejností jsem dopisy zasunul do kapsy. Brzy mě navštívil markýz.

„Pane hrabě,“ přistoupil ke mně, „dovolte mi, abych vám upřímně blahopřál. Jsem šťasten, že právě mým prostřednictvím vám došly tak dobré zprávy.“

Uklonil jsem se a předstíral potěšení, přestože jsem o charakteru těch dobrých zpráv neměl ani ponětí.

Vyslanec to zřejmě postřehl. „Doufám, že jste dopisy dostal?“

„Paní markýza byla tak laskavá a předala mi je.“

„A četl jste je?“

„Dosud ne. Nechtěl jsem riskovat, že by mi pokazily dobrou zábavu.“

„A což kdyby vám jejich obsah zábavu ještě více zpříjemnil? Což kdyby vám ty zprávy splnily vrchovatou měrou všechna vaše přání?“

„Jestliže je tomu tak, ponechám si je na zítřek, abych místo jednoho měl hned dva dny dobré zábavy!“

„To je pozoruhodná filosofie, ale musíte prominout, že se jí nemohu podřídít. Pokládám si za čest oznámit vážené společnosti, že Její Veličenstvo, moje královská velitelka, jmenovala hraběte de Kregana rytířem Zlatého rouna. Všechnen jeho majetek, který mu byl zabaven na podkladě podlého udání a křivého svědectví, mu bude okamžitě navrácen. Jakákoliv dodatečná náhrada, kterou vysloví za své uvěznění a jiná příkoří, mu bude přiznána. Všichni španělstí vyslanci a zmocněnci španělského dvora mají nařízeno přijímat hraběte de Kregana s veškerými poctami a bude-li potřebovat pomoc či ochranu, mají mu ji neprodleně poskytnout.“

Po této slavnostní řeči mě společnost zahrnula blahopřáním a pozornostmi. Markýza mi podala ruku a zašeptala:

„Kdy?“

„Zítřa, musí-li to být“

„Tedy zítřa!“ přikývla a odvrátila se.

To, co prohlásil vyslanec, bylo podstatou dvou dopisů. Třetí, který došel z Havany, mi oznamoval, že všechny mé pohledávky budou proplaceny prostřednictvím známé banky v Paříži. Rázem jsem byl opět boháčem. Markýza se do mne přátelsky zavěsila a v jejím člunu mi bylo vyhrazeno čestné místo.

Byl jsem spokojen, ale ne šťasten. Přes všechno své bohatství jsem stále musel myslet na doňu Marii, která byla ženou jiného.

Slavnost na palubě Tariffy byla skvělá. Hudba bez přestání vyhrávala, stoly byly plné lahůdek a parket ovládali tanečníci. Nezdálo se, že by tuto dokonalou pohodu mohlo něco zkalit, ale pak se stala příhoda, která všemi přítomnými otrásla.

Kolem klekání se vracely do žaláře galéry s trestanci. Po zátoce plul smutný průvod velkých člunů a šplíchání jejich vesel splývalo s řinčením řetězů. Byl to protipól k radostnému veselí na Tariffy. Hosté sestupovali dolů do kajut, aby nemuseli být svědky bídy a utrpení galejníků. A přece i do podpalubí pronikl strašlivý výkřik, který přehlušil i veselé vyhrávání hudby. Zároveň bylo slyšet řinčení okovů, britké vojenské povely a spěšné spouštění člunu na vodu. Nikdo nevěděl, co to znamená, a mezi hosty vznikaly různé dohady. Světlo do té události vnesl teprve důstoj-

ník, který se dostavil mezi nás a byl svědkem otřesné příhody. Vyprávěl:

„Snad jste si všimli pěkné jachty, která včera večer připlula od východu a kotvila v zátoce. Náležela jednomu anglickému šlechtici. Tento podivný člověk vystoupil na zem a prokázal se spoustou doporučujících dopisů. Navštívil policejního presidenta a vymohl si návštěvu všech místních žalářů. Prohlídku konal opravdu důkladně. Každého trestance pečlivě zkoumal a zdálo se, že někoho hledá. Konečně vyslovil další neobvyklou žádost. Přál si vrátit se do Neapole v jednom z galejnických člunů. V zátoce pak prohlásil, že by si také rád zavesloval. Velitel člunu to nechtěl povolit, protože vězni jsou po dvou připoutáni k lávce a pohybují jedním veslem. Ale Angličan se nedal odbýt „Připoutejte mě tam k tomu vězni v čele člunu!“ řekl, a dokonce nabídl slušný peněžní obnos za toto pochybné vyznamenání. Posadili jej tedy k trestanci a připjali jeho levou ruku ke galejníkově pravicí. Loď se rozjela, ale po několika vteřinách se Angličan na galejníka vrhl a počal ho škrtit. Velitel člunu dal okamžitě příkaz k zásahu, ale bylo už pozdě. Angličan objal trestance kolem pasu a skočil s ním do moře. Ve vodě spolu bojovali na život a na smrt, ale brzy nad oběma zvítězily těžké okovy, které je stáhly pod hladinu.

„Zvláštní příhoda,“ pravil kapitán Tariffy.
 „A víte vůbec, co to bylo za člověka?“

„Navštívil jsem jeho jachtu, pane,“ řekl důstojník, „a jejím majitelem byl anglický baronet sir Dudley Broughton.“

Stěží jsem zadržel výkřik a hned jsem pohlédl k místu, kde seděla markýza. Byla zcela zsinálá a s námahou lapala po dechu.

„Jste nemocná, paní markýzo?“ otázal se jí kdosi ale ona neodpověděla.

„Zavolejte lékaře!“ přikázal markýz.

Ale na jakýkoliv lékařský zásah bylo již pozdě. Markýza už nikdy v životě nepromluvila.

Zešilela.

34. KAPITOLA

Svatba vše napraví

Neměl jsem už nejmenší důvod prodlužovat svůj pobyt v Neapoli. Vykonal jsem ještě několik návštěv na rozloučenou a vydal jsem se znovu do Paříže. Za ta léta jsem ovšem zmoudřel a nechtěl jsem už svět ohromovat bohatstvím a nádherou. Cestoval jsem pouze dvěma povozy. Jeden vezl mne a druhý zavazadla. Proti svému zvyku jsem si ani příliš

neprohlížel kraje, kterými jsem projížděl. Přemýšlel jsem o nedávných událostech i o tom, jak si nyní zařídím život. Nápadů jsem měl mnoho, ale každý se mi líbil nanejvýš čtvrt hodiny.

V Paříži jsem se ubytoval na Véndomeském náměstí ve velkém hotelu. První mou starostí bylo složit poklonu vévodovi Saint-Cloud. Zajel jsem ihned do královského paláce, kde vladař právě udílel audience. Vévoda mě uvedl do přijímacího sálu a představil mě Jeho Veličenstvu, přičemž se zmínil o mých zásluhách v Africe.

Král pozorně naslouchal, ptal se mě na mé dojmy a byl tak srdečný, že ze mne rázem spadla veškerá tíseň.

„Vaše rodina není původně španělská, hrabě,“ řekl potom, „zdá se mi že to jméno je keltské.“

„Ano, sire. Pocházíme z Irska.“

„Ovšem, ovšem. Pokusil jste se někdy vystopovat všechny své předky?“

„Byl jsem až do nynějška spíše mužem činu. Abych se domohl rodinného majetku, musel jsem podniknout nebezpečnou cestu do Mexika. Ačkoliv jsem měl úspěch, nehoda mě připravila o všechno a zůstal jsem na okraji bídy. Ale štěstí mě přece jen neopustilo. Vstoupil jsem do služeb Vašeho Veličenstva

a posléze jsem opět dosáhl postavení, které mi náleželo.“

350

„Jeho Výsost vévoda Saint-Cloud si velice váží vaší statečnosti a věrnosti a požádal mě, abych vás přijal do své osobní družiny. Ačkoliv v ní prozatím není volné místo, jmenuji vás svým pobočníkem mimo službu.“

Byl jsem tímto vyznamenáním tak dojat, že jsem se sotva zmohl na poděkování.

Následující den jsem byl pozván na hostinu u dvora. Byla tu rozsáhlá společnost, ve které jsem mohl hrát význačnou roli. Zpozoroval jsem tu také mladého anglického atašé, který mě kdysi hodlal vypovědět ze země. Byl stále ještě tím, čím tehdy. Seděl na vyslanectví jako přidělenec a podpisoval průvodní listy. Neomezený pán nad kurýry a lokaji tady postával v koutku a závistivě pokukoval po těch, kteří se hráli na slunci té nejvyšší přízně. Samozřejmě jsem mu své opovržení dal jaksepatří najevo.

Bylo tu ovšem i setkání daleko radostnější. Mohl jsem obnovit své přátelství s Pavlem de Minerale, který ovšem stále nechtěl věřit v mexický poklad.

„Jen se přiznejte!“ říkal. „Vyplenil jste nějaký arabský tábor nebo něco podobného! Jestli mi neřeknete pravdu, napíši o vás, že jste proslulý středomořský pirát!“

„V tom případě skoupím celý náklad!“

Strávil jsem v Paříži asi dva měsíce, které mi stačily k uspořádání finančních záležitostí. Snad ani není třeba zdůrazňovat, že jsem nyní vládl bohatstvím zcela mimořádným. Jednoho dne si mě zavolał vévoda de Saint-Cloud.

„Milý příteli,“ řekl mi. „V Madridu se právě uvolnilo místo vyslaneckého tajemníka. Vzhledem k tomu, že znamenitě ovládáte řeč, byste třeba o ně měl zájem.“

Vévoda uhodil hřebík na hlavičku. To, co mi dosud chybělo, bylo důležité veřejné postavení.

Děkoval jsem, ale on odmítl mé díky a pokračoval: „A teď si poslechněte, co mám v úmyslu já. Chci se podívat do Anglie, a zejména do Irska. Budu cestovat na zapřenou, abych se vyhnul všem oficialitám, a vy budete tak laskav, že mě doprovodíte!“

Rychle jsme se ve vši tajnosti připravovali na cestu. Naším společníkem byl pouze starý plukovník Demannaise a najali jsme jen tři služebníky. Nic nesmělo nasvědčovat tomu, že cestuje sám vévoda.

Deset dní jsme pobýli v Londýně a pak jsme odpluli do Irska. Opět jsem vstoupil na pobřeží, které jsem kdysi opustil bos a hladový. A zjistil jsem, že Dublin se změnil jen velice málo, změnil-li se vůbec. Potkal jsem dokonce starého setníka de Coureyho, který dosud sloužil u štábu, a byl jsem mu představen.

„Hlavně nesmíte nikomu věřit, hrabě,“ varoval mě, „a ze všeho nejdůležitější je dávat si pozor na koně! Mně kdysi jeden pobuda ukradl drahého koně a ještě s ním o dostizích skákal přes překážky!“

Jednoho dne jsme se zúčastnili hostiny na zámku Knockdanganu, což bylo nedaleko mého rodiště. Dům se hemžil hosty, kterých bylo tolik, že někteří museli dokonce přenocovat v zahradní kapli. Ale jinak bylo vše návštěvníkům k dispozici. Mohli jezdit na koni, vozit se v kočárech, jezdit na loďkách, lovit zvěř, chytat ryby, číst v knihovně nebo hodo-
vat u stolu. Vévoda byl okouzlen vším a každým. Dámy jej nazývaly miláčkem a muži tvrdili, že je na Francouze po čertech hodný chlapík.

Nikdo se tu nesnažil nic organizovat, nikdo nikoho okázale nepředstavoval a těžko si někdo mohl stěžovat na nudu a jednotvárnost. Jen tak mimochodem mi hostitel oznámil, že čeká dva nové hosty. Španělského biskupa a jeho neter, krásnou a roztomilou vdovu. Přijal jsem tu zprávu s povděkem, neboť jsem si řekl, že se budu moci blýsknout svou španělštinou. To jsem ještě netušil, kdo se skrývá pod černým vdovským závojem.

„Vy jste, seňoro, poprvé v Irsku?“ otázal jsem se nové příchozí, jejíž krásu jsem mohl nanejvýš tušit.

„Ano, seňore. Vy rovněž?“

„Já právě ne. Hodně jsem cestoval.“

„Byl jste také v Mexiku?“

„Několik let.“

„Já jsem Mexičanka!“ zvolala radostně.
„Řekněte mi, kde jste pobýval a koho jste znal?“

„Byl jsem leckde. Například v Guajagualle.“

„U mého domova! V našem sousedství!“

„To nejspíš znáte dona Estevana Olareze!“

„Bože! Vždyť je to můj vlastní otec!“

Byla to opravdu doña Maria! Ta, po které jsem celá ta léta toužil! Ale přes všechnu radost z našeho setkání byla poněkud nervózní.

„Nedopusťte, aby vás poznal můj strýc!“ zašeptala. „Nebude to těžké, protože jeho zrak i sluch jsou velmi zesláblé.“

„Ale proč se nemám hlásit k tak dobrému příteli, jakým byl páter Miguel?“

„Všechno vám vysvětlím dnes večer, bude-li k tomu vhodná příležitost!“

Příležitost se pochopitelně naskytla.

Doña Maria mi podrobně vypravovala o svých osudech. Dokud žil don Lopez, připadala si jako jeptiška v klášteře. Manžel byl tak žárlivý, že ji vůbec nepouštěl mezi lidi. Když byl don Miguel povýšen na sevillského biskupa, odjela k němu na návštěvu a svého chotě již nespatriila. Také don Estevan byl už na pravdě boží. Don Miguel, který mě neměl

v lásce, po mně na prosbu dona Lopeze už předtím pátral. Když zjistil, že jsem v souboji usmrtil Mexičana, nabyl pevného přesvědčení, že jsem podvodník a dobrodruh. Don Lopez zatím pátral po mých předcích ve Španělsku a dostalo se mu ujištění, že tento rod tam nikdy neexistoval. Požádal dona Miguela, aby vystopoval mé předky v Irsku, a když se setkal s úspěchem, odkázal všechno své i Mariino jmění církvi.

Don Miguel tedy hledal v Irsku můj křestní list!

„Kdyby vás poznal,“ řekla sličná vdova, „strávila bych zbytek života v klášteře.“

Toto tvrzení na mne neučinilo velký dojem. Pochopitelně jsem se mohl vytasit nejen se svým jménem, ale i s vysokými, ba nejvyššími řády od tří vlád! Mohl jsem se pyšnit přátelstvím se samotným vévodou a nemohlo být pochyb o tom, že cokoliv bych prohlásil, bylo by pokládáno za pravdu. Ale nějak se mi do toho nechtělo. Klamal jsem celý svět, vodil jsem za nos kdekoho, avšak před Marií jsem chtěl mluvit jenom pravdu.

Následujícího dne jsem si vyjel na koni do své rodné visky, která odtud byla vzdálena pouhých šestnáct mil. Sotva jsem své rodiště poznal. V minulých letech tady prošla vlna hladu a strádání. Dědina byla téměř liduprázdná. Řada chat neměla střechu a jediný

krámeček byl zavřen. S těžkým srdcem jsem dojel ke křižovatce, kde bylo Koňovo pole. Už zdaleka jsem viděl střechu naší chaty.

„Kdo tam bydlí?“ otázal jsem se mimojdoucího venkovana. Řekl mi, že farář.

Dojel jsem až k dveřím. Vyšla stařena, která mě pozvala dál. Pan farář prý není doma, ale brzy se vrátí.

Vstoupil jsem dovnitř. Na rozdíl od toho, nač jsem se pamatoval, bylo tu čisto a útulno. Jen chudoba nebyla o nic menší. Stařena se za tu barabiznu omlouvala a mnohomluvně si stěžovala na biskupa, který pana faráře vyhnal do těchto nehostinných míst.

„Dřív tady bydlel nějaký arcilotr, kterému říkali Kon Kregan,“ vykládala. „To byl největší zloděj, jakého zem nosila! Donášel na lidi k soudu, ale nakonec skončil v trestanecké kolonii za mořem!“

„Měl ten Kon děti?“

„Akorát kluka. Říká se, že se utopil, ale já tomu moc nevěřím!“

V té chvíli se otevřely dveře a dovnitř vešel farář. Byl bledý a dusil se kašlem, který svědčil o vážné chorobě. Uvítal mě s vybroušenou zdvořilostí, ale sotva jsem uslyšel jeho hlas, neubránil jsem se výkřiku:

„Lyndsay! Můj nejstarší příteli - cožpak mě neznáte?“

Rozpačitě zavrtěl hlavou.

„Kousek odtud jsme se poprvé setkali,“ řekl jsem. „Potřeboval jste tehdy koně.“

Tehdy mě objal.

Vzpomínali jsme a hodiny ubíhaly. Lyndsay chtěl o mně vědět každou maličkost. A když jsem mu vyprávěl o nečekaném shledání se svou starou láskou a o komplikacích, které chystá don Miguel, měl okamžitě po ruce řešení. Nabídl se, že mě s doňou Marií oddá.

Neváhal jsem nabídku přijmout a doufal jsem, že se ani Marie nebude zpěčovat.

Druhý den přijel do chudé visky první šlechtický kočár v její historii.

Když jsme se vrátili do zámku a oznámili, že jsme se právě dali oddat, don Miguel šťavnatě, na štěstí však španělsky zaklel. Zato ostatní se předstihovali v blahopřáních.

Vévoda přistoupil k doně Marii a vroucně jí stiskl ruku.

„Paní hraběnka bude v Paříži vždy velmi vítána,“ ujistil ji, „a hrabě získal nejen znamenitou ženu, nýbrž i skvělý úřad. To, že nebyl ženatý, bylo jediné, co mu vadilo, aby nebyl jmenován vyslancem.“

35. KAPITOLA

357

Každé štěstí má svůj rub

Seděl jsem za svým skvostným vykládaným stolem v jedné z nejhonosnějších kanceláří v Evropě a přemítal o svém jedinečném štěstí. Náhle ke mně, téměř bez zaklepání, vpadl můj tajemník.

„Pane hrabě, dobývá se sem nějaký opilý stařec a tvrdí, že s vámi musí mluvit.“

Učinil jsem rozhodný odmítavý posunek.

„Portýra praštil do hlavy lahví od whisky a je velice neodbytný. Jestli ho prý nevyslechnete, budete litovat.“

V té chvíli jsem zřetelně zaslechl jadrné irské nadávky, kterými nově příchozí častoval ty, kteří se ho pokoušeli zadržet.

„Ejhle krajan!“ napadlo mě. „Copak asi hledá v Madridu? Proč se dobývá na francouzské vyslanectví, když je britským poddaným?“

Byl jsem v dobrém rozmaru, a tak jsem přikázal tajemníkovi, aby hlučného staříka vpustil ke mně do pokoje. Několik vteřin nato byla má zvědavost plně ukojena. Stál jsem tváří v tvář vráscitému šedivému dědkovi v ošuntělých šatech a na sto honů páchnoucímú lacinou pálenkou

„Co si přejete, pane?“ otázal jsem se chladně.

358

„Kone!“ vycenil na mne dva zbylé žluté zuby. „Copak po tolika létech ani neobejmeš tatínka?“

Sesul jsem se těžce do křesla. Vyjeveně jsem hleděl na toho, jenž mě zplodil. Nemohlo být nejmenších pochyb o tom, že je to skutečně on. Značně sešel, obličej měl rudý od pití, ale při pozorném zkoumání jeho rysů mi bylo jasné, že můj vznešený předek se dostavil osobně.

„Nekřič,“ napomenul jsem ho, „a řekni, proč jsi přišel!“

„Stejskalo se mi po tobě, synáčku,“ zakňouřal, „a taky jsem zatoužil po troše synovského vděku.“

„To jsem si mohl myslet,“ zavrčel jsem, „ale buď bez obav. Postarám se o tebe“,

„To rád slyším, chlapče“, pookřál. „Vždycky jsem toužil po tom, do stát se do vznešené společnosti, ale neměl jsem štěstí. To bys nevěřil, jaká v té Austrálii byla sebranka! Samí nevzdělanci! Teprve na stará kolena se dočkám toho, že mě můj urozený syn představí hrabatům a knížatům!“

„To tě nesmí ani napadnout!“

„Kone! Přece by ses nestyděl za svého tatínka! Těmahle rukama jsem tě vychoval!“

„Můj otec, hrabě de Kregano, zemřel v Mexiku. Všichni tady to vědí. Jestli chceš, koupím ti velkostatek v Irsku!“

„Co bych dělal s velkostatkem, synáčku? Toužím jen po troše lásky a pozornosti. Chci být v tvé blízkosti a mít tě stále na očích!“

„Škoda, že nemohu říci totéž!“

„Příliš jsi zpanštěl, Kone! Vůbec se nechováš jako syn propuštěného trestance!“

„Ne tak hlasitě!“

„Budu to křičet po celém Madridě, jestli mi nepřiznáš má práva!“

„A co vlastně chceš?“

„Být hrabětem jako ty! Jsem chytrá hlava a snadno se tomu přizpůsobím!“

„Vyloučeno!“

„V tom případě se budu o svá práva hlásit všemi dostupnými prostředky!“

„Zavřou tě!“

„To by nebylo tvou vinou poprvé!“

Přecházel jsem rozčileně po pokoji a marně se pokoušel najít přijatelné východisko.

„Kone,“ ozval se otec, „kvůli tobě udělám všecko na světě. Vzdám se i svého jediného syna, na kterého mohu být právem pyšný. Úplně mi postačí, když se stanu tvým vzdáleným strejdou!“

„Žádného nemám!“

„Jen si vzpomeň! Třeba toho, který odejel před dvaceti léty do Malajska a o kterém jste

se všichni domnívali, že je mrtev! Vůbec se nemusíš bát, že se to proflákne! Byl jsem zastižen s dvanácti Malajci a poměry tam znám líp než nějaký slavný cestovatel.“

Bylo mi jasné, že otec prosadí svou. Věděl, že proti němu nepoužiji násilí, a to zvyšovalo jeho drzost.

„Bydlet budu u tebe,“ těšil mě, „a velké vydání se mnou mít nebudeš. Kočár, garderóbu, dva tři lokaje, řekněme deset, nebo raději patnáct tisíc měsíčně...“

„Nedá se říct, že by tě v té Austrálii naučili skromnosti,“ zavrčel jsem.

„Neboj se, Kone, že ti všechno rozfofruju,“ zubil se, „jsem stařec nad hrobem a ty jsi můj jediný dědic!“

Poděkoval jsem mu, že myslí na vzdáleného synovce.

„Škoda že se toho nedožila macecha,“ vzdychl tatík a obrátil oči k nebi. „Ani, chlapče, nevíš, jak ráda by se stala hraběnkou!“

Konec

Obsah

1. KAPITOLA - Zbohatnout je snadné.....	3
2. KAPITOLA - Ani zchudnout není problém	11
3. KAPITOLA - Útěk z domova.....	21
4. KAPITOLA - Krátký pobyt na uni- versitě.....	29
5. KAPITOLA - Internát Běty Kobbové	35
6. KAPITOLA - Proč ne já?.....	41
7. KAPITOLA - Krok do života.....	44
8. KAPITOLA - Panská večeře.....	56
9. KAPITOLA - Sir Dudley Broughton.....	68
10. KAPITOLA - Na mstitelově lodi	73
11. KAPITOLA - Ostrov hrůzy	89
12. KAPITOLA - Plány námořního důstojníka	101
13. KAPITOLA - Služba v Hořejším městě.....	107
14. KAPITOLA - V zločinecké čtvrti.....	117
15. KAPITOLA - Umírající lotr	125
16. KAPITOLA - Do Nového Orleansu.....	133
17. KAPITOLA - V hostinci U všech národů.....	141
18. KAPITOLA - Cesta za vzácnou kobyloou.....	150
19. KAPITOLA - Klisna je moje	166
20. KAPITOLA - Noci poněkud divoké.....	183

21. KAPITOLA - Útěk z nemocnice malomocných.....	198
22. KAPITOLA - Mezi zlatokopy	215
23. KAPITOLA - Konec všem nadějím	222
24. KAPITOLA - Tajemná seňora	232
25. KAPITOLA - Mexický souboj.....	240
26. KAPITOLA - Když se kope hrob	250
27. KAPITOLA - Ohyzdova žena	261
28. KAPITOLA - Rytíř, který vykládal karty.....	276
29. KAPITOLA - Jak se dostat do žaláře ..	284
30. KAPITOLA - Útěk v bouři	291
31. KAPITOLA - Čtrnáctý u stolu	308
32. KAPITOLA - Zasloužilý voják.....	322
33. KAPITOLA - Markýza	332
34. KAPITOLA - Svatba vše napraví	348
35. KAPITOLA - Každé štěstí má svůj rub	357

Převyprávěl Miloslav Švandrlík
Vyšlo jako příloha 17. ročníku ABC
(2. vydání - nakladatelství CaMis
Šlo mi o krk, pánové - 2002)